

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΕΚΘΕΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Ακαδημαϊκά έτη: 2007-08 έως 2010-11

**Σύνταξη τετραετούς έκθεσης
εκ μέρους της Ο.Μ.Ε.Α. του Τ.Β.Σ.:
Κυριάκος Κεντρωτής, Αναπληρωτής Καθηγητής**

**Φλώρινα
Ιανουάριος 2012**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Ακαδημαϊκά έτη: 2007-08 έως 2010-11

Σύνταξη τετραετούς έκθεσης
εκ μέρους της Ο.Μ.Ε.Α. του Τ.Β.Σ.:
Κυριάκος Κεντρωτής, Αναπληρωτής Καθηγητής

Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών Φλώρινας

3ο χλμ. Εθνικής Οδού Φλώρινας - Νίκης
53100 Φλώρινα
Τηλ.: 23850 55200
Fax: 23850 55202
<http://www.balkan.uowm.gr/>

Πίνακας περιεχομένων

1.	Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης.....	4
2.	Παρουσίαση του Τμήματος.....	7
3.	Προγράμματα Σπουδών.....	13
3.1	Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών.....	13
3.2.	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.....	33
3.3.	Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών.....	58
4	Διδακτικό έργο.....	66
5.	Ερευνητικό έργο.....	97
6.	Σχέσεις με κοινωνικούς και πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς.....	109
7.	Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης.....	113
8.	Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές.....	121
9.	Συμπεράσματα.....	129
10.	Σχέδια βελτίωσης.....	131
11.	Πίνακες.....	132
12.	Παραρτήματα.....	179
12.1.	Κατάλογος επιστημονικών δημοσιεύσεων του διδακτικού προσωπικού κατά την τελευταία 4ετία.....	179
12.2.	Οδηγός σπουδών.....	216

1. Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα

1.1.1. Ποιά ήταν η σύνθεση της OMEA;

Σύμφωνα με ομόφωνη απόφαση της ΠΓΣ του ΤΒΣ στη συνεδρίαση υπ' αριθμ. 122/23-11-2010 ως μέλη της OMEA¹ ορίστηκαν οι:

- α) Κυριάκος Κεντρωτής,² Αναπληρωτής Καθηγητής,
- β) Αικατερίνη Σαρρή,³ Αναπληρώτρια Καθηγήτρια,
- γ) Κωνσταντίνος Νιχωρίτης,⁴ Αναπληρωτής Καθηγητής,
- δ) Χρήστος Νίκας,⁵ Αναπληρωτής Καθηγητής,
- ε) Γεώργιος Μακρής,⁶ Αναπληρωτής Καθηγητής,
- στ) η εκπρόσωπος των φοιτητών Σοφία Λιάσκου.

1.1.2. Με ποιούς και πώς συνεργάστηκε η OMEA για τη διαμόρφωση της έκθεσης;

Στη διαδικασία αξιολόγησης συμμετείχαν όλα τα εκάστοτε μέλη ΔΕΠ του ΤΒΣ, το προσωπικό της Γραμματείας και οι εκάστοτε εκπρόσωποι των φοιτητών.

Οι συνοπτικές εκθέσεις για κάθε ακαδημαϊκό έτος συντάχθηκαν βάσει συγκεκριμένου προγραμματισμού:

2007-08, Αικατερίνη Σαρρή, Κυριάκος Κεντρωτής

2008-09, Αναστάσιος Ιορδάνογλου, Κυριάκος Κεντρωτής

2009-10, Αικατερίνη Πάππου-Ζουράβλιεβα, Κωνσταντίνος Νιχωρίτης

2010-11, Χρήστος Νίκας, Γεώργιος Μακρής

Οι επιμέρους επιτροπές για τη συγκέντρωση του υλικού ήταν οι ακόλουθες στο εξεταζόμενο διάστημα της τετραετίας:

Επιτροπές του ΤΒΣ για την προετοιμασία της Εσωτερικής Αξιολόγησης

α. Συντονιστική Επιτροπή: Ελένη Γαβρά, Αγγελική Δεληκάρη

β. Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών: Χρήστος Νίκας, Ιωάννης Μάνος, Βλάσης Βλασίδης, Δημήτρης Ακριβούλης

γ. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών: Κυριάκος Κεντρωτής, Γεώργιος Μακρής

δ. Σχέσεις με κοινωνικούς πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς: Αικατερίνη Πάππου-Ζουράβλιεβα, Ελένη Γαβρά, Γεώργιος Χρηστίδης

¹ Στις OMEA των ακαδημαϊκών ετών 2007-08 και 2008-09 συμμετείχε ο Α. Ιορδάνογλου, Αναπληρωτής Καθηγητής (αφυπηρετήσας το 2009).

² Συμμετέχει σε όλες τις OMEA από το 2007.

³ Συμμετέχει σε όλες τις OMEA από το 2007.

⁴ Συμμετέχει στις OMEA από το 2009.

⁵ Συμμετέχει στις OMEA από το 2009.

⁶ Συμμετέχει στις OMEA από το 2009.

ε. Στρατηγική Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης: Νικόλαος Ζάικος, Αγγελική Δεληκάρη, σε συνεργασία με τον Προεδρεύοντα και την ΟΜ.Ε.Α. του Τμήματος

στ. Διοικητικές Υπηρεσίες και Υποδομές-Πίνακες: Νικόλαος Κουτσουπιάς, Σοφία Γρηγοριάδου, Χριστίνα Γρηγοριάδου

Επιπλέον, κρίθηκε σκόπιμο για λόγους οικονομίας χρόνου και ευελιξίας της διαδικασίας αξιολόγησης, να γίνεται εσωτερική αξιολόγηση μόνο στα μαθήματα των μελών ΔΕΠ σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο και μάλιστα όσων υπηρετούν κανονικά, δηλαδή όχι όσων απουσιάζουν με εκπαιδευτική άδεια, καθώς και όχι όσων δεν είναι ακόμη διορισμένοι.

Οι λόγοι που υπαγόρευαν την απόφαση αυτή, ήταν η ανάγκη του Τμήματος, την οποία συμμερίζεται το σύνολο του ακαδημαϊκού και διοικητικού προσωπικού, και σε σημαντικό βαθμό οι φοιτητές, να υπάρξει μια ενδεικτική μα πρωτίστως ουσιαστική απολογιστική διαδικασία της πορείας λειτουργίας του Τμήματος (το οποίο το 2009 συμπλήρωσε 10 χρόνια λειτουργίας), τόσο από ποσοτική όσο και από ποιοτική άποψη.

Η διαμόρφωση της έκθεσης οφείλει πολλά στη στενή συνεργασία με τη ΜΟΔΙΠ του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, που είχε την ευθύνη συντονισμού των ενεργειών αξιολόγησης των Τμημάτων, αλλά και στους υπεύθυνους αξιολόγησης των Τμημάτων της Παιδαγωγικής Σχολής στη Φλώρινα.

1.1.3. Ποιές πηγές και διαδικασίες χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών;

Η διαδικασία αξιολόγησης ξεκίνησε από τη μελέτη των κριτηρίων ποιότητας της ΑΔΙΠ, των αντίστοιχων επισημάνσεων εκ μέρους της Επιτροπής Αξιολόγησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας σε συνεργασία με την πολύτιμη συνδρομή στη συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων από τη Γραμματεία του ΤΒΣ.

1.1.4. Πώς και σε ποιά έκταση συζητήθηκε η έκθεση στο εσωτερικό του Τμήματος;

Τα δεδομένα βάσει των οποίων συντάχθηκε η έκθεση της τετραετίας καθώς και τα επιμέρους τμήματά της, συζητήθηκαν και τροποποιήθηκαν από τα μέλη της ΟΜΕΑ και τα μέλη ΔΕΠ που ανέλαβαν τη συγγραφή επιμέρους παραγράφων/ενοτήτων.

1.2. Ανάλυση των θετικών στοιχείων και των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

Το θετικότερο στοιχείο της διαδικασίας αξιολόγησης συνίσταται στη θεώρηση του συνόλου των πτυχών της λειτουργίας ενός Τμήματος που το 2003 είχε τους πρώτους αποφοίτους του και το 2009 συμπλήρωσε δέκα (10) χρόνια λειτουργίας. Για πρώτη φορά κατεγράφησαν όλα εκείνα τα στοιχεία της πορείας – επιτεύγματα και ανεπάρκειες – του Τμήματος ως συνόλου. Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης βοήθησε επίσης στην καλύτερη

επικοινωνία και στη συνεργασία των μελών των επιμέρους κατηγοριών προσωπικού του Τμήματος.

Οι δυσκολίες που αφορούν στις ελλείψεις υποδομής και έμπειρων στελεχών για την υποστήριξη της διαδικασίας αξιολόγησης δυσχέραναν και καθυστέρησαν χρονικά την ολοκλήρωση του έργου. Από την άλλη πλευρά, υπήρξαν αλλαγές προσώπων στην προεδρία του Τμήματος, που εκ των πραγμάτων δημιούργησαν ορισμένες δυσλειτουργίες.

1.3. Προτάσεις του Τμήματος για τη βελτίωση της διαδικασίας

Από τη διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης προέκυψαν κάποιες προτάσεις για τη βελτίωσή της, και συγκεκριμένα:

- Επανεξέταση του όλου χρονοδιαγράμματος πραγματοποίησης της αξιολόγησης, έτσι ώστε τα πορίσματά της να μπορούν να τροφοδοτούν τη λειτουργία του Τμήματος την επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά.
- Έγκαιρη και ενδελεχής καταγραφή των διαφόρων δραστηριοτήτων των μελών ΔΕΠ (δημοσιεύματα, διδασκαλία εκτός του Τμήματος, συμμετοχή σε εκλεκτορικά/διατριβές/πτυχιακές, ερευνητικές συνεργασίες και συμμετοχή σε χρηματοδοτούμενα προγράμματα, διαλέξεις, εκπαιδευτικές επισκέψεις κ.ο.κ).
- Μεγαλύτερη και συλλογικότερη ανάληψη ευθύνης για τη συγγραφή του τελικού κειμένου της έκθεσης.
- Αποτελεσματικότερη και ουσιαστικότερη συνεργασία με τη ΜΟΔΙΠ του Πανεπιστημίου στο πλαίσιο ενοποίησης των ιδρυματικών δράσεων αξιολόγησης.

2. Παρουσίαση του Τμήματος

2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος (π.χ. στην πρωτεύουσα, σε μεγάλη πόλη, σε μικρή πόλη, συγκεντρωμένο, κατανεμημένο σε μια πόλη κ.λπ.

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών εδρεύει στην πόλη της Φλώρινας. Από την έναρξη της λειτουργίας του το Τμήμα συστεγάζεται με άλλα δύο Τμήματα (ΠΤΔΕ και ΠΤΝ στο κτίριο της Παιδαγωγικής Σχολής). Περισσότερες πληροφορίες για το ΤΒΣ, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας καθώς και για τις άλλες Σχολές και τα Τμήματά του βρίσκονται στην ιστοσελίδα: <http://www.uowm.gr/>.

2.2. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών ιδρύθηκε στις 6 Σεπτεμβρίου 1999 ως Τμήμα εξαρτώμενο από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης μετά από απόφαση της Συγκλήτου του ΑΠΘ τον Ιούνιο του 1997.

Το Τμήμα λειτούργησε επί πέντε συναπτά έτη (1999-2004) ως «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης» (Ε.Π.Ε.Α.Κ), ισότιμο από νομικής πλευράς με όλα τα Τμήματα των ελληνικών ΑΕΙ, με μόνη διαφορά ότι η χρηματοδότησή του για το παραπάνω χρονικό διάστημα προερχόταν, κατά μεγάλο μέρος, από κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό βέβαια σήμαινε ταυτόχρονα αυστηρό προγραμματισμό και διαχείριση, αλλά και εγγυημένη χρηματοδότηση που εξασφάλισε στο Τμήμα ικανοποιητική υλικοτεχνική υποδομή και μια επαρκή για τα πρώτα στάδια της ανάπτυξής του βιβλιοθήκη.

Μετά την ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών εντάχθηκε στον κρατικό προϋπολογισμό. Τον Ιανουάριο του 2003 ιδρύθηκε το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και το Τμήμα υπήχθη στο νέο αυτό Ίδρυμα.

Το ΤΒΣ μοιράζεται με τα δύο άλλα Τμήματα της Παιδαγωγικής Σχολής τις αίθουσες διδασκαλίας του κεντρικού κτιρίου της Σχολής σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Η χωροταξική αυτή «συμβίωση» των δραστηριοτήτων του Τμήματος δυσχεραίνει την καθημερινή ακαδημαϊκή και διοικητική λειτουργία του, αλλά και τη δραστηριότητα των υπολοίπων Τμημάτων.

2.2.1. Στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό, κατά την τελευταία πενταετία (ποσοτικά στοιχεία)

Μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2010-11 υπηρετούσαν στο ΤΒΣ είκοσι (20) μέλη ΔΕΠ (αναλυτικά ανά βαθμίδα)

Έξι (6) μέλη ΔΕΠ στη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή: Κ. Κεντρωτής, Α. Σαρρή, Α. Ζουράβλιεβα, Κ. Νιχωρίτης, Χ. Νίκας, Γ. Μακρή

Δύο (2) μέλη ΔΕΠ στη βαθμίδα του Μόνιμου Επικουρου Καθηγητή: Ν. Κουτσουπιάς, Ν. Ζάικος

Πέντε (5) μέλη ΔΕΠ στη βαθμίδα του Επικουρου Καθηγητή: Γ. Χρηστίδης, Ι. Μάνος, Ε. Γαβρά, Δ. Ακριβούλης, Β. Βλασίδης

Επτά (7) μέλη ΔΕΠ στη βαθμίδα του Λέκτορα: Α. Δεληκάρη⁷, Ευστράτιος Δορδανός, Γ. Σταυριανός, Α. Πανόπουλος, Π. Μιχαηλίδης, Κ. Σούτσιου, Σ. Μαυρογένη

Στο Τμήμα υπηρετούν 2 μέλη ΕΕΔΙΠ (Γ. Μπορόβας με ειδικότητα τη διδασκαλία της σερβικής γλώσσας, Ν. Δανιηλίδου με ειδικότητα τη διδασκαλία της ρωσικής γλώσσας).

Στο Τμήμα υπηρετούν 2 μέλη έκτακτου προσωπικού (με σύμβαση βάσει του ΠΔ 407/80).

Στο Τμήμα υπηρετούν 4 διοικητικοί υπάλληλοι ως ΙΔΑΧ. Οι 3 εξ αυτών στη Γραμματεία του ΤΒΣ (Π. Τερζή/Γραμματέας του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών, Σ. Γρηγοριάδου, Χ. Γρηγοριάδου) και 1 ως ΥΕ Επιμελητής (Ι. Φωτεινός).

Η παρούσα και η προβλεπόμενη κατάσταση του διδακτικού προσωπικού απεικονίζεται σαφέστερα ως εξής:

Διδακτικό Προσωπικό ΤΒΣ			
Καθηγητές	Αναπληρωτές	Επικουροι	Λέκτορες
0	6	7	7

Το έκτακτο διδακτικό, το ειδικό διδακτικό και το τεχνικό προσωπικό έχει ως εξής:

Έκτακτο, Ειδικό Διδακτικό και Τεχνικό Προσωπικό ΤΒΣ		
Διδάσκοντες ΠΔ 407	ΕΕΔΙΠ	ΕΤΕΠ
2	2	0

Η τωρινή και η προτεινόμενη κατάσταση του Διοικητικού Προσωπικού φαίνεται στον πίνακα:

Διοικητικό Προσωπικό ΤΒΣ	
Μόνιμο	ΙΔΑΧ
0	4

2.2.2. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί) κατά την τελευταία πενταετία

Ο αριθμός των φοιτητών στο προπτυχιακό, στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του ΤΒΣ καθώς και σε επίπεδο διδακτορικής διατριβής ανά ακαδημαϊκό έτος εμφανίζεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

⁷ Από τις 2.1.2012 υπηρετεί ως Λέκτορας στο ΑΠΘ.

Φοιτητές ΤΒΣ				
Ακαδημαϊκά Έτη	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ			
	προπτυχιακοί ν*	προπτυχιακοί ν+**	μεταπτυχιακοί	υπ. διδάκτορες
2010-2011	569	211	109	30
2009-2010	549	173	66	22
2008-2009	526	146	28	8
2007-2008	499	125	29	8
* ως ν προσδιορίζονται οι εγγεγραμμένοι σε κανονικά έτη σπουδών				
** ως ν+ προσδιορίζονται οι εγγεγραμμένοι σε έτη σπουδών πέραν των κανονικών σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών				

2.3. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος

- 2.3.1. Ποιοι είναι οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με το ΦΕΚ ίδρυσής του;

Βάσει του άρθρου 1.3.β. του ιδρυτικού ΦΕΚ του ΤΒΣ (203/179 Α' /6.9.1999) σκοπός του Τμήματος είναι να καλλιεργεί και να προάγει την επιστημονική έρευνα και γνώση που αφορούν την ιστορία, το θρήσκευμα, τη γλώσσα και λογοτεχνία, τη φιλοσοφία, την παιδεία, την οικονομία, τις κοινωνικές και πολιτικές δομές και τον πολιτισμό των βαλκανικών λαών, να προάγει τις διαθρησκευτικές και διαπολιτισμικές σχέσεις της Ελλάδας και του Ελληνισμού γενικότερα με τους λαούς της Βαλκανικής, της Ανατολικής Ευρώπης και του Εύξεινου Πόντου κατά τρόπο που να ευνοούν την καλή γειτονία και την επικοινωνία, καθώς επίσης να παρέχει στη δημόσια διοίκηση τεκμηριωμένες πληροφορίες και επιστημονικά στοιχεία τα οποία θα καθιστούν αποτελεσματικότερη τη συνεργασία της με τις όμορες βαλκανικές χώρες, τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και του Εύξεινου Πόντου.

- 2.3.2. Πώς αντιλαμβάνεται σήμερα η ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος τους στόχους και τους σκοπούς του Τμήματος;

Διαχρονική επιδίωξη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος παραμένει η προσφορά – μέσω σύγχρονων διεπιστημονικών προσεγγίσεων – υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης στους επιστημονικούς κλάδους που διακονεί το Τμήμα, προκειμένου να καταστεί δυνατή η δημιουργία ενός επιστημονικού δυναμικού ικανού να γνωρίζει και να αντιλαμβάνεται με τρόπο σφαιρικό τη σύνθετη πολιτική, οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα του βαλκανικού χώρου, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται κατά τον καλύτερο τρόπο στο εγχώριο ή/και διεθνές ανταγωνιστικό εργασιακό περιβάλλον.

Η εκπαιδευτική φιλοσοφία και πολιτική του Τμήματος κατά τα προηγούμενα έτη προσαρμόστηκε στις ανάγκες της παρούσας χρονικής περιόδου, της εποχής, δηλαδή, μετά τις πολιτειακές και πολιτικές μεταβολές και τις κοινωνικές και οικονομικές ανακατατάξεις που συντελέστηκαν σε ολόκληρη την Ανατολική Ευρώπη. Ως συνέπεια αυτών

των διεργασιών, η οικονομική μετανάστευση και η παλιννόστηση ομογενών από τις παρευξείνιες περιοχές έφερε την ελληνική κοινωνία σε καθημερινή επαφή και συναλλαγή με λαούς και πολιτισμούς. Οι ανάγκες αυτές επικοινωνίας έγιναν κατεπείγουσες μετά τις βίαιες συγκρούσεις προπάντων στη δεκαετία του 1990 στα Βαλκάνια και την πολύπλευρη παρέμβαση της Ελλάδας προς τις όμορες χώρες, καθώς και τη συμβίωσή της με αυτές.

Το τέλος των συγκρούσεων και η αλλαγή στο πολιτικό σκηνικό όλων σχεδόν των χωρών αυτών είχε ως αποτέλεσμα κυρίως την προσέγγισή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση με την υπογραφή συμφωνιών συνεργασίας, σύνδεσης κ.λπ. και μακροπρόθεσμα την ένταξή τους στην Κοινότητα (έως σήμερα έχουν ενταχθεί ως μέλη η Σλοβενία, η Βουλγαρία και η Ρουμανία, ενώ το 2013 θα λάβει χώρα η ένταξη της Κροατίας).

Οι παραπάνω διαπιστώσεις οδήγησαν στη διαμόρφωση και εφαρμογή ενός προγράμματος σπουδών που σχεδιάστηκε για να συνδυάσει την εκπαιδευτική εμπειρία με τον συγκεκριμένο γεωπολιτικό χώρο, να προσφέρει όχι μόνο πολύπλευρη και ουσιαστική γνώση για αυτόν, αλλά και να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις της σύγχρονης διεθνούς πραγματικότητας.

Στις βαλκανικές σπουδές του προγράμματος σπουδών εντάχθηκαν τα μαθήματα όλων των βαλκανικών γλωσσών και της ρωσικής γλώσσας, μαθήματα της ιστορίας από την αρχαιότητα έως τη σύγχρονη εποχή, της οικονομίας, του δικαίου, της πολιτικής, της κοινωνικής ανθρωπολογίας, του πολιτισμού, των διεθνών σχέσεων, των μέσων μαζικής ενημέρωσης και της πολιτικής επικοινωνίας, καθώς και του χειρισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών. Αυτά συγκροτούν τον μεγαλύτερο όγκο των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του Τμήματος, όπως άλλωστε επιβαλλόταν από τον προορισμό του σύμφωνα με το ιδρυτικό Προεδρικό Διάταγμα.

Ειδικότερα, οι βασικοί στόχοι του ΠΠΣ του ΤΒΣ είναι:

- Να παρέχει τη δυνατότητα επιστημονικής κατάρτισης σε εξειδικευμένους τομείς, δηλαδή στην οικονομία, στην πολιτική, στην επιχειρηματικότητα, στο δίκαιο, στις διεθνείς σχέσεις και στην πολιτική επικοινωνία, αφενός, και στη γλώσσα, στον πολιτισμό και στην ιστορία, αφετέρου.
- Να καθιστά η συνολική εκπαίδευση τον φοιτητή ικανό να προσεγγίσει επιστημονικά με κριτική διάθεση και ικανότητα τη γλώσσα, τη λογοτεχνία, την ιστορία και τον πολιτισμό των βαλκανικών κρατών στο σύνολό τους.
- Να είναι αναπόσπαστο στοιχείο του Προγράμματος η εκμάθηση μίας τουλάχιστον βαλκανικής γλώσσας σε απολύτως ικανοποιητικό επίπεδο για την προφορική και γραπτή συνεννόηση.
- Να έχει ο πτυχιούχος εκείνα τα ουσιαστικά και τυπικά εφόδια, τα οποία είναι απαραίτητα για να εργαστεί στο περιβάλλον ιδιωτικών και δημόσιων φορέων στην Ελλάδα και στην αλλοδαπή.
- Να είναι σε θέση ο πτυχιούχος να αντιμετωπίζει επιστημονικά επί μέρους πρακτικά και θεωρητικά ζητήματα που άπτονται της κοινωνίας, της οικονομίας, του δικαίου, των διεθνών σχέσεων και της πολιτικής.
- Να μπορεί, παράλληλα, ο πτυχιούχος να μετέχει ενεργά στον σύγχρονο κόσμο και τη διεθνή αγορά εργασίας μέσα από την κατάκτηση πολύπλευρης γνώσης, τη σωστή επιστημονική κατάρτιση και τις αντίστοιχες επικοινωνιακές δεξιότητες.

- Να αναπτύσσει ο φοιτητής την κοινωνική και την ευρύτερη πολιτισμική συνείδηση που θα τον βοηθήσει στη διασύνδεσή του με την κοινωνία και την αγορά εργασίας.

- Να συγκεντρώνει ο φοιτητής όσο το δυνατόν περισσότερα προσόντα που ζητούνται στους διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ (παροχή πιστοποίησης γνώσης Η/Υ, παροχή πιστοποιητικού γλωσσομάθειας, παιδαγωγική επάρκεια για διδασκαλία σε διαπολιτισμικά σχολεία).

- 2.3.3. Υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει;

Βλ. απάντηση στο 7.2.

- 2.3.4. Επιτυγχάνονται οι στόχοι που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει; Αν όχι, ποιοι παράγοντες δρουν αποτρεπτικά ή ανασταλτικά στην προσπάθεια αυτή;

Τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του ΤΒΣ υπήρχε η προσδοκία ότι οι απόφοιτοί του θα μπορούσαν να απορροφηθούν στο διπλωματικό σώμα, σε διεθνείς οργανισμούς και πολυεθνικές εταιρείες. Ωστόσο, η πραγματικότητα έδειξε ότι οι θέσεις αυτές εργασίας είναι περιορισμένες και ο αριθμός των υποψήφιων γι' αυτές δυσανάλογα μεγάλος. Το τελευταίο χρονικό διάστημα το ενδιαφέρον των αποφοίτων του ΤΒΣ στρέφεται κυρίως στη διεκδίκηση μιας θέσης στον δημόσιο τομέα. Η προσοχή εστιάζεται στις προκηρύξεις του ΑΣΕΠ, οι οποίες κατά ένα μεγάλο ποσοστό είναι γενικού περιεχομένου, δηλαδή α) αφορούν σε θέσεις αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και β) ή περιλαμβάνουν τους τίτλους σπουδών οποιουδήποτε τμήματος ή σχολής ΑΕΙ. Ωστόσο, στις προκηρύξεις αυτές γίνεται λόγος για μερικά πρόσθετα προσόντα, όπως π.χ. πιστοποιητικό γλωσσομάθειας, πτυχίο Η/Υ αναγνωρισμένο από τον ΑΣΕΠ κ.ά.

Με βάση την παρούσα κατάσταση το ΤΒΣ επιχείρησε να προσαρμόσει το ΠΠΣ στις ανάγκες της αγοράς προχωρώντας ταυτόχρονα στην αναμόρφωσή του με τη δημιουργία δύο κατευθύνσεων («Οικονομία και Πολιτική» και «Γλώσσες και Πολιτισμός»). Οι κύριοι στόχοι του νέου ΠΠΣ είναι: η αρτιότερη κατάρτιση των φοιτητών του ΤΒΣ, η περαιτέρω συστηματοποίηση και οργάνωση των σπουδών, καθώς και η ευκολότερη επαγγελματική αποκατάσταση των πτυχιούχων τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

- 2.3.5. Θεωρείτε ότι συντρέχει λόγος αναθεώρησης των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος;

Βάσει του νέου περί ΑΕΙ 4009/2011 προσφέρονται δυνατότητες αναθεώρησης των σήμερα ισχυόντων δεδομένων.

2.4. Διοίκηση του Τμήματος

Όργανα του Τμήματος είναι η Προσωρινή Γενική Συνέλευση, η Προσωρινή Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύγκλησης και ο Πρόεδρος με τον Αναπληρωτή του.

Η Προσωρινή Γενική Συνέλευση του Τμήματος απαρτίζεται από τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και τους εκπροσώπους των φοιτητών.

- 2.4.1. Ποιες επιτροπές είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν στο Τμήμα;
Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-11 λειτουργούσαν στο ΤΒΣ οι ακόλουθες επιτροπές:
1. Επιτροπή Παραλαβής Οργάνων: Δημήτρης Ακριβούλης, Βλάσης Βλασίδης, Ιωάννης Μάνος
 2. Επιτροπή Εσωτερικής Αξιολόγησης: Κυριάκος Κεντρωτής, Αικατερίνη Σαρρή, Κωνσταντίνος Νιχωρίτης, Γεώργιος Μακρής, Χρήστος Νίκας, Σοφία Λιάσκου
 3. Επιτροπή αξιολόγησης ενστάσεων & προσφυγών διαγωνισμών: Δημήτρης Ακριβούλης
 4. Επιτροπή προγράμματος σπουδών: Αργύρης Κυρίδης, Γεώργιος Μακρής, Κωνσταντίνος Νιχωρίτης, Δημήτρης Ακριβούλης
 5. Επιτροπή φοιτητικών θεμάτων: Χρήστος Νίκας, Ιωάννης Μάνος
 6. Επιτροπή ERASMUS: Δημήτρης Ακριβούλης, Ιωάννης Μάνος
 7. Επιτροπή Κατατακτηρίων: (7μελής) Αργύρης Κυρίδης, Κωνσταντίνος Νιχωρίτης, Νίκος Κουτσουπιάς, Νίκος Ζάικος, Ελένη Γαβρά, Ιωάννης Μάνος, Γιώργος Σταυριανός
- 2.4.2. Ποιοι εσωτερικοί κανονισμοί (π.χ. εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών) υπάρχουν στο Τμήμα;
Το ΤΒΣ δεν διαθέτει Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας. Τα δύο Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΤΒΣ λειτουργούν βάσει των δικών τους εσωτερικών κανονισμών.
- 2.4.3. Είναι διαρθρωμένο το Τμήμα σε Τομείς; Σε ποιους; Ανταποκρίνεται η διάρθρωση αυτή στη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή του;
Το Τμήμα δεν είναι διαρθρωμένο σε Τομείς. Ωστόσο, η άτυπη λειτουργία δύο Κατευθύνσεων οδηγεί στην άτυπη λειτουργία τους ως Τομέων για τον συντονισμό θεμάτων διδασκαλίας και έρευνας στα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύουν.

3. Προγράμματα Σπουδών

3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

Στο ΤΒΣ προσφέρεται από το 1999 Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) που οδηγεί στη λήψη πτυχίου στις Βαλκανικές Σπουδές.

Η αναμόρφωση του ΠΠΣ κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008-09 είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία δύο διακριτών, προπτυχιακών κατευθύνσεων (1^ο και 2^ο έτος κοινό για όλους τους φοιτητές), οι οποίες φέρουν την ονομασία «Οικονομία και Πολιτική» και «Γλώσσες και Πολιτισμός» αντίστοιχα. Στόχος τους είναι να έρθουν οι φοιτητές σε επαφή με όλα, κατά το δυνατόν, τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος και να αποκτήσουν τις απαραίτητες βασικές γνώσεις σε όλα τα πεδία του Τμήματος που σχετίζονται με τα Βαλκάνια. Εξάλλου, η παρακολούθηση και η συνακόλουθη εξέταση των εισαγωγικών μαθημάτων θεωρείται απαραίτητη, προκειμένου ο φοιτητής να ενταχθεί ομαλότερα στην κατεύθυνση που θα επιλέξει από το Ε' εξάμηνο των σπουδών του.

Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών περιλαμβάνει τρία εξαμηνιαία μαθήματα. Είναι κατά τέτοιο τρόπο διαμορφωμένο, ώστε για τη λήψη του πτυχίου να απαιτούνται, τουλάχιστον, οκτώ (8) εξάμηνα σπουδών. Σε κάθε εξαμηνιαίο μάθημα αντιστοιχεί ένας αριθμός «διδασκικών μονάδων». Μια διδακτική μονάδα (ΔΜ) αντιστοιχεί σε μία ώρα εβδομαδιαίας διδασκαλίας επί ένα εξάμηνο, προκειμένου για αυτοτελή διδασκαλία μαθήματος, και σε μία μέχρι τρεις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και άσκησης επί ένα εξάμηνο, όταν πρόκειται για μαθήματα που συνδυάζονται με εργαστηριακές ή φροντιστηριακές ασκήσεις.

Κατηγορίες μαθημάτων

Τα διδασκόμενα μαθήματα χωρίζονται με κριτήριο τη δεσμευτικότητά τους και τον στόχο διδασκαλίας τους. Με βάση το κριτήριο της δεσμευτικότητας διακρίνονται σε (α) υποχρεωτικά, (β) υποχρεωτικά κατ' επιλογήν και (γ) ελεύθερες επιλογές.

Υποχρεωτικά είναι εκείνα τα μαθήματα, τα οποία υποχρεούνται να παρακολουθήσουν και στα οποία υποχρεούνται να εξεταστούν όλοι οι φοιτητές του Τμήματος σε προκαθορισμένα από το πρόγραμμα εξάμηνα. Ορισμένα υποχρεωτικά μαθήματα υποδιαιρούνται σε δύο μέρη. Στόχος των υποχρεωτικών μαθημάτων είναι να εισαγάγουν τον φοιτητή στις συγκεκριμένες επιστήμες και τη μεθοδολογία τους και να παράσχουν κοινή βασική κατάρτιση σε όλους τους φοιτητές του Τμήματος. Η διδασκαλία των μαθημάτων αυτών γίνεται κυρίως με μορφή παράδοσης. Σε περίπτωση αποτυχίας στις εξετάσεις ενός υποχρεωτικού μαθήματος δεν μπορεί ο φοιτητής να το αντικαταστήσει με κάποιο άλλο.

Υποχρεωτικά κατ' επιλογήν είναι εκείνα τα προσφερόμενα μαθήματα, από τα οποία ο φοιτητής μπορεί μεν να επιλέξει ορισμένα, αλλά η επιλογή αυτή γίνεται υποχρεωτικώς από συγκεκριμένες κατηγορίες μαθημάτων σε προκαθορισμένα από το πρόγραμμα εξάμηνα. Τα υποχρεωτικά κατ' επιλογήν μαθήματα αποβλέπουν όχι μόνο στην εισαγωγή και τη βασική κατάρτιση στις συγκεκριμένες επιστήμες, αλλά στην εμβάθυνση σε επιμέρους θέματα και προβλήματα της σχετικής επιστήμης και παράλληλα στη μύηση και στην εξοικείωση του φοιτητή με την ερευνητική διαδικασία ή τη βαλκανική χώρα της προτίμησής του.

Σε περίπτωση αποτυχίας στις εξετάσεις ενός υποχρεωτικού κατ' επιλογήν μαθήματος μπορεί ο φοιτητής να το παρακολουθήσει ξανά σε επόμενο εξάμηνο, εάν προσφέρεται, ή να το αντικαταστήσει με ένα άλλο υποχρεωτικό κατ' επιλογήν μάθημα.

Ελεύθερες επιλογές είναι εκείνα τα προσφερόμενα μαθήματα, από τα οποία ο φοιτητής μπορεί μεν να επιλέξει ορισμένα, αλλά η επιλογή αυτή γίνεται από συγκεκριμένες κατηγορίες μαθημάτων σε προκαθορισμένα από το πρόγραμμα εξάμηνα. Πολλές φορές έχουν τη μορφή σεμιναρίων. Στο πλαίσιο αυτών των μαθημάτων οι φοιτητές, όταν αυτό είναι δυνατό, αναλαμβάνουν την εκπόνηση γραπτών εργασιών και εισηγήσεων ή μικρές επιμέρους έρευνες, ατομικές ή συλλογικές, οι οποίες γίνονται είτε αυτοτελώς είτε στο πλαίσιο των ερευνητικών δραστηριοτήτων των διδασκόντων. Σε περίπτωση αποτυχίας στις εξετάσεις μαθήματος ελεύθερης επιλογής μπορεί ο φοιτητής να το παρακολουθήσει ξανά σε επόμενο εξάμηνο, εάν προσφέρεται, ή να το αντικαταστήσει με ένα άλλο μάθημα ελεύθερης επιλογής.

Με κριτήριο τον στόχο της διδασκαλίας τους χωρίζονται σε:

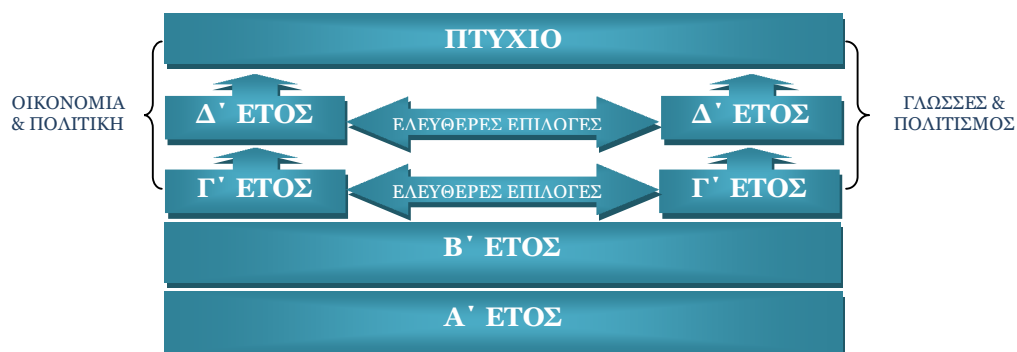
(α) Μαθήματα εισαγωγικά και βασικής κατάρτισης σε όλους τους επιστημονικούς τομείς που απαρτίζουν το πρόγραμμα (π.χ. Οικονομική Επιστήμη, Διεθνείς Σχέσεις, Κοινωνική Ανθρωπολογία, Πολιτισμός, Διοίκηση Επιχειρήσεων, Γλώσσες, Διεθνές Δίκαιο, Πολιτική Θεωρία, Βαλκανική, Ευρωπαϊκή και Ελληνική Ιστορία, κ.λπ.)

(β) Μαθήματα εμβάθυνσης ανά χώρα (π.χ. τουρκική εξωτερική πολιτική), ανά θεματική ενότητα (οικονομία, πολιτισμός, ιστορία) ή βασικών εφαρμοσμένων γνώσεων (ανάλυση δεδομένων στην έρευνα, δυτικοευρωπαϊκές γλώσσες).

(γ) Μαθήματα ειδικών θεμάτων (π.χ. ανθρώπινα δικαιώματα στα Βαλκάνια, Διεθνές Management).

Αριθμός ΔΜ που απαιτούνται για το πτυχίο

Για τη λήψη του πτυχίου του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών απαιτείται η επιτυχής εξέταση σε αριθμό εξαμηνιαίων μαθημάτων που αντιστοιχούν σε 150 ΔΜ (250 ECTS). Εξαιρούνται οι φοιτητές που έχουν εισαχθεί μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να πάρουν πτυχίο συγκεντρώνοντας, ως ελάχιστο αριθμό, 148 ΔΜ.

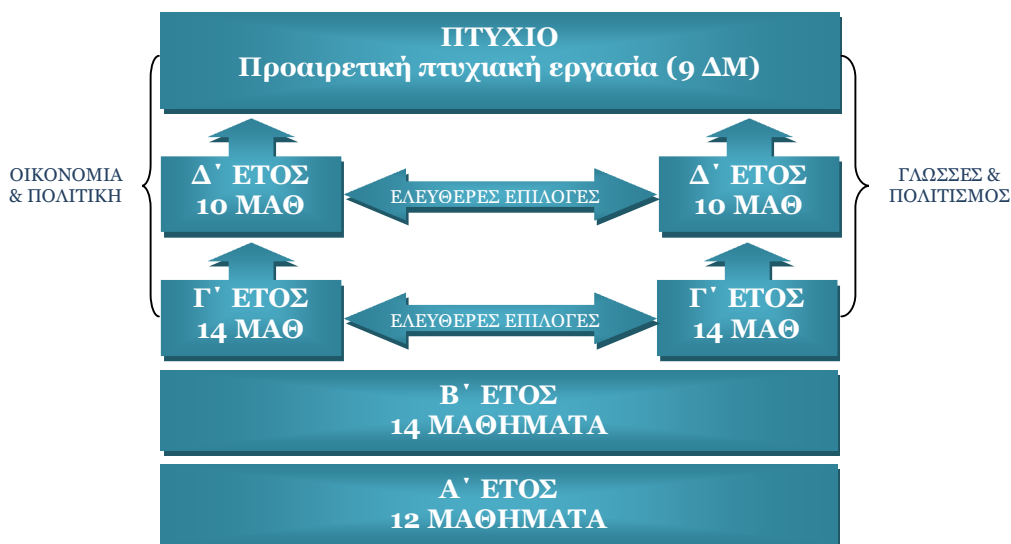
Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών για τους εισαχθέντες από το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009

Στο Α' και Β' εξάμηνο των σπουδών ο φοιτητής πρέπει να παρακολουθήσει έξι (6) υποχρεωτικά μαθήματα (ανά εξάμηνο) [η βαλκανική

γλώσσα/ρωσική γλώσσα διδάσκεται έξι (6) ώρες την εβδομάδα, οπότε προσμετράται ως δύο μαθήματα και πιστώνεται με έξι (6) ΔΜ].

Στο Γ' και Δ' εξάμηνο ο φοιτητής καλείται να παρακολουθήσει επτά (7) μαθήματα επίσης υποχρεωτικά (ανά εξάμηνο).

Στα εξάμηνα Α' έως Δ' οι φοιτητές παρακολουθούν τέσσερα (4) μαθήματα μιας δυτικοευρωπαϊκής γλώσσας, τα οποία δεν πιστώνονται με ΔΜ, αλλά ο βαθμός τους συνυπολογίζεται στον τελικό βαθμό του πτυχίου.

Κατεύθυνση «Οικονομία και Πολιτική»:

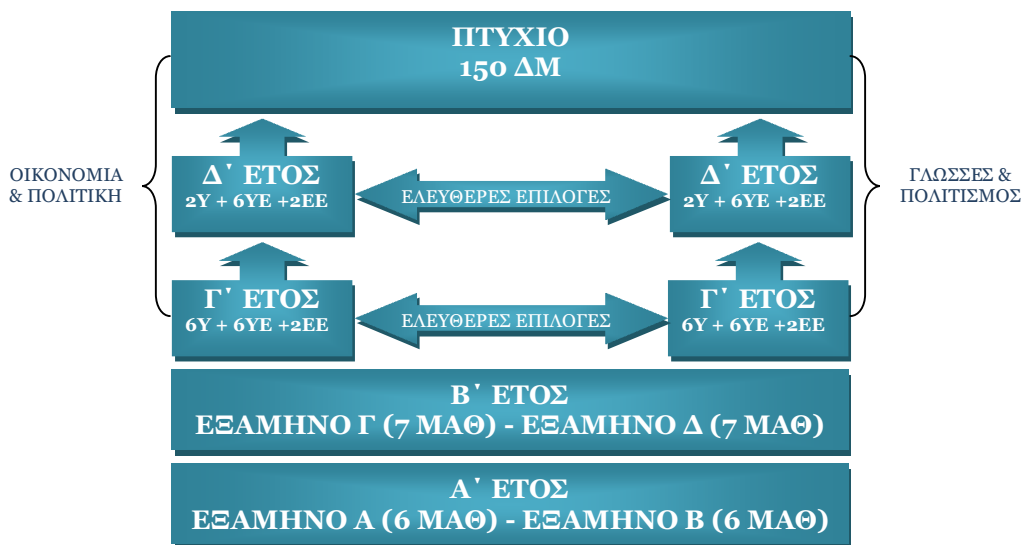
Στο Ε' και ΣΤ' εξάμηνο η αναλογία των μαθημάτων είναι τρία (3) υποχρεωτικά κατεύθυνσης, τρία (3) υποχρεωτικά κατ' επιλογήν και ένα (1) μάθημα ελεύθερης επιλογής.

Στο Ζ' και Η' εξάμηνο οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν ένα (1) υποχρεωτικό μάθημα κατεύθυνσης, τρία (3) υποχρεωτικά κατ' επιλογήν και ένα (1) μάθημα ελεύθερης επιλογής.

Κατεύθυνση «Γλώσσες και Πολιτισμός»:

Στο Ε' και ΣΤ' Εξάμηνο η αναλογία των μαθημάτων είναι δύο (2) υποχρεωτικά κατεύθυνσης (επειδή η βαλκανική γλώσσα και η ρωσική υπολογίζονται και πάλι ως δύο μαθήματα και χρεώνονται με 6ΔΜ ανά εξάμηνο), τρία (3) υποχρεωτικά κατ' επιλογήν και ένα (1) μάθημα ελεύθερης επιλογής.

Στο Ζ' και Η' Εξάμηνο οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν ένα (1) υποχρεωτικό μάθημα κατεύθυνσης που είναι η γλώσσα της επιλογής τους, τρία (3) υποχρεωτικά κατ' επιλογήν και ένα (1) μάθημα ελεύθερης επιλογής.

Δεδομένου ότι πλέον η γνώση Πληροφορικής ή χειρισμού Η/Υ α) θεωρείται υποχρεωτικό προσόν για όλες τις ειδικότητες ΠΕ, καθώς και για τον κλάδο ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων, και β) πιστοποιείται και μέσω του προπτυχιακού τίτλου σπουδών, από την αναλυτική βαθμολογία του οποίου προκύπτει ότι οι υποψήφιοι έχουν παρακολουθήσει τέσσερα τουλάχιστον μαθήματα Πληροφορικής ή γνώσης χειρισμού Η/Υ, διατηρείται στο νέο ΠΠΣ η ισχύουσα μέριμνα για παρακολούθηση τεσσάρων (4) υποχρεωτικών μαθημάτων πληροφορικής ή χειρισμού Η/Υ στα αντικείμενα επεξεργασίας κειμένων, υπολογιστικών φύλλων και υπηρεσιών διαδικτύου.

Οι βαλκανικές γλώσσες και η ρωσική γλώσσα θα διδάσκονται υποχρεωτικά στο εξής έξι (6) ώρες σε κάθε Εξάμηνο (Α' έως Δ' εξάμηνο για την κατεύθυνση «Οικονομία και Πολιτική», ενώ Α' έως Η' εξάμηνο για την κατεύθυνση «Γλώσσες και Πολιτισμός»), έτσι ώστε να επιτυγχάνεται (για τους φοιτητές της κατεύθυνσης «Γλώσσες και Πολιτισμός») το μεγαλύτερο δυνατό όριο πιστωτικών μονάδων διδασκαλίας μιας γλώσσας.

Στο νέο ΠΠΣ προσφέρονται, επίσης, ως υποχρεωτικά κατ' επιλογήν ή ως ελεύθερες επιλογές παιδαγωγικά μαθήματα, με το σκεπτικό να αποκτήσουν οι φοιτητές την παιδαγωγική επάρκεια (τέσσερα παιδαγωγικά μαθήματα) για τη διδασκαλία σε διαπολιτισμικά σχολεία ως ένα επιπρόσθετο προσόν για διορισμό. Τα παιδαγωγικά μαθήματα που συμπεριλαμβάνονται στο ΠΠΣ προσφέρονται από τα οικεία Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών της Παιδαγωγικής Σχολής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

Δήλωση μαθημάτων

Στην αρχή του εξαμήνου και μέσα σε διάστημα δύο εβδομάδων ο φοιτητής καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος δήλωση, η οποία περιέχει τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών, τα οποία αποφάσισε να παρακολουθήσει κατά το συγκεκριμένο εξάμηνο. Το έντυπο της δήλωσης διατίθεται από τη Γραμματεία.

Το σύνολο των διδακτικών μονάδων οι οποίες αντιστοιχούν στα δηλωθέντα μαθήματα δεν μπορεί να υπερβαίνει τις είκοσι μία (21) συμπεριλαμβανομένης της γλώσσας. Κατά τη δήλωση των μαθημάτων, κυρίως των υποχρεωτικών

κατ' επιλογήν, ο φοιτητής πρέπει να προσέξει το ωρολόγιο πρόγραμμα, ώστε να μη συμπίπτουν οι ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων τα οποία προτίθεται να δηλώσει με εκείνες άλλων μαθημάτων. Ο φοιτητής έχει δικαίωμα να παραλάβει δωρεάν τα σχετικά διδακτικά συγγράμματα και να εξεταστεί μόνο στα μαθήματα τα οποία δήλωσε κατά το συγκεκριμένο εξάμηνο.

Οι φοιτητές θα μπορούν να επιλέξουν στη δήλωσή τους, το ανώτερο, έναν αριθμό επτά (7) μαθημάτων, τα οποία ισοδυναμούν με 21 ΔΜ. Μπορούν να δηλώνουν τα υποχρεωτικά μαθήματα του κάθε εξαμήνου, όπως αυτά υπαγορεύονται από το ΠΠΣ, και να συμπληρώνουν τον υπόλοιπο αριθμό ΔΜ με υποχρεωτικά κατ' επιλογήν και ελεύθερες επιλογές. Τονίζεται ότι τα υποχρεωτικά μαθήματα παλαιότερων εξαμήνων πρέπει να αναγράφονται στη δήλωση των μαθημάτων του κάθε εξαμήνου για να μπορούν να τα κατοχυρώσουν οι φοιτητές. Μαζί με το εξαμηνιαίο μάθημα της βαλκανικής γλώσσας/ρωσικής γλώσσας που θα πρέπει να εγγράψει ο φοιτητής στη δήλωση των μαθημάτων του εξαμήνου θα μπορεί, στις περιπτώσεις που χρωστά προηγούμενα εξάμηνα, να συμπεριλαμβάνει και τα χρωστούμενα αυτά εξάμηνα, τα οποία όμως θα πρέπει να εγγράφονται στη δήλωση.

3.1.1. Πώς κρίνετε το βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Το Τμήμα δεν είναι διαρθρωμένο σε Τομείς. Ωστόσο, η άτυπη λειτουργία δύο Κατευθύνσεων οδηγεί στην άτυπη λειτουργία τους ως Τομέων για τον συντονισμό θεμάτων διδασκαλίας και έρευνας στα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύουν.

3.1.1.1. Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζονται;

Οι στόχοι του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών αφορούν στο ακαδημαϊκό, εκπαιδευτικό και επαγγελματικό επίπεδο. Οι διαδικασίες ελέγχου σχετίζονται με:

- την άμεση σχέση των φοιτητών καθώς και του εκπαιδευτικού προσωπικού ως προς το περιεχόμενο και την αποτελεσματικότητα του προγράμματος σπουδών,
- την ανταπόκριση στις ανάγκες της αγοράς εργασίας των φοιτητών κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους άσκησης,
- την παρακολούθηση της ανέλιξης των αποφοίτων του Τμήματος, σε συνεργασία με τους συλλόγους αποφοίτων,
- την ανταπόκριση και συμμετοχή των αποφοίτων σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών της ημεδαπής και της αλλοδαπής και, τέλος,
- τη σχέση με την τοπική και την ευρύτερη κοινωνία.

Τα αποτελέσματα των διαδικασιών αυτών αποτελούν αντικείμενο διεξοδικής συζήτησης στην ετήσια Προσωρινή Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Επιθυμία του Τμήματος είναι να συστηματοποιήσει περισσότερο τις διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης του ΠΠΣ στους στόχους του όσο και στις ανάγκες της κοινωνίας, προκειμένου να βελτιστοποιηθεί η αποτελεσματική εφαρμογή του.

3.1.1.2. Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζονται;

Το Πρόγραμμα Σπουδών αξιολογείται και εγκρίνεται από την Προσωρινή Γενική Συνέλευση του ΤΒΣ σε ετήσια βάση. Η αναθεώρηση του προγράμματος αποφασίζεται και πραγματοποιείται κάθε χρόνο με βάση τα δεδομένα από τις διαδικασίες ελέγχου που περιγράφηκαν παραπάνω, με σκοπό τη συνεχή ενημέρωση, βελτίωση και εναρμόνισή τους στο πνεύμα των ευρύτερων επιστημονικών, τεχνολογικών και κοινωνικό-οικονομικών εξελίξεων.

Είναι χαρακτηριστικό το παρακάτω παράδειγμα: Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-11, το ΤΒΣ προχώρησε σε αναμόρφωση του ΠΠΣ. Η διαδικασία που διήρκεσε δύο έτη κατέληξε σε μια πρόταση της επιτροπής προγράμματος η οποία τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε κατά τη συζήτηση που έγινε στην ΠΓΣ. Το νέο πρόγραμμα πρόβλεπε τη δημιουργία τριών διακριτών, επίσημων προπτυχιακών κατευθύνσεων (1^ο και 2^ο έτος κοινό για όλους τους φοιτητές), οι οποίες θα έφεραν τις ονομασίες «Πολιτική και Διεθνείς Σχέσεις» «Διεθνής Οικονομική και Διοίκηση Επιχειρήσεων» και «Γλώσσες και Πολιτισμός» αντιστοίχως. Στόχος τους ήταν να έρθουν οι φοιτητές σε επαφή με όλα, κατά το δυνατόν, τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος και να αποκτήσουν τις απαραίτητες βασικές γνώσεις σε όλα τα πεδία του Τμήματος που σχετίζονται με την ευρύτερη περιοχή της Ν.Α. Ευρώπης. Τελικά η όλη συζήτηση κατέστη άνευ αντικειμένου, καθώς ο νέος Νόμος για την Ανώτατη Εκπαίδευση (Ν. 4009/2011) άλλαξε τα δεδομένα ως προς τη δομή και τη λειτουργία των Τμημάτων καθώς και την όλη φιλοσοφία σχετικά με τα προγράμματα σπουδών.

3.1.1.3. Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

Έως το ακαδημαϊκό έτος 2008-09 το Πρόγραμμα Σπουδών κυκλοφορούσε σε έντυπη μορφή. Στη συνέχεια και έως σήμερα αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος με τις απαραίτητες τροποποιήσεις. Βλ. <http://www.balkan.uowm.gr/>

Επίσης, για την ευρύτερη δημοσιοποίηση του ΠΠΣ: αποστέλλεται έντυπο ενημερωτικό υλικό σε διάφορους φορείς (σε Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, σε επιμελητήρια, οργανισμούς, εταιρείες κ.ά.)

Σημαντικό ρόλο στη δημοσιοποίηση του ΠΠΣ διαδραματίζουν και οι απόφοιτοι του Τμήματος μέσα από τους συλλόγους και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που συμμετέχουν.

Ιδιαίτερα θετικό ρόλο στη δημοσιοποίηση του ΠΠΣ στο εξωτερικό παίζει και η επιτυχής συμμετοχή του Τμήματος στα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών ERASMUS.

3.1.1.4. Υπάρχει αποτελεσματική διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων; Πώς χρησιμοποιούνται τα αποτελέσματά της;

Το ΤΒΣ δεν διαθέτει τέτοια βάση δεδομένων. Η διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων γίνεται αποσπασματικά και συνεπώς δεν είναι όσο αποτελεσματική θα θέλαμε να είναι. Σημαντικός είναι ο ρόλος του Γραφείου Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στη γενικότερη προσπάθεια των

αποφοίτων για αναζήτηση είτε επαγγελματικών ευκαιριών είτε δυνατοτήτων συνέχισης των σπουδών τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

3.1.2. Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

3.1.2.1. Ποιό είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού/ειδίκευσης/κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;

Στο ΠΠΣ του ΤΒΣ δεν ακολουθούνται οι παραπάνω διακρίσεις.

3.1.2.2. Πόσα μαθήματα ελεύθερης επιλογής προσφέρονται;

Για το ακαδημαϊκό έτος 2010-11 προσφέρθηκαν:

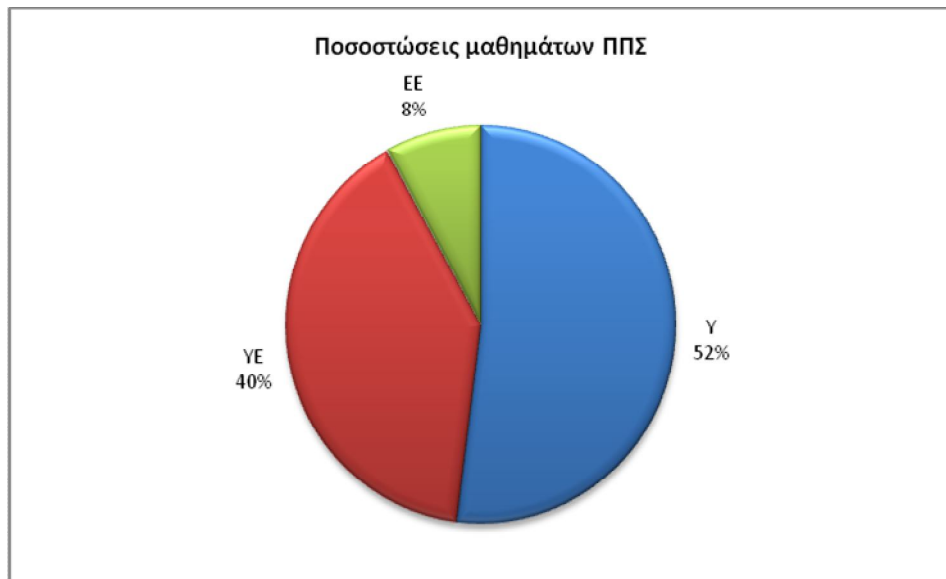
- είκοσι εννέα (29) Υ,
- εννέα (9) Υ/ΕΕ (βαλκανικές γλώσσες)
- έντεκα (11) ΥΕ/ΕΕ και
- πέντε (5) ΕΕ

Επίσης προσφέρθηκαν από τα Παιδαγωγικά Τμήματα δώδεκα (12) μαθήματα.

3.1.2.3. Ποιό είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων/ μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής/μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;

Στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών προσφέρονται

- είκοσι έξι (26) υποχρεωτικά μαθήματα (66 διδακτικές μονάδες) στα δύο πρώτα έτη σπουδών (52%),
- περισσότερα από εβδομήντα (70) κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα, που μοιράζονται στις 2 κατευθύνσεις και από τα οποία οι φοιτητές επιλέγουν είκοσι (20) (40%),
- καθώς και περισσότερα από είκοσι (20) μαθήματα ελεύθερης επιλογής από τα οποία οι φοιτητές επιλέγουν 4 (8%) στα δύο τελευταία εξάμηνα των σπουδών τους.

Το Πρόγραμμα Σπουδών έχει ήδη αναμορφωθεί με τη δημιουργία δύο κατευθύνσεων «Οικονομική και Πολιτική» και «Γλώσσες και Πολιτισμός». Κατά την αναμόρφωσή του λήφθηκαν υπόψη οι νέες επιστημονικές και άλλες συνθήκες στο ελληνικό αλλά και το διεθνές περιβάλλον και καταβλήθηκε προσπάθεια, έτσι ώστε το νέο πρόγραμμα σπουδών να δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές μας να διαμορφώσουν τόσο την επιστημονική όσο και την επαγγελματική τους ταυτότητα.

- 3.1.2.4. Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;

Στο ΠΠΣ του ΤΒΣ δεν ακολουθούνται οι παραπάνω διακρίσεις.

- 3.1.2.5. Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;

Στο Τμήμα τα μαθήματα που διδάσκονται είναι κατά βάση θεωρητικά και εμπεριέχουν ασκήσεις. Τα μαθήματα γλωσσών είναι κυρίως σεμιναριακού χαρακτήρα με έμφαση στις εργαστηριακές ασκήσεις.

- 3.1.2.6. Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Παρατηρείται επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;

Όλοι οι διδάσκοντες χρησιμοποιούν περισσότερες της μίας μεθόδου διδασκαλίας, συμπεριλαμβανομένων των διαλέξεων, των ομαδικών εργασιών, των εργαστηριακών ασκήσεων, των παρουσιάσεων εργασιών και άλλων. Οι πιο συνηθισμένες μέθοδοι διδασκαλίας είναι οι διαλέξεις, οι ομαδικές εργασίες και οι παρουσιάσεις εργασιών. Η ύλη και το περιεχόμενο του μαθήματος επικαιροποιείται μέσω της αναζήτησης της σύγχρονης βιβλιογραφίας και της έρευνας στο διαδίκτυο. Οι Καθηγητές

του Τμήματος επικαιροποιούν τα μαθήματά τους και δεν αναφέρονται επικαλύψεις ύλης με άλλο μάθημα ή μαθήματα.

- 3.1.2.7. Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι; Ποιό είναι το ποσοστό των μαθημάτων που εντάσσονται στο σύστημα;

Δεν εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων.

- 3.1.2.8. Πόσα μαθήματα προσφέρονται από άλλα και πόσα σε άλλα προγράμματα σπουδών; Ποιά είναι αυτά;

Η προσφορά μαθημάτων από άλλα και σε άλλα προγράμματα σπουδών δεν είναι συστηματική. Γίνεται κατά περίπτωση ανάλογα με το ενδιαφέρον που εκφράζουν οι φοιτητές του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων αντίστοιχα. Για το ακαδημαϊκό έτος 2010-11 προσφέρθηκαν από τα Παιδαγωγικά Τμήματα δώδεκα (12) μαθήματα.

- 3.1.2.9. Ποιές ξένες γλώσσες διδάσκονται στο Τμήμα; Είναι υποχρεωτικά τα σχετικά μαθήματα;

Η άριστη εκμάθηση μιας βαλκανικής (βουλγαρικής, σερβικής, ρουμανικής, τουρκικής, αλβανικής) ή της ρωσικής γλώσσας αποτελεί αναμφίβολα συγκριτικό πλεονέκτημα για τους αποφοίτους του ΤΒΣ. Άλλωστε εκτός από τους φοιτητές της κατεύθυνσης «Γλώσσες και Πολιτισμός», για τους οποίους η γλώσσα (βαλκανική ή ρωσική) είναι υποχρεωτική και οι φοιτητές της κατεύθυνσης «Οικονομία και Πολιτική» έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν τη γλώσσα ως ελεύθερη επιλογή. Επίσης το ΤΒΣ βρίσκεται σε διαπραγματεύσεις με Πανεπιστήμια της Ρωσίας, της Βουλγαρίας και της Τουρκίας προκειμένου να διεξάγονται στους χώρους του ΤΒΣ εξετάσεις για την επάρκεια γλωσσομάθειας.

- 3.1.3. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- 3.1.3.1. Εφαρμόζονται, και σε ποιά έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοί συγκεκριμένα;

Οι καθηγητές εφαρμόζουν σε γενικές γραμμές όσα προβλέπει ο νόμος για την αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών. Οι καθηγητές χρησιμοποιούν διαφορετικούς τρόπους αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών. Οι καθηγητές που διδάσκουν γλώσσες χρησιμοποιούν την προφορική και γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου, με παράλληλη πρόοδο (ενδιάμεση εξέταση) και κατ' οίκον εργασία, ενώ άλλοι καθηγητές αξιολογούν τους φοιτητές με εξέταση γραπτή στο τέλος του εξαμήνου, ανάθεση γραπτών εργασιών και προφορική παρουσίαση της εργασίας και τη συμμετοχή των φοιτητών κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Ορισμένα μέλη ΔΕΠ χρησιμοποιούν την προφορική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου, τις ασκήσεις στο εργαστήριο, την κατ' οίκον εργασία και τη δημόσια παρουσίαση των εργασιών.

3.1.3.2. Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Έλεिता από την ανάρτηση των αποτελεσμάτων στη Γραμματεία του Τμήματος, οι φοιτητές μπορούν να ζητήσουν από τον διδάσκοντα το γραπτό ή την εργασία τους και να συζητήσουν μαζί τον τρόπο αξιολόγησής της.

Στις προφορικές εξετάσεις εξετάζονται περισσότεροι των δυο φοιτητών κάθε φορά. Ειδικά για τη βαθμολόγηση των πτυχιακών εργασιών, η αξιολόγηση γίνεται από επιτροπή δύο καθηγητών που εξετάζει, παρουσία συναδέλφων και φοιτητών, τις εργασίες σε δημόσια παρουσίαση και καταθέτει εγγράφως τη βαθμολογία.

3.1.3.3. Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποιά είναι αυτή;

Δεν υπάρχει θεσμοθετημένη διαδικασία. Πιθανά προβλήματα με την εξεταστική διαδικασία έρχονται ως θέμα συζήτησης στην Προσωρινή Γενική Συνέλευση του Τμήματος, ωστόσο οι περιπτώσεις αυτές είναι πολύ περιορισμένες.

3.1.3.4. Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της πτυχιακής/ διπλωματικής εργασίας;

Ο φοιτητής έχει τη δυνατότητα να εκπονήσει πτυχιακή εργασία υπό την επίβλεψη και καθοδήγηση μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος. Η πτυχιακή εργασία πιστώνεται με εννέα (9) ΔΜ. Για την καλύτερη επαγγελματική αξιοποίηση και τη μεγαλύτερη βαθμολογική επιτυχία συνιστάται η επιλογή θεμάτων σχετικών με την άτυπη ειδίκευση που έχει επιλέξει ο κάθε φοιτητής και γνωστικών αντικειμένων, όπου είχε αρίστη (10-9) ή έστω πολύ καλή (8-7) επίδοση κατά τα προηγούμενα εξάμηνα.

Το θέμα της πτυχιακής εργασίας ανακοινώνεται κατά το ΣΤ' ή στις αρχές του Ζ' εξαμήνου από τον υπεύθυνο διδάσκοντα στην Προσωρινή Γενική Συνέλευση του Τμήματος, κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου φοιτητή, η οποία αποφασίζει σχετικά και ορίζει δεύτερο επόπτη/βαθμολογητή. Το εγκεκριμένο θέμα μόνον μερικώς μπορεί να τροποποιηθεί ή να εξειδικευτεί, εφόσον συντρέχουν ερευνητικοί λόγοι. Πτυχιακή εργασία δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να ανατεθεί πέρα από αυτά τα χρονικά όρια.

Εποπτικά καθήκοντα μπορούν να αναλάβουν όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος καθώς και οι διδάκτορες συμβασιούχοι του Τμήματος, αλλά μετά από σχετική απόφαση της Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης και, κατά προτίμηση σε συνεργασία με τα μέλη ΔΕΠ. Τα συνεργαζόμενα μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων δεν μπορούν να αναλάβουν την εποπτεία εργασιών, παρά μόνον μετά από άδεια και των δύο Γενικών Συνελεύσεων. Κάθε διδάσκων δεν μπορεί να αναλάβει περισσότερες από δέκα πτυχιακές εργασίες και έχει δικαίωμα επιλογής εποπτευομένων φοιτητών με βάση αντικειμενικά κριτήρια.

3.1.3.5. Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για την πτυχιακή/ διπλωματική εργασία; Ποιες;

Τα θέματα των πτυχιακών εργασιών πρέπει να πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις:

(α) Να είναι σαφή και αρκούντως περιγραφικά, ώστε να γίνεται κατανοητό το γνωστικό αντικείμενο και το χρονικό πλαίσιο, καθώς και να αποφεύγονται οι επικαλύψεις στην πορεία του χρόνου.

(β) Να συνδυάζουν την εκτεταμένη βιβλιογραφική έρευνα με τη λελογισμένη έρευνα πηγών, ανάλογα, βέβαια, με το επιστημονικό εργαλείο που θα χρησιμοποιηθεί. Η πτυχιακή εργασία αντιστοιχεί ως φόρτος έργου σε τέσσερα μαθήματα κι αυτό πρέπει να τεκμαίρεται εύκολα και άμεσα.

(γ) Να δίνεται προτεραιότητα στα συγκριτικά, διακρατικά και διεπιστημονικά θέματα, έτσι ώστε η εργογραφία των φοιτητών συνολικά να αποτυπώνει το χαρακτήρα του Τμήματος. Οι πτυχιακές εργασίες δεν είναι ειδικά άρθρα ούτε τοπικές ιστορίες.

(δ) Να μην εστιάζουν σε ειδικές περιπτώσεις, οι οποίες, μολονότι αποτελούν επιστημονικά ζητούμενα, επιτάσσουν τη χρήση εξειδικευμένων επιστημονικών εργαλείων που δεν εξασφαλίζονται πλήρως από το ΠΠΣ.

Η εποπτεία της εργασίας γίνεται με βάση την παγκόσμια ακαδημαϊκή πρακτική. Ο φοιτητής, αφού συζητήσει με τους επόπτες διεξοδικά για τους επιμέρους στόχους, κλιμακώνει την ενημέρωσή του αρχικά και κατόπιν την έρευνα (βιβλιογραφική ή/και αρχειακή) για να προχωρήσει τελικά στη σύνθεση της μελέτης, η οποία είναι προτιμότερο να ελέγχεται σταδιακά. Αν υπάρξουν δυσεπίλυτα προβλήματα εποπτείας, οι φοιτητές μπορούν να αποταθούν στο σύμβουλο φοιτητικών υποθέσεων ή, σε έκτακτη σοβαρή περίπτωση, να ζητήσουν αιτιολογημένα από την Προσωρινή Γενική Συνέλευση αλλαγή του επόπτη ή μεταβολή του θέματος.

Για την αξιολόγηση της εργασίας συνυπολογίζεται η καλή γνώση της βιβλιογραφίας, η δομή του έργου, η παρουσίασή του, αλλά, κυρίως η πρωτοτυπία της σκέψης. Η διπλωματική εργασία δεν μπορεί να είναι ένα συνονθύλευμα αποσπασμάτων. Ο φοιτητής δεν μπορεί να θέσει κατώτερη βαθμολογική ρήτρα για εργασία που έχει υποβληθεί στην τελική της μορφή. Δεν μπορεί επίσης να αποσύρει εργασία η οποία έχει υποβληθεί στην τελική της «δεμένη» μορφή. Εφόσον η εργασία απορριφθεί ο φοιτητής μπορεί είτε να την υποβάλλει αναθεωρημένη, σύμφωνα με τις οδηγίες των εποπτών, είτε να επιλέξει τέσσερα υποχρεωτικά κατ' επιλογήν μαθήματα στο επόμενο εξάμηνο.

3.1.4. Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

Όπως εκτίθεται λεπτομερέστερα παρακάτω (ερώτημα 3.1.4.5.), το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών συνεργάζεται με τμήματα δέκα (10) πανεπιστημιακών ιδρυμάτων της αλλοδαπής στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS-LLL. Σε σύγκριση μάλιστα με τα υπόλοιπα τμήματα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας έρχεται δεύτερο σε αριθμό συνεργασιών ERASMUS [Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης δεκαπέντε (15), Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών πέντε (5), Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών έξι (6), Τμήμα Μηχανικών

Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών τρεις (3), Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών καμία (0)].

Σε αντίθεση, όμως, με τα υπόλοιπα τμήματα του ιδρύματος, τα οποία διατηρούν κατά κόρον συνεργασίες με πανεπιστημιακά ιδρύματα της Δυτικής Ευρώπης αλλά και έναν ευρύτερο γεωγραφικό ορίζοντα, οι διεθνείς συνεργασίες του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών περιορίζονται σχεδόν αποκλειστικά στον χώρο των Βαλκανίων (Βουλγαρία και Ρουμανία). Ο «βαλκανικός» αυτός χαρακτήρας των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων αντανακλά λιγότερο μία συνάφεια ή εξ ορισμού αντιστοιχία σε επίπεδο προγράμματος σπουδών, παρά τον γεωγραφικό χώρο της διεθνούς εμβέλειας και ανάπτυξης σχέσεων συνεργασίας της πλειοψηφίας των διδασκόντων του Τμήματος.

Κατά ενδιαφέροντα τρόπο μάλιστα, ο γεωγραφικός αυτός ορίζοντας έμμεσα λειτουργεί περιοριστικά, σχεδόν αποκλείοντας το ενδεχόμενο συνεργασίας (φοιτητικής κινητικότητας) με πανεπιστημιακά ιδρύματα της Δυτικής Ευρώπης. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι παλαιότερες μεμονωμένες απόπειρες σύναψης συμφωνιών συνεργασίας με πανεπιστήμια του Ηνωμένου Βασιλείου και της Γαλλίας προσέκρουσαν στο πρακτικό πρόβλημα του περιορισμένου αριθμού διαθέσιμων κλινών για τους εισερχόμενους φοιτητές. Αν και στις σχετικές επαφές εκφράστηκε ζωηρό ενδιαφέρον για συνεργασία, τέθηκε ως απαραίτητη προϋπόθεση συνεργασίας η στεγαστική πληρότητα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Δεδομένου ότι στην Ελλάδα απαγορεύεται η υπεκμίσθωση και δεν συνηθίζεται η μηνιαία εκμίσθωση διαμερίσματος, καθώς και του περιορισμένου αριθμού των διαθέσιμων κλινών του Πανεπιστημίου για αυτόν τον σκοπό, το τελευταίο δεν μπορεί να προσφέρει στους εισερχόμενους φοιτητές την απαιτούμενη *δυνατότητα* επιλογής στέγης. Σε περίπτωση συνεργασίας με δυτικοευρωπαϊκά ιδρύματα, ο ήδη μεγάλος αριθμός των συνεργασιών και, κατά συνέπεια, εισερχόμενων φοιτητών από τον βαλκανικό χώρο θα επέβαλε τη χορηγία των ήδη περιορισμένων κλινών σε όσους αντιμετωπίζουν τη μεγαλύτερη δυσκολία κάλυψης των εξόδων διαμονής. Είναι προφανές ότι σε μια τέτοια περίπτωση, οι επιλεγέντες φοιτητές θα προέρχονταν κατά κανόνα από τις βαλκανικές χώρες, λόγω της διαφοράς στο σχετικό κόστος διαβίωσης. Ως εκ τούτου, αναιρείται σχεδόν εξ αρχής η προοπτική προσφοράς έστω και της δυνατότητας επιλογής σε όσους φοιτητές προέρχονται από Δυτική Ευρώπη.

Είναι προφανώς θετικό το γεγονός ότι συνεργαζόμαστε με ιδρύματα των Βαλκανίων. Όταν μάλιστα υπάρχει και αντιστοιχία του περιεχομένου των προγραμμάτων σπουδών, είναι εξίσου προφανές ότι τέτοιες συνεργασίες ευνοούν και τους φοιτητές μας, οι οποίοι επισκεπτόμενοι τις χώρες αυτές στο πλαίσιο του προγράμματος μπορούν να βελτιώσουν και τις γλωσσικές τους ικανότητες. Ωστόσο, ο γεωγραφικός αυτός χαρακτήρας των συνεργασιών ήδη σε ισχύ συνεπάγεται έμμεσα και τον *γεωγραφικό* περιορισμό των συνεργασιών μας στον χώρο των Βαλκανίων ή, καλύτερα, την πρακτική μας αδυναμία να επεκταθούμε πέραν αυτού.

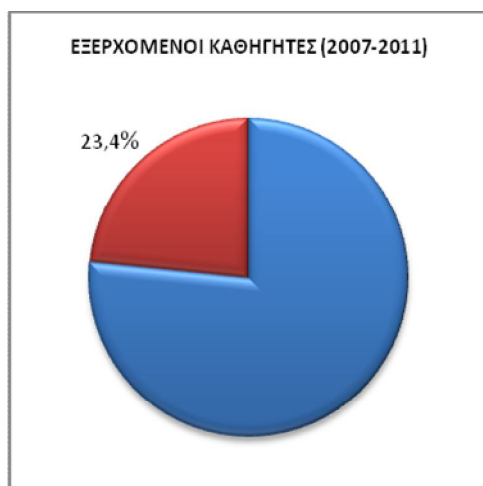
Τα οφέλη της κινητικότητας φοιτητών και διδασκόντων στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS είναι προφανή. Όμως η βαθύτερη φιλοσοφία και απώτερη στόχευση του προγράμματος αφορά τη διευκόλυνση της κινητικότητας μέσω της διαμόρφωσης ενιαίων ή αντίστοιχων «περιοχών» σπουδών που διέπονται από ομοιόμορφα κριτήρια αξιολόγησης εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων. Η στόχευση αυτή ανάγει το πρόγραμμα από περιφερειακό και «παρακολουθηματικό» της

ακαδημαϊκής λειτουργίας ενός Τμήματος, διευκολύνοντας τις επιμέρους ανάγκες ερευνητικής κινητικότητας και σύσφιξης διαπροσωπικών ή διατμηματικών σχέσεων, σε κεντρικό άξονα δράσης και στρατηγικού σχεδιασμού που συμβάλλει αποφασιστικά στην ταυτότητα και την ποιότητα ενός Τμήματος και του Πανεπιστημίου εν γένει.

3.1.4.1. Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;

Η συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό είναι εξαιρετικά μικρή. Κατά την υπό αξιολόγηση περίοδο, μόνο ένας (1) διδάσκων συνεργαζόμενου ιδρύματος επισκέφτηκε το Τμήμα στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS. Σε σχέση με το όριο εισερχομένων καθηγητών (13) που προβλέπεται από τις συμβάσεις συνεργασίας, το ποσοστό συμμετοχής διδασκόντων από το εξωτερικό ανήλθε μόλις στο 1,96%. Αντιθέτως, το ποσοστό των εξερχομένων διδασκόντων σε σχέση με το αντίστοιχο όριο μετακίνησης ήταν πολύ υψηλότερο (23,4%).

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ	ΟΡΙΟ ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ	ΟΡΙΟ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ	ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ
2007-2008	11	12	3	0
2008-2009	12	13	4	0
2009-2010	12	13	3	0
2010-2011	12	13	1	1
ΣΥΝΟΛΑ	47	51	11	1

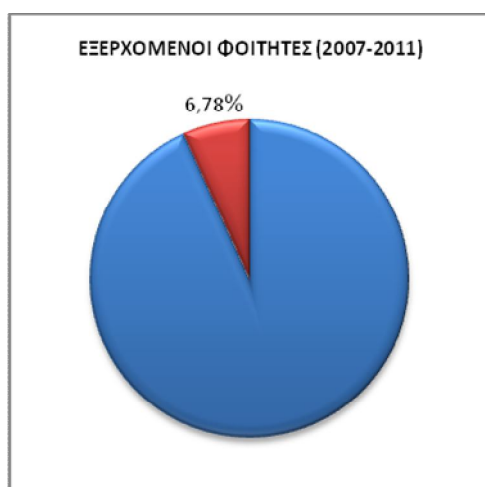

3.1.4.2. Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Σε σχέση με τη συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό, η συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών παρουσιάζει μία θετικότερη εικόνα, παραμένει όμως περιορισμένη. Κατά την υπό αξιολόγηση περίοδο, έντεκα (11) φοιτητές συνεργαζόμενων ιδρυμάτων επισκέφτηκαν το Τμήμα στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS. Σε σχέση με το όριο εισερχομένων φοιτητών (118) που προβλέπεται από τις συμβάσεις

συνεργασίας, το ποσοστό συμμετοχής αλλοδαπών φοιτητών ανήλθε μόλις στο 11,7%. Παρόμοια εικόνα παρουσιάζει και η μετακίνηση των εξερχομένων φοιτητών (8) σε σχέση με το αντίστοιχο όριο (6,78%).

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ	ΟΡΙΟ ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΟΡΙΟ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ	ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ
2007-2008	28	22	2	4
2008-2009	30	24	0	2
2009-2010	30	24	2	1
2010-2011	30	24	4	4
ΣΥΝΟΛΑ	118	94	8	11

3.1.4.3. Πόσα και ποιά μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Κανένα μάθημα του ΠΠΣ δεν διδάσκεται εξ' ολοκλήρου σε ξένη γλώσσα. Εντούτοις, σε πολλά μαθήματα του ΠΠΣ παρέχεται ως λύση για τη διευκόλυνση των αλλοδαπών φοιτητών, όπως π.χ. παράδοση εργασιών σε ξένη γλώσσα, ξένη βιβλιογραφία, κ.λπ.

3.1.4.4. Σε πόσα (και ποιά) προγράμματα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας (π.χ. ERASMUS, LEONARDO, TEMPUS, ALPHA) σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών συμμετέχει το Τμήμα;

Στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS-LLL, μέλη ΔΕΠ συμμετέχουν σε ανταλλαγές διδακτικού προσωπικού με πανεπιστημιακά ιδρύματα της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας και Πολωνίας. Στο ίδιο πλαίσιο απονέμονται υποτροφίες κινητικότητας στους φοιτητές του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών, προκειμένου να ολοκληρώσουν μέρος των προπτυχιακών τους σπουδών σε ευρωπαϊκά πανεπιστημιακά ιδρύματα. Επίσης, αποστολές φοιτητών του Τμήματος συμμετέχουν ανελλιπώς κατά την τελευταία πενταετία στα διεθνή *Model United Nations*, που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στο Πανεπιστήμιο Μακεδονία στη Θεσσαλονίκη.

3.1.4.5. Υπάρχουν συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού; Ποιές;

Στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών συνεργάζεται με Τμήματα διαφόρων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων σχεδόν αποκλειστικά της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας. Συγκεκριμένα, καθ' όλη τη διάρκεια της υπό αξιολόγηση περιόδου υπάρχουν σε ισχύ δέκα (10) συμφωνίες διμερούς συνεργασίας, ενώ στο παρελθόν το Τμήμα συνεργάστηκε με πέντε (5) ακόμη πανεπιστημιακά ιδρύματα του εξωτερικού (βλ. παρακάτω πίνακες).

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ERASMUS ΣΕ ΙΣΧΥ			
Sofiyski Universitet „Sv. Kliment Ohridski“	2004-2012	Βουλγαρία	
South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad	2006-2012	Βουλγαρία	
Velikoturnovski Universitet „Sv. Sv. Kiril I Metodii“	2005-2012	Βουλγαρία	
Krakowska Akademia im Andrzeja Frycza Modrzewskiego	2008-2012	Πολωνία	
Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu din București	2007-2012	Ρουμανία	
Universitatea “Alexandru Ioan Cuza”, Iași	2004-2012	Ρουμανία	
Universitatea Babeș-Bolyai (UBB), Cluj-Napoca	2004-2012	Ρουμανία	
Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu	2004-2012	Ρουμανία	
Universitatea “1 Decembrie 1918”, Alba Iulia	2005-2012	Ρουμανία	
Universitatea din Pitești	2007-2012	Ρουμανία	

ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ERASMUS			
Plovdivski Universitet „Paisii Hilendarski“	2004-2007	Βουλγαρία	
Universitatea de Vest din Timișoara	2005-2006	Ρουμανία	
Universitatea din București	2004-2006	Ρουμανία	
Universitatea din Oradea	2004-2006	Ρουμανία	
Yıldız Teknik Üniversitesi (YTU)	2006-2007	Τουρκία	

3.1.4.6. Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών; Ποιές;

Όχι.

3.1.4.7. Εφαρμόζεται το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS);

Απόλυτα. Οι πιστωτικές μονάδες που χορηγούνται στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών στο συνεργαζόμενο ίδρυμα μεταφέρονται στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών και το αντίστροφο. Η μεταφορά και η συσσώρευση πιστωτικών μονάδων διευκολύνονται με τη χρήση των βασικών εγγράφων του ECTS (κατάλογος μαθημάτων, έντυπο αίτησης φοιτητή, συμφωνία μάθησης, πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας), καθώς και με το Παράρτημα Διπλώματος. Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών δημοσιεύει στο διαδίκτυο στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα τους καταλόγους των προσφερόμενων μαθημάτων, περιγράφοντας με λεπτομέρεια το πρόγραμμα σπουδών, τις πιστωτικές μονάδες, τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τον απαιτούμενο φόρτο εργασίας ανά μάθημα, κ.λπ.

3.1.4.8. Υπάρχουν και διανέμονται ενημερωτικά έντυπα εφαρμογής του συστήματος ECTS;

Οι πληροφορίες σχετικά με το σύστημα ECTS περιλαμβάνονται στον οδηγό σπουδών του Τμήματος.

3.1.5. Πώς κρίνετε την πρακτική άσκηση των φοιτητών;

3.1.5.1. Υπάρχει ο θεσμός της πρακτικής άσκησης των φοιτητών; Είναι υποχρεωτική η πρακτική άσκηση για όλους τους φοιτητές;

Η Πρακτική Άσκηση αποτελεί σημαντική δραστηριότητα του Τμήματος, καθώς είναι ένας τρόπος σύνδεσης της θεωρίας με την πράξη που συμβάλλει τόσο στην καλύτερη αξιοποίηση των γνώσεων

και των δεξιοτήτων που απέκτησαν οι φοιτητές κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, όσο και στην ευκολότερη και επωφελέστερη ένταξη των αποφοίτων στην αγορά εργασίας.

Από το έτος 2005 και μετά, το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών συμμετέχει στο 2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ) Μέτρο 2.4 «Επαγγελματικός προσανατολισμός και σύνδεση με την αγορά εργασίας», Κατηγορία Πράξεων 2.4.2 Α: «Πρακτική Άσκηση Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης- Γ Φάση», που συγχρηματοδοτείται μέσω του ΥΠΕΠΘ από την Ευρωπαϊκή Ένωση [Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης κατά 75% Κοινοτική Συμμετοχή (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και 25% Εθνικοί Πόροι/Ειδική υπηρεσία διαχείρισης ΕΠΕΑΕΚ]. Μέσω αυτού υλοποιείται το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών.

Ειδικότερα, το παραπάνω πρόγραμμα έχει ως στόχο τη γνωριμία των φοιτητών του Τμήματος με την αγορά εργασίας και το επαγγελματικό περιβάλλον, στο οποίο πιθανότατα στο μέλλον θα κληθούν να εργαστούν. Ήδη έχουν ολοκληρωθεί τρεις (3) κύκλοι εκπαίδευσης τελειόφοιτων του ΤΒΣ και συνολικά έχουν μετράσει εκατόν οκτώ (108) φοιτητές του Τμήματος. Σε ορισμένες περιπτώσεις πέτυχε τον απώτερο στόχο του, που είναι η μόνιμη απασχόληση αποφοίτων μας σε φορείς, όπως αυτούς με τους οποίους συνεργαζόμαστε στο πλαίσιο του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης. Παρακάτω, αναφέρουμε τους μέχρι σήμερα Φορείς Υποδοχής Φοιτητών του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας:

Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Διπλωματική Ακαδημία του Υπουργείου Εξωτερικών,

Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης - Υπηρεσία Διεθνών Σχέσεων,

Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Γραφείο Προξενικών, Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Μοναστηρίου/Bitola,

Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Γενικό Προξενείο της Ελλάδος στη Στουτγάρδη,

Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης.

Υπουργείο Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας - Κεντρική Υπηρεσία,

Προξενείο της Λετονίας στην Θεσσαλονίκη,

Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Θεσσαλονίκης,

Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Φλώρινας,

Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Κοζάνης,

Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Καστοριάς,

Επιμελητήριο Πέλλας,

Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη,

Ίδρυμα Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα, Θεσσαλονίκη,

Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού Δήμου Καλαμαριάς,

Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, Θεσσαλονίκη,

Εθνική Τράπεζα,
Τράπεζα Eurobank,
Europlan Ltd,
Εκθεσιακό Κέντρο Κοζάνης,
Κέντρο Διαβαλκανικής Συνεργασίας, Κοζάνη,
Δασαρχείο Λαμίας,
Κατετάνιος Χρήστος - Ζιακάκης Γεώργιος Ο.Ε.,
Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας,
Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας,
Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων,
Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας,
Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας -Αεροδρόμιο Μακεδονία,
Εφημερίδα «Το Ελεύθερο Βήμα της Φλώρινας»,
Εφημερίδα «Πολίτης», Φλώρινα,
Εφημερίδα «Ανατροπή», Φλώρινα,
Εφημερίδα «Αγγελιοφόρος», Θεσσαλονίκη,
Δήμος Φλώρινας,
Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης,
Ε.Ρ.Α. Φλώρινας

- 3.1.5.2. Αν η πρακτική άσκηση δεν είναι υποχρεωτική, ποιο ποσοστό των φοιτητών την επιλέγει; Πώς κινητοποιείται το ενδιαφέρον των φοιτητών;

Την Πρακτική Άσκηση του ΤΒΣ έχουν επιλέξει κατά μέσο όρο το 30% των εγγεγραμμένων φοιτητών που φοιτούν στο 6^ο, 7^ο και 8^ο εξάμηνο. Όμως το ποσοστό αυτό δεν αντικατοπτρίζει το μέγεθος του πραγματικού ενδιαφέροντος, καθώς καλύπτονται σε ποσοστό 100% όλες οι προσφερόμενες θέσεις, ενώ σε κάθε κύκλο υπάρχει και λίστα αναμονής. Επομένως, ακόμη κι αν οι προσφερόμενες θέσεις ήσαν αυξημένες σε ποσοστό 50% και πάλι οι φοιτητές του ΤΒΣ θα κάλυπταν τον συγκεκριμένο αριθμό.

Οι φοιτητές πληροφορούνται για την ύπαρξη της Πρακτικής Άσκησης από το Οδηγό Σπουδών του Τμήματος, που περιέχει όλα τα σχετικά με την Πρακτική Άσκηση, από την ιστοσελίδα του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών που είναι αφιερωμένη στην Πρακτική Άσκηση, από τις ενημερωτικές ημερίδες και από την επαφή με τους φοιτητές μεγαλύτερης ηλικίας.

- 3.1.5.3. Πώς καλλιεργείται το ενδιαφέρον των φοιτητών σε περίπτωση που η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική;

Δεν είναι υποχρεωτική η Πρακτική Άσκηση στο ΤΒΣ.

3.1.5.4. Πώς έχει οργανωθεί η πρακτική άσκηση των φοιτητών του Τμήματος; Ποιά είναι η διάρκεια της; Υπάρχει σχετικός εσωτερικός κανονισμός;

Η πρακτική άσκηση είναι οργανωμένη σε κύκλους. Κάθε κύκλος διαρκεί περίπου 4-5 μήνες. Διεξάγεται ενημερωτική ημερίδα για τους φοιτητές, στη συνέχεια καλούνται να υποβάλουν αίτηση συμμετοχής στην πρακτική άσκηση στη Γραμματεία του ΤΒΣ. Αν οι αιτήσεις είναι περισσότερες από τις θέσεις του κύκλου της Πρακτικής Άσκησης τότε η επιλογή γίνεται με βάση τον αριθμό των διδακτικών μονάδων των φοιτητών, έτσι ώστε αυτός που υλοποιεί το πρόγραμμα της Πρακτικής Άσκησης να είναι όσο το δυνατόν πιο κοντά στη λήψη του πτυχίου, άρα να έχει πιθανότητες να παραμείνει στον συνεργαζόμενο φορέα ή να εισέλθει εύκολα στην αγορά εργασίας.

Στη συνέχεια οι φοιτητές παρακολουθούν ένα κύκλο σεμιναρίων στην έδρα του ΤΒΣ που διεξάγονται από επιλεγμένους καθηγητές του ΤΒΣ και ο οποίος διαρκεί περίπου ένα μήνα. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου οι φοιτητές δηλώνουν τις προτιμήσεις τους στη Γραμματεία της Πρακτικής Άσκησης. Η Γραμματεία επιλέγει τους κατάλληλους και επιθυμητούς φορείς στις πόλεις που οι φοιτητές ζητούν να υλοποιήσουν την Πρακτική τους Άσκηση. Οι φοιτητές πηγαίνουν στον φορέα υποδοχής και παραμένουν εκεί για τρεις ημερολογιακούς μήνες. Η παρουσία τους εκεί συνοδεύεται από επίσημο παρουσιολόγιο. Στο τέλος της πρακτικής ο κάθε φορέας υποδοχής συντάσσει έκθεση για τον φοιτητή και ο φοιτητής για τον φορέα υποδοχής. Ο κάθε κύκλος ολοκληρώνεται με απολογιστική ημερίδα και απολογιστική έκθεση του υπεύθυνου της Πρακτικής Άσκησης.

3.1.5.5. Ποιες είναι οι κυριότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζει το Τμήμα στην οργάνωση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών;

Το σημαντικότερο πρόβλημα είναι η αδυναμία να εξασφαλισθεί για όλους τους φοιτητές που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν Πρακτική Άσκηση το είδος των φορέων με έδρα τις πόλεις, όπου οι φοιτητές καλούνται ή επιθυμούν να πραγματοποιήσουν την άσκησή τους.

Δεύτερο σημαντικό πρόβλημα αποτέλεσε κατά το διάστημα 2010-2011 η αδυναμία υλοποίησης Πρακτικής Άσκησης του ΤΒΣ εκτός Ελλάδος. Συγκεκριμένα, δεν ήταν δυνατόν να εκταμιευτούν οι αποζημιώσεις των φοιτητών στην αρχή της Πρακτικής Άσκησης, επομένως οι φοιτητές που ενδιαφέρονταν καλούνταν να χρηματοδοτήσουν μόνοι τους τη μετάβαση και την εγκατάσταση στο εξωτερικό. Επίσης, λόγω της οικονομικής κρίσης στη Βουλγαρία και στη Ρουμανία οι φορείς υποδοχής, ενώ είχαν υποσχεθεί ότι θα συμβάλλουν οικονομικά με τη σειρά τους στην αποζημίωση των φοιτητών για την πρακτική τους άσκηση, τελικά δήλωσαν αδυναμία. Έτσι μέχρι τα τέλη του 2011 δεν υλοποιήθηκαν οι κύκλοι της Πρακτικής Άσκησης εξωτερικού. Θα γίνει αναμόρφωση Τεχνικού Δελτίου και θα δοθούν οι θέσεις στην Πρακτική Άσκηση εσωτερικού.

3.1.5.6. Σε ποιές ικανότητες εφαρμογής γνώσεων στοχεύει η πρακτική άσκηση; Πόσο ικανοποιητικά κρίνετε τα αποτελέσματα; Πόσο επιτυχής είναι η εξοικείωση των ασκουμένων με το περιβάλλον του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;

Οι φοιτητές του ΤΒΣ καλούνται στους φορείς υποδοχής να αξιοποιήσουν μεγάλο μέρος των γνώσεων που έχουν λάβει κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Ανάλογα με το είδος του φορέα απασχόλησης και την κατεύθυνση που έχουν επιλέξει κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ασκούνται στα οικονομικά, τις διεθνείς σχέσεις, την επιχειρηματικότητα, τις βαλκανικές γλώσσες, τη δημοσιογραφία ακόμη και την ιστορία και τον πολιτισμό.

Τα αποτελέσματα είναι πολύ ικανοποιητικά τόσο για τους ίδιους τους φοιτητές, όσο και για την επαφή των φοιτητών με τους συνεργαζόμενους φορείς. Η επαφή με τους φορείς βελτιώνει το συνολικό επίπεδο των φοιτητών, όσο και την αυτοπεποίθησή τους βλέποντας το επίπεδο των γνώσεών τους και των δεξιοτήτων τους σε σχέση με εκείνο των φοιτητών άλλων Τμημάτων με παρόμοια αντικείμενα, όπως το Πολιτικών Επιστημών, το Δημοσιογραφίας, το Ιστορικό Αρχαιολογικό, το Οικονομικό, κ.λπ.

Η εξοικείωση με το περιβάλλον εργασίας είναι πλήρης καθώς στο διάστημα 2007-2011 δεν υπήρξε ούτε μια περίπτωση που δημιουργήθηκε πρόβλημα στις σχέσεις ασκούμενου φοιτητή και φορέα υποδοχής.

- 3.1.5.7. Συνδέεται το αντικείμενο απασχόλησης κατά την πρακτική άσκηση με την εκπόνηση πτυχιακής /διπλωματικής εργασίας;

Όχι δεν συνδέεται. Η διπλωματική εργασία συνήθως εκπονείται με τη συνδρομή βιβλιογραφίας, ενώ η Πρακτική Άσκηση διεξάγεται σε φορείς του Δημοσίου, επιχειρήσεις και ιδρύματα.

- 3.1.5.8. Δημιουργούνται με την πρακτική άσκηση ευκαιρίες για μελλοντική απασχόληση των πτυχιούχων;

Ναι δημιουργούνται ευκαιρίες. Κατά το διάστημα 2007-2010 υπήρχαν ιδιωτικές επιχειρήσεις που ενδιαφέρονταν να απασχολήσουν φοιτητές του ΤΒΣ και πέραν της Πρακτικής Άσκησης. Με την έναρξη της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα, όμως, οι ευκαιρίες έχουν μειωθεί σημαντικά, καθώς οι ίδιες οι επιχειρήσεις έχουν γενικότερο πρόβλημα επιβίωσης, το ίδιο και τα σωματεία και τα ιδρύματα, ενώ ο Δημόσιος Τομέας δεν πραγματοποιεί πλέον προσλήψεις ειδικευμένου προσωπικού.

- 3.1.5.9. Έχει αναπτυχθεί δίκτυο διασύνδεσης του Τμήματος με κοινωνικούς, πολιτιστικούς ή παραγωγικούς φορείς με σκοπό την πρακτική άσκηση των φοιτητών;

Ναι υπάρχει ένα άτυπο δίκτυο του ΤΒΣ με φορείς του Δημοσίου, του ιδιωτικού τομέα και ιδρύματα-σωματεία ιδιαίτερα στη Βόρειο Ελλάδα. Πριν τη διεξαγωγή του κάθε νέου κύκλου Πρακτικής Άσκησης γίνεται η επικοινωνία και ανανεώνεται η συνεργασία.

- 3.1.5.10. Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνει το Τμήμα προκειμένου να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης φοιτητών (σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο);

Το ΤΒΣ έρχεται σε επικοινωνία με μεγάλο αριθμό φορέων στα αστικά κέντρα της ελληνικής επικράτειας, προκειμένου να αυξήσει τον αριθμό των συνεργαζόμενων φορέων για τους φοιτητές του. Επίσης, σε συνεργασία με το Γραφείο Διασύνδεσης του ΠΔΜ προσπαθεί να εντάξει τους αποφοίτους του στην αγορά εργασίας.

- 3.1.5.11. Υπάρχει στενή συνεργασία και επαφή μεταξύ των εκπαιδευτικών/εποπτών του Τμήματος και των εκπροσώπων του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;

Η Γραμματεία και ο υπεύθυνος της Πρακτικής Άσκησης επικοινωνούν με τους εκπροσώπους των φορέων υποδοχής στην αρχή και στη λήξη της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών. Κατά τη διάρκεια της άσκησης πραγματοποιούνται δειγματοληπτικές επισκέψεις.

- 3.1.5.12. Υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις και απαιτήσεις για τη συνεργασία του Τμήματος με τους φορείς εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης; Ποιες;

Το ΤΒΣ ζητά από τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ιδρύματα και φορείς του Δημοσίου να σέβονται την κοινοτική και εθνική νομοθεσία που αφορά την Πρακτική Άσκηση. Επίσης κοινοποιεί στις επιχειρήσεις το πλαίσιο συνεργασίας, τις δεξιότητες και ικανότητες των φοιτητών του ΤΒΣ και ζητά να εκπαιδεύσουν τους φοιτητές στην παραγωγική τους διαδικασία. Σε περίπτωση που οι φοιτητές καλούνται να παράσχουν άλλου είδους υπηρεσίες ή αντιμετωπίζουν προβλήματα κακής συμπεριφοράς από τη διεύθυνση ή από το προσωπικό, δεν ανανεώνεται η σύμβαση με τον συγκεκριμένο φορέα.

- 3.1.5.13. Πώς παρακολουθούνται και υποστηρίζονται οι ασκούμενοι φοιτητές;

Οι φοιτητές κατά τη διάρκεια του εισαγωγικού σεμιναρίου παρακολουθούνται από τον υπεύθυνο-επόπτη, ενώ ταυτόχρονα συμπληρώνουν ωριαία παρουσιολόγια για κάθε σεμινάριο. Κατά την παρουσία τους στο φορέα υποδοχής γίνονται δειγματοληπτικές επισκέψεις από τον επόπτη, ενώ υπάρχει τηλεφωνική επικοινωνία από τη Γραμματεία της Πρακτικής Άσκησης. Στο τέλος κάθε κύκλου κάθε φοιτητής αξιολογεί με γραπτό υπόμνημά μου τον φορέα υποδοχής και ο κάθε φορέας εκφράζει τη γνώμη του για τις ικανότητες και τη συμπεριφορά του φοιτητή.

3.2. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στο ΤΒΣ λειτουργούν δύο ΠΜΣ. Το πρώτο στηρίζεται σε κρατική επιχορήγηση και πρόκειται για το ΠΜΣ «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη». Το δεύτερο ΠΜΣ ξεκίνησε το 2009 με τον τίτλο «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της Ν.Α. Ευρώπης» και στηρίζεται σε ίδιους οικονομικούς πόρους μέσω διδάκτρων.

- 3.2.1. Τίτλος του Α' Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη»

Στην προσπάθεια αναβάθμισης των σπουδών σε μεταπτυχιακό επίπεδο, το ΤΒΣ προχώρησε από το ακαδημαϊκό έτος 2007-08 στην τροποποίηση του ήδη λειτουργούντος από το ακαδημαϊκό έτος 2004-05 ΠΜΣ με τον τίτλο «Βαλκανιολογία» (ΦΕΚ 753, τ. Β', 19.05.2004) σε νέο ΠΜΣ με τον τίτλο «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη Ν.Α. Ευρώπη» βάσει των Υπουργικών αποφάσεων:

α) με αριθ. 96139/Β7/ΦΕΚ 2325, τ. Β' 7-12-2007, για την οργάνωση και λειτουργία ΠΜΣ στο ΤΒΣ και

β) με αριθ. 91831/Β7/ΦΕΚ 2600, τ. Β' 22-12-2008.

Οι εισαχθέντες μεταπτυχιακοί φοιτητές κατά το ακαδημαϊκό έτος 2006-07 έκαναν χρήση της σχετικής διάταξης περί μεταβατικών διατάξεων (άρθρο 12) του νέου τροποποιητικού ΦΕΚ 2325, τ. Β' 7-12-2007 του ΠΜΣ, προκειμένου να τους απονεμηθεί το νέο Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στην «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη».

3.2.2. Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Δεν υφίστανται διατμηματικά ή και διεπιστημονικά ΠΜΣ στο πλαίσιο του ΤΒΣ.

3.2.3. Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Το ΠΜΣ του ΤΒΣ «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη»:

1. αποσκοπεί στην εμβάθυνση και στη διεύρυνση των γνώσεων για τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με έμφαση στο οικονομικό και πολιτικό τους γίγνεσθαι, στην αμοιβαία οικονομική και πολιτική αλληλεπίδραση στο πλαίσιο της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, αλλά και στη θέση τους στο ευρωπαϊκό και στο παγκόσμιο σύστημα διακυβέρνησης. Επιδίωξη του ΠΜΣ του ΤΒΣ είναι η αρτιότερη δυνατή επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών/τριών σε θέματα των ευρωπαϊκών και των διεθνών οικονομικών, επιχειρησιακών και πολιτικών σχέσεων μιας ειδικής γεωγραφικής περιοχής, όπως είναι η Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Η παρουσίαση και η ανάλυση όλων των παραπάνω θεματικών παραμέτρων του τροποποιημένου ΠΜΣ εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο του όρου «Διακυβέρνηση» (Governance). Πρόκειται για έναν επίκαιρο όρο, ο οποίος συνδέει το Κράτος και την Οικονομία εν γένει με τη λεγόμενη Κοινωνία των Πολιτών. Η αναζήτηση αυτής της νέας σχέσης μεταξύ των τριών χώρων, του Κράτους, της Αγοράς και της Κοινωνίας των Πολιτών, που επιχειρείται ήδη στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί το προέχον χαρακτηριστικό της έννοιας της «Διακυβέρνησης». Με τον όρο «Διακυβέρνηση» θα πρέπει να επικεντρωθούμε περισσότερο στο μεγάλο εύρος των δρώντων που εμπλέκονται στη λειτουργία των σύγχρονων κοινωνιών, προκειμένου να αναδειχθούν και να ενδυναμωθούν νέοι θεσμοί και διαδικασίες σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Σκοπός του ΠΜΣ είναι οι φοιτητές να αποκτήσουν εμπειριστατωμένη γνώση:

- των οικονομικών και πολιτικών δυνάμεων που επηρεάζουν τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης,
- των οικονομικών, νομικών και πολιτικών συνεπειών της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης τόσο για τα κράτη-μέλη της ΕΕ όσο και για χώρες της ΝΑ Ευρώπης,
- του θεσμικού πλαισίου διαμόρφωσης των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- της συγκριτικής οικονομικής και πολιτικής φυσιολογίας των κρατών της ΝΑ Ευρώπης,
- των ευρωπαϊκών και διεθνών δικτύων οικονομικής και πολιτικής διακυβέρνησης.

Το ΠΜΣ του ΤΒΣ, δίνοντας έμφαση αποκλειστικά στον τρέχοντα πολιτικό και οικονομικό προβληματισμό στις χώρες της ΝΑ Ευρώπης σε άμεση διασύνδεση με το πεδίο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και τις συντελούμενες αλλαγές στο ευρύτερο πλαίσιο της διακυβέρνησης της ΕΕ, αποβλέπει:

- στην ενίσχυση των δυνατοτήτων επαγγελματικής αποκατάστασης των μεταπτυχιακών φοιτητών του τόσο στον δημόσιο τομέα όσο και στον ιδιωτικό,
- στην απόκτηση των αναγκαίων επιστημονικών προσόντων των μεταπτυχιακών φοιτητών του για τη διεξαγωγή αυτόνομης έρευνας μέσω της κατάρτισής τους σε σύγχρονες ερευνητικές θεματικές και μεθόδους,
- στην υποστήριξη του αναγκαίου επιστημονικού υποβάθρου των μεταπτυχιακών φοιτητών του για τη συνέχιση των σπουδών τους σε διδακτορικό πρόγραμμα της Ελλάδας ή του εξωτερικού.

3.2.3.1. Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Η Προσωρινή Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (ΠΓΣΕΣ) καθώς και η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) υπό την ευθύνη του Διευθυντή του ΠΜΣ αποτελούν τα διοικητικά όργανα του ΠΜΣ. Τα δύο αυτά όργανα ελέγχουν σε ετήσια βάση κατά πόσο το ΠΜΣ ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας σχετικά με το αντικείμενο που θεραπεύει το ΠΜΣ. Στη διαπίστωση ή μη της ανταπόκρισης αυτής συμβάλλουν και οι διαδικασίες αξιολόγησης που εφαρμόζει το ΤΒΣ, τόσο σχετικά με το περιεχόμενο των προσφερόμενων μαθημάτων του ΠΜΣ από τους φοιτητές, όσο και σχετικά με το κατά πόσο το ΠΜΣ ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας των φοιτητών ή/και συμβάλλει στην αποδοχή τους σε προγράμματα διδακτορικών σπουδών. Σημαντικό επίσης ρόλο στον έλεγχο της ανταπόκρισης αυτής κατέχει και η αλληλεπίδραση των μελών ΔΕΠ του Τμήματος με επιστήμονες και εκπαιδευτικούς, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, μέσω της συμμετοχής τους σε διεθνή συνέδρια, ερευνητικά προγράμματα και προγράμματα ερευνητικών και εκπαιδευτικών ανταλλαγών.

3.2.3.2. Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Η αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών αποτελεί αρμοδιότητα της ΣΕ και της ΠΓΣΕΣ του ΤΒΣ. Σημαντικό ρόλο στην αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών διαδραματίζει, επίσης, η διαδικασία αξιολόγησης του ΠΜΣ από τους φοιτητές. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων με στόχο την αξιολόγηση της διδακτικής διαδικασίας και των διδασκόντων. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αυτής μελετώνται από τους διδάσκοντες στο ΠΜΣ, τα μέλη της ΣΕ και την ΠΓΣΕΣ, και ακολουθούνται οι απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες με σκοπό τον εμπλουτισμό και τη βελτίωση του περιεχομένου των προσφερόμενων μαθημάτων, της διαδικασίας διδασκαλίας των προσφερόμενων μαθημάτων και κυρίως τη συνεχή και επιτυχή εναρμόνιση του ΠΜΣ τόσο με τις εσωτερικές και διεθνείς εξελίξεις στο χώρο της ΝΑ Ευρώπης όσο και με την διαμορφούμενη αγορά εργασίας.

3.2.3.3. Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

Το Πρόγραμμα Σπουδών είναι ανηρτημένο στον ιστότοπο του ΠΜΣ με συνδέσμους στην κεντρική ιστοσελίδα του ΤΒΣ (<http://grpgov.balkan.uowm.gr/>), καθώς και στην κεντρική ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (http://www.uowm.gr/ac_grad.php).

Επιπλέον, σχετικό ενημερωτικό φυλλάδιο, μαζί με την προκήρυξη για αιτήσεις στο ΠΜΣ, αποστέλλεται ηλεκτρονικώς σε όλα τα ΑΕΙ, ΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα, καθώς και σε ηλεκτρονικές εκπαιδευτικές πύλες.

3.2.3.4. Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;

Δεν υπάρχει θεσμοθετημένη και συνεχής ενημέρωση λόγω έλλειψης συγκεκριμένης γραμματειακής υποστήριξης για τις ανάγκες λειτουργίας του ΠΜΣ.

3.2.4. Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Η ελάχιστη χρονική διάρκεια των σπουδών για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) ορίζεται σε τρία ακαδημαϊκά εξάμηνα με δυνατότητα παράτασης μέχρι έξι, εφόσον συντρέχουν συγκεκριμένοι λόγοι και ύστερα από απόφαση της ΠΓΣΕΣ. Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία εκπονείται κατά τη διάρκεια του τρίτου εξαμήνου.

Στο ΠΜΣ του ΤΒΣ του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας γίνονται δεκτοί οι κάτοχοι πτυχίων του ίδιου Τμήματος, Τμημάτων Οικονομικών, Πολιτικών, Νομικών, Διεθνών, Ευρωπαϊκών, Βαλκανικών και Μεσογειακών Σπουδών, Τμημάτων Διοίκησης Επιχειρήσεων, Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής, της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών (ΕΑΠ), καθώς και Πανεπιστημιακών Τμημάτων συναφούς γνωστικού αντικείμενου της ημεδαπής και ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, εφόσον έχουν αναγνωρισθεί οι τίτλοι σπουδών

τους από το ΔΟΑΤΑΠ/πρώην ΔΙΚΑΤΣΑ. Γίνονται, επίσης, δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων ΤΕΙ συναφούς γνωστικού αντικείμενου.

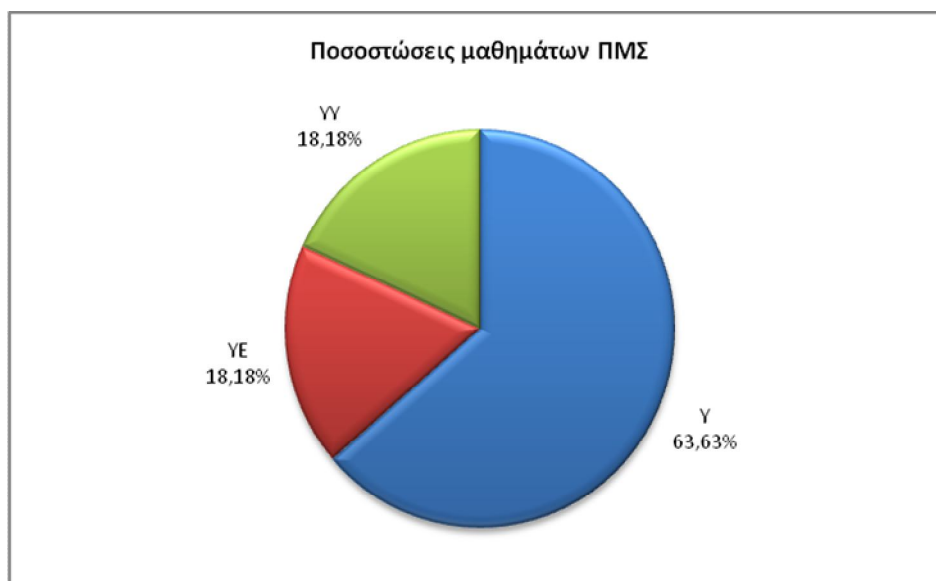
Το 2010 τροποποιήθηκε εκ νέου ο Εσωτερικός Κανονισμός λειτουργίας του ΠΜΣ, προκειμένου να εναρμονισθεί με τις διατάξεις του Ν. 3685/2008 (ΦΕΚ 148/τ. Α'/16.7.2008), όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Ν. 3696/2008 (ΦΕΚ 177/τ. Α'/25.8.2008).

3.2.4.1. Ποιό είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού/ειδίκευσης/κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;

Στο ΠΜΣ του ΤΒΣ δεν ακολουθούνται οι παραπάνω διακρίσεις.

3.2.4.2. Ποιό είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων/μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής/μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;

Ο συνολικός αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων στο ΠΜΣ είναι δεκαπέντε (15), εκ των οποίων, τα επτά (7) είναι υποχρεωτικά (63,63%) και τα δύο (2) είναι επιλογής (18,18%) από 3 ζεύγη επιλεγόμενων μαθημάτων ($3 \times 2 = 6$). Προσφέρονται, επίσης και δύο (2) μαθήματα υποχρεωτικά υποστηρικτικά (18,18%), τα οποία δεν πιστώνονται με διδακτικές μονάδες.

Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων (ECTS) για τη λήψη του ΜΔΕ είναι ενενήντα (90), εκ των οποίων οι εβδομήντα (70) πιστώνονται με την επιτυχή συμμετοχή στις εξετάσεις των μαθημάτων και οι είκοσι (20) με την επιτυχή υποστήριξη της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας. Όλα τα υποχρεωτικά και επιλεγόμενα μαθήματα είναι εξαμηνιαία, διαρκούν δέκα (10) εβδομάδες και διδάσκονται δύο (2) ώρες εβδομαδιαίως και παρέχουν τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες ανά εξάμηνο, και συγκεκριμένα: δέκα (10) πιστωτικές μονάδες για κάθε μάθημα στο Α' εξάμηνο, επτάμισι (7,5) πιστωτικές μονάδες για κάθε μάθημα στο Β' εξάμηνο και πέντε (5) πιστωτικές μονάδες για κάθε μάθημα στο Γ' εξάμηνο. Η επιτυχία στα

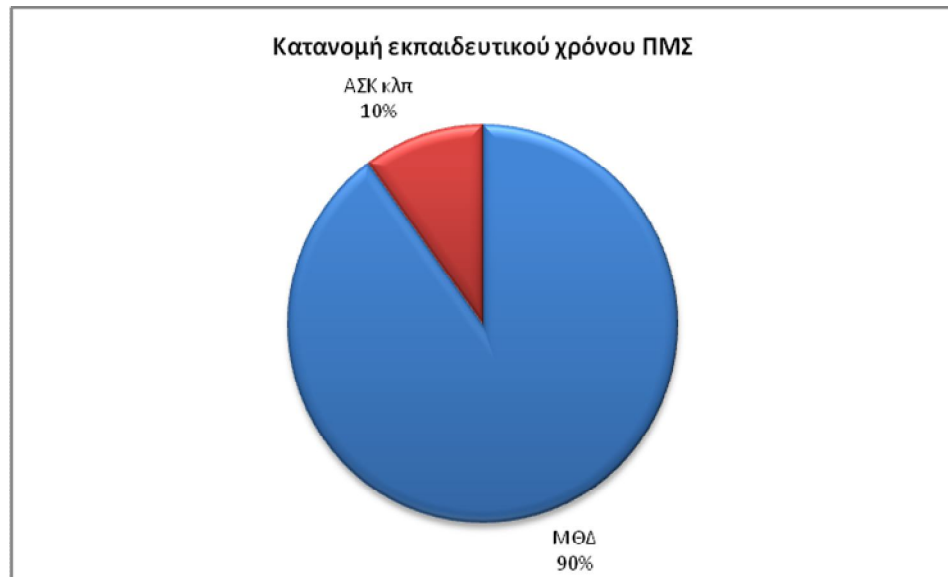
υποχρεωτικά υποστηρικτικά μαθήματα του Α' εξαμήνου είναι απαραίτητα, αλλά αυτά τα μαθήματα δεν αντιστοιχούν σε πιστωτικές μονάδες.

- 3.2.4.3. Ποιά είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;

Στο Α' ΠΜΣ του ΤΒΣ δεν ακολουθούνται οι παραπάνω διακρίσεις.

- 3.2.4.4. Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;

Στο Α' ΠΜΣ τα μαθήματα που διδάσκονται είναι κατά βάση θεωρητικά και δεν εμπεριέχουν ασκήσεις. Τα μαθήματα θεωρητικής διδασκαλίας αντιστοιχούν στο 90% του ΠΜΣ, ενώ το υπόλοιπο 10% κατανέμεται μεταξύ ασκήσεων και άλλων δραστηριοτήτων, όπως, συνέδρια, ημερίδες, εκπαιδευτικές εκδρομές.

- 3.2.4.5. Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;

Ο καθορισμός και οργάνωση της ύλης ενός μαθήματος του ΠΜΣ είναι κατά κύριο λόγο αρμοδιότητα του μέλους ΔΕΠ που διδάσκει το συγκεκριμένο μάθημα. Ο υπεύθυνος για τη διδασκαλία μαθήματος στο ΠΜΣ είναι υποχρεωμένος να υποβάλει κατά την έναρξη του εξαμήνου προς διανομή στη Διεύθυνση του ΠΜΣ το αναλυτικό πρόγραμμα (syllabus), που θα καλύπτει σε εβδομαδιαία βάση την ύλη για κάθε ενότητα του μαθήματος, μελέτες περιπτώσεων και τη σχετική σύγχρονη βιβλιογραφία και αρθρογραφία.

Σε δεύτερο επίπεδο, η ΣΕΠΜΣ έχει έναν επιπλέον γενικότερο εποπτικό ρόλο οργάνωσης και συντονισμού της ύλης όλων των μαθημάτων του ΠΜΣ. Επιπλέον, η ΣΕ εισηγείται στην ΠΓΣΕΣ του Τμήματος αλλαγές και ανανεώσεις ύλης μαθημάτων, όπου αυτό είναι αναγκαίο, με σκοπό την αποφυγή κενών και αλληλοεπικαλύψεων. Τέλος, η περιοδική αναπροσαρμογή και επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων του ΠΜΣ, προκειμένου να παρακολουθούνται τα πρόσφατα επιστημονικά ευρήματα και η συναφής διεθνής συζήτηση επί των σχετικών επιστημονικών πεδίων, παραμένει το κεντρικό ζητούμενο των διδασκόντων στο ΠΜΣ.

3.2.4.6. Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;

Δεν εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων στο ΠΜΣ. Επισημαίνεται ότι ο φοιτητής ο οποίος αποτυγχάνει σε ένα μάθημα ενός εξαμήνου μπορεί να εγγράφεται στο επόμενο εξάμηνο, αλλά υποχρεούται να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα αυτό, εάν είναι υποχρεωτικό, στο επόμενο εξάμηνο που διδάσκεται. Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι, αν και δεν εφαρμόζεται το σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων στο ΠΜΣ, κατά τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών υπάρχουν κριτήρια σχετικά με τη συνάφεια των προπτυχιακών σπουδών των φοιτητών με το αντικείμενο του ΠΜΣ. Στο πλαίσιο αυτό συνεκτιμάται – μεταξύ άλλων – η βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα που είναι σχετικά με τα γνωστικά αντικείμενα του ΠΜΣ.

3.2.5. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

3.2.5.1. Εφαρμόζονται, και σε ποιά έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;

Οι εξαμηνιαίες εξετάσεις υλοποιούνται γραπτά ή προφορικά στο τέλος κάθε εξαμήνου. Εργασίες διαφόρων ειδών μπορούν να συμβάλλουν σε προσδιορισμένο ποσοστό στη βαθμολογία, αλλά δεν μπορούν να είναι απαλλακτικές. Σε περίπτωση αποτυχίας σε ένα μάθημα, ο φοιτητής το επαναλαμβάνει την επόμενη φορά που θα διδαχθεί.

Η αξιολόγηση των φοιτητών για κάθε μάθημα γίνεται από τον διδάσκοντα με τον τρόπο που ο ίδιος έχει ορίσει (και γραπτώς έχει παραδώσει στη Διεύθυνση του ΠΜΣ) πριν από την έναρξη των παραδόσεων. Η αξιολόγηση των επιδόσεων τους γίνεται με την κλίμακα 1-10. Ως βάση επιτυχίας των μαθημάτων και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας ορίζεται ο βαθμός «5» (πέντε).

Μεταπτυχιακοί φοιτητές που αποτυγχάνουν σε ένα μόνο μάθημα στη διάρκεια ενός εξαμήνου δικαιούνται να επανεξετασθούν κατά την αμέσως επόμενη εξεταστική περίοδο, εάν απορριφθούν εκ νέου στο μάθημα αυτό, διαγράφονται από το ΠΜΣ. Εάν ένας φοιτητής αποτύχει σε περισσότερα από δύο μαθήματα ενός εξαμήνου αποβάλλεται από το ΠΜΣ, με απόφαση της ΠΓΣΕΣ.

3.2.5.2. Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Στην περίπτωση των γραπτών εξετάσεων, ο κάθε φοιτητής έχει το δικαίωμα να ζητήσει να δει το διορθωμένο και βαθμολογημένο γραπτό του. Στην περίπτωση των παρουσιάσεων των σχετικών εργασιών από τους συμμετέχοντες στο μεταπτυχιακό στα πλαίσια των σεμιναριακών μαθημάτων η διαφάνεια της ακολουθούμενης διαδικασίας εξασφαλίζεται από το γεγονός ότι η παρουσίαση γίνεται ενώπιον των υπολοίπων συμμετεχόντων, οι οποίοι παίρνουν ενεργό μέρος επισημαίνοντας τόσο τα θετικά στοιχεία της παρουσίασης όσο και ενδεχόμενες ελλείψεις.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του ΠΜΣ που θεωρούν ότι αδικήθηκαν στη βαθμολόγησή τους σε συγκεκριμένο μάθημα, έπειτα από δύο συνεχείς αποτυχίες, έχουν το δικαίωμα να απευθύνονται σε Τριμελή Επιτροπή, η οποία θα ορίζεται από την ΠΓΣΕΣ ειδικά για τη συγκεκριμένη περίπτωση. Η Τριμελής Επιτροπή θα εξετάζει το θέμα και θα εισηγείται στην ΠΓΣΕΣ, η οποία θα λαμβάνει και την τελική απόφαση, την αποβολή τους από το ΠΜΣ ή την επανεξέτασή τους. Στην Τριμελή Επιτροπή θα συμμετέχει και ο διδάσκων καθηγητής, ο οποίος βαθμολόγησε το μάθημα.

3.2.5.3. Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποιά είναι αυτή;

Οι συμμετέχοντες συμπληρώνουν συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, προκειμένου να αξιολογήσουν τόσο τη διδακτική διαδικασία όσο και τον διδάσκοντα. Αν και στο εν λόγω ερωτηματολόγιο δεν υπάρχει συγκεκριμένη ερώτηση που να αφορά την εξεταστική διαδικασία, εν τούτοις οι συμμετέχοντες μπορούν να γράψουν παρατηρήσεις ή/και σχόλια για όποιο μέρος της διδακτικής ή/και εξεταστικής διαδικασίας επιθυμούν.

3.2.5.4. Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;

Κατά κανόνα οι συμμετέχοντες στο ΠΜΣ επιλέγουν το θέμα της διπλωματικής τους εργασίας κατόπιν σχετικών συζητήσεων με τον επιβλέποντα καθηγητή. Είναι επίσης δυνατόν οι συμμετέχοντες στο ΠΜΣ να βοηθηθούν να καταλήξουν στο θέμα της υπό εκπόνηση διπλωματικής εργασίας τους από μία λίστα θεμάτων που δημοσιοποιούν οι διδάσκοντες. Μετά το πέρας των παραπάνω διαδικασιών, οι φοιτητές δηλώνουν το θέμα της αρεσκείας τους και τον επιβλέποντα καθηγητή με αίτησή τους στη Γραμματεία του ΠΜΣ. Τα θέματα των διπλωματικών εργασιών και οι επιβλέποντες καθηγητές εγκρίνονται κατόπιν από την Προσωρινή Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύγκλησης του ΤΒΣ.

Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία εκπονείται κατά τη διάρκεια του Γ' εξαμήνου. Η επιλογή του θέματος και ο σχηματισμός της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας ολοκληρώνονται πριν το πέρας του Β' εξαμήνου σπουδών του μεταπτυχιακού φοιτητή, η καθοδήγηση και η επίβλεψη του μεταπτυχιακού φοιτητή γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 5 του Ν. 3685/2008.

Η εκδοτική μορφή της διπλωματικής εργασίας καθορίζεται ως εξής:

Στο εξώφυλλο αναγράφεται το Πανεπιστήμιο, το Τμήμα, ο τίτλος της εργασίας, τα ονοματεπώνυμα του υποψηφίου και του επιβλέποντος μέλους του ΔΕΠ και η τοποχρονολογία. Μετά από ένα λευκό φύλλο, και στη σελίδα τίτλου που ακολουθεί, αναγράφονται όλα τα προηγούμενα με τη προσθήκη των ονοματεπωνύμων των άλλων δύο μελών της Συμβουλευτικής Επιτροπής Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας. Ακολουθεί η σελίδα με τον Πίνακα Περιεχομένων και εν συνεχεία περίληψη της εργασίας (έως 300 λέξεις) στην ελληνική και σε μία από τις ακόλουθες δυτικοευρωπαϊκές γλώσσες: αγγλική ή γαλλική ή γερμανική. Η έκταση της διπλωματικής εργασίας ανέρχεται αυστηρά στις είκοσι χιλιάδες (20.000) λέξεις με δυνατότητα απόκλισης πεντακοσίων λέξεων (500) προς τα πάνω ή προς τα κάτω [19.500-20.500].

Η υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας γίνεται δημόσια, μόνον μετά από την επιτυχία στις εξετάσεις όλων των μαθημάτων ενώπιον τριμελούς εξεταστικής επιτροπής, η οποία ορίζεται από την ΠΓΣΕΣ του Τμήματος και στην οποία συμμετέχουν ο επιβλέπων και τα δύο (2) άλλα μέλη της Επιτροπής ΜΔΕ. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του προγράμματος.

3.2.5.5. Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;

Η διπλωματική εργασία είναι επιστημονική εργασία, η οποία οφείλει να εμπεριέχει στοιχεία πρωτοτυπίας στα γνωστικά πεδία τα σχετικά με το ΠΜΣ είτε μέσω της δημιουργίας νέας γνώσης, είτε μέσω της άσκησης αυτόνομης κριτικής σκέψης, είτε, τέλος, μέσω συνδυασμού των παραπάνω. Προσφέρει επίσης τη δυνατότητα να αξιολογηθεί η ερευνητική ικανότητα του μεταπτυχιακού φοιτητή.

Οι συμμετέχοντες στο ΠΜΣ παρακολουθούν στο Α' εξάμηνο σχετικό μάθημα μεθοδολογίας επιστημονικής έρευνας και συγγραφής σχετικά με: (α) το μέγεθος της εργασίας, (β) την παρουσίαση του κειμένου, (γ) ζητήματα Copyright, (δ) τη διάρθρωση των κύριων τμημάτων της εργασίας, και (ε) παραδείγματα βιβλιογραφικών αναφορών.

3.2.6. Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

3.2.6.1. Ποιές είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Μέσω του εγκεκριμένου ποσού που προβλέπει το ιδρυτικό ΦΕΚ του ΠΜΣ σε συνδυασμό με τις εκάστοτε προσαρμογές του από τις αποφάσεις του ΥΠΔΜΘ.

Άρθρο 11

Κόστος Λειτουργίας

1. Το ετήσιο κόστος λειτουργίας του ΠΜΣ ανέρχεται στο ύψος των 23.000 ευρώ και αναλύεται ως εξής:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ – ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (σε ευρώ)	ΚΟΣΤΟΣ
α. Αγορά, συντήρηση και αναβαθμίσεις πάγιου εξοπλισμού Η/Υ	2.000€
β. Αγορά, συντήρηση και αναβαθμίσεις πάγιου εξοπλισμού εκτός Η/Υ	1.000€
γ. Αγορά βιβλίων	9.000 €
δ. Προμήθεια εκπαιδευτικού υλικού	2.000€
ε. Έξοδα μετακινήσεων προσκεκλημένου επιστημονικού προσωπικού	3.000€
στ. Αναλώσιμα	5.000€
ζ. Λοιπές δαπάνες	1.000€
Σύνολο	23.000€

2. Το ανωτέρω κόστος θα καλυφθεί από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Πανεπιστημίου.

3.2.6.2. Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Βλ. παραπάνω 3.2.6.1.

3.2.6.3. Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;

	Ετήσιος τακτικός προϋπολογισμός	Υπόλοιπο από προηγούμενη χρονιά	Δαπάνες	Υπόλοιπο
2008	23.000,00		14.457,60	8.542,40
2009	23.000,00	8.542,40	17.569,63	13.972,77
2010	18.400,00	13.972,77	10.492,00	21.880,77
2011	18.400,00	21.880,77	5.826,41	31.735,00 Ποσό που πρέπει να δαπανηθεί μέχρι το τέλος του 2011
Μετά από αναμόρφωση προϋπολογισμού 2011 (ΑΠ 3046/10-5-11)				-2.719,36

3.2.7. Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;

3.2.7.1. Ποιά είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;

Η ΣΕΠΜΣ, σε συνεργασία με άλλα μέλη του ΔΕΠ του Τμήματος, τα οποία ορίζει η ΠΓΣΕΣ (εφόσον το κρίνει απαραίτητο), είναι αρμόδια για την αξιολόγηση των υποψηφίων, οι οποίοι προσκόμισαν εμπρόθεσμα όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Η αξιολόγηση των υποψηφίων, που έχουν προσκομίσει όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά στις προβλεπόμενες προθεσμίες, γίνεται σε τρεις φάσεις.

1. Η πρώτη φάση είναι προκριματική. Απαραίτητη προϋπόθεση πρόκρισης στη δεύτερη φάση είναι τόσο η κατάθεση όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών όσο και η πιστοποίηση των γνώσεων των υποψηφίων σε επίπεδο επάρκειας μιας από τις τρεις δυτικοευρωπαϊκές γλώσσες: αγγλική, γαλλική, γερμανική. Σε περίπτωση αδυναμίας πιστοποίησης της επάρκειας μίας εκ των τριών παραπάνω γλωσσών, ισχύουν τα οριζόμενα στην παράγραφο ε του άρθρου 4.2. του παρόντος κανονισμού.

2. Η δεύτερη φάση συνίσταται από την εξέταση σε δύο γνωστικά αντικείμενα τα οποία ορίζονται από την ΠΓΣΕΣ.

3. Η τρίτη φάση περιλαμβάνει συνέντευξη.

Η Επιτροπή Εξετάσεων και η Επιτροπή Συνέντευξης ορίζονται από τη ΣΕΠΜΣ. Η βαθμολόγηση των γραπτών γίνεται από δύο βαθμολογητές μετά από επικάλυψη των ονομάτων, τα οποία αποκαλύπτονται μόνον από την Επιτροπή Εξετάσεων μετά τη βαθμολόγηση. Αναβαθμολόγηση των γραπτών καθώς και ενστάσεις ή άλλες διαμαρτυρίες κατά των αποφάσεων της Επιτροπής Εξετάσεων ή της Επιτροπής Συνέντευξης δεν επιτρέπονται.

3.2.7.2. Με ποιά συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;

Η τελική κατάταξη των υποψηφίων για την κάλυψη των 15 διαθέσιμων θέσεων φοίτησης στο ΠΜΣ διαμορφώνεται ως ακολούθως:

1. Τα δύο εξεταζόμενα μαθήματα (μόρια = άθροισμα των ακεραίων βαθμών των δύο μαθημάτων).

2. Πρώτο πτυχίο (μόρια = ακέραιος βαθμός στην κλίμακα του 10x2).

3. Δεύτερο πτυχίο (μόρια 10).

4. Μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών (μόρια 20).

5. Πιστοποίηση γνώσης δεύτερης δυτικοευρωπαϊκής γλώσσας (μόρια 10).

6. Η επαρκής γνώση μιας βαλκανικής γλώσσας, η οποία αποδεικνύεται από ανάλογο πιστοποιητικό ή από το πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας του πτυχίου του υποψηφίου (μόρια 10).

7. Ερευνητική δραστηριότητα (εκτός της πτυχιακής ή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας) του υποψηφίου, η οποία αποδεικνύεται με δημοσιεύσεις ή με πιστοποιητικά και βεβαιώσεις για συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα (μόρια 10).

8. Δύο συστατικές επιστολές (μόρια = 5 κάθε συστατική επιστολή). Οι απόφοιτοι του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών πιστώνονται απευθείας τα σχετικά μόρια στην τελική τους αξιολόγηση και συνεπώς δεν χρειάζεται να προσκομίζουν συστατικές επιστολές.

9. Επαγγελματική δραστηριότητα συναφής με το αντικείμενο του ΠΜΣ (μόρια 10).

10. Αξιολόγηση της Επιτροπής Συνέντευξης (μόρια = ακέραιος βαθμός στην κλίμακα του 20).

Γενικό Σύνολο Μορίων: 140

Ο κατάλογος της συνολικής μοριοδότησης των υποψηφίων και η επιλογή των πρώτων 15 ανακοινώνεται στη Γραμματεία του Τμήματος. Η όλη διαδικασία επιλογής και εγγραφής υποψηφίων ολοκληρώνεται εντός του Οκτωβρίου κάθε έτους.

3.2.7.3. Ποιό είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;

Πίνακας: Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο ΠΜΣ «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη»

	2010- 2011	2009- 2010	2008- 2009	2007- 2008
Αιτήσεις (α+β)	30	29	49	60
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	9	8	23	7
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	21	21	26	53
Προσφορές	15	15	15	15
Εγγραφές	16*	15	12	3
Απόφοιτοι	7	9	13	9

* 1 επιπλέον εγγραφή πρωτοετούς εξ ετήσιας αναβολής σπουδών

3.2.7.4. Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;

Η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής των φοιτητών αναφέρονται στον κανονισμό του ΠΜΣ, ο οποίος είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Όσον αφορά στα αποτελέσματα, η Επιτροπή Εξετάσεων για το ΠΜΣ συντάσσει πρακτικό επιλογής των προτεινομένων φοιτητών, τον οποίο υποβάλλει στην ΠΓΣΕΣ προς έγκριση. Μετά την έγκριση από την ΠΓΣΕΣ, ο πίνακας εισακτέων πρωτοκολλείται από τη Γραμματεία και αναρτάται στην ιστοσελίδα και στον πίνακα ανακοινώσεων του ΠΜΣ.

3.2.7.5 Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;

Η μη απάντηση από επιλεγέντα υποψήφιο μέσα στην προθεσμία εγγραφών ισοδυναμεί με παραίτηση από την υποψηφιότητά του. Εφόσον υπάρξουν παραιτήσεις, η Γραμματεία του ΠΜΣ ενημερώνει τους αμέσως επόμενους στη σειρά αξιολόγησης στον σχετικό κατάλογο επιλαχόντων βάσει της ανωτέρω διαδικασίας.

3.2.8. Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

3.2.8.1. Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;

Δεν υπάρχει επίσημη συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στο ΠΜΣ.

3.2.8.2. Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Δεν υπάρχει συνεχής συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών στο ΠΜΣ. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009-10 έλαβε χώρα εγγραφή μεταπτυχιακής φοιτήτριας από την ΠΓΔΜ (πρωτεύουσα στις εισαγωγικές εξετάσεις).

3.2.8.3. Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Όλα τα μαθήματα του ΠΜΣ διδάσκονται στην ελληνική. Όμως σε πληθώρα μαθημάτων χρησιμοποιείται, τόσο στις διαλέξεις όσο και στη γενικότερη εκπαιδευτική και ερευνητική διαδικασία (διαφάνειες, εργασίες κ.λπ.) σχετικό υλικό κυρίως στην αγγλική, αλλά και στη γαλλική και στη γερμανική.

3.2.8.4. Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;

Προς το παρόν δεν υπάρχουν συμφωνίες.

3.2.8.5. Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών; Ποιες;

Δεν υπάρχουν διακρίσεις.

3.2.1. ' Τίτλος του Β' Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της Ν.Α. Ευρώπης»

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας προσφέρει στους ενδιαφερόμενους πτυχιούχους ελληνόφωνο ΠΜΣ τεσσάρων εξαμήνων με τίτλο: «Σπουδές στις Γλώσσες & το Πολιτισμό των Χωρών της Ν.Α. Ευρώπης», που εγκρίθηκε με το ΦΕΚ 1757 τ. Β' /25-08-2009.

Το συγκεκριμένο ΠΜΣ του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στοχεύει στην κατάρτιση επιστημόνων-ερευνητών στον χώρο των Ανθρωπιστικών Σπουδών, στην ανάπτυξη της γνώσης και της έρευνας στο πεδίο των επιστημών της γλώσσας, καθώς και στο πεδίο του πολιτισμού και παρέχει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές τη δυνατότητα να ειδικευτούν σε δύο κατευθύνσεις:

– Γλώσσες, Φιλολογία και Πολιτισμός της ΝΑ Ευρώπης.

– Κοινωνικές, Πολιτισμικές και Πολιτικές Δομές στη ΝΑ Ευρώπη.

3.2.2. ' Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Δεν υφίστανται διατμηματικά ή και διεπιστημονικά ΠΜΣ στο πλαίσιο του ΤΒΣ.

3.2.3.΄ Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Σκοπός του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών είναι να «καλλιεργεί και να προάγει την επιστημονική έρευνα και γνώση που αφορούν την ιστορία, το θρήσκευμα, τη γλώσσα και λογοτεχνία, τη φιλοσοφία, την παιδεία, την οικονομία, τις κοινωνικές και πολιτικές δομές και τον πολιτισμό των βαλκανικών λαών, να προάγει τις διαθρησκευτικές και διαπολιτισμικές σχέσεις της Ελλάδας και του Ελληνισμού γενικότερα με τους λαούς της Βαλκανικής, της Ανατολικής Ευρώπης και του Ευξείνου Πόντου κατά τρόπο που να ευνοούν την καλή γειτονία και την επικοινωνία, καθώς επίσης να παρέχει στη δημόσια διοίκηση τεκμηριωμένες πληροφορίες και επιστημονικά στοιχεία, τα οποία θα καθιστούν αποτελεσματικότερη τη συνεργασία της με τις όμορες βαλκανικές χώρες, τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και του Ευξείνου Πόντου».

Αντικείμενο του Β΄ ΠΜΣ είναι η ανάπτυξη της γνώσης και της έρευνας στο πεδίο των επιστημών της γλώσσας, καθώς και στο πεδίο του πολιτισμού, ενώ σκοπός του είναι:

α) Η παραγωγή εξειδικευμένου επιστημονικού και ερευνητικού δυναμικού με ειδίκευση στις ανωτέρω γνωστικές περιοχές.

β) Η επιμόρφωση πτυχιούχων ΑΕΙ στις σύγχρονες θεωρίες και πρακτικές ανάλυσης και διδασκαλίας των βαλκανικών γλωσσών και της ρωσικής, της λογοτεχνίας μιας εκάστης εξ αυτών και του πολιτισμού.

γ) Η κατάρτιση επιστημόνων στις κοινωνικές και στις πολιτικές δομές και συνθήκες των χωρών της Χερσονήσου του Αίμου.

δ) Η διερεύνηση των πολιτισμικών σχέσεων ανάμεσα στον βαλκανικό, τον ελληνικό και τον ευρύτερο νοτιοανατολικό ευρωπαϊκό χώρο.

Η ύπαρξη των δύο κατευθύνσεων του προγράμματος δίνει τη δυνατότητα διεξοδικής ανάλυσης των προσφερόμενων ερευνητικών πεδίων και παρέχει στον εκάστοτε μεταπτυχιακό φοιτητή, ανάλογα με τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα και τον επαγγελματικό προσανατολισμό του, τη δυνατότητα επαγγελματικής αποκατάστασης σε τομείς όπως της Μετάφρασης και Διερμηνείας, της Διδασκαλίας των Γλωσσών, σε εξειδικευμένους τομείς της Δημόσιας Διοίκησης, αντικείμενο των οποίων αποτελούν οι σχέσεις με τις χώρες της περιοχής και σε επιχειρήσεις, οι οποίες δραστηριοποιούνται στις χώρες αυτές. Επιπλέον θα παρέχει τα απαραίτητα εφόδια και στον τομέα της επιστημονικής έρευνας καθώς οι απόφοιτοί του θα έχουν αποκτήσει το θεωρητικό και εμπειρικό υπόβαθρο, καθώς και τις δεξιότητες που θα τους καθιστούν ικανούς να κατανοούν την πορεία και τον ιδιόμορφο χαρακτήρα των χωρών αυτών και να ερμηνεύουν τις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται και επηρεάζουν τόσο τις μεταξύ τους σχέσεις όσο και την αλληλεπίδραση τους με την Ελλάδα.

3.2.3.1.΄ Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Η Προσωρινή Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (ΠΓΣΕΣ) καθώς και η Συντονιστική Επιτροπή υπό την ευθύνη του Διευθυντή του ΠΜΣ αποτελούν τα διοικητικά όργανα του ΠΜΣ. Τα δύο αυτά όργανα ελέγχουν σε ετήσια βάση κατά πόσο το ΠΜΣ ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας σχετικά με το

αντικείμενο που θεραπεύει το ΠΜΣ. Στη διαπίστωση ή μη της ανταπόκρισης αυτής συμβάλλουν και οι διαδικασίες αξιολόγησης που εφαρμόζει το ΤΒΣ, τόσο σχετικά με το περιεχόμενο των προσφερόμενων μαθημάτων του ΠΜΣ από τους φοιτητές, όσο και σχετικά με το κατά πόσο το ΠΜΣ ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας των φοιτητών ή/και συμβάλλει στην αποδοχή τους σε προγράμματα διδακτορικών σπουδών. Σημαντικό επίσης ρόλο στον έλεγχο της ανταπόκρισης αυτής κατέχει και η αλληλεπίδραση των μελών ΔΕΠ του Τμήματος με επιστήμονες και εκπαιδευτικούς, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, μέσω της συμμετοχής τους σε διεθνή συνέδρια, ερευνητικά προγράμματα και προγράμματα ερευνητικών και εκπαιδευτικών ανταλλαγών.

3.2.3.2. 'Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Η αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών αποτελεί αρμοδιότητα της ΣΕ και της ΠΓΣΕΣ του ΤΒΣ. Σημαντικό ρόλο στην αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών διαδραματίζει, επίσης, η διαδικασία αξιολόγησης του ΠΜΣ από τους φοιτητές. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων με στόχο την αξιολόγηση της διδακτικής διαδικασίας και των διδασκόντων. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αυτής μελετώνται από τους διδάσκοντες στο ΠΜΣ τα μέλη της ΣΕ και την ΠΓΣΕΣ, και ακολουθούνται οι απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες με σκοπό τον εμπλουτισμό και τη βελτίωση του περιεχομένου των προσφερόμενων μαθημάτων, της διαδικασίας διδασκαλίας των προσφερομένων μαθημάτων και κυρίως τη συνεχή και επιτυχή εναρμόνιση του ΠΜΣ τόσο με τις εσωτερικές και διεθνείς εξελίξεις στο χώρο της ΝΑ Ευρώπης όσο και με την διαμορφούμενη αγορά εργασίας.

3.2.3.3. ' Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

Το Πρόγραμμα Σπουδών είναι ανηρτημένο στον ιστότοπο του ΠΜΣ με εμφανείς συνδέσμους στην κεντρική ιστοσελίδα του ΤΒΣ (<http://ls.balkan.uowm.gr/>) καθώς και στη σχετική κεντρική ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (http://www.uowm.gr/ac_grad.php).

Επιπλέον, σχετικό ενημερωτικό φυλλάδιο, μαζί με την προκήρυξη για αιτήσεις στο ΠΜΣ, αποστέλλεται ηλεκτρονικώς σε όλα τα ΑΕΙ, ΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα, Περιφέρειες και Δήμους της χώρας, καθώς και σε ηλεκτρονικές εκπαιδευτικές πύλες.

3.2.3.4. 'Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;

Για το συγκεκριμένο ΠΜΣ καταγράφονται ως τρεις (3) απόφοιτοι το 2010-11 και είναι δημόσιοι υπάλληλοι.

3.2.4. ' Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Στο Β' ΠΜΣ του ΤΒΣ του ΠΔΜ γίνονται δεκτοί: Οι πτυχιούχοι Πανεπιστημίων της ημεδαπής που προέρχονται από τα ακόλουθα Τμήματα: α) Βαλκανικών Σπουδών ΠΔΜ, β) Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού των Παρευξινίων χωρών ΔΠΘ, γ) Σλαβικών Σπουδών ΚΠΑ, δ) Βαλκανικών Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, ε) Παιδαγωγικά, στ) Φιλολογίας, η) Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών, θ) Μετάφρασης και Διερμηνείας, ι) Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, κ) Επικοινωνίας, Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, καθώς και άλλων Τμημάτων συναφών επιστημονικών πεδίων Πανεπιστημίων και ΤΕΙ της ημεδαπής και αναγνωρισμένων ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

Ι. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Γλώσσες Φιλολογία και Πολιτισμός των Χωρών της ΝΑ Ευρώπης.

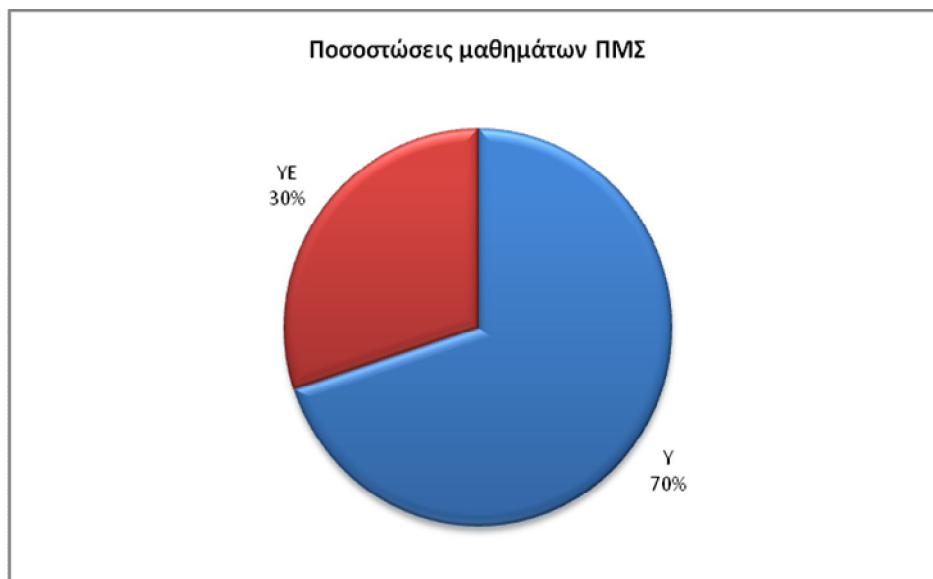
ΙΙ. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Κοινωνικές, Πολιτισμικές και Πολιτικές Δομές στη ΝΑ Ευρώπη

3.2.4.1.' Ποιό είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού/ειδίκευσης/κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;

Στο ΠΜΣ του ΤΒΣ δεν ακολουθούνται οι παραπάνω διακρίσεις.

3.2.4.2.' Ποιό είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων/μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής/μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;

Ο συνολικός αριθμός των προσφερόμενων μαθημάτων στο Β' ΠΜΣ για την κάθε κατεύθυνση είναι δεκατρία (13) εκ των οποίων, τα επτά (7) είναι υποχρεωτικά (70%) και τα τρία (3) επιλογής από μια δεξαμενή έξι (6) επιλεγόμενων μαθημάτων (30%).

Η κατανομή των πιστωτικών μονάδων έχει ως εξής:

Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων (ECTS) για τη λήψη του ΜΔΕ είναι εκατόν είκοσι (120), εκ των οποίων οι ενενήντα (90) πιστώνονται με την επιτυχή συμμετοχή στις εξετάσεις των μαθημάτων και οι τριάντα (30) με την επιτυχή υποστήριξη της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας. Όλα τα υποχρεωτικά και επιλεγόμενα

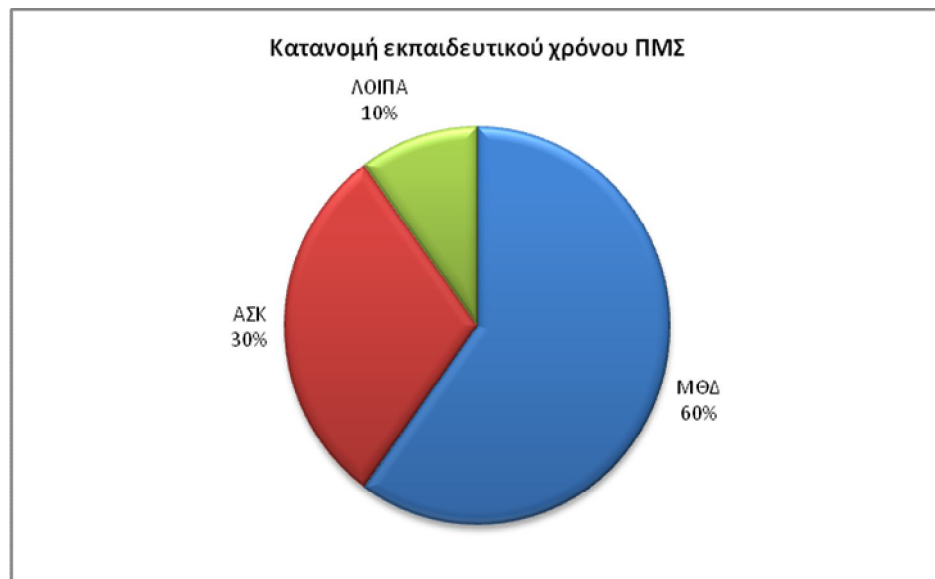
μαθήματα και των δύο κατευθύνσεων είναι εξαμηνιαία, διαρκούν δέκα (10) εβδομάδες και διδάσκονται δύο (2) ώρες εβδομαδιαίως και παρέχουν τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες ανά εξάμηνο, και συγκεκριμένα: επτάμιση (7,5) πιστωτικές μονάδες για κάθε μάθημα στο Α' εξάμηνο, δέκα (10) πιστωτικές μονάδες για κάθε μάθημα στο Β' εξάμηνο και δέκα (10) πιστωτικές μονάδες για κάθε μάθημα στο Γ' εξάμηνο και των δύο κατευθύνσεων.

- 3.2.4.3.' Ποιά είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;

Στο Β' ΠΜΣ του ΤΒΣ δεν ακολουθούνται οι παραπάνω διακρίσεις.

- 3.2.4.4.' Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;

Στο Β' ΠΜΣ τα μαθήματα που διδάσκονται είναι κατά βάση θεωρητικά και εμπεριέχουν ασκήσεις. Τα μαθήματα γλωσσών είναι κυρίως σεμιναριακού χαρακτήρα με έμφαση στις εργαστηριακές ασκήσεις. Τα μαθήματα θεωρητικής διδασκαλίας αντιστοιχούν στο 60% του ΠΜΣ, το 30% είναι ασκήσεις και το υπόλοιπο 10% είναι άλλες δραστηριότητες, όπως, συνέδρια, ημερίδες, εκπαιδευτικές εκδρομές.

- 3.2.4.5.' Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;

Ο καθορισμός και οργάνωση της ύλης ενός μαθήματος του ΠΜΣ είναι κατά κύριο λόγο αρμοδιότητα του μέλους ΔΕΠ που διδάσκει το συγκεκριμένο μάθημα. Ο υπεύθυνος για τη διδασκαλία μαθήματος στο ΠΜΣ είναι υποχρεωμένος να υποβάλει κατά την έναρξη του εξαμήνου προς διανομή στη Διεύθυνση του ΠΜΣ το αναλυτικό πρόγραμμα (syllabus), που θα καλύπτει σε εβδομαδιαία βάση την ύλη για κάθε

ενότητα του μαθήματος, μελέτες περιπτώσεων και τη σχετική σύγχρονη βιβλιογραφία και αρθρογραφία

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, η ΣΕΠΜΣ έχει έναν επιπλέον γενικότερο εποπτικό ρόλο οργάνωσης και συντονισμού της ύλης όλων των μαθημάτων του ΠΜΣ Επιπρόσθετα, η ΣΕ εισηγείται στην ΠΓΣΕΣ του Τμήματος αλλαγές και ανανεώσεις ύλης μαθημάτων, όπου αυτό είναι αναγκαίο, με σκοπό την αποφυγή τυχών κενών και αλληλοεπικαλύψεων. Τέλος, η περιοδική αναπροσαρμογή και επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων του ΠΜΣ, προκειμένου να παρακολουθούνται τα πρόσφατα επιστημονικά ευρήματα και η συναφής διεθνής συζήτηση επί των σχετικών επιστημονικών πεδίων, παραμένει το κεντρικό ζητούμενο των διδασκόντων στο ΠΜΣ.

3.2.4.6. Έφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;

Δεν εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων στο ΠΜΣ.

3.2.5. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

3.2.5.1. Έφαρμόζονται, και σε ποιά έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;

Οι εξαμηνιαίες εξετάσεις υλοποιούνται γραπτά ή προφορικά στο τέλος κάθε εξαμήνου. Εργασίες διαφόρων ειδών δύνανται να συμβάλουν στον προσδιορισμό της βαθμολογίας. Σε περίπτωση αποτυχίας σε ένα μάθημα, ο φοιτητής το επαναλαμβάνει την επόμενη φορά που θα διδαχθεί.

Η αξιολόγηση των φοιτητών για κάθε μάθημα γίνεται από τον διδάσκοντα με τον τρόπο που ο ίδιος έχει ορίσει (και γραπτώς έχει παραδώσει στη ΣΕ του ΠΜΣ) πριν από την έναρξη των παραδόσεων. Η αξιολόγηση των επιδόσεων τους γίνεται με την κλίμακα 1-10. Ως βάση επιτυχίας των μαθημάτων και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας ορίζεται ο βαθμός «5» (πέντε).

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που αποτυγχάνουν σε μαθήματα δικαιούνται να επανεξετασθούν κατά την αμέσως επόμενη εξεταστική περίοδο.

Εάν ένας φοιτητής αποτύχει σε περισσότερα από τα μισά μαθήματα ενός έτους αποβάλλεται από το ΠΜΣ, με απόφαση της ΠΓΣΕΣ ύστερα από σχετική εισήγηση της επιτροπής της παρ. γ του άρθρου 5 του Κανονισμού του ΠΜΣ.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του ΠΜΣ που θεωρούν ότι αδικήθηκαν στη βαθμολόγησή τους σε συγκεκριμένο μάθημα, έπειτα από δύο συνεχείς αποτυχίες, έχουν το δικαίωμα να απευθύνονται στη Τριμελή Επιτροπή της παρ. γ του άρθρου 5 του Κανονισμού, η οποία θα εξετάζει το θέμα και θα εισηγείται στην ΠΓΣΕΣ, η οποία θα λαμβάνει και την τελική απόφαση, αποβολής τους από το ΠΜΣ ή επανεξέτασής τους. Στην Τριμελή Επιτροπή θα συμμετέχει και ο διδάσκων καθηγητής, ο οποίος βαθμολόγησε το μάθημα.

Σε ειδικές περιπτώσεις, όπως αδυναμία του φοιτητή να λάβει μέρος στις εξετάσεις ή να παραδώσει εργασία για λόγους επαγγελματικών ή

υγείας, είναι δυνατόν να αποταθεί ο φοιτητής στη ΣΕ του ΠΜΣ και να ζητήσει την εκπλήρωση της υποχρέωσής του αργότερα μέσα σε νέα τακτή προθεσμία.

Οι διδάσκοντες υποχρεούνται να εκδίδουν τα αποτελέσματα των εξετάσεων το πολύ μέσα σε διάστημα 15 ημερών από την ημέρα εξέτασης. Αν ένα μάθημα διδάσκεται από δύο ή περισσότερα μέλη του ΔΕΠ ή ΕΠ του ΤΒΣ, ο τρόπος βαθμολόγησης καθορίζεται με συμφωνία μεταξύ τους.

Ο τελικός βαθμός επίδοσης του φοιτητή προκύπτει από το άθροισμα των βαθμών των επιμέρους μαθημάτων, πολλαπλασιαζόμενων επί τον αριθμό διδακτικών μονάδων του κάθε μαθήματος, διαιρούμενο δια του 42, δηλαδή του συνόλου των διδακτικών μονάδων.»

Παράδειγμα τελικού βαθμού με την επίδοση άριστη σε όλα: 10 μαθήματα συνολικά επί 30 μονάδες = 300, συν την διπλωματική εργασία 12 μονάδες επί 10 = 120.

Συνολικό άθροισμα $420 : 42 = 10$ άριστα.

3.2.5.2.' Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Στην περίπτωση των γραπτών εξετάσεων, ο κάθε φοιτητής έχει το δικαίωμα να ζητήσει να δει το διορθωμένο και βαθμολογημένο γραπτό του. Στην περίπτωση των παρουσιάσεων των σχετικών εργασιών από τους συμμετέχοντες στο μεταπτυχιακό στο πλαίσιο των σεμιναριακών μαθημάτων, η διαφάνεια της ακολουθούμενης διαδικασίας εξασφαλίζεται από το γεγονός ότι η παρουσίαση γίνεται ενώπιον των υπολοίπων συμμετεχόντων, οι οποίοι παίρνουν ενεργό μέρος επισημαίνοντας τόσο τα θετικά στοιχεία της παρουσίασης όσο και ενδεχόμενες ελλείψεις.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του ΠΜΣ, που θεωρούν ότι αδικήθηκαν στη βαθμολόγησή τους σε συγκεκριμένο μάθημα, έπειτα από δύο συνεχείς αποτυχίες, έχουν το δικαίωμα να απευθύνονται σε Τριμελή Επιτροπή, η οποία θα ορίζεται από την ΠΓΣΕΣ ειδικά για τη συγκεκριμένη περίπτωση. Η Τριμελής Επιτροπή θα εξετάζει το θέμα και θα εισηγείται στην ΠΓΣΕΣ, η οποία θα λαμβάνει και την τελική απόφαση, την αποβολή τους από το ΠΜΣ ή την επανεξέτασή τους. Στην Τριμελή Επιτροπή θα συμμετέχει και ο διδάσκων καθηγητής, ο οποίος βαθμολόγησε το μάθημα.

3.2.5.3.' Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποιά είναι αυτή;

Οι συμμετέχοντες συμπληρώνουν συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, προκειμένου να αξιολογήσουν τόσο τη διδακτική διαδικασία όσο και τον διδάσκοντα. Αν και στο εν λόγω ερωτηματολόγιο δεν υπάρχει συγκεκριμένη ερώτηση που να αφορά την εξεταστική διαδικασία, εντούτοις οι συμμετέχοντες μπορούν να γράψουν παρατηρήσεις ή/και σχόλια για όποιο μέρος της διδακτικής ή/και εξεταστικής διαδικασίας επιθυμούν.

3.2.5.4.' Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;

Κάθε φοιτητής κατά τη διάρκεια του Γ' εξαμήνου, και πάντως πριν το τέλος του, είναι υποχρεωμένος να έχει υποβάλει προς τη ΣΕ του ΠΜΣ ένα θέμα για τη συγγραφή διπλωματικής εργασίας και να έχει γίνει αποδεκτός από κάποιον διδάσκοντα μέλος ΔΕΠ για την επίβλεψη της ερευνητικής του πορείας.

Η εργασία κρίνεται από τριμελή επιτροπή που περιλαμβάνει τον επιβλέποντα διδάσκοντα και δύο (2) ακόμα μέλη ΔΕΠ διδάσκοντες του ΠΜΣ, τους πλέον ειδικούς σε σχέση με το θέμα της εργασίας.

Κατά την επιλογή του επόπτη σπουδών η ΠΓΣΕΣ λαμβάνει υπόψη, εκτός από τις προτιμήσεις των ίδιων των φοιτητών, και τις προγραμματισμένες εκπαιδευτικές άδειες των μελών ΔΕΠ για την επόμενη διετία, έτσι ώστε να αποφευχθούν ενδεχόμενες δυσχέρειες στην παρακολούθηση των σπουδών του φοιτητή.

Η ημερομηνία της υποστήριξης της διπλωματικής εργασίας από τον φοιτητή ορίζεται από τον επιβλέποντα καθηγητή μετά από συνεννόηση με τους διδάσκοντες που συμμετέχουν στη διαδικασία της κρίσης. Η ημερομηνία υποστήριξης δεν μπορεί να τοποθετηθεί νωρίτερα από 10 μέρες μετά την παράδοση της εργασίας στους διδάσκοντες.

Η υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το αργότερο μέχρι το τέλος του Δ' εξαμήνου. Σε περίπτωση αδυναμίας κάλυψης αυτού του όρου ή σε περίπτωση που η διπλωματική εργασία θεωρηθεί ότι δεν είναι στο επίπεδο που απαιτείται για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου, τότε δίδεται μία ακόμα ευκαιρία στον φοιτητή να παρουσιάσει τη διπλωματική του εργασία το αργότερο έως την ολοκλήρωση του νέου ακαδημαϊκού έτους. Εάν και πάλι αποτύχει να παραδώσει ικανοποιητικό έργο, τότε αποχωρεί από το πρόγραμμα χωρίς να λάβει τον μεταπτυχιακό τίτλο.

Στο εξώφυλλο της διπλωματικής εργασίας αναγράφεται το Πανεπιστήμιο, η Σχολή και το Τμήμα, ο τίτλος της εργασίας, τα ονοματεπώνυμα του υποψηφίου και του επιβλέποντος μέλους ΔΕΠ και η τοποχρονολογία. Μετά από ένα λευκό φύλλο, και στην σελίδα τίτλου που ακολουθεί, αναγράφονται όλα τα προηγούμενα με την προσθήκη των ονοματεπωνύμων των δύο άλλων μελών της τριμελούς επιτροπής. Ακολουθεί η σελίδα με τον Πίνακα Περιεχομένων. Οι τελευταίες σελίδες περιέχουν την περίληψη της εργασίας (έως 300 λέξεις) στην ελληνική και σε μία ακόμη γλώσσα, της ΝΑ Ευρώπης ή της ρωσικής ή δυτικοευρωπαϊκής, καθώς και τη χρησιμοποιούμενη βιβλιογραφία.

Η έκταση της διπλωματικής εργασίας δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δεκαεννιά χιλιάδες (19.000) λέξεις.

3.2.5.5. 'Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;

Η διπλωματική εργασία είναι επιστημονική εργασία, η οποία οφείλει να εμπεριέχει στοιχεία πρωτοτυπίας στα γνωστικά πεδία τα σχετικά με το ΠΜΣ είτε μέσω της δημιουργίας νέας γνώσης, είτε μέσω της άσκησης αυτόνομης κριτικής σκέψης, είτε, τέλος, μέσω συνδυασμού των παραπάνω. Προσφέρει επίσης τη δυνατότητα να αξιολογηθεί η ερευνητική ικανότητα του μεταπτυχιακού φοιτητή.

Οι συμμετέχοντες στο ΠΜΣ παρακολουθούν στο Α' εξάμηνο σχετικό μάθημα μεθοδολογίας επιστημονικής έρευνας και συγγραφής σχετικά

με: (α) το μέγεθος της εργασίας, (β) την παρουσίαση του κειμένου, (γ) ζητήματα Copyright, (δ) τη διάρθρωση των κύριων τμημάτων της εργασίας, και (ε) παραδείγματα βιβλιογραφικών αναφορών.

3.2.6.' Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

3.2.6.1.' Ποιές είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Σύμφωνα με το άρθρο 11 του ιδρυτικού ΦΕΚ του Β' ΠΜΣ, το κόστος λειτουργίας του θα καλύπτεται από:

(α) Δίδακτρα των μεταπτυχιακών φοιτητών

(β) Ιδιώτες χορηγούς (εκδοτικούς οίκους κ.ά.)

(γ) Ερευνητικά προγράμματα, εκπονήσεις μελετών κ.ά.

3.2.6.2.' Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Η Διεύθυνση και η Γραμματεία του ΠΜΣ εξαιτίας της φύσης του συγκεκριμένου ΠΜΣ (αυτοχρηματοδοτούμενο) είναι υποχρεωμένα σε καθημερινή βάση να συνεργάζονται με την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου, η οποία εδρεύει στην Κοζάνη. Το γεγονός αυτό επιφέρει καθυστερήσεις και σε ορισμένες περιπτώσεις δυσλειτουργίες, που αντιμετωπίζονται με χρονική υστέρηση εξαιτίας της απόστασης και των περίπλοκων διαδικασιών, που απαιτούνται για την εκταμίευση κονδυλίων που κρίνονται απαραίτητα για την εύρυθμη λειτουργία του Προγράμματος.

Παρά τα όποια προβλήματα το ΠΜΣ συνεχίζει απρόσκοπτα τη λειτουργία του και πιστεύουμε ότι διαθέτει τα εχέγγυα για άμεση και αποτελεσματική προσαρμογή στις απαιτήσεις του νέου Νόμου-Πλαισίου για τη λειτουργία των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων.

3.2.6.3.' Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Σύμφωνα με το άρθρο 11 του ιδρυτικού ΦΕΚ του Β' ΠΜΣ, το ετήσιο κόστος λειτουργίας ανέρχεται στο ποσό των 24.000,00 ευρώ, εκ του οποίου το 65%, ήτοι ποσό 15.600,00 ευρώ, αφορά στα λειτουργικά έξοδα του προγράμματος και αναλύεται ως εξής:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ – ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΚΟΣΤΟΣ
α. Εκδόσεις, ημερίδες και άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες	3.000,00 €
β. Δαπάνες μετακινήσεις και εκπαιδευτικές εκδρομές (επισκέψεις σε βιβλιοθήκες, αρχεία)	3.000,00 €
γ. Βιβλία – Έντυπα και Γραφική Ύλη	5.000,00 €
δ. Εξοπλισμός	1.600,00 €
ε. Δημοσιότητα	1.000,00 €
Σύνολο	15.600,00 €

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ) του ΠΔΜ (29/9/2011) για το ΠΜΣ «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της ΝΑ Ευρώπης» για τα ακαδημαϊκά έτη 2009-2010 και 2010-2011 διαπιστώνονται τα εξής:

Σύνολο Χρηματοδοτήσεων (προσωρινά)	78.416,20
Πληρωμές (προσωρινά)	56.912,66
Ταμειακό Υπόλοιπο (προσωρινά)	21.503,54

3.2.7.΄ Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;

3.2.7.1.΄ Ποιά είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;

Κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου, το Τμήμα προβαίνει σε δημόσια πρόσκληση ενδιαφέροντος για την εγγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών δια του Τύπου, ανακοινώσεων προς τα Τμήματα των ελληνικών ΑΕΙ και του διαδικτύου. Κατά την πρόσκληση δηλώνονται (α) ο τίτλος του μεταπτυχιακού κύκλου, (β) τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, (γ) το χρονοδιάγραμμα υποβολής και (δ) η διαδικασία επιλογής που θα τηρηθεί καθώς και τα κριτήρια επιλογής. Η υποβολή των αιτήσεων γίνεται από 1 έως 30 Σεπτεμβρίου. Οι φάκελοι των υποψηφίων επιστρέφονται με ευθύνη των υποψηφίων.

Για το μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης «Σπουδές στις γλώσσες και τον πολιτισμό της ΝΑ Ευρώπης» του ΤΒΣ του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Πανεπιστημίων της ημεδαπής που προέρχονται από τα ακόλουθα Τμήματα:

Βαλκανικών Σπουδών

Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού των Παρευξείνιων χωρών

Σλαβικών Σπουδών

Βαλκανικών Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών

Παιδαγωγικών

Φιλολογίας

Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών

Μετάφρασης και Διερμηνείας

Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών

Επικοινωνίας, Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης

Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών

Επίσης γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων συναφών επιστημονικών χώρων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, καθώς και απόφοιτοι ΤΕΙ, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει η ισχύουσα νομοθεσία.

3.2.7.2.' Με ποιά συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;

Τα απαραίτητα δικαιολογητικά που θα πρέπει να καταθέσουν οι υποψήφιοι είναι:

1. Έντυπη αίτηση

2. Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα

3. Επίσημο αντίγραφο πτυχίου. Εάν το πτυχίο έχει αποκτηθεί στην αλλοδαπή, θα πρέπει να συνοδεύεται και από την αναγνώριση του ΔΟΑΤΑΠ/πρώην ΔΙΚΑΤΣΑ.

4. Επικυρωμένο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας

5. Για τους υποψηφίους στην κατεύθυνση «Γλώσσες, Φιλολογία και Πολιτισμός της ΝΑ Ευρώπης» απαραίτητη προϋπόθεση είναι η γνώση σε επίπεδο επάρκειας μιας εκ των πέντε γλωσσών της ΝΑ Ευρώπης: αλβανική, βουλγαρική, ρουμανική, σερβοκροατική και τουρκική ή της ρωσικής γλώσσας. Για τους υποψηφίους στην κατεύθυνση «Κοινωνικές, Πολιτισμικές και Πολιτικές Δομές στη ΝΑ Ευρώπη» απαραίτητη προϋπόθεση είναι η γνώση σε επίπεδο επάρκειας μιας εκ των πέντε γλωσσών της ΝΑ Ευρώπης: αλβανική, βουλγαρική, ρουμανική, σερβοκροατική και τουρκική ή της ρωσικής γλώσσας ή μιας εκ των τριών δυτικοευρωπαϊκών γλωσσών: αγγλική, γαλλική, γερμανική.

Η απόδειξη κατοχής ή επάρκειας των γλωσσών πιστοποιείται:

α) Με την κατοχή Πτυχίου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος από τις αντίστοιχες χώρες,

β) με γραπτές εξετάσεις οι οποίες διενεργούνται από το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών,

γ) με πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας από το οποίο θα αποδεικνύεται ότι ο υποψήφιος έχει παρακολουθήσει για τουλάχιστον οκτώ (8) ακαδημαϊκά εξάμηνα μια ορισμένη γλώσσα,

δ) με την κατοχή πτυχίου γλωσσομάθειας.

6. Οι αλλοδαποί υποψήφιοι πρέπει να πιστοποιούν την ελληνομάθειά τους με την κατάθεση των οριζομένων από το νόμο Πιστοποιητικών Επάρκειας και Βεβαίωση Ελληνομάθειας.

7. Επιστημονικές δημοσιεύσεις, διακρίσεις, λοιποί τίτλοι σπουδών πλην του πρώτου πτυχίου (εάν υπάρχουν).

8. Δύο συστατικές επιστολές. Οι απόφοιτοι του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών δεν χρειάζεται να προσκομίζουν συστατικές επιστολές.

9. Επικυρωμένο αντίγραφο της αστυνομικής ταυτότητας ή του διαβατηρίου.

Διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων

Η ΣΕΠΜΣ, σε συνεργασία με τα μέλη ΔΕΠ και ΕΠ του Τμήματος που παρέχουν διδακτικό έργο στο ΠΜΣ και ορίζει η ΠΓΣΕΣ αποτελούν την Εξεταστική Επιτροπή, η οποία είναι αρμόδια για την αξιολόγηση των υποψηφίων, οι οποίοι προσκόμισαν εμπρόθεσμα όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Η αξιολόγηση των υποψηφίων που έχουν προσκομίσει όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά στις προβλεπόμενες προθεσμίες, γίνεται σε τρεις φάσεις.

1. Η πρώτη φάση είναι προκριματική. Απαραίτητη προϋπόθεση πρόκρισης στη δεύτερη φάση είναι τόσο η κατάθεση όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών, όσο και η πιστοποίηση των γνώσεων των υποψηφίων σε επίπεδο επάρκειας μιας εκ των πέντε γλωσσών της ΝΑ Ευρώπης: αλβανική, βουλγαρική, ρουμανική, σερβοκροατική και τουρκική ή της ρωσικής γλώσσας ή μιας εκ των τριών δυτικοευρωπαϊκών γλωσσών: αγγλική, γαλλική, γερμανική.
2. Η δεύτερη φάση συνίσταται από γραπτή εξέταση ανά κατεύθυνση σπουδών, η οποία ορίζεται από την ΠΓΣΕΣ και η οποία διενεργείται εντός του μηνός Οκτωβρίου εκάστου έτους.
3. Η τρίτη φάση περιλαμβάνει συνέντευξη ενώπιων της επιτροπής εξετάσεων.

Η διαδικασία επιλογής ολοκληρώνεται εντός του μηνός Οκτωβρίου εκάστου έτους και η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων μέχρι τις 31 Οκτωβρίου. Η βαθμολόγηση των γραπτών γίνεται από δύο βαθμολογητές μετά από επικάλυψη των ονομάτων, τα οποία αποκαλύπτονται μόνον από την Επιτροπή Εξετάσεων μετά τη βαθμολόγηση. Αναβαθμολόγηση των γραπτών δεν επιτρέπεται. Οι υποψήφιοι οφείλουν να αποδεικνύουν την ταυτότητά τους σε όλα τα στάδια των εισαγωγικών εξετάσεων του ΠΜΣ με την επίδειξη δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου ή διπλώματος οδήγησης.

Η τελική κατάταξη των υποψηφίων για την κάλυψη των δέκα πέντε (15) διαθέσιμων θέσεων φοίτησης ανά κατεύθυνση στο ΠΜΣ διαμορφώνεται ως ακολούθως:

1. Τα εξεταζόμενα μαθήματα (μόρια = άθροισμα των ακεραίων βαθμών των μαθημάτων, μέγιστο 20).
2. Πρώτο πτυχίο (μόρια = το διπλάσιο του ακεραίου βαθμού πτυχίου, μέγιστο 20).
3. Δεύτερο πτυχίο (μόρια 20).
4. Μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών (μόρια 20).
5. Πιστοποίηση δεύτερης ξένης γλώσσας εκ των προκαθορισμένων γλωσσών (μόρια 10).
6. Ερευνητική δραστηριότητα (εκτός της πτυχιακής ή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας) του υποψηφίου, η οποία αποδεικνύεται με δημοσιεύσεις ή με πιστοποιητικά και βεβαιώσεις για συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα (ανώτατος αριθμός μορίων 10).
7. Συστατικές επιστολές (μόρια= 5 κάθε συστατική επιστολή). Οι απόφοιτοι του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών πιστώνονται απευθείας τα σχετικά μόρια στην τελική τους αξιολόγηση και συνεπώς δεν χρειάζεται να προσκομίζουν συστατικές επιστολές.

8. Επαγγελματική δραστηριότητα συναφής με το αντικείμενο του ΠΜΣ (μόρια 10).

9. Αξιολόγηση της Επιτροπής Εξετάσεων από Συνέντευξη (μόρια = ακέραιος βαθμός στην κλίμακα του 20).

Γενικό Σύνολο Μορίων: 140

Κατώτερος βαθμός επιτυχίας για την εισαγωγή στον κύκλο σπουδών για την απόκτηση ΜΔΕ είναι το 60% των προβλεπόμενων μορίων ήτοι 84 μόρια. Σε περίπτωση ισοβαθμίας στις τελευταίες θέσεις επιτυχίας η ΣΕ αποφασίζει κάθε φορά αναλόγως με τις επιδόσεις των υποψηφίων για την εισαγωγή ή μη και των ισοβαθμούντων ή των επιλαχόντων.

Σε περίπτωση υποβολής λιγότερων υποψηφιοτήτων από τις θέσεις των εισακτέων τότε μετά την πρώτη φάση αξιολόγησης των υποψηφίων η διαδικασία συνεχίζεται απευθείας στη τρίτη φάση.

Ο κατάλογος της συνολικής μοριοδότησης των υποψηφίων και η επιλογή των πρώτων 15 ανά κατεύθυνση του ΠΜΣ ανακοινώνεται στη Γραμματεία του ΠΜΣ και του Τμήματος. Η όλη διαδικασία επιλογής και εγγραφής υποψηφίων ολοκληρώνεται εντός του Οκτωβρίου κάθε έτους.

3.2.7.3. Ποιό είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;

Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο ΠΜΣ		
	2010-2011	2009-2010
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)	58	105
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	20	35
(β) Πτυχιούχοι άλλων	38	70
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων	30	30
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων	34	34
Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	3	

3.2.7.4. Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;

Η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής των φοιτητών αναφέρονται στον κανονισμό του ΠΜΣ ο οποίος είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Όσον αφορά στα αποτελέσματα, η Επιτροπή εξετάσεων του ΠΜΣ συντάσσει πρακτικό επιλογής των προτεινομένων φοιτητών, καθώς και πίνακα των τυχόν επιλαχόντων, τον οποίο υποβάλλει στην ΠΓΣΕΣ προς έγκριση. Μετά την έγκριση από την ΠΓΣΕΣ, ο πίνακας εισακτέων καθώς και των τυχόν επιλαχόντων πρωτοκολλείται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ και αναρτάται στην ιστοσελίδα και στον πίνακα ανακοινώσεων του ΠΜΣ.

3.2.7.5. Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;

Η μη απάντηση από επιλεγέντα υποψήφιο μέσα στην προθεσμία εγγραφών ισοδυναμεί με παραιτήση από την υποψηφιότητά του.

Εφόσον υπάρξουν παραιτήσεις, η Γραμματεία του ΠΜΣ ενημερώνει τους αμέσως επόμενους στη σειρά αξιολόγησης στο σχετικό κατάλογο επιλαχόντων βάσει της ανωτέρω διαδικασίας.

3.2.8.' Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

3.2.8.1.' Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;

Δεν υπάρχει επίσημη συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στο ΠΜΣ.

3.2.8.2.' Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Το 2010-11 υπήρξε συμμετοχή δύο (2) φοιτητών από την Αλβανία.

3.2.8.3.' Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Όλα τα μαθήματα του ΠΜΣ διδάσκονται στην ελληνική. Όμως σε πληθώρα μαθημάτων χρησιμοποιείται, τόσο στις διαλέξεις όσο και στη γενικότερη εκπαιδευτική και ερευνητική διαδικασία (διαφάνειες, εργασίες κλπ), σχετικό υλικό κυρίως στην αγγλική, αλλά και στη γαλλική, στη γερμανική, καθώς και στις βαλκανικές γλώσσες.

3.2.8.4.' Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;

Το 2010-11 υπήρξε συμφωνία μέσω του προγράμματος Erasmus για τη Ρουμανία με τη συμμετοχή δύο (2) φοιτητών.

3.2.8.5.' Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών; Ποιες;

Δεν υπάρχουν διακρίσεις.

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών (στο πλαίσιο των δύο ΠΜΣ του ΤΒΣ)

3.3.1. Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

3.3.1.1. Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Ουσιαστική συζήτηση τόσο για την ανταπόκριση των Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του ΤΒΣ, όσο και τις ανάγκες της κοινωνίας,

πραγματοποιείται στο πλαίσιο της Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης του ΤΒΣ καθώς και των δύο ΠΜΣ.

3.3.1.2. Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης αυτού του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Στο ΤΒΣ δεν λειτουργεί οργανωμένο πρόγραμμα διδακτορικών σπουδών και κατά συνέπεια δεν περιέχεται στις διδακτορικές σπουδές η διδασκαλία μαθημάτων, αλλά μόνο η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

3.3.1.3. Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών;

Όλα τα δεδομένα που αφορούν την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών στο Τμήμα είναι διαθέσιμα για κάθε ενδιαφερόμενο σε σχετική ιστοσελίδα των δύο ΠΜΣ του Τμήματος. Η ιστοσελίδα ανανεώνεται και επικαιροποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα και περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες και τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων διδασκόντων, τη διάρκεια εκπόνησης της διατριβής, τις κατηγορίες των πτυχιούχων που γίνονται δεκτοί, το ακαδημαϊκό προσωπικό, τις εγκαταστάσεις, καθώς και τον κανονισμό λειτουργίας του προγράμματος διδακτορικών σπουδών.

3.3.1.4. Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν Διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα;

Δεν υπάρχει διαδικασία συστηματικής παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν Διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα. Οι επιβλέποντες Καθηγητές διατηρούν την επαφή τους με τους διδάκτορες και μετά την ολοκλήρωση της διατριβής, παρακολουθώντας άτυπα την επαγγελματική πορεία των Διδασκόντων του Τμήματος.

3.3.2. Πώς κρίνετε τη δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών;

3.3.2.1. Προσφέρονται μαθήματα διδακτορικού κύκλου; Ποια είναι αυτά;

Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία που διέπει την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών, η διαδικασία εκπόνησης διδακτορικής διατριβής είναι μια αμιγώς ερευνητική διαδικασία και συνεπώς η ελάχιστη περίοδος που απαιτείται για την απόκτηση διδακτορικής διατριβής δεν συμπεριλαμβάνει διδασκαλία μαθημάτων.

3.3.2.2. Προσφέρονται μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας; Ποια είναι αυτά;

Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος δεν περιλαμβάνει ειδικά μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας. Τα ζητήματα μεθοδολογίας που υφίστανται στην εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής συζητούνται διεξοδικά ανάμεσα στον υποψήφιο διδάκτορα και τον επιβλέποντα καθηγητή.

3.3.3. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

3.3.3.1. Υπάρχει συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών;

Η συμμετοχή ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ και ερευνητικά κέντρα ή ιδρύματα της Ελλάδας, στις τριμελείς συμβουλευτικές επιτροπές και στις επταμελείς εξεταστικές επιτροπές των διδακτορικών διατριβών στο ΤΒΣ είναι συστηματική. Έτσι σε όλες τις διδακτορικές διατριβές που έχουν ολοκληρωθεί μέχρι σήμερα, καθώς και σε εκείνες που είναι σε εξέλιξη, υπάρχει συμμετοχή εξωτερικών συνεπιβλεπόντων και εξεταστών.

3.3.3.2. Πώς παρακολουθείται διαχρονικά η επίδοση και η πρόοδος των υποψηφίων διδασκόντων;

Η διαχρονική παρακολούθηση και συνεχής αξιολόγηση της επίδοσης, της συνολικής πορείας και της πρόόδου κάθε υποψήφιου/ας διδάκτορα του Τμήματος είναι αρμοδιότητα του επιβλέποντα και της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής αλλά και της Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης. Η επιτροπή καθοδηγεί τον υποψήφιο διδάκτορα σχετικά με όλα τα ζητήματα που άπτονται της εκπόνησης της διατριβής (θεωρητικό υπόβαθρο, ερευνητικός σχεδιασμός, επιλογή των κατάλληλων μεθόδων και τεχνικών, συλλογή δεδομένων, ανάλυση των αποτελεσμάτων συγγραφή των κεφαλαίων κτλ) και αξιολογεί κάθε στάδιο και φάση εκπόνησης της διατριβής από τη έναρξη μέχρι και την ολοκλήρωσή της.

3.3.3.3. Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Διαμέσου της δημόσιας υποστήριξης των διδακτορικών διατριβών, τη δημόσια ανακοίνωση της ημερομηνίας υποστήριξης μέσω ανάρτησης στην ιστοσελίδα του Τμήματος, καθώς και τη συμμετοχή αξιολογητών από άλλα πανεπιστήμια ή τμήματα του Ιδρύματος. Περαιτέρω, οι εκθέσεις προόδου είναι υποχρεωτικές και εγκρίνονται από τη ΠΓΣΕΣ. Συνεπώς, η επίδοση και η πρόοδος των υποψηφίων διδασκόντων παρακολουθείται σε ετήσια βάση μέσω των εκθέσεων που συντάσσονται από τον υποψήφιο, επικυρώνονται από την τριμελή εξεταστική επιτροπή και υποβάλλονται προς έγκριση στη ΠΓΣΕΣ, περιλαμβάνοντας αναλυτική περιγραφή της ερευνητικής του πορείας και των δημοσιεύσεών του.

3.3.3.4. Εφαρμόζονται κοινές (μεταξύ των διδασκόντων) διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Η διαδικασία των ετήσιων εκθέσεων προόδου υπό την επίβλεψη της τριμελούς επιτροπής σε ετήσια βάση θέτει το πλαίσιο διαμόρφωσης των κοινών διαδικασιών αξιολόγησης. Όπως είναι αναμενόμενο, τυχόν επιμέρους διαφοροποιήσεις μεταξύ διδασκόντων στις διαδικασίες αξιολόγησης κρίνονται φυσιολογικές στον βαθμό τουλάχιστον που οφείλονται σε και θεραπεύουν τις διαφορετικές ανάγκες της ποικιλομορφίας των επιστημονικών περιοχών που καλύπτει το Τμήμα.

3.3.3.5. Πώς αξιολογείται η διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Η διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων κρίνεται ικανοποιητική ως λειτουργεί. Η διαδικασία θα μπορούσε να βελτιωθεί περαιτέρω τουλάχιστον ως προς τη διαφάνεια και αποτελεσματικότητά της μέσω της θέσπισης περιοδικών ερευνητικών σεμιναρίων ή-και ανοιχτών παρουσιάσεων του έργου των υποψηφίων διδασκόντων, ώστε να εξασφαλίζεται η πλέον διευρυμένη και ουσιαστική ενημέρωση και συνεισφορά του Τμήματος στην πορεία των υποψηφίων. Είναι προφανές ότι μία τέτοια εξέλιξη θα διευκόλυνε τη σταδιακή διαμόρφωση κοινών πρακτικών ως προς τις διαδικασίες και τα κριτήρια αξιολόγησης.

3.3.3.6. Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της διδακτορικής διατριβής;

Δεδομένου ότι οι αποφάσεις για την ανάθεση και εξέταση μιας διδακτορικής διατριβής λαμβάνονται στην ΠΓΣ του Τμήματος, επιτρέποντας το πλέον διευρυμένο και διαφανές διαδικαστικό πλαίσιο, όλα τα μέλη του Τμήματος έχουν τη δυνατότητα να λάβουν γνώση και να εκφράσουν ελεύθερα την άποψή τους σχετικά με την πορεία του υποψηφίου, τη σύνθεση της εξεταστικής επιτροπής και την ποιότητα της διατριβής. Η διαδικασία της τελικής εξέτασης των υποψηφίων είναι μια εξίσου ανοιχτή και διαφανής διαδικασία στην οποία συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ και φοιτητές του Τμήματος

3.3.3.7. Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη διδακτορική διατριβή; Ποιές;

Κατά την αξιολόγηση μιας διδακτορικής διατριβής κρίνεται το κατά πόσο αυτή είναι πρωτότυπη και προάγει την επιστήμη, όπως επίσης και το κατά πόσο συνίσταται στη συστηματική έρευνα ορισμένου ειδικού θέματος που παρουσιάζει επιστημονική ενότητα, αυτοτέλεια και αρτιότητα. Προς τούτο απαιτείται η μνεία στη διατριβή των πηγών και της ειδικής βιβλιογραφίας που χρησιμοποίησε ο συγγραφέας, ώστε να είναι εφικτή η διάγνωση της αυθεντικότητας όσων αναπτύσσονται στη διατριβή, η αξιολόγηση της επιστημονικής προσωπικής εισφοράς του συγγραφέα σε έκταση και σε βάθος και η διαμόρφωση της κρίσης περί του εάν η διατριβή αποτελεί πράγματι πρωτότυπη επιστημονική εργασία και προάγει την επιστήμη. Ειδική αιτιολόγηση απαιτείται και στις περιπτώσεις αρνητικής κρίσης μιας διατριβής. (ΣτΕ 1767/81, 2701/87)

3.3.4. Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδασκόντων;⁸

3.3.4.1. Ποιά είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;

Προϋποθέσεις εισαγωγής για διδακτορικό στο πλαίσιο του ΠΜΣ «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη».

⁸ Συμπληρώστε τον Πίνακα 5.

Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να καταθέσουν εντός του μηνός Μαρτίου κάθε έτους συμπληρωμένη αίτηση συμμετοχής στη Γραμματεία του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών. Για να είναι αποδεκτές, οι αιτήσεις, πρέπει να προτείνεται το θέμα της διατριβής καθώς και το μέλος του ΔΕΠ του Τμήματος, το οποίο αποδέχεται να αναλάβει ως επιβλέπων Καθηγητής. Οι αιτήσεις εισάγονται στην ΠΓΣΕΣ από την ΣΕΠΜΣ, η οποία προτείνει εν συνεχεία τα άλλα δύο μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής.

Η αίτηση θα πρέπει να συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

1. Αντίγραφο Πτυχίου.
2. Αναλυτική Βαθμολογία Πτυχίου.
3. Αντίγραφο Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών.
4. Αναλυτική Βαθμολογία Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών.
5. Πτυχίο γνώσης της αγγλικής γλώσσας ή/και μιας άλλης τουλάχιστον δυτικοευρωπαϊκής γλώσσας.
6. Βιογραφικό Σημείωμα.
7. Πιστοποιητικό Ισοτιμίας του ΔΟΑΤΑΠ/πρώην ΔΙΚΑΤΣΑ (μόνο για όσους προέρχονται από σχολές του εξωτερικού).
8. Δύο συστατικές επιστολές (για τους μη αποφοίτους του ΤΒΣ).
9. Πρόταση για την εκπόνηση διατριβής,

Προϋποθέσεις εισαγωγής για διδακτορικό στο πλαίσιο του ΠΜΣ «Σπουδές στις γλώσσες και τον πολιτισμό της ΝΑ Ευρώπης»

Απαραίτητη προϋπόθεση για να γίνει αποδεκτή αίτηση υποψηφιότητας για την απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος είναι η κατοχή Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών του ΠΜΣ «Σπουδές στις γλώσσες και τον πολιτισμό της ΝΑ Ευρώπης» ή του ΠΜΣ «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη» ή του ΠΜΣ «Βαλκανιολογία» του ΤΒΣ του ΠΔΜ είτε Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών συναφούς με το αντικείμενο του παρόντος μεταπτυχιακού, άλλου πανεπιστημιακού ιδρύματος της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ομοταγούς ιδρύματος της αλλοδαπής.

Το ΠΜΣ σχετικά με τις διδακτορικές διατριβές και τους υποψηφίους διδάκτορες εφαρμόζει τα προβλεπόμενα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν.3685/2008.

Δικαιολογητικά που πρέπει να υποβληθούν

- α) Αίτηση υποψηφιότητας για Διδακτορικό Δίπλωμα
- β) Αντίγραφο πτυχίου και μεταπτυχιακού τίτλου (και πιστοποιητικό αντιστοιχίας ή ισοτιμίας από το ΔΟΑΤΑΠ/πρώην ΔΙΚΑΤΣΑ για κατόχους μεταπτυχιακών τίτλων των Πανεπιστημίων της αλλοδαπής)
- γ) Τεκμηριωμένη πρόταση του θέματος της διδακτορικής διατριβής
- δ) Βιογραφικό σημείωμα
- ε) Φωτοτυπία αστυνομικής ταυτότητας ή Διαβατηρίου.

3.3.4.2. Με ποιά συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται;

Η πρόταση για την εκπόνηση διατριβής θα πρέπει να περιέχει τα ακόλουθα στοιχεία:

α. Προτεινόμενο τίτλο εργασίας.

β. Προσωρινό αναλυτικό σχέδιο (πλάνο) της εργασίας.

γ. Σύντομη επισκόπηση της βασικής βιβλιογραφίας και των υποθέσεων ή θεωριών που σχετίζονται με το θέμα και θεμελίωση της πρωτοτυπίας της εργασίας. Οι βιβλιογραφικές σημειώσεις, υποσημειώσεις και αναφορές θα πρέπει να ανταποκρίνονται σε ένα από τα επικρατούντα συστήματα.

δ. Αναφορές στη μεθοδολογία που πρόκειται να ακολουθηθεί.

ε. Αναμενόμενα αποτελέσματα.

στ. Σαφές και συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα έρευνας.

Η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα υποβάλλει έκθεση προόδου κάθε χρόνο στην ΠΓΣΕΣ του Τμήματος μετά τη συμπλήρωση ημερολογιακού έτους από τον ορισμό του θέματος της διατριβής. Για οποιαδήποτε αλλαγή που αφορά στην τριμελή επιτροπή ή στον τίτλο της διδακτορικής διατριβής ή στον ορισμό επταμελούς εξεταστικής επιτροπής θα πρέπει να υπάρχει οπωσδήποτε αίτηση του ενδιαφερομένου ή εισήγηση του επιβλέποντα, επικυρωμένες με απόφαση της ΠΓΣΕΣ.

3.3.4.3. Ποιό είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων διδασκόντων;⁹

Βάσει των στοιχείων του Πίνακα 5 στο παράρτημα παρατηρείται ότι στην περίοδο των δύο ακαδημαϊκών ετών, 2009-10 και 2010-11 σημειώθηκε σημαντική αύξηση των αιτήσεων για διδακτορικό στο ΤΒΣ και αποδοχής αυτών. Η πλειοψηφία των αιτούντων είναι πτυχιούχοι άλλων Πανεπιστημίων.

3.3.4.4. Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;

Βλ. παραπάνω, 3.3.4.1, 3.3.4.2.

3.3.4.5. Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής υποψηφίων διδασκόντων;

Η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής υποψηφίων διδασκόντων διασφαλίζεται από τη λειτουργία των οργάνων του Τμήματος και συγκεκριμένα της ΠΓΣΕΣ και από τη θέσπιση και εφαρμογή συγκεκριμένων διαδικασιών και κριτηρίων.

3.3.5. Πώς κρίνετε την οργάνωση σεμιναρίων και ομιλιών;

3.3.5.1. Υπάρχει γενικό σεμινάριο σε τακτή χρονική βάση (εβδομαδιαίο, μηνιαίο) όπου καθηγητές και ερευνητές στο Τμήμα παρουσιάζουν τη

⁹ Η ερώτηση αυτή μπορεί να απαντηθεί με βάση τα στοιχεία που συμπληρώσατε στον Πίνακα 5.

δουλειά τους για ενημέρωση των συναδέλφων τους, αλλά και των φοιτητών;

Δεν υπάρχει γενικό σεμινάριο σε τακτή χρονική βάση

- 3.3.5.2. Υπάρχει δυνατότητα πρόσκλησης ομιλητών από άλλα παν/μια και ερευνητικά κέντρα για να δώσουν ομιλίες και να ενημερώσουν για το έργο τους;

Υπάρχει δυνατότητα πρόσκλησης ομιλητών από άλλα πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα για να δώσουν ομιλίες και να ενημερώσουν για το έργο τους.

- 3.3.6. Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών;

- 3.3.6.1. Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στις 7μελείς και 3μελείς επιτροπές; Σε ποιο ποσοστό;

Στις τριμελείς και τις επταμελείς τους επιτροπές δεν συμμετείχαν διδάσκοντες από το εξωτερικό.

- 3.3.6.2. Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων διδασκόντων;

Στο Τμήμα δεν υπάρχει υποψήφιος διδάκτορας από την αλλοδαπή. Όλοι όσοι εκπονούν διδακτορική διατριβή στο Τμήμα είναι Έλληνες πολίτες. Το Τμήμα δεν αποκλείει αλλοδαπούς στη συμμετοχή των διδακτορικών σπουδών του, ωστόσο δεν έχει καταφέρει να προσελκύσει μέχρι σήμερα, ελλείψει επεξεργασμένης πολιτικής.

- 3.3.6.3. Παρέχεται δυνατότητα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα;

Η δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα παρέχεται από το Τμήμα ύστερα από σχετική απόφαση της ΠΓΣΕΣ, σύμφωνα με τον Ν. 3685/2008. Κανένας υποψήφιος μέχρι σήμερα δεν έχει αιτηθεί την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα.

- 3.3.6.4. Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;

Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα ή/και ερευνητικούς φορείς στο εξωτερικό.

- 3.3.6.5. Παρέχονται από το Τμήμα κίνητρα στους υποψήφιους διδάκτορες για την συμμετοχή τους σε διεθνή «Θερινά Προγράμματα» (summer schools), διεθνή ερευνητικά συνέδρια, υποβολή άρθρων σε έγκριτα περιοδικά, κλπ.;

Το Τμήμα ενθαρρύνει ενεργά τους υποψήφιους διδάκτορες να συμμετέχουν σε διάφορες επιστημονικές και άλλες δραστηριότητες που εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους και συνάδουν με το θέμα της

διδακτορικής τους διατριβής. Το Τμήμα ενθαρρύνει, επίσης, και τη συμμετοχή των υποψηφίων διδακτόρων σε συνέδρια ή την υποβολή εργασιών για κρίση σε επιστημονικά περιοδικά.

3.3.6.6. Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών; Ποιες;

Οι διεθνείς διακρίσεις του προγράμματος συνίστανται στην αποδοχή για δημοσίευση εργασιών που προέκυψαν από διδακτορική έρευνα, σε έγκριτα διεθνή επιστημονικά περιοδικά (όπου ακολουθείται η διαδικασία της «τυφλής αξιολόγησης»), καθώς και σε συλλογικούς τόμους στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

4. Διδακτικό έργο

4.1. Αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού

- 4.1.1. Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές; Πώς εφαρμόζεται;

Ο ορισμένος από τον σύλλογο φοιτητών του ΤΒΣ εκπρόσωπός τους – σε συνεννόηση με Γραμματεία του ΤΒΣ και το κάθε μέλος του ΔΕΠ – παραλαμβάνει τον φάκελο με τα έντυπα ερωτηματολόγια στη διάρκεια των προς αξιολόγηση μαθημάτων, τα οποία αφού συμπληρώνονται από τους παρευρισκόμενους φοιτητές, εσωκλείονται στον φάκελο και παραδίδονται στη Γραμματεία του ΤΒΣ με την ευθύνη του διδάσκοντα και του εκπροσώπου των φοιτητών.

- 4.1.2. Πώς αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές;

Η αξιολόγηση των διδασκόντων από τους φοιτητές επισημαίνει και καταγράφει ζητήματα σχετικά με το πλαίσιο, αλλά και την ποιότητα της παρεχόμενης διδασκαλίας. Ως συνέπεια, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αφορούν κατά κύριο λόγο τους ίδιους τους διδάσκοντες, καθώς αποτελούν σημείο αναφοράς στην προσπάθεια βελτίωσης της διδακτικής τους παρουσίας.

- 4.1.3. Ποιος είναι ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

Μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου		
	Χειμερινό Εξάμηνο	Εαρινό Εξάμηνο
ΔΕΠ	7,5 ώρες/διδάσκοντα	7,5 ώρες/διδάσκοντα
Συμβασιούχοι ΠΔ 407/80	6 ώρες/διδάσκοντα	6 ώρες/διδάσκοντα
ΕΕΔΙΠ	6 ώρες/διδάσκοντα	6 ώρες/διδάσκοντα

- 4.1.4. Πόσα από τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Στα δύο Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος διδάσκουν όλα τα μέλη ΔΕΠ του ΤΒΣ.

- 4.1.5. Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες/βραβεία διδασκαλίας;

Δεν υπάρχει ανάλογη πρόβλεψη.

- 4.1.6. Συνεισφέρουν στο διδακτικό έργο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος και σε τί ποσοστό;

Δεν έχει αξιοποιηθεί μέχρι στιγμής η συμμετοχή μεταπτυχιακών φοιτητών στο διδακτικό έργο του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών. Οι όποιες μορφές της συμμετοχής τους προσδιορίζονται από τους επιβλέποντες καθηγητές, σε συνεννόηση με τους υποψήφιους διδάκτορες.

4.2. Ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας

4.2.1. Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται;

Στο ΤΒΣ χρησιμοποιείται σειρά διδακτικών μεθόδων, τα χαρακτηριστικά των οποίων αντανakλούν τις ιδιαιτερότητες του κάθε μαθήματος και τις προτεραιότητες του κάθε διδάσκοντα.

Ένας από τους βασικούς στόχους του Τμήματος ήταν η αναβάθμιση του τρόπου παροχής/αξιολόγησης των σπουδών, μέσα από τη χρήση εφαρμογών της πληροφορικής, και εξοικείωση με τις πολλαπλές πηγές πληροφόρησης, καθώς και η ενίσχυση του εργαστηριακού/σεμιναριακού χαρακτήρα των μαθημάτων, προκειμένου οι φοιτητές του ΤΒΣ να αποκτήσουν ουσιαστική επαφή με το αντικείμενο των μαθημάτων τους και να εισαχθούν στη μεθοδολογία της έρευνας. Συγχρόνως ενισχύθηκε η χρήση ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού και εποπτικών μέσων (video-projector, video, ηχητικά συστήματα) και εισήχθησαν ενδιάμεσοι εναλλακτικοί τρόποι αξιολόγησης, όπως συμπληρωματικές ατομικές/ομαδικές εργασίες.

Έμφαση δίνεται και στη διδασκαλία των βαλκανικών γλωσσών που διδάσκονται στο Τμήμα, ως κατ' επιλογήν υποχρεωτικές, με τη χρήση πολυμέσων.

4.2.2. Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων;

Οι διδάσκοντες του ΤΒΣ καταβάλλουν προσπάθεια να επικαιροποιούν τα μαθήματά τους ανά ακαδημαϊκό εξάμηνο. Η διαδικασία συντονίζεται από τις αρμόδιες Επιτροπές για το Προπτυχιακό και το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, ενώ η τελική απόφαση λαμβάνεται από την Προσωρινή Γενική Συνέλευση και την Προσωρινή Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης αντιστοίχως.

4.2.3. Ποιο είναι το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις;

Δεν υπάρχουν προς το παρόν διαθέσιμα στοιχεία.

4.2.4. Ποια είναι τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις;

Δεν υπάρχουν προς το παρόν διαθέσιμα στοιχεία.

4.2.5. Ποιος είναι ο μέσος βαθμός πτυχίου;

Ο μέσος βαθμός πτυχίου του ΠΠΣ του ΤΒΣ στην τετραετία 2007-08 έως 2010-11 αποτυπώνεται στον Πίνακα 6 στο Παράρτημα.

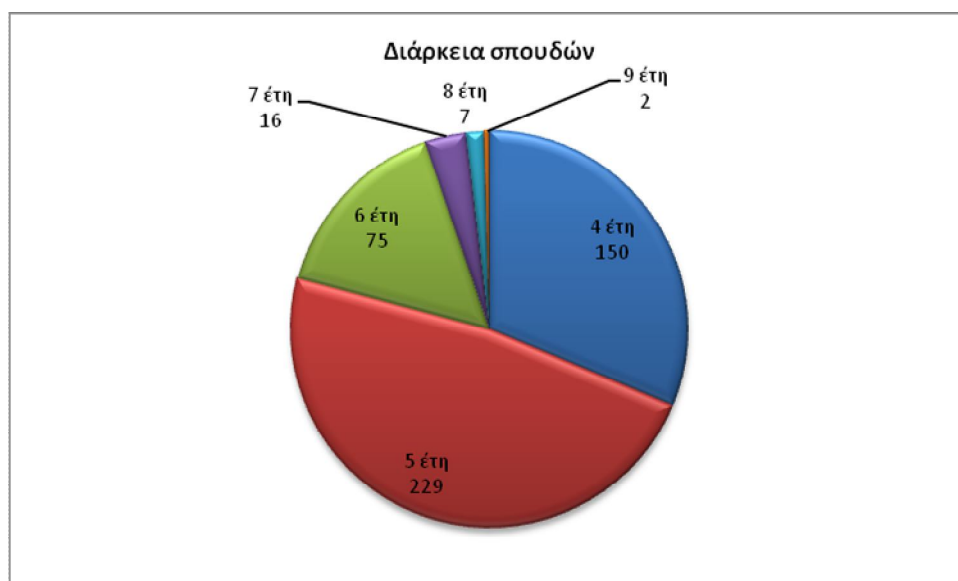
Σε ό,τι αφορά στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΤΒΣ, ο μέσος βαθμός πτυχίου στο κάθε ΠΜΣ του ΤΒΣ στην τετραετία 2007-08 έως 2010-11 αποτυπώνεται στους Πίνακες 14.1 και 14.2 στο Παράρτημα.

4.2.6. Ποια είναι η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου;

Από το ακαδημαϊκό έτος 2002-03 έως και το 2010-11 αποφοίτησαν συνολικά 479 φοιτητές του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Διάρκεια σπουδών ΠΠΣ								
Έτος εγγραφής	4 έτη	5 έτη	6 έτη	7 έτη	8 έτη	9 έτη	10 έτη	Σύνολο αποφοίτων
2010-2011								
2009-2010								
2008-2009								
2007-2008	21	53	21	4	4	2		105
2006-2007	28	43	15	5	3			94
2005-2006	21	56	17	7				101
2004-2005	31	43	22					96
2003-2004	17	34						51
2002-2003	32							32
Σύνολο αποφοίτων	150	229	75	16	7	2		479

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου ανέρχεται στα 4,97 έτη, ήτοι 0,97 έτη πέραν της κανονικής διάρκειας σπουδών.

Η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου στο πρώτο ΠΜΣ με τίτλο «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη» ανέρχεται σε

2 έτη. Μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος της αξιολόγησης (2010-2011) δεν έχει προκύψει στατιστικό δείγμα αποφοίτων ικανό να στοιχειοθετήσει μέση διάρκεια σπουδών στο δεύτερο ΠΜΣ με τίτλο «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της ΝΑ Ευρώπης» (έναρξη το 2009).

4.3. Οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου

- 4.3.1. Πώς γνωστοποιείται στους φοιτητές η ύλη των μαθημάτων στην αρχή του εξαμήνου;

Η διαδικασία γνωστοποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων στην αρχή του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικές με: α) τις θεματικές ενότητες των μαθημάτων, β) το πρόγραμμα των διαλέξεων, γ) το είδος και τον αριθμό των βοηθημάτων που θα διανεμηθούν και δ) τον τρόπο αξιολόγησης των μαθημάτων.

Εκτενέστερη ενημέρωση παρέχεται από τους διδάσκοντες την πρώτη εβδομάδα μαθημάτων (προφορική παρουσίαση, διανομή έντυπου φυλλαδίου, ανάρτηση στη Γραμματεία). Για όσα μαθήματα υποστηρίζονται από την ηλεκτρονική πλατφόρμα e-class, η σχετική πληροφορία αναρτάται και είναι διαθέσιμη ηλεκτρονικά.

- 4.3.2. Περιγράφονται οι μαθησιακοί στόχοι των μαθημάτων και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;

Γίνεται προσπάθεια να περιγράφονται οι μαθησιακοί στόχοι των μαθημάτων και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Η ανταπόκριση των διδασκόντων είναι αρκετά ικανοποιητική, χωρίς ακόμη να έχει επιτευχθεί ο επιθυμητός βαθμός ομοιογένειας.

- 4.3.3. Υπάρχει διαδικασία μέτρησης της επίτευξης των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων;

Δεν υπάρχει ομοιόμορφη και συστηματική «μέτρηση» της επίτευξης των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων. Η σχετική διαδικασία, έχει, ανάλογα με το μάθημα, διαφορετικές μορφές. Στα μαθήματα που περιλαμβάνουν εργασίες ή δραστηριότητες προόδου, όπως και στα εργαστηριακά μαθήματα, είναι πιο εύκολο να ελεγχθεί η επίτευξη των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων. Στα μαθήματα που αξιολογούνται με γραπτή τελική εξέταση, η μέτρησή της γίνεται μέσω αυτής.

- 4.3.4. Σε ποιο βαθμό τηρείται το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων;

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων τηρείται απαρέγκλιτα. Η Γραμματεία του Τμήματος παρακολουθεί σε εβδομαδιαία βάση την πορεία της λειτουργίας των μαθημάτων και ενημερώνει σχετικά τον Πρόεδρο του Τμήματος. Φροντίζει επίσης για τη μετακίνηση μαθημάτων που δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν λόγω έκτακτου κωλύματος του διδάσκοντα ή εξωγενών συνθηκών.

- 4.3.5. Είναι ορθολογική η οργάνωση και δομή του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων;

Στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου ανατίθεται ο καταρτισμός του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων του επομένου εξαμήνου σε Επιτροπή (Διδάσκων και φοιτητής) που ορίζεται από την ΠΓΣ. Η Επιτροπή αυτή, έπειτα από επικοινωνία με το σύνολο των διδασκόντων, προτείνει ένα σχέδιο ωρολογίου προγράμματος βάσει δύο συγκεκριμένων προτεραιοτήτων: α) τον ημερήσιο διδακτικό φόρτο των διδασκόντων και, β) την αποφυγή συγκέντρωσης των μαθημάτων των φοιτητών του ίδιου εξαμήνου σε λίγες μόνο μέρες της εβδομάδας.

- 4.3.6. Πόσα (και ποια) από τα βασικά εισαγωγικά Μαθήματα διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ/ΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων;

Όλα τα μέλη ΔΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων συμμετέχουν στη διδασκαλία των βασικών εισαγωγικών μαθημάτων του ΠΠΣ, όπως φαίνεται στον παρακάτω Πίνακα:

Διδασκαλία εισαγωγικών μαθημάτων στο ΠΠΣ από μέλη ΔΕΠ ανώτερων βαθμίδων		
ΜΕΛΗ ΔΕΠ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΕΞΑΜΗΝΟ
Κυριάκος Κεντρωτής	Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση	Δ'
	Εξωτερικές Σχέσεις της ΕΕ	Ε'
Γεώργιος Μακρής	Οικονομική Επιστήμη Ι	Α'
	Μακροοικονομική ανάλυση	ΣΤ'
Αικατερίνη Σαρρή	Οικονομική Επιχειρήσεων	Γ'
	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Ε'
Αικατερίνη Πάππου	Ζητήματα ρωσικής γραμματικής σε σύγκριση με την ελληνική	Ζ'
	Φωνητική φωνολογία της ρωσικής σε σύγκριση με την ελληνική	Η'
Χρήστος Νίκας	Οικονομική Επιστήμη ΙΙ	Β'
	Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις	Ε'
Κωνσταντίνος Νιχωρίτης	Βουλγαρική Γλώσσα	Ζ' & Η'

Στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη Ν.Α. Ευρώπη» διδάσκουν τα τέσσερα μέλη ΔΕΠ (Αναπληρωτές Καθηγητές, 4/6) των δύο ανώτερων βαθμίδων.

Διδασκαλία υποχρεωτικών μαθημάτων από μέλη ΔΕΠ ανώτερων βαθμίδων στο ΠΜΣ «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη»	
A' ΕΞΑΜΗΝΟ	ΜΕΛΗ ΔΕΠ
Διακυβέρνηση και Ε.Ε.	Κ. Κεντρωτής
Οικονομική Πολιτική και Ανάπτυξη των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης	Γ. Μακρής
B' ΕΞΑΜΗΝΟ	ΜΕΛΗ ΔΕΠ
Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη	Α. Σαρρή
Ευρωπαϊκή Οικονομική Ολοκλήρωση	Χ. Νίκας

Στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της ΝΑ Ευρώπης» διδάσκει 1 μέλος ΔΕΠ (Αναπληρωτής Καθηγητής, 1/6) των δύο ανώτερων βαθμίδων.

Διδασκαλία υποχρεωτικών μαθημάτων από μέλη ΔΕΠ ανώτερων βαθμίδων στο ΠΜΣ «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της ΝΑ Ευρώπης»	
Κατεύθυνση - Γλώσσες, Φιλολογία και πολιτισμός της ΝΑ Ευρώπης	
B' ΕΞΑΜΗΝΟ	ΜΕΛΗ ΔΕΠ
Σλαβολογία	Κ. Νιχωρίτης

- 4.3.7. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο;

Τα περισσότερα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος αλλά και οι συμβασιούχοι διδάσκοντες οδηγούνται, λόγω των αναγκών του προγράμματος σπουδών και της έλλειψης ανθρώπινου δυναμικού, να διδάσκουν μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό γνωστικό τους πεδίο. Υπάρχει, ωστόσο, η μέριμνα, έτσι ώστε η ανάγκη κάλυψης του συνόλου των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών να μην οδηγεί τους διδάσκοντες να αναλαμβάνουν διδασκαλία μαθημάτων πέρα από το ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο, επειδή κάτι τέτοιο θα υποβάθμιζε την ποιότητα των σπουδών.

4.4. Εκπαιδευτικά Βοηθήματα

- 4.4.1. Είδη και αριθμός βοηθημάτων (π.χ. βιβλία, σημειώσεις, υλικό σε ιστοσελίδες, κ.λπ) που διανέμονται σε φοιτητές.

Στους φοιτητές του Τμήματος διανέμονται τα ακόλουθα βοηθήματα, που αναρτώνται στο σύστημα «Εύδοξος», έπειτα από έγκριση της ΠΠΣ του Τμήματος:

Ο συνολικός αριθμός των προτεινόμενων συγγραμμάτων για το ακαδημαϊκό έτος 2010-11 ανέρχεται σε 259 και αντιστοιχεί σε 122 μαθήματα.

Τα διανεμόμενα στους φοιτητές βοηθήματα είναι για τους περισσότερους των καθηγητών βιβλία που καλύπτουν περισσότερο από το 80-90% της διδασκόμενης ύλης. Οι περισσότεροι διδάσκοντες, προσφέρουν στους φοιτητές εναλλακτικές επιλογές διδακτικού εγχειριδίου. Οι διδάσκοντες δήλωσαν ως κύρια πηγή για την επικαιροποίηση των βοηθημάτων την ενημέρωσή τους από τη σχετική με το μάθημα βιβλιογραφία. Σύμφωνα με τους διδάσκοντες του ΤΒΣ, στο πλαίσιο του μαθήματος γνωστοποιείται η ύλη του και γίνεται εκτενής αναφορά στους στόχους του μαθήματος και την τελική αξιολόγηση των φοιτητών. Η εξεταστέα ύλη αναρτάται, επίσης, στον πίνακα ανακοινώσεων του φοιτητικού συλλόγου και των γραφείων των καθηγητών, με το πέρας των μαθημάτων του εξαμήνου. Επίσης, αναρτάται μέσω της ιστοσελίδας του μαθήματος, αλλά και του Συστήματος Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης - ΣΑΤ (CoMPUs και e-class) - του Πανεπιστημίου.

4.4.2. Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης των βοηθημάτων; Πώς εφαρμόζεται;

Υπάρχει κάθε εξάμηνο η δυνατότητα επικαιροποίησης της λίστας των βοηθημάτων που παραγγέλλονται. Τα μέλη ΔΕΠ ερωτώνται με ηλεκτρονική αλληλογραφία για τυχόν αλλαγές στην παραγγελία συγγραμμάτων. Ο κατάλογος αυτός εγκρίνεται μαζί με το πρόγραμμα σπουδών στην ΠΓΣ του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους, προκειμένου να ισχύσει το επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

4.4.3. Πώς και πότε συγκεκριμένα διατίθενται τα βοηθήματα;

Από το 2009-10 τα βοηθήματα διατίθενται μέσω του προγράμματος ΕΥΔΟΞΟΣ. Η διάθεσή τους για το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει τον μήνα Νοέμβριο και για το εαρινό εξάμηνο τον μήνα Απρίλιο.

4.4.4. Ποιο ποσοστό της διδασκόμενης ύλης καλύπτεται από τα βοηθήματα;

Η κάλυψη της ύλης στα υποχρεωτικά μαθήματα γίνεται κυρίως από τα διδακτικά συγγράμματα, αν και σπάνια το ένα διανεμόμενο σύγγραμμα μπορεί να καλύψει το σύνολο της ύλης επαρκώς. Για τον λόγο αυτό, στο περίγραμμα των μαθημάτων τους οι διδάσκοντες παρέχουν σχετικές διευκρινίσεις έτσι, ώστε οι φοιτητές να γνωρίζουν τον βαθμό ανταπόκρισης κάθε συγγράμματος ως προς την ύλη του μαθήματος.

4.4.5. Παρέχεται βιβλιογραφική υποστήριξη πέραν των διανεμομένων συγγραμμάτων;

Βιβλιογραφική υποστήριξη παρέχεται στους φοιτητές, όπου παρουσιάζεται ανά μάθημα βιβλιογραφικός κατάλογος με συνιστώμενα (ελληνόγλωσσα και ξενόγλωσσα) βιβλία και κεφάλαια σε βιβλία, επιστημονικά άρθρα (ελληνικά και ξενόγλωσσα) από περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων, και άλλες επιστημονικές εργασίες.

4.5. Πώς κρίνετε τα διαθέσιμα μέσα και υποδομές;

Η επί δεκαετία «φιλοξενία» του Τμήματος στους χώρους της Παιδαγωγικής Σχολής, χωρίς, δηλαδή, τους δικούς του χώρους, έχει άμεση αρνητική επίπτωση στην εν γένει ανάπτυξη της ακαδημαϊκής του εικόνας και του παραγόμενου έργου του.

4.5.1. Αίθουσες διδασκαλίας:

(α) Αριθμός και χωρητικότητα.

Διατίθενται οκτώ (8) αίθουσες. Αναλυτικότερα:

Αίθουσα	Χωρητικότητα (άτομα)
I1	50
I2	35
I3	44
I4	45
I5	32
NK1	104
NK2	36
NK3	48

Όλες οι παραπάνω αίθουσες βρίσκονται στα κτίρια αιθουσών διδασκαλίας της Παιδαγωγικής Σχολής του ΠΔΜ, όπου και φιλοξενείται το ΤΒΣ.

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα.

Υπάρχει σοβαρότατο πρόβλημα επάρκειας μεγάλων αιθουσών και αμφιθεάτρων. Συγκεκριμένα, τα αμφιθέατρα στα κτίρια των αιθουσών είναι μόνον δύο (περίπου 400 και 150 θέσεων αντίστοιχα) και δεν είναι διαθέσιμα στο Τμήμα παρά μόνον περιστασιακά (για τις εξετάσεις, τις ορκωμοσίες και κάποιες εκδηλώσεις), καθώς χρησιμοποιούνται κυρίως για παραδόσεις μαθημάτων και άλλες ανάγκες της Παιδαγωγικής Σχολής.

(γ) Βαθμός χρήσης

Μέσω του ωρολόγιου προγράμματος του ΤΒΣ γίνεται εμφανής η εντατική χρήση των αιθουσών σε καθημερινή βάση για τη διδασκαλία των μαθημάτων του προπτυχιακού προγράμματος. Στις ίδιες αίθουσες πραγματοποιούνται οι παραδόσεις μαθημάτων των ΠΜΣ του Τμήματος, καθώς και οι παρουσιάσεις των διπλωματικών εργασιών των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών.

(δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του υποστηρικτικού εξοπλισμού.

Όλες οι αίθουσες έχουν εξοπλιστεί με εξοπλισμό ηλεκτρονικών παρουσιάσεων (data show), που περιλαμβάνει, μονάδα H/Y, συσκευή ψηφιακών προβολών και αντίστοιχη καλωδίωση.

4.5.2. Εκπαιδευτικά εργαστήρια:

Εργαστήριο H/Y ΤΒΣ

(α) Αριθμός και χωρητικότητα

Είναι συνδεδεμένοι και λειτουργούν τριάντα δύο (32) σταθμοί εργασίας σε αίθουσα διαστάσεων 40 τ.μ. περίπου.

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων

Οι χώροι κρίνονται ανεπαρκείς. Το εμβαδόν του χώρου του εργαστηρίου, λαμβάνοντας υπ' όψιν το πλήθος των σταθμών, θα έπρεπε να είναι κατά 50% μεγαλύτερο.

(γ) Βαθμός χρήσης

Η χρήση του εργαστηρίου περιορίζεται στην αξιοποίησή του από τους διδάσκοντες για τα αντίστοιχα μαθήματα. Από την αρχή του ακαδημαϊκού έτους, δεν άνοιξε το εργαστήριο προς χρήση από τους φοιτητές λόγω έλλειψης προσωπικού (δεν εγκρίθηκε αίτηση απόσπασης εκπαιδευτικού της Β' /βάθμιας Εκπαίδευσης).

(δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού

Ο εξοπλισμός αναβαθμίστηκε (10 μονάδες) με οθόνες και μονάδες H/Y. Οι σταθμοί που αντικαταστάθηκαν αξιοποιήθηκαν στη Βιβλιοθήκη, στα γραφεία των νέων μελών ΔΕΠ, αλλά και για αντικατάσταση ελαττωματικών H/Y στα γραφεία κάποιων μελών ΔΕΠ.

(ε) Επάρκεια αποθηκών (εργαστηριακού εξοπλισμού, αντιδραστηρίων, κλπ)

Η υπάρχουσα αποθήκη στο υπόγειο του κτιρίου διοίκησης κρίνεται ανεπαρκής, καθώς χρησιμοποιείται από όλα τα Τμήματα του Π.Δ.Μ. στη Φλώρινα για την αποθήκευση συσκευών προς καταστροφή (σε αναμονή έκδοσης πρωτοκόλλου καταστροφής), τη διατήρηση αναλώσιμου υλικού και γραφικής ύλης, αλλά και τίτλων βιβλίων προς καταλογογράφηση.

Εργαστήριο Ιστορίας

(α) Αριθμός και χωρητικότητα

Είναι συνδεδεμένοι και λειτουργούν τρεις (3) σταθμοί εργασίας σε χώρο διαστάσεων 10 τ.μ. περίπου.

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων

Ανεπαρκής χώρος για τη λειτουργία του. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις είναι σύγχρονες.

(γ) Βαθμός χρήσης

Σε εβδομαδιαία βάση.

(δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού

Ο χώρος είναι ανεπαρκής για τη λειτουργία του εργαστηρίου. Όμως ο εξοπλισμός του είναι πολύ ικανοποιητικός.

- 4.5.3. Είναι διαθέσιμα τα εκπαιδευτικά εργαστήρια για χρήση εκτός προγραμματισμένων ωρών;

Είναι διαθέσιμα.

- 4.5.4. Επάρκεια και ποιότητα των χώρων και του εξοπλισμού των κλινικών.

Δεν υπάρχουν κλινικές.

- 4.5.5. Σπουδαστήρια:

(α) Αριθμός και χωρητικότητα

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων.

(γ) Βαθμός χρήσης.

Δεν υπάρχουν σπουδαστήρια.

- 4.5.6. Προσωπικό Διοικητικής/Τεχνικής/Ερευνητικής Υποστήριξης

(α) Αριθμός και ειδικότητες

Στην παρούσα χρονική περίοδο υπηρετούν δύο άτομα ΠΕ και ένα ΔΕ. Είναι επιτακτική η ανάγκη ενίσχυσης του δυναμικού της Γραμματείας του ΤΒΣ τόσο σε σχέση με το ΠΠΣ όσο και με τα ΠΜΣ.

(β) Επάρκεια ειδικοτήτων

Επιτακτική είναι η ανάγκη απασχόλησης/πρόσληψης προσωπικού για την τεχνική και εκπαιδευτική υποστήριξη των εργαστηρίων Η/Υ.

4.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών;

Είναι στη διάθεση του κάθε φοιτητή και του κάθε μέλους του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος ο ιστότοπος του Τμήματος στο διαδίκτυο, ο οποίος υποστηρίζει την ευέλικτη ανάρτηση εγγράφων (π.χ. οδηγοί σπουδών), ιστοσελίδων (π.χ. προσωπικές ιστοσελίδες μελών ΔΕΠ), ανακοινώσεων (π.χ. ημερίδες) μέσω Συστήματος Διαχείρισης Περιεχομένου (Content Management System).

- 4.6.1. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην παρουσίαση των μαθημάτων; Πώς;

Οι ΤΠΕ αξιοποιούνται για την παρουσίαση των μαθημάτων κυρίως στις αίθουσες, όπου υπάρχει ο ανάλογος εξοπλισμός (Εργαστήριο Η/Υ ΤΒΣ, Εργαστήριο Η/Υ Ιστορίας, Αιθ. Ι1, Αιθ. ΝΚ1) , αλλά και το αντίστοιχο λογισμικό.

4.6.2. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στη διδασκαλία; Πώς;

Οι ΤΠΕ αξιοποιούνται από μικρό αριθμό διδασκόντων για τη διδασκαλία των μαθημάτων τους. Συγκεκριμένα, το εγκατεστημένο στους εξυπηρετητές του κτιρίου διοίκησης (Κοζάνη) σύστημα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης (CoMPUs και e-class) χρησιμοποιείται για την ανάρτηση εκπαιδευτικού - υποστηρικτικού υλικού και την ασύγχρονη επικοινωνία διδάσκοντα-διδασκομένου.

4.6.3. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην εργαστηριακή εκπαίδευση; Πώς;

Το Εργαστήριο Η/Υ ΤΒΣ χρησιμοποιείται για το εργαστηριακό μέρος κυρίως των μαθημάτων Πληροφορικής. Επιπλέον, το προαναφερόμενο σύστημα (CoMPUs και e-class) χρησιμοποιείται και για την ανάρτηση υποχρεωτικών και προαιρετικών εργασιών εξάσκησης κυρίως στα μαθήματα Πληροφορικής.

4.6.4. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην αξιολόγηση των φοιτητών; Πώς;

Το σύστημα CoMPUs και e-class παρέχει τη δυνατότητα αξιολόγησης των φοιτητών και αξιοποιείται κυρίως από τα μαθήματα Πληροφορικής για την αξιολόγηση υποχρεωτικών εργαστηριακών εργασιών εξάσκησης.

4.6.5. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην επικοινωνία των φοιτητών με τον διδάσκοντα; Πώς;

Κατά την τελευταία διετία, κάθε φοιτητής με την εγγραφή του στο ΤΒΣ λαμβάνει θυρίδα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στον mail server (<http://mailgate.uowm.gr>) για την επικοινωνία με τους διδάσκοντες. Επιπλέον, δίδεται η δυνατότητα επικοινωνίας των διδασκόντων με τους φοιτητές μέσω του ηλεκτρονικού πίνακα ανακοινώσεων του Φοιτητικού Συλλόγου του ΤΒΣ (<http://fsbalkan.blogspot.com>). Τέλος, αξιοποιώντας τις δυνατότητες του CoMPUs και e-class, οι διδάσκοντες μπορούν να αναρτούν ανακοινώσεις προς τους εγγεγραμμένους φοιτητές στα αντίστοιχα μαθήματα, καθώς και να επικοινωνούν ασύγχρονα και αμφίδρομα μέσω της επιλογής «Κουβέντα».

4.6.6. Ποιό το ύψος των επενδύσεων του Τμήματος σε ΤΠΕ κατά την τελευταία πενταετία;

Σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρούνται στη Γραμματεία για την τετραετία 2008-2011, οι επενδύσεις του Τμήματος σε ΤΠΕ ανήλθαν συνολικά στο ποσό των 108.283,11 €. Τα αναλυτικά στοιχεία επενδύσεων σε ΤΠΕ φαίνονται στον παρακάτω Πίνακα:

	Τακτικός		Μεταπτυχιακό (ΠΜΣ1)		ΣΥΝΟΛΑ
	Αναλώσιμα	Αγορές Η/Υ	Αναλώσιμα	Αγορές Η/Υ	
2008	3.500,00	15.611,45	1.000,00	1.970,00	22.081,45
2009	10.482,36	19.510,26	3.528,15	1.770,00	35.290,77
2010	14.909,22	3.944,49	1.099,99	1.740,00	21.693,70
2011	15.786,58	7.449,01	3.056,59	2.925,01	29.217,19
ΣΥΝΟΛΑ	44.678,16	46.513,21	8.684,73	8.405,01	108.283,11

4.7. Πώς κρίνετε την αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και τη μεταξύ τους συνεργασία;

4.7.1. Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα μαθήματα

Η μέση αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα μαθήματα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών κατά την υπό αξιολόγηση τετραετία είναι ένας (1) διδάσκων προς είκοσι δύο (22) διδασκόμενους (1/22).

Αναλογία Δ/Δ ΠΠΣ			
Ακαδημαϊκό έτος	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Διδάσκοντες	Αναλογία Δ/Δ
2007-2008	699	29	1/24
2008-2009	754	38	1/19
2009-2010	785	38	1/21
2010-2011	858	38	1/23
Μ.Ο. αναλογίας Δ/Δ			1/22

Η μέση αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα μαθήματα αμφότερων των Μεταπτυχιακών Προγράμματος Σπουδών (εξαιρουμένων των υποψηφίων διδασκόντων) κατά την υπό αξιολόγηση τετραετία είναι ένας (1) διδάσκων προς δύο (2) διδασκόμενους (1/2).

Αναλογία Δ/Δ ΠΜΣ			
Ακαδημαϊκό έτος	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Διδάσκοντες	Αναλογία Δ/Δ
2007-2008	35	14	1/2
2008-2009	33	14	1/2
2009-2010	71	34	1/2
2010-2011	113	34	1/3
Μ.Ο. αναλογίας Δ/Δ			1/2

4.7.2. Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα Εργαστήρια

Στα εργαστήρια του Τμήματος η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων καθορίζεται από τις διαθέσιμες μονάδες εργασίας. Συγκεκριμένα, στο Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών η αναλογία είναι ένας (1) διδάσκων προς τριάντα δύο (32) διδασκόμενους (1/32), ενώ στο Εργαστήριο Ιστορίας ένας (1) διδάσκων προς τέσσερις (4) διδασκόμενους (1/4).

- 4.7.3. Έχουν οι διδάσκοντες ανακοινωμένες ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές; Τις τηρούν; Αξιοποιούνται από τους φοιτητές;

Οι ώρες συνεργασίας των διδασκόντων με τους φοιτητές (τουλάχιστον ένα τρίωρο την εβδομάδα) προσδιορίζονται στην αρχή κάθε εξαμήνου, οπότε και δημοσιοποιούνται (πίνακας ανακοινώσεων γραμματείας και γραφείων διδασκόντων, ιστοσελίδα του Τμήματος). Δίνεται ακόμη η δυνατότητα για κατ' ιδίαν συνάντηση έπειτα από συνεννόηση με τον διδάσκοντα. Οι φοιτητές του Τμήματος αξιοποιούν σε μεγάλο βαθμό τις ώρες συνεργασίας με τους διδάσκοντες. Δεν έχουν διαπιστωθεί περιπτώσεις μη τήρησης των ωρών συνεργασίας. Εξάλλου, η συνεργασία με τους φοιτητές υπάρχει, εκ των πραγμάτων, σε πολλές περιπτώσεις και σε ώρες εκτός των ωρών συνεργασίας.

Επιπλέον, οι περισσότεροι καθηγητές χρησιμοποιούν το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο για την επικοινωνία με τους φοιτητές και την ιστοσελίδα του μαθήματός τους στο CoMPUs και e-class ή σε άλλο server.

4.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα;

- 4.8.1. Πώς μεθοδεύεται η εκπαίδευση φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση βιβλιογραφίας);

Η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία γίνεται μέσα από το σύνολο των υποχρεωτικών και κατ' επιλογήν μαθημάτων του ΠΠΣ. Κατά την ανάθεση υποχρεωτικών ή προαιρετικών ατομικών ή ομαδικών εργασιών, που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο ορισμένων μαθημάτων, συχνά απαιτείται έρευνα πεδίου ή βιβλιογραφική έρευνα. Ως προς την ερευνητική διαδικασία, σε γενικές γραμμές οι διδάσκοντες ακολουθούν διαφορετική διαδικασία, όπως, για παράδειγμα, ότι στο πρώτο μάθημα γίνεται ξενάγηση στους χώρους της βιβλιοθήκης και του αναγνωστηρίου, όπου οι φοιτητές ενημερώνονται σχετικά με την κατάταξη των βιβλίων και τη διαδικασία δανεισμού. Επίσης, στη διάρκεια των διαλέξεων επισημαίνονται τρόποι αναζήτησης βιβλιογραφίας τόσο σε βιβλία, επιστημονικά περιοδικά αλλά και στο διαδίκτυο. Επιπροσθέτως, ακολουθούνται οι μέθοδοι καθοδήγησης των φοιτητών στην έρευνα μέσω εκπόνησης εργασιών, επιστημονικών συναντήσεων, συζητήσεων, περιλήψεων και παρουσιάσεων ή διαλέξεων συναδέλφων καθηγητών από άλλα ΑΕΙ.

- 4.8.2. Παρέχεται στους φοιτητές δυνατότητα συμμετοχής σε ερευνητικά έργα;

Δυνατότητα συμμετοχής φοιτητών σε ερευνητικά έργα δίνεται κυρίως μέσω εθνικών, ευρωπαϊκών ή διεθνών προγραμμάτων. Σημαντική εμπειρία για τους τρόπους διεξαγωγής της έρευνας δίνεται στους φοιτητές του ΤΒΣ στο πλαίσιο του προγράμματος Πρακτικής Άσκησης.

4.9. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο;

- 4.9.1. Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα τον εσωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;

Ενδεικτικές συνεργασίες των μελών ΔΕΠ του Τμήματος με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού παρουσιάζονται ως ακολούθως:

Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα (Θεσσαλονίκη), Ελληνική Εταιρία Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων, Κέντρο Έρευνας Μακεδονικής Ιστορίας και Τεκμηρίωσης (KEMIT) του Ιδρύματος Μουσείου Μακεδονικού Αγώνα (IMMA), Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων του Παντείου Πανεπιστημίου, Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων, Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, Ελληνική Εταιρεία Σλαβικών Μελετών (Θεσσαλονίκη), Επιστημονικό Ίδρυμα Αγίων Κύριλλος και Μεθόδιος (Θεσσαλονίκη), Μακεδονικό και Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΜΠΕ), Σύλλογος και Περιοδικό «Αριστοτέλης» (Φλώρινα), Πανελλήνια Ένωση Καθηγητών Ρωσικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας (Θεσσαλονίκη).

- 4.9.2. Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών συμμετέχει σε ενώσεις και δίκτυα πανεπιστημίων των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με στόχο την ακαδημαϊκή ανταλλαγή και την επιστημονική συνεργασία. Ειδικότερα:

Ένωση των οικονομικών πανεπιστημίων νοτιοανατολικής Ευρώπης. Ιδρύθηκε το 1996 με έδρα το πανεπιστήμιο Μακεδονίας στη Θεσσαλονίκη και αριθμεί πάνω από τριάντα (30) πανεπιστήμια-μέλη από: Αλβανία, Βουλγαρία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, πΓΔΜ, Ρουμανία, Ελλάδα, και Σερβία. Ανάμεσα στις δραστηριότητές της είναι η διοργάνωση διεθνών οικονομικών συνεδρίων, με στόχο την επιστημονική τεκμηρίωση της οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης των χωρών της ΝΑ Ευρώπης, η έκδοση επιστημονικού περιοδικού, η ανταλλαγή πληροφοριών για την ίδρυση μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών και Δια Βίου εκπαίδευσης. Από το 2000 έχει διοργανώσει τέσσερα (4) διεθνή συνέδρια στη Θεσσαλονίκη (Μάιος 2000), στο Βελιγράδι (Νοέμβριος 2003), στη Σόφια (Μάιος 2004) και στο Βουκουρέστι (2008), στα οποία συμμετείχαν περίπου 200 επιστήμονες από περίπου 40 χώρες. Τέλος, η Ένωση εκδίδει σε εξαμηνιαία βάση και στην αγγλική γλώσσα το επιστημονικό περιοδικό *South Eastern Europe Journal of Economics (SEEJE)*.

Δίκτυο Βαλκανικών Πανεπιστημίων «BORDER CROSSINGS». Το δίκτυο «BORDER CROSSINGS» ιδρύθηκε από διδάσκοντες και φοιτητές των πανεπιστημίων Δυτικής Μακεδονίας (Φλώρινα), Κυρίλλου και Μεθοδίου των Σκοπίων, της Ljubljana, (Σλοβενία), Μακεδονίας (Θεσσαλονίκη), Ιωαννίνων, του Παντείου και του Αιγαίου (Μυτιλήνη). Το Δίκτυο στοχεύει στην ανάπτυξη της διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα των Βαλκανικών Σπουδών (με έμφαση στις Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές επιστήμες) μέσα από τη περιοδική διοργάνωση συνεδρίων φοιτητών,

θερινών σεμιναρίων και άλλων μορφών ακαδημαϊκής ανταλλαγής. Έχει διοργανώσει μέχρι σήμερα έξι (6) συνέδρια για προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές στα Σκόπια (Νοέμβριος 2003), τη Φλώρινα (Μάιος 2004), τα Ιωάννινα (Μάιος 2005), την Αχρίδα (2006), τη Murska Sobota (2007), την Κορυτσά (2008), Φιλιπούπολη (2009), Zadar (2010), Κομοτηνή (2011), στα οποία συμμετείχαν πάνω από 400 φοιτητές και διδάσκοντες από διάφορες Βαλκανικές χώρες. Κάθε χρόνο διοργανώνει, έχοντας ξεκινήσει από το 2006, θερινά σεμινάρια (summer school) στην πόλη της Κόνιτσας με τίτλο «Ανθρωπολογία, Εθνογραφία και Συγκριτική Λαογραφία του Βαλκανικού Χώρου», στα οποία συμμετείχαν μέχρι στιγμής (2006, 2007, 2008) περίπου 300 φοιτητές και 35 διδάσκοντες από 63 χώρες από όλο τον κόσμο. Εκδίδει στην αγγλική γλώσσα και σε συνεργασία με το γερμανικό εκδοτικό οίκο LIT έναν συλλογικό τόμο με δημοσιεύσεις που προέρχονται από πρωτογενή έρευνα από τους συμμετέχοντες στα θερινά σεμινάρια της Κόνιτσας. Έχει συμμετάσχει με φοιτητές του σε ακαδημαϊκές ανταλλαγές φοιτητών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Χρηματοδοτήθηκε από το ΑΠΘ, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το Δήμο και τη Νομαρχία της Φλώρινας, το Δήμο και την ΤΕΔΚ Ιωαννίνων. Στο δίκτυο συμμετέχουν σήμερα τα πανεπιστημιακά τμήματα από την Ελλάδα, τη Σλοβενία, τη Σερβία, την πΓΔΜ, την Κροατία, τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία.

Οι δραστηριότητες του Δικτύου έχουν σαν στόχο να καταπολεμήσουν φοβίες, καχυποψία και προκαταλήψεις. Οι συμμετέχοντες φοιτητές μπορούν και κατανοούν την κοινή κληρονομιά του βαλκανικού χώρου και τα οφέλη της, και γνωρίζουν πώς να την αξιοποιούν μέσα από τη διασυννοριακή συνεργασία. Τα συνέδρια δημιουργούν πνεύμα συνεργασίας μέσα στα συμμετέχοντα πανεπιστημιακά ιδρύματα και δυνατότητες για μελλοντικές κοινές ερευνητικές δράσεις.

Ευρωπαϊκά διακλαδικά επιστημονικά προγράμματα. Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών συμμετέχει στο ευρωπαϊκό διακλαδικό επιστημονικό πρόγραμμα ClíoHnet και συγκαταλέγεται στον κατάλογο των Πανεπιστημίων της Ευρώπης, όπου διδάσκεται το Διεθνές Δίκαιο, στο πλαίσιο του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου με θέμα «Χαρτογραφία του Διεθνούς Δικαίου στην Ευρώπη» (Mapping International Law in Europe/Cartographie du Droit International).

Model United Nations. Αποστολές φοιτητών του ΤΒΣ συμμετέχουν ανελλιπώς κατά την τελευταία πενταετία στα διεθνή Model United Nations, που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας στη Θεσσαλονίκη.

Επίσης, και όπως προκύπτει από τη συμμετοχή/συνεργασία των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, το τελευταίο εκπροσωπείται ή και συνεργάζεται με επιστημονικές οργανώσεις ή δίκτυα για παροχή εξειδικευμένης γνώσης και τεχνογνωσίας. Ενδεικτικά αναφέρονται από το εξωτερικό: CICOP (International Center for the Rehabilitation of the Architectural Heritage), L'Association Nationale des Villes et Pays d'Art et d'Histoire et des Villes à secteurs sauvegardés et protégés -France, United Nations Development Program (UNDP) "Beautiful Romania", ICOMOS (International Council of Monuments and Sites), Παράρτημα για την ελληνορουμανική συνεργασία του ευρωπαϊκού Ιδρύματος Titulescu (με έδρα το Βουκουρέστι).

4.9.3. Αναπτύσσονται συγκεκριμένες εκπαιδευτικές συνεργασίες με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς;

Ενδεικτικές συνεργασίες των μελών ΔΕΠ του Τμήματος με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς παρουσιάζονται ως ακολούθως:

Τα έργα τα οποία καταχωρούνται μέσω της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας ως έργα συνεργασίας του ΤΒΣ με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς, είναι τα ακόλουθα:

1. Λειτουργία Γραφείου Διασύνδεσης Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας με ίδια μέσα
2. Πρακτική Άσκηση Φοιτητών του ΤΒΣ Φλώρινας
3. Διαδρομές και Κόμβοι Εμπορίου και Πολιτισμού στα Βαλκάνια
4. Συνεργασία του ΠΔΜ με Εκπαιδευτικά και Ερευνητικά Ιδρύματα της ΠΓΔΜ.
5. Επιχειρησιακός Σχεδιασμός Δημιουργίας και Βέλτιστης Λειτουργίας του Πρότυπου Κέντρου Αγροτικής Φιλοξενίας και Εκπαίδευσης
6. Έρευνα, Μελέτη Κατευθύνσεων για τη Δημιουργία Πρότυπου Οικιστικού Πυρήνα σε υπό Ίδρυση Οικισμό. Διερεύνηση και Ανάδειξη του Χαρακτήρα του Τόπου.
7. Διερεύνηση, ανάδειξη και προβολή του ιστορικού, πολιτιστικού και οικιστικού αποθέματος του δήμου Χαλάστρας.

Στο πλαίσιο των έργων αυτών, επιδιώχθηκαν και υλοποιήθηκαν συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς της άμεσης και ευρύτερης περιοχής δράσης του Πανεπιστημίου και του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών. Συγκεκριμένα ως εξής: ΥΠΕΞ (Παράρτημα Θεσσαλονίκης), Γραφείο Εμπορίας και Οικονομίας Βορείου Ελλάδος (ΟΕΥ) -ΥΜΑΘ Διοικητήριο Θεσσαλονίκη, Κέντρο Διαβαλκανικής Συνεργασίας (Κοζάνη), ΔΙΠΕΚ (Διαβαλκανικό και Παρευξέινο Επιχειρηματικό Κέντρο), διάφορα Επιμελητήρια της Ελλάδας (Θεσσαλονίκης, Δράμας, Έβρου, Καστοριάς, Κιλκίς, Σερρών, Φλώρινας, Χαλκιδικής, Κοζάνης, Ξάνθης κ.α.), Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), Διπλωματική Ακαδημία του ΥΠΕΞ, Ίδρυμα Υποτροφιών Fulbright, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Αναπτυξιακή Δυτικής Μακεδονίας (ΑΝΚΟ ΑΕ), Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας (ΑΝΦΛΩ Α.Ε.), Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος (ΣΒΒΕ), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ΤΕΕ/Τμήμα Δυτικής Μακεδονίας, Περιφερειακό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης, ΥΠΕΠΘ (τμήμα μεταπτυχιακών), Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Δυτικής Μακεδονίας (Φλώρινας, Κοζάνης), Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Γραφείο Προξενικών, Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Μοναστηρίου, Υπουργείο Εξωτερικών της Ελλάδος - Γενικό Προξενείο της Ελλάδος στην Στουτγάρδη, Υπουργείο Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας-Κεντρική Υπηρεσία, Προξενείο της Λετονίας στην Θεσσαλονίκη, Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Ίδρυμα Μουσείο Μακεδονικού Αγώνα, Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού Δήμου Καλαμαριάς, Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, Τράπεζα Eurobank, Europlan Ltd, Εκθεσιακό Κέντρο Κοζάνης, Κέντρο Διαβαλκανικής Συνεργασίας, Δασαρχείο Λαμίας, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση

Λάρισας, Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας - Αεροδρόμιο Μακεδονία, Εφημερίδα «Το Ελεύθερο Βήμα της Φλώρινας», Εφημερίδα «Πολίτης», Εφημερίδα «Ανατροπή», Εφημερίδα «Αγγελιοφόρος», Δήμος Φλώρινας, Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης, ΕΡΑ Φλώρινας, Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης, Δήμος Αμυνταίου, Δήμος Κιλκίς, Ένωση Ποντίων Νομού Κιλκίς «Οι Αργοναύτες», Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Πανεπιστήμιο Αρχιτεκτονικής «Ion Mincu» Βουκουρεστίου, Πανεπιστημιακό Κολλέγιο Τούρνου Σεβερίν, Τράπεζα Alpha Bank, Κέντρο Μελέτης και Ανάπτυξης του Ελληνικού Πολιτισμού της Μαύρης Θάλασσας της ΝΑΘ, Ένωση Ελλήνων Ρουμανίας, Ινστιτούτο Σπουδών ΝΑ Ευρώπης (Βουκουρέστι), Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού (του ΥΠ.ΠΟ.), Σχολή Οικονομικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Πρίλεπ (Bitola), Δημοτική Επιχείρηση Ενεργού Πολοδομίας Κοζάνης (ΔΕΠΕΠΟΚ ΑΕ), Δήμος Χαλάστρας.

Στο πλαίσιο του Γραφείου Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, που δημιουργήθηκε τον Νοέμβριο του 2005, στο πλαίσιο του 3^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ), ειδικότερα το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών Φλώρινας έχει συνεργαστεί με μια σειρά από φορείς: ΥΠΕΞ (Παράρτημα Θεσσαλονίκης), Γραφείο Εμπορίας και Οικονομίας Βορείου Ελλάδος (ΟΕΥ) ΥΜΑΘ Διοικητήριο Θεσσαλονίκη, Κέντρο Διαβαλκανικής Συνεργασίας (Κοζάνη), ΔΙΠΕΚ (Διαβαλκανικό και Παρευξέινο Επιχειρηματικό Κέντρο), διάφορα Επιμελητήρια της Ελλάδας (Δράμας, Έβρου, Καστοριάς, Κιλκίς, Σερρών, Φλώρινας, Χαλκιδικής, Κοζάνης, Ξάνθης κ.α.), Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ), Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), Διπλωματική Ακαδημία του ΥΠΕΞ, Ίδρυμα Υποτροφιών Fulbright, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Αναπτυξιακή Δυτικής Μακεδονίας (ΑΝΚΟ ΑΕ), Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, Αναπτυξιακή Εταιρεία Φλώρινας (ΑΝΦΛΩ ΑΕ), Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Σύνδεσμο Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος (ΣΒΒΕ), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ΤΕΕ/Τμήμα Δυτικής Μακεδονίας, Περιφερειακό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, ΥΠΕΠΘ (τμήμα μεταπτυχιακών), Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Δυτικής Μακεδονίας (Φλώρινας, Κοζάνης).

4.10. Πώς κρίνετε την κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών

4.10.1. Υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος σχετικά με την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας;

Η κινητικότητα του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος πραγματοποιείται αποκλειστικά σε ατομική βάση. Τουλάχιστον προς το παρόν, απουσιάζει ένας σχετικός στρατηγικός σχεδιασμός. Οι επιλογές κινητικότητας των διδασκόντων δεν αντανακλούν μόνο τον πολυσχιδή ερευνητικό προσανατολισμό των διδασκόντων, αλλά αποτυπώνουν έστω και συμπωματικά δύο διαφορετικούς γεωγραφικούς ορίζοντες ερευνητικής δράσης και επιδίωξης συνεργασιών, απουσία ενός συνολικού σχεδιασμού. Κατά την υπό αξιολόγηση περίοδο, εκδηλώνεται λοιπόν, από τη μία, μία έντονη τάση δραστηριοποίησης και κινητικότητας σε πανεπιστημιακά ιδρύματα των Βαλκανίων, ιδίως στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS. Από την άλλη, η κινητικότητα ενός

μικρότερου αριθμού διδασκόντων προσανατολίζεται σε πανεπιστημιακά ιδρύματα της Δυτικής Ευρώπης, ιδίως του Ηνωμένου Βασιλείου. Απουσία μάλιστα ενός πλαισίου χρηματοδότησης είτε στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS (βλ. σχετικά παραπάνω), είτε στο πλαίσιο της ιδρυματικής χρηματοδότησης για συμμετοχή σε συνέδρια εξωτερικού ή έρευνα, η τελευταία αυτή κινητικότητα παραμένει αυτοχρηματοδοτούμενη ή καλύπτεται μερικώς από διεθνείς φορείς. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, η δεύτερη αυτή τάση δεν υπολείπεται της πρώτης ούτε ποιοτικά ούτε ποσοτικά.

Παρουσιάζει επίσης ενδιαφέρον ότι οι δύο παραπάνω τάσεις ή ευρύτεροι προσανατολισμοί απηχούν και διαμορφώνονται από δύο ενδογενείς δυναμικές ερευνητικών αντικειμένων και ενδιαφερόντων. Η πρώτη διακρίνει κυρίως όσους διδάσκοντες υπηρετούν γνωστικά αντικείμενα των ανθρωπιστικών επιστημών ή πρόκειται για διδάσκοντες βαλκανικών γλωσσών. Με ελάχιστες εξαιρέσεις, οι συνεργασίες στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS επιδιώκονται κατόπιν συνεννόησης με συναδέλφους αλλοδαπών τμημάτων στη Βουλγαρία και Ρουμανία με αντικείμενο τη φιλολογία ή την ιστορία. Αντιθέτως, η δεύτερη τάση εκδηλώνεται κυρίως από διδάσκοντες που υπηρετούν γνωστικά αντικείμενα των κοινωνικών επιστημών, ιδίως της οικονομίας και της πολιτικής. Είναι προφανές ότι ο γεωγραφικός προσανατολισμός της κινητικότητας και των συνεργασιών στον χώρο των Βαλκανίων (πρώτη τάση) δεν συνεπάγεται και εξ ορισμού ότι αυτή συμφωνεί πληρέστερα με τον ευρύτερο χαρακτήρα και τη φυσιογνωμία ενός Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών. Αναμένεται λοιπόν ότι οι παραπάνω δύο τάσεις θα συνεχίσουν να υφίστανται παράλληλα, καθώς και να είναι πρακτικά αδύνατος ένας συνεπής στρατηγικός σχεδιασμός κινητικότητας σε επίπεδο Τμήματος, όσο η φυσιογνωμία του τελευταίου διέπεται από τις αντιφάσεις που γεννούν τα πολυσχιδή ερευνητικά ενδιαφέροντα των διδασκόντων. Τέλος, ακόμη και αν συνεχίσουν να αναπτύσσονται παράλληλα οι δύο παραπάνω τάσεις, η δεύτερη δύσκολα θα μπορούσε να ενισχυθεί οικονομικά μέσω της υλοποίησής της στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS, όσο η πρώτη μονοπωλεί σε επίπεδο χρηματοδότησης, όπως ήδη επισημάνθηκε στην προηγούμενη ενότητα.

Σε πρακτικό επίπεδο, η ανάπτυξη της παραπάνω κινητικότητας δεν καθορίζεται μόνο υλικά από την απουσία ή μη ενός πλαισίου χρηματοδότησης, αλλά και χρονικά από τη σχετική νομοθεσία. Σύμφωνα με την τελευταία, τα μέλη Δ.Ε.Π. μετά τη συμπλήρωση 3 ετών μπορούν να ζητήσουν εκπαιδευτική άδεια ενός εξαμήνου και μετά την πάροδο 6 χρόνων, άδεια ίση με ένα ακαδημαϊκό έτος. Η επιλογή των Ιδρυμάτων και του συνολικού προγράμματος της κινητικότητας γίνεται με γνώμονα την περαιτέρω διεύρυνση των ερευνητικών και διδακτικών δεξιοτήτων των μελών Δ.Ε.Π. και εγκρίνεται από την Προσωρινή Γενική Συνέλευση του Τμήματος.

Στον βαθμό που το πλαίσιο της κινητικότητας των φοιτητών σχεδόν προκαθορίζεται από αυτό της κινητικότητας και συνεργασιών που έχει επιδιωχθεί από τους διδάσκοντες, οι συνέπειες της εξωστρέφειας των φοιτητών του Τμήματος είναι ανάλογες, όπως επίσης ανάλογοι είναι και οι σκοποί που αυτή εξυπηρετεί κατά κόρον. Για παράδειγμα, με ελάχιστες εξαιρέσεις που καθορίζονται από τον ομοειδή χαρακτήρα του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών στα συνεργαζόμενα ιδρύματα (π.χ. κινητικότητα στο Τμήμα Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Babeș-Bolyai, στο Cluj-Napoca της Ρουμανίας), η κινητικότητα των φοιτητών του Τμήματος σε τμήματα φιλολογίας ή ιστορίας των

Βαλκανίων εξυπηρετεί περισσότερο τη βελτίωση των γλωσσικών δυνατοτήτων των εξερχόμενων. Μολονότι η εξυπηρέτηση του παραπάνω σκοπού διατηρεί τη σημασία της και παρότι μεταφέρονται οι αντίστοιχες πιστωτικές μονάδες ECTS, αναφύονται κατά περίπτωση προβλήματα στην αντιστοίχιση με μαθήματα του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών.

4.10.2. Πόσες και ποιες συμφωνίες έχουν συναφθεί για την ενίσχυση της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού ή/και των φοιτητών;

Όπως σημειώνεται παραπάνω υπό στοιχείο 3.1.4.5., στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών συνεργάζεται με Τμήματα διαφόρων πανεπιστημιακών ιδρυμάτων σχεδόν αποκλειστικά της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας. Συγκεκριμένα, έχουν συναφθεί και βρίσκονται σε ισχύ οι παρακάτω δέκα (10) συμφωνίες διμερούς συνεργασίας για την ενίσχυση της κινητικότητας διδακτικού προσωπικού ή/και των φοιτητών:

Ρουμανία

1. Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu din București (2007-2012)
2. Universitatea “Alexandru Ioan Cuza”, Iași (2004-2012)
3. Universitatea Babe-Bolyai (UBB), Cluj-Napoca (2004-2012)
4. Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu (2004-2012)
5. Universitatea “1 Decembrie 1918”, Alba Iulia (2005-2012)
6. Universitatea din Pitești (2007-2012)

Βουλγαρία

7. Sofiyski Universitet „Sv. Kliment Ohridski“ (2004-2012)
8. South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad (2006-2012)
9. Velikoturnovski Universitet „Sv. Sv. Kiril I Metodii“ (2005-2012)

Πολωνία

10. Krakowska Akademia im Andrzeja Frycza Modrzewskiego (2008-2012)

Στο παρελθόν το Τμήμα συνεργάστηκε με πέντε (5) ακόμη πανεπιστημιακά ιδρύματα του εξωτερικού, οι οποίες όμως δεν βρίσκονται πλέον σε ισχύ:

Ρουμανία

1. Universitatea de Vest din Timișoara (2005-2006)
2. Universitatea din București (2004-2006)
3. Universitatea din Oradea (2004-2006)

Βουλγαρία

4. Plovdivski Universitet „Paisii Hilendarski“ (2004-2007)

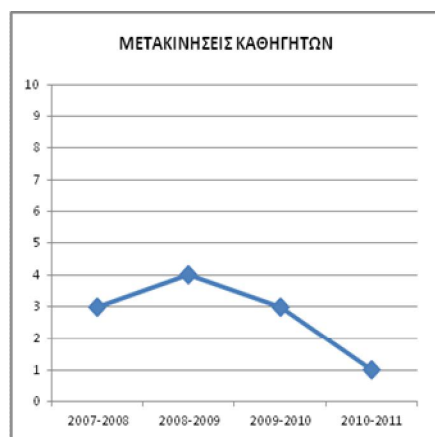
Τουρκία

5. Yıldız Teknik Üniversitesi (YTU) (2006-2007)

4.10.3. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού τον Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία και πόσες φορές;

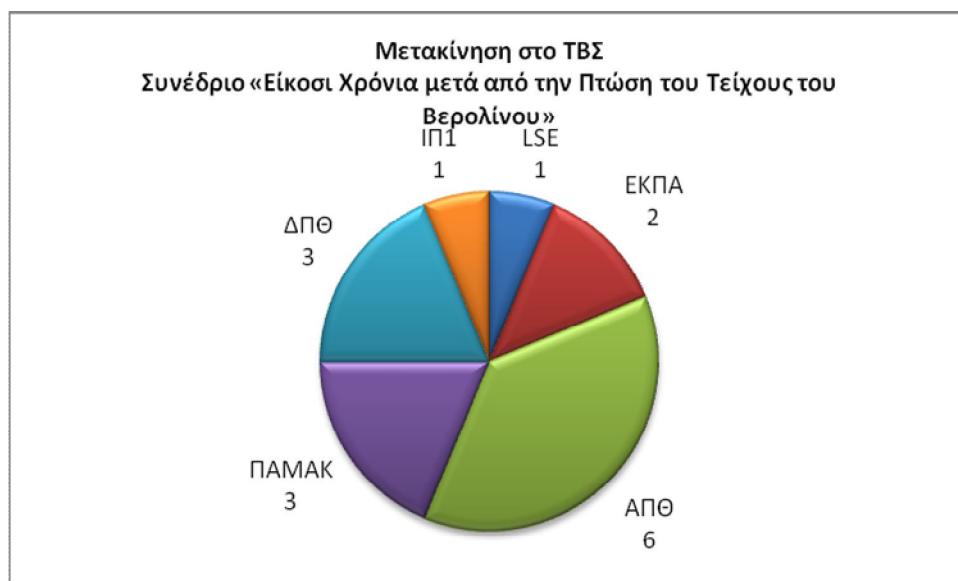
Σύμφωνα με τα όσα εκτέθηκαν στο υπό στοιχείο 4.10.1., ερώτημα η εξαγωγή συγκεντρωτικών στοιχείων κινητικότητας είναι σχεδόν αδύνατη, τουλάχιστον πέραν της κινητικότητας που πραγματοποιείται στο πλαίσιο χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, όπως αυτό του ERASMUS. Οι σχετικοί άλλωστε πίνακες των ατομικών απογραφικών δελτίων αναφέρονται σε «πρακτικά συνεδρίων με ή χωρίς κριτές» και «ανακοινώσεις σε συνέδρια (με ή χωρίς κριτές) με ή χωρίς πρακτικά». Ως αποτέλεσμα η αυτοχρηματοδοτούμενη κινητικότητα διδασκόντων του Τμήματος για συμμετοχή σε συνέδρια εξωτερικού, στις εργασίες ερευνητικών ομάδων ακαδημαϊκών ενώσεων κλπ. δεν θα μπορούσε να συμπεριληφθεί σε συγκεντρωτικά ποσοτικά στοιχεία.

Κατά την υπό αξιολόγηση πάντως περίοδο (τετραετία), στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS πραγματοποιήθηκαν έντεκα συνολικά μετακινήσεις προς άλλα Ιδρύματα συνολικά, τρεις (3) το 2007-2008, τέσσερις (4) το 2008-2009, τρεις (3) το 2009-2010 και μία (1) το 2010-2011. Από το σύνολο, λοιπόν, των σαράντα επτά (47) χρηματοδοτούμενων μετακινήσεων που επιτρέπονταν σύμφωνα με τις συμβάσεις συνεργασίας σε ισχύ [έντεκα (11) το 2007-2008, δώδεκα (12) το 2008-2009, δώδεκα (12) το 2009-2010 και δώδεκα (12) το 2010-2011], πραγματοποιήθηκε το 23,4%.

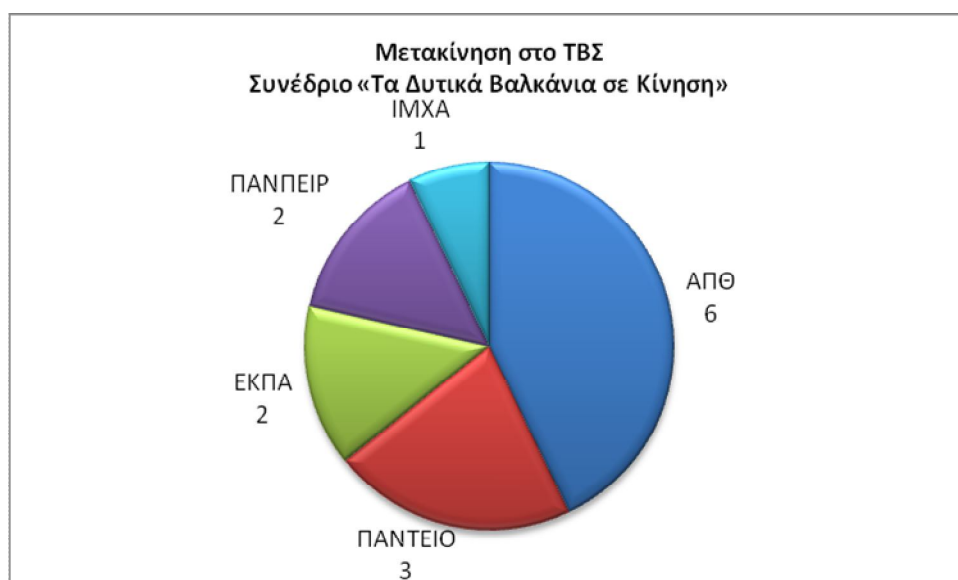

4.10.4. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Για τις εργασίες του συνεδρίου με θέμα «Είκοσι Χρόνια μετά από την Πτώση του Τείχους του Βερολίνου: Αποτιμήσεις και προοπτικές», Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 16-18 Οκτωβρίου 2009, το οποίο διοργανώθηκε στο Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών με πρωτοβουλία του Αν. Καθηγητή του Τμήματος κ. Κυριάκου Κεντρωτή, μετακινήθηκαν προς το Τμήμα συνολικά δεκαέξι (16) μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ιδρυμάτων (LSE, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Ιόνιο Πανεπιστήμιο).

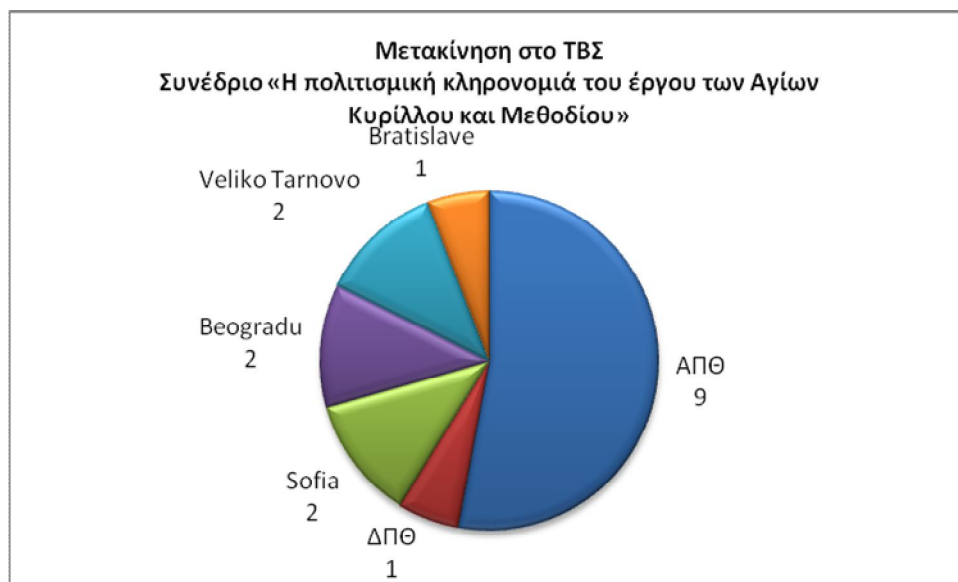

Για τις εργασίες του συνεδρίου με θέμα «Τα Δυτικά Βαλκάνια σε Κίνηση: Εξελίξεις, προβλήματα και προοπτικές», Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 10-11 Οκτωβρίου 2008, το οποίο διοργανώθηκε στο Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών με πρωτοβουλία του Διευθυντή του ΠΜΣ «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη», Αν. Καθηγητή του Τμήματος κ. Κυριάκου Κεντρωτή σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων, μετακινήθηκαν προς το Τμήμα συνολικά δεκατέσσερα (14) μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ιδρυμάτων (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Ινστιτούτο Μελετών Χερσονήσου του Αίμου).

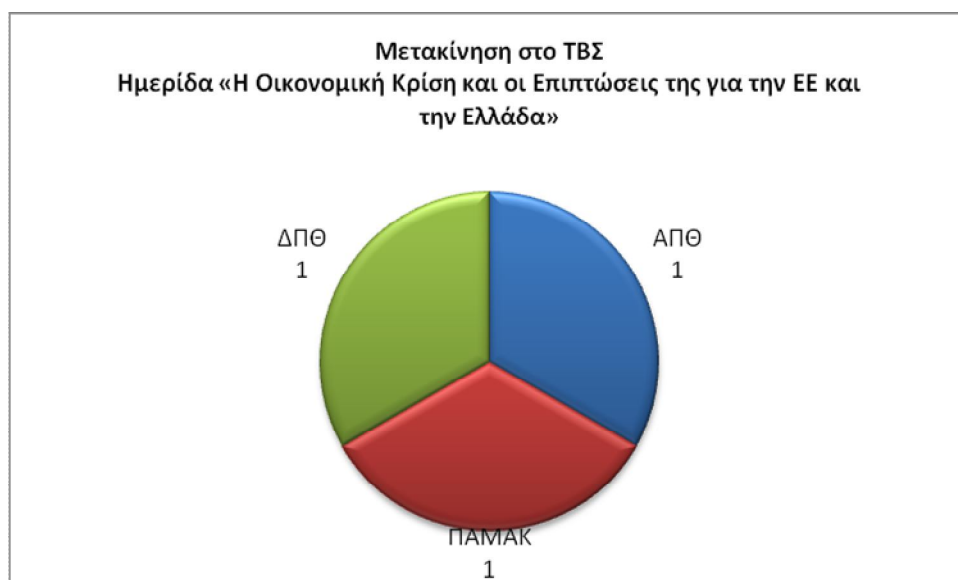

Για τις εργασίες του συνεδρίου με θέμα «Η πολιτισμική κληρονομιά του έργου των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, ως παράγοντας ενότητας ανάμεσα στους λαούς της Ν.Α. Ευρώπης», Πνευματικό Κέντρο, Αμύνταιο,

21-22 Μαΐου 2010, το οποίο διοργανώθηκε με πρωτοβουλία του Αν. Καθηγητή του Τμήματος κ. Κωνσταντίνου Νιχωρίτη, μετακινήθηκαν προς το Τμήμα συνολικά δεκαεπτά (17) μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ιδρυμάτων (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Sofijski universitet „Sv. Kliment Ohridski“, Univerzitet u Beogradu, St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo, Univerzita Komenského v Bratislave).

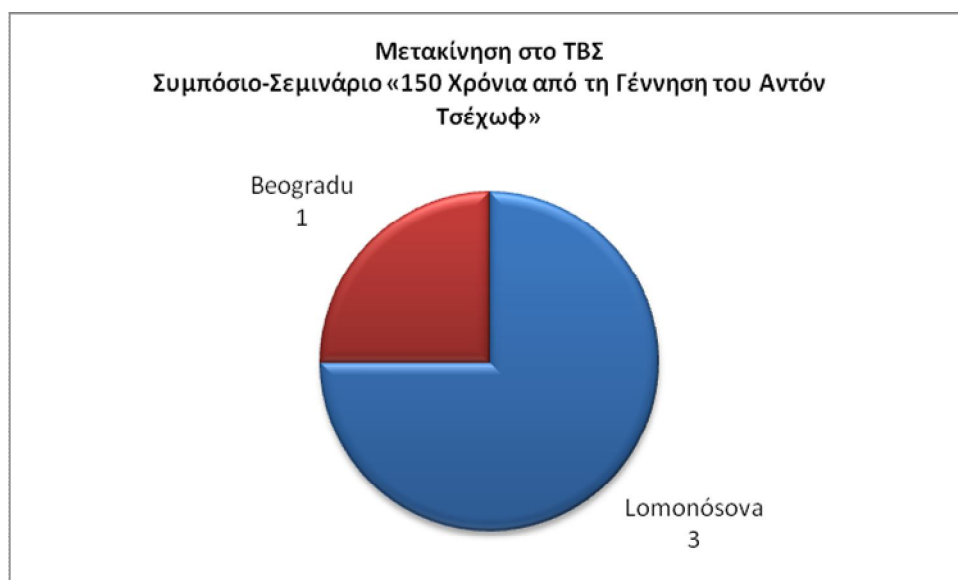
Για τις εργασίες της Ημερίδας με θέμα «Η Οικονομική Κρίση και οι Επιπτώσεις της για την ΕΕ και την Ελλάδα», Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 14-12-2010, το οποίο διοργανώθηκε με πρωτοβουλία του Αν. Καθηγητή του Τμήματος κ. Χρήστου Νίκα, μετακινήθηκαν προς το Τμήμα συνολικά τρία (3) μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ιδρυμάτων (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης).

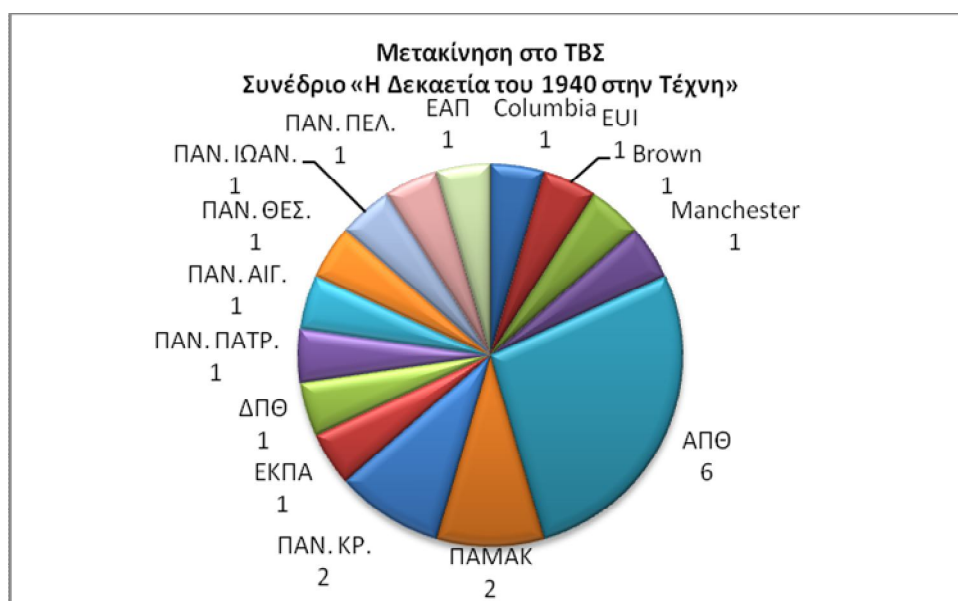
Για τις εργασίες της Ημερίδας με θέμα «Το Μνημόνιο της Ελλάδος», Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 21-12-2010, το οποίο διοργανώθηκε με πρωτοβουλία του Αν. Καθηγητή του Τμήματος κ. Γιώργου Μακρή, μετακινήθηκαν προς το Τμήμα συνολικά τρία (3) μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

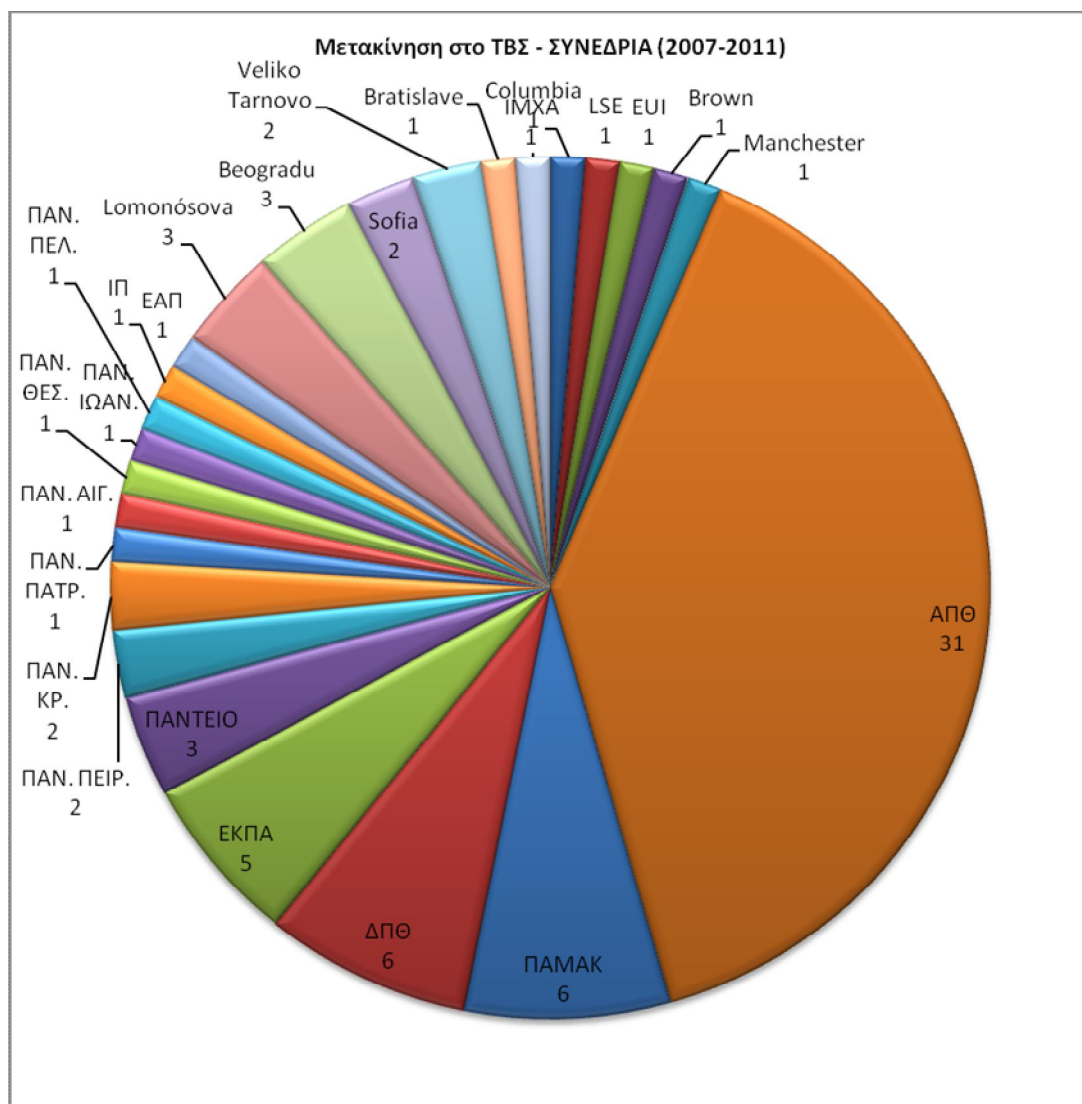
Για τις εργασίες του Διεθνούς Συμποσίου-Σεμιναρίου με θέμα «150 Χρόνια από τη Γέννηση του Αντόν Τσέχωφ (1860-1904)», Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 19-10-2010, το οποίο διοργανώθηκε με πρωτοβουλία της Αν. Καθηγήτριας του Τμήματος κ. Αικατερίνη Πάππου-Ζουραβλιόβα, μετακινήθηκαν προς το Τμήμα συνολικά τέσσερα (4) μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ιδρυμάτων (Moskónskiy gosudárstvennyy universitét ímeni M. V. Lomonósova και Univerzitet u Beogradu).

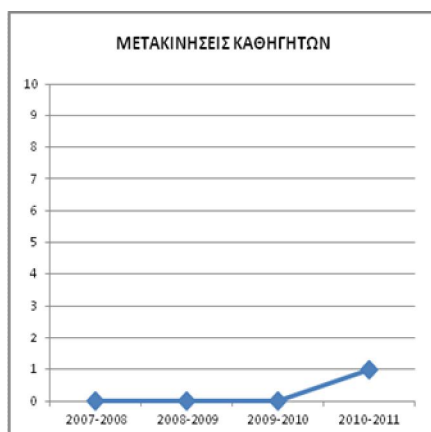
Για τις εργασίες του συνεδρίου με θέμα «Η Δεκαετία του 1940 στην Τέχνη», Πολιτιστικό Κέντρο Λαιμού, Πρέσπες, 1-4 Ιουλίου 2010, το οποίο διοργανώθηκε από το Δίκτυο για τη Μελέτη των Εμφυλίων Πολέμων σε συνεργασία με το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και το Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών, μετακινήθηκαν συνολικά είκοσι δύο (22) μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ιδρυμάτων (Columbia University, European University Institute in Florence, Brown University, University of Manchester, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Πανεπιστήμιο Πατρών, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου).

Συνολικά, για σκοπούς συνεδρίων, συμποσίων και ημερίδων, μετακινήθηκαν στο ΤΒΣ για την υπό αξιολόγηση περίοδο εβδομήντα εννέα (79) μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ιδρυμάτων, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

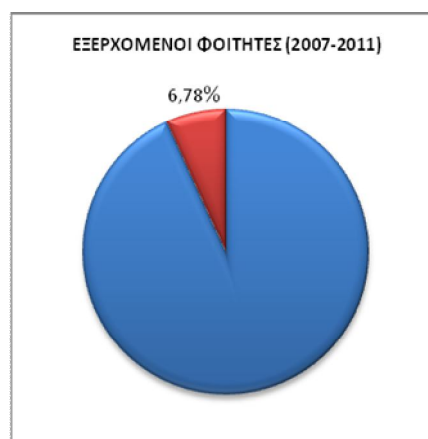
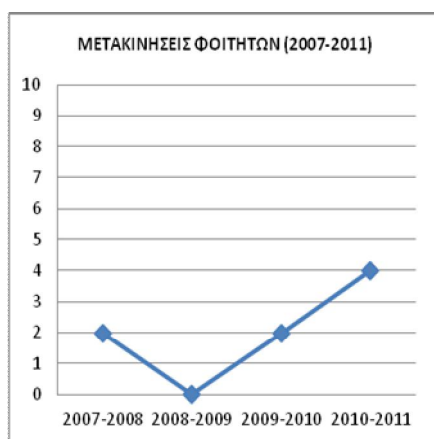

Κατά την υπό αξιολόγηση πάντως περίοδο (τετραετία), στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS πραγματοποιήθηκε μόλις μία (1) μετακίνηση διδάσκοντος προς το ΤΒΣ (2010-2011). Από το σύνολο, λοιπόν, των πενήντα ενός (51) χρηματοδοτούμενων μετακινήσεων που επιτρέπονταν σύμφωνα με τις συμβάσεις συνεργασίας σε ισχύ [δώδεκα (12) το 2007-2008, δεκατρείς (13) το 2008-2009, δεκατρείς (13) το 2009-2010 και δεκατρείς (13) το 2010-2011], πραγματοποιήθηκε μόλις το 1,96%

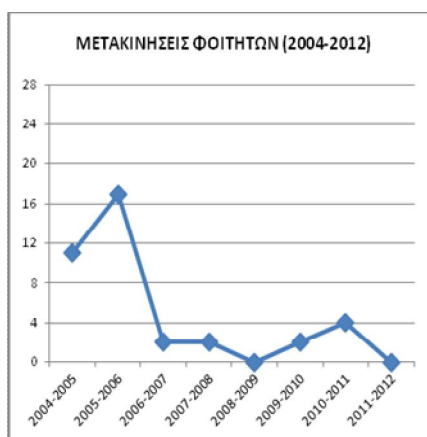

4.10.5. Πόσοι φοιτητές τον Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Κατά την υπό αξιολόγηση περίοδο μετακινήθηκαν συνολικά οκτώ (8) φοιτητές του Τμήματος προς διάφορα συνεργαζόμενα τμήματα άλλων ιδρυμάτων του εξωτερικού (Ρουμανία και Βουλγαρία) στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS. Συγκεκριμένα, το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 μετακινήθηκαν δύο (2) φοιτητές, το 2008-2009 κανείς (0), το 2009-2010 δύο (2), και το 2010-2011 τέσσερις (4). Εκτιμάται ότι αν δεν διαμορφωθεί ένας συνολικός στρατηγικός σχεδιασμός των χρηματοδοτούμενων αυτών μετακινήσεων ή αν δεν διευρυνθεί ο γεωγραφικός προσανατολισμός των εν λόγω συνεργασιών, ο μέσος όρος των μετακινούμενων φοιτητών στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS θα παραμείνει αμετάβλητος στους δύο (2) ετησίως, εκμεταλλευόμενοι μόλις το 6,78% των διαθέσιμων κονδυλίων μετακίνησης, ήτοι οκτώ (8) από τις εκατόν δεκαοκτώ (18) θέσεις.

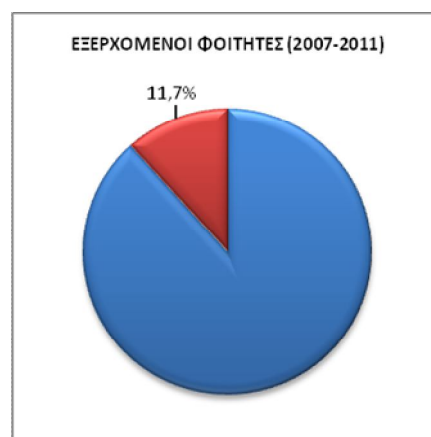
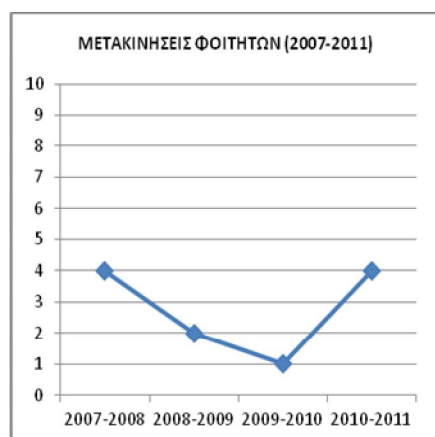
Είναι ενδεικτικό ότι μόλις επιχειρήθηκε η πρώτη διεύρυνση των συνεργασιών το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005, ο αριθμός των μετακινήθέντων φοιτητών του Τμήματος εκτινάχτηκε στους έντεκα (11) και το επόμενο έτος (2005-2006) ανήλθε περαιτέρω στους δεκαεπτά (17), εξαντλώντας μία ήδη διαμορφωθείσα «δεξαμενή» προς μετακίνηση φοιτητών. Ως αναμενόμενο, τα επόμενα έτη ο αριθμός αυτός κινήθηκε στα σημερινά επίπεδα.

Πέραν των φοιτητικών μετακινήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS, περαιτέρω μετακινήσεις (κυρίως αυτοχρηματοδοτούμενες) εκδηλώθηκαν σε μεμονωμένες περιπτώσεις κυρίως α) σε ιδρύματα της Βουλγαρίας, Ρουμανίας και Ρωσίας για τη συμμετοχή σε θερινά σχολεία και εξετάσεις λήψης πτυχίων γλωσσομάθειας και β) σε ιδρύματα ιδίως της Δυτικής Ευρώπης για συμμετοχή σε συνέδρια, σεμινάρια ή ερευνητικά εργαστήρια. Δυστυχώς όμως δεν είναι εφικτή η καταγραφή και αξιολόγηση των σχετικών στοιχείων.

4.10.6. Πόσοι φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Κατά την υπό αξιολόγηση περίοδο μετακινήθηκαν συνολικά έντεκα (11) φοιτητές άλλων ιδρυμάτων του εξωτερικού (Ρουμανία και Βουλγαρία) προς το Τμήμα στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS. Συγκεκριμένα, το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 μετακινήθηκαν τέσσερις (4) φοιτητές, το 2008-2009 δύο (2), το 2009-2010 ένας (1), και το 2010-2011 τέσσερις (4). Όπως σημειώθηκε και παραπάνω, εκτιμάται ότι αν δεν διαμορφωθεί ένας συνολικός στρατηγικός σχεδιασμός των χρηματοδοτούμενων αυτών μετακινήσεων ή αν δεν διευρυνθεί ο γεωγραφικός προσανατολισμός των εν λόγω συνεργασιών, ο μέσος όρος των μετακινούμενων φοιτητών στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS θα παραμείνει αμετάβλητος στους τέσσερις (4) ετησίως, εκμεταλλευόμενοι μόλις το 11,7% των διαθέσιμων κονδυλίων μετακίνησης, ήτοι έντεκα (11) από τις ενενήντα τέσσερις (94) θέσεις.

4.10.7. Υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ίδρυμα;

Όπως σημειώθηκε και στο ερώτημα υπό στοιχείο 3.1.4.7., εφαρμόζεται πλήρως το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS). Οι πιστωτικές μονάδες που χορηγούνται στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών στο συνεργαζόμενο ίδρυμα μεταφέρονται στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών. Η μεταφορά και η συσσώρευση πιστωτικών μονάδων διευκολύνονται με τη χρήση των βασικών εγγράφων του ECTS (κατάλογος μαθημάτων, έντυπο αίτησης φοιτητή, συμφωνία μάθησης, πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας), καθώς και με το Παράρτημα Διπλώματος. Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών δημοσιεύει στο διαδίκτυο στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα τους καταλόγους των προσφερόμενων μαθημάτων, περιγράφοντας με

λεπτομέρεια το πρόγραμμα σπουδών, τις πιστωτικές μονάδες, τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τον απαιτούμενο φόρτο εργασίας ανά μάθημα, κλπ.

Συνολικά, η διαδικασία θα μπορούσε να περιγραφεί ως εξής: Με την έναρξη του εαρινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους που προηγείται αυτού της μετακίνησης, συντάσσεται πίνακας που περιλαμβάνει τα συνεργαζόμενα ιδρύματα, τον αριθμό των θέσεων και των φοιτητομνητών, καθώς και το επίπεδο των σπουδών. Ο ως άνω πίνακας μαζί με τη σχετική πρόσκληση φοιτητικής συμμετοχής στο πρόγραμμα για το χειμερινό/εαρινό εξάμηνο του επόμενου ακαδημαϊκού έτους αναρτάται στους πίνακες ανακοινώσεων του γραφείου του τμηματικά Υπευθύνου ERASMUS-LLL, της Γραμματείας, του Φοιτητικού Συλλόγου και την ιστοσελίδα του Τμήματος. Στην πρόσκληση τίθεται εύλογη προθεσμία υποβολής της αίτησης συμμετοχής και των σχετικών δικαιολογητικών εγγράφων, η οποία συνήθως παρατείνεται προς διευκόλυνση της διαδικασίας υποβολής κατά την εξεταστική περίοδο. Προκειμένου να διασφαλιστεί η λήψη γνώσης όλων των ενδιαφερομένων, ακολουθούν σχετικές ανακοινώσεις από τους διδάσκοντες του Τμήματος κατά τη διάρκεια των διδακτικών ωρών των μαθημάτων του 2^{ου}, 3^{ου} και 4^{ου} έτους σπουδών. Παράλληλα πραγματοποιείται και σχετική ενημέρωση των πρωτοετών φοιτητών από τον Υπεύθυνο ERASMUS-LLL αναφορικά με τη λειτουργία του προγράμματος και το δικαίωμα φοιτητικής συμμετοχής σε αυτό, προκειμένου να διευκολυνθεί ο προγραμματισμός των σπουδών των ενδιαφερομένων κατά τα επόμενα έτη.

Με τη λήξη της προθεσμίας υποβολής συγκεντρώνονται οι υποβληθείσες αιτήσεις και αξιολογούνται από Επιτροπή, η οποία συγκροτείται για τον σκοπό αυτό και στην οποία συμμετέχουν ο Υπεύθυνος ERASMUS-LLL και οι Υπεύθυνοι Καθηγητές των διμερών συμφωνιών, για τις οποίες εκδηλώθηκε ενδιαφέρον. Η επιλογή των φοιτητών οργανώνεται κατά τρόπο που να εξασφαλίζει την αμεροληψία της διαδικασίας επιλογής. Τα κριτήρια επιλογής βασίζονται στις αρχές της διαφάνειας και της ισότιμης μεταχείρισης και είναι συμβατά με τα κριτήρια που θέτει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Οδηγίες για τους αιτούντες του προγράμματος και στην ετήσια Πρόσκληση υποβολής προτάσεων και η ΕΜΣ.

Κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων ο Υπεύθυνος ERASMUS ελέγχει αρχικά την πλήρωση των **τυπικών** κριτηρίων επιλεξιμότητας. Συγκεκριμένα, διαπιστώνεται αν οι αιτούντες: α) Είναι εγγεγραμμένοι κανονικά στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών. β) Έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον το πρώτο έτος των πανεπιστημιακών σπουδών, ήτοι έχουν περατώσει με επιτυχία τα δυο πρώτα εξάμηνα σπουδών ή έχουν περάσει κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, έως και την ώρα κατάθεσης της αίτησης για μετακίνηση ERASMUS, τόσα μαθήματα όσα απαιτούνται, ως αριθμός, από το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος για το α' έτος, εκ των οποίων τα ¾ είναι μαθήματα του α' έτους σπουδών. γ) Είναι υπήκοοι κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλης χώρας που συμμετέχει στο πρόγραμμα.

Κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων η Επιτροπή εκτιμά επιπλέον την πλήρωση των παρακάτω **ουσιαστικών** κριτηρίων: α) την επαρκή γνώση της γλώσσας, στην οποία παραδίδονται τα μαθήματα που πρόκειται να παρακολουθήσουν οι φοιτητές ERASMUS στα ιδρύματα υποδοχής, β) τη συνολική ακαδημαϊκή επίδοση, γ) την ειδικότερη ακαδημαϊκή επίδοση σε μαθήματα με αντικείμενο σχετικό προς το αντικείμενο σπουδών στο

ίδρυμα υποδοχής (π.χ. μαθήματα πολιτικής, ιστορίας, οικονομικών κλπ.), δ) τη γλωσσομάθεια, ε) τη φοίτηση σε μεγαλύτερο έτος σπουδών, στ) τα κίνητρα των υποψηφίων, όπως σημειώνονται στα βιογραφικά τους σημειώματα, ζ) το αποτέλεσμα προσωπικής συνέντευξης.

Μολονότι δεν έχει προκύψει ως τώρα ζήτημα απόρριψης φοιτητών λόγω υπεράριθμων αιτήσεων (ο αριθμός των αιτήσεων είναι μικρότερος των διαθέσιμων υποτροφιών ERASMUS), ορίζεται κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων υψηλό επίπεδο ακαδημαϊκής επίδοσης, προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα της μετακίνησης, η αξιοκρατική επιλογή και η αξιοπρεπής εκπροσώπηση του Τμήματος, καθώς και το ουσιαστικό όφελος των μετακινούμενων φοιτητών κατά την περίοδο μετακίνησης. Η Επιτροπή τελικά εγκρίνει όσες υποβληθείσες αιτήσεις κρίνεται ότι πληρούν τα ως άνω κριτήρια, κατανέμοντας τις υποτροφίες ERASMUS και λαμβάνοντας υπόψη τη σειρά προτίμησης των ενδιαφερομένων. Για τον σκοπό αυτό συντάσσεται σχετικό έγγραφο-πρακτικό που εξηγεί αναλυτικά όλα τα παραπάνω. Με το πέρας της αξιολόγησης των αιτήσεων και της επιλογής των υποτρόφων, ακολουθεί ενημέρωση των επιλεγέντων φοιτητών σχετικά με τους λόγους έγκρισης των αιτήσεών τους. Η ως άνω επιλογή των υποτρόφων ERASMUS του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών υποβάλλεται τέλος προς έγκριση στην πρώτη τακτική Γενική Συνέλευση του Τμήματος.

Με το πέρας της περιόδου μετακίνησης χορηγείται στους μετακινούμενους έγγραφο αίτησης αναγνώρισης μαθημάτων ERASMUS, η οποία συμπληρώνεται από τους ενδιαφερόμενους, υποβάλλεται στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος και κοινοποιείται στον Υπεύθυνο του προγράμματος και στους διδάσκοντες των μαθημάτων προς αντιστοίχιση. Στην αίτηση επισυνάπτεται σχετικός πίνακας προς συμπλήρωση που περικλείει τους τίτλους των μαθημάτων που δηλώθηκαν στο ίδρυμα υποδοχής (συμπληρώνεται από τον υπότροφο ERASMUS, όπως αναγράφεται στο TRANSCRIPT OF RECORDS), ο βαθμός της εξέτασης, οι μονάδες ECTS, ο τίτλος του αντίστοιχου μαθήματος του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών (συμπληρώνεται από τον διδάσκοντα του ΤΒΣ, όπως αναγράφεται στον Οδηγό Σπουδών ΤΒΣ), το ονοματεπώνυμο του διδάσκοντος του μαθήματος αυτού, ο βαθμός της αντιστοίχισης (συμπληρώνεται από τον διδάσκοντα του ΤΒΣ), οι μονάδες ECTS που μεταφέρονται, η υπογραφή του διδάσκοντος, καθώς και οι λόγοι πιθανής μη αντιστοίχισης. Στο τέλος του πίνακα επισημαίνεται προς τους διδάσκοντες ότι έχουν καταρχήν την υποχρέωση να αντιστοιχίσουν όσα μαθήματα περιγράφονται στο TRANSCRIPT OF RECORDS του υποτρόφου ERASMUS. Η μη αντιστοίχιση επιτρέπεται αποκλειστικά στις περιπτώσεις που: α) ο υπότροφος ERASMUS εξετάστηκε ανεπιτυχώς στο προς αναγνώριση μάθημα στο ίδρυμα υποδοχής ή/και β) το αντικείμενο του προς αναγνώριση μαθήματος δεν είναι παρεμφερές με το αντικείμενο του μαθήματος που προσφέρεται στο ΤΒΣ κατά τη διάρκεια της φοίτησης του υποτρόφου στο ίδρυμα υποδοχής. Σε περίπτωση μη αναγνώρισης οι διδάσκοντες είναι υποχρεωμένοι να αναφέρουν τους λόγους, σύμφωνα με τα παραπάνω. Σε περίπτωση μη αντιστοίχισης, ο μετακινηθείς φοιτητής πιστώνεται τις μονάδες ECTS και το σχετικό μάθημα αναγνωρίζεται ως ελεύθερης επιλογής.

Στην περίπτωση της μετακίνησης διδακτικού προσωπικού, υποβάλλεται σχετική αίτηση μετακίνησης για εκπαιδευτικούς σκοπούς, η οποία εγκρίνεται από την Προσωρινή Γενική Συνέλευση του Τμήματος και τη ΔΕ του ΠΔΜ. Ζητείται από το μετακινούμενο να προσκομίσει το σχετικό

πρακτικό ανάθεσης διδασκαλίας και η προσφορά αυτή του εκπαιδευτικού έργου συνυπολογίζεται κατά τη διαδικασία εξέλιξης του.

- 4.10.8. Πόσο ικανοποιητική είναι η λειτουργία και η στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών/Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους;

Η λειτουργία και η στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών/Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους κατά την υπό αξιολόγηση περίοδο κρίνεται αρκετά ικανοποιητική.

- 4.10.9. Τι ενέργειες για την προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας αναλαμβάνει το Τμήμα;

Όπως σημειώθηκε παραπάνω, κάθε εαρινό εξάμηνο συντάσσεται και ανακοινώνεται πίνακας που περικλείει τα συνεργαζόμενα ιδρύματα, τον αριθμό των θέσεων και των φοιτητομηνών, καθώς και το επίπεδο των σπουδών. Ο ως άνω πίνακας μαζί με τη σχετική πρόσκληση ενδιαφέροντος φοιτητικής συμμετοχής στο πρόγραμμα για το χειμερινό/εαρινό εξάμηνο του επόμενου ακαδημαϊκού έτους αναρτάται στους πίνακες ανακοινώσεων του γραφείου του Υπευθύνου ERASMUS-LLL, της Γραμματείας, του Φοιτητικού Συλλόγου και στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Προκειμένου να διασφαλιστεί η λήψη γνώσης όλων των ενδιαφερομένων, ακολουθούν σχετικές ανακοινώσεις από τους διδάσκοντες του Τμήματος κατά τη διάρκεια των διδακτικών ωρών των μαθημάτων του 2^{ου}, 3^{ου} και 4^{ου} έτους σπουδών. Παράλληλα πραγματοποιείται και σχετική ενημέρωση των πρωτοετών φοιτητών από τον Υπεύθυνο ERASMUS-LLL αναφορικά με τη λειτουργία του προγράμματος και το δικαίωμα φοιτητικής συμμετοχής σε αυτό, προκειμένου να διευκολυνθεί ο προγραμματισμός των σπουδών των ενδιαφερομένων κατά τα επόμενα έτη.

- 4.10.10. Οργανώνονται εκδηλώσεις για τους εισερχόμενους φοιτητές από άλλα Ιδρύματα;

Ελλείψει σχετικών κονδυλίων, οργανώνονται συνήθως εκδηλώσεις ψυχαγωγίας με την πρωτοβουλία και έξοδα των διδασκόντων που επεδίωξαν τη συνεργασία και του τμηματικού Υπευθύνου του προγράμματος, κατά περίπτωση.

- 4.10.11. Πώς υποστηρίζονται οι εισερχόμενοι φοιτητές;

Οι εισερχόμενοι φοιτητές ενημερώνονται, καθοδηγούνται και υποστηρίζονται σε όλα τα θέματα των σπουδών τους τόσο από τον τμηματικό υπεύθυνο του προγράμματος ERASMUS-LLL όσο και από τους διδάσκοντες που επεδίωξαν τη συνεργασία. Με την αρωγή της Γραμματείας του Τμήματος διευκολύνονται επίσης σε διάφορα διοικητικά θέματα που τους αφορούν.

- 4.10.12. Πόσα μαθήματα διδάσκονται σε ξένη γλώσσα για εισερχόμενους αλλοδαπούς σπουδαστές; Παρέχεται άλλου είδους διδασκαλία/βοήθημα π.χ. κατ' ιδίαν σεμινάρια, ξένη βιβλιογραφία, κλπ., για τη διευκόλυνση των αλλοδαπών φοιτητών;

Δεδομένου του μικρού αριθμού των εισερχομένων ανά εξάμηνο δεν προσφέρονται μαθήματα σε ξένη γλώσσα. Για την κάλυψη των αναγκών, οι διδάσκοντες προσφέρουν σεμιναριακές συναντήσεις στην αγγλική ή άλλη γλώσσα, καθοδηγώντας τους εισερχόμενους φοιτητές σε θέματα σχετικά με το περιεχόμενο των μαθημάτων, τις εξετάσεις και την εκπόνηση των εργασιών τους. Στους εισερχόμενους φοιτητές προσφέρεται μάλιστα η δυνατότητα εκπόνησης απαλλακτικής εργασίας και προφορικής εξέτασης στην αγγλική ή άλλη γλώσσα κατά περίπτωση.

- 4.10.13. Υπάρχει πρόσθετη (από το Τμήμα ή/και το Ίδρυμα) οικονομική ενίσχυση των φοιτητών και των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας;

Από το Ίδρυμα, δεν προβλέπεται πρόσθετη χρηματοδότηση ούτε για τους φοιτητές, ούτε για τα μέλη ΔΕΠ που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας.

- 4.10.14. Πώς προωθείται στο Τμήμα η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης γενικότερα;

Με διάφορους τρόπους μεταξύ των οποίων α) η καλύτερη δυνατή ενημέρωση και υποστήριξη των φοιτητών και διδασκόντων που σκοπεύουν ή πρόκειται να μετακινηθούν τόσο από τους διδάσκοντες που επιδιώκουν και υποστηρίζουν τις επιμέρους συμβάσεις συνεργασίας, όσο και από τον τμηματικά Υπεύθυνο του προγράμματος ERASMUS-LLL, και β) η διεύρυνση των συμφωνιών συνεργασίας με αναγνωρισμένα ιδρύματα του εξωτερικού.

- 4.10.15. Πώς ελέγχεται η ποιότητα (και όχι μόνον η ποσότητα) της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού;

Η κινητικότητα του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος αφορά κυρίως την εκπαιδευτική τους άδεια και τη συμμετοχή τους σε ερευνητικά προγράμματα. Η διαδικασία εκπαιδευτικής άδειας περιλαμβάνει ένα σύνολο σταδίων που στοχεύουν στην εξασφάλιση της κατά το δυνατό ποιοτικότερης κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού. Αρχικά, το μέλος ΔΕΠ καλείται να καταθέσει πρόταση του προγράμματος μετακίνησης στην οποία εξηγεί τους ερευνητικούς/διδασκικούς λόγους για τους οποίους επιλέγει το συγκεκριμένο Ίδρυμα/Ερευνητική ομάδα. Μετά την επιστροφή του, καλείται να καταθέσει τα αποτελέσματα της 6-μηνης ή ετήσιας ερευνητικής του δραστηριότητας.

5. Ερευνητικό έργο

5.1. Πώς κρίνετε την προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος;

- 5.1.1. Υπάρχει συγκεκριμένη ερευνητική πολιτική του Τμήματος; Ποια είναι;
Δεν έχει διαμορφωθεί ως τώρα ένας ενιαίος στρατηγικός σχεδιασμός της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος βάσει μετρήσιμης και ιεραρχημένης στοχοθεσίας.
- 5.1.2. Πώς παρακολουθείται η υλοποίηση της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος;
Δεν έχει μέχρι σήμερα υπάρξει ένας συστηματικός τρόπος παρακολούθησης της υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος.
- 5.1.3. Πώς δημοσιοποιείται ο απολογισμός υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος;
Δεν προβλέπεται τέτοια διαδικασία.
- 5.1.4. Παρέχονται κίνητρα για τη διεξαγωγή έρευνας στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας; Ποια είναι αυτά;
Προϋπόθεση για τη διεξαγωγή της έρευνας από τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας αποτελεί η εξασφάλιση των απαραίτητων κονδυλίων για τη χρηματοδότηση των ερευνητικών ομάδων και των μεταπτυχιακών και διδακτορικών εν γένει ερευνητικών εργασιών. Ένα από τα βασικά κίνητρα για τη διεξαγωγή έρευνας είναι η επιθυμία για ακαδημαϊκή εξέλιξη του ακαδημαϊκού προσωπικού και για την ευρύτερη δυνατόν δημοσιοποίηση του ερευνητικού/συγγραφικού έργου των μελών ΔΕΠ.
- 5.1.5. Πώς ενημερώνεται το ακαδημαϊκό προσωπικό για δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας;
Η ενημέρωση του ακαδημαϊκού προσωπικού για τις δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας γίνεται ηλεκτρονικά μέσω της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας και των επιμέρους φορέων χρηματοδότησης (π.χ. Ευρωπαϊκή Ένωση, Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας). Σημαντική πηγή πληροφόρησης αποτελούν τα ερευνητικά δίκτυα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος, διάφορες ερευνητικές ομάδες και φορείς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, που ενημερώνουν για πληροφορίες και για ευκαιρίες χρηματοδότησης ερευνητικών δραστηριοτήτων.
- 5.1.6. Πώς υποστηρίζεται η ερευνητική διαδικασία;
Το ΤΒΣ έχει προχωρήσει σε συγκεκριμένες προμήθειες για την υποστήριξη της ερευνητικής διαδικασίας και τη δημιουργία υποδομών μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και των άλλων

χρηματοδοτήσεων που προκύπτουν σε επίπεδο Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Επίσης, υποβάλλει προτάσεις για έργα και χρηματοδοτείται στο πλαίσιο των ΚΠΣ καθώς και μέσα από τις ανταγωνιστικές χρηματοδοτήσεις Ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων για τη δημιουργία ερευνητικών υποδομών και την αγορά ερευνητικού εξοπλισμού, με τις γνωστές δυσκολίες και τα μικρά ποσοστά επιλεξιμότητας.

- 5.1.7. Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες έρευνας;
Δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες από το ΤΒΣ υποτροφίες έρευνας.

- 5.1.8. Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο εσωτερικό του Τμήματος;

Η διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων των διπλωματικών εργασιών τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο πραγματοποιείται με τους ακόλουθους τρόπους:

- Δημόσια παρουσίαση των διδακτορικών διατριβών στο πλαίσιο του Τμήματος.
- Πρόσκληση ερευνητών για διαλέξεις.
- Διοργάνωση συνεδρίων και ημερίδων.

- 5.1.9. Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα εκτός Τμήματος, στην ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα;

Τα ερευνητικά αποτελέσματα ανακοινώνονται και διαχέονται μέσω της έκδοσης επιστημονικών εργασιών σε βιβλία και περιοδικά, καθώς και με τη συμμετοχή του επιστημονικού δυναμικού του Τμήματος σε συνέδρια και ημερίδες. Τα μέλη του Τμήματος δημοσιεύουν τα ερευνητικά τους αποτελέσματα σε επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων με κρίση ή/και πρόσκληση.

- 5.1.10. Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον;

Τα ερευνητικά αποτελέσματα διαχέονται στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον μέσα από συνεντεύξεις και άρθρα κατόπιν προσκλήσεως στα ΜΜΕ (εφημερίδες, περιοδικά, ραδιόφωνο, τηλεόραση). Μέλη του Τμήματος δίνουν διαλέξεις σε δημόσιους, ιδιωτικούς και μη κερδοσκοπικούς φορείς (κατόπιν προσκλήσεως), και συμμετέχουν σε προγράμματα που εκπονούν Περιφέρειες, Δήμοι, Σχολεία και άλλοι δημόσιοι και κοινωνικοί φορείς.

5.2. Πως κρίνετε τα ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα;

- 5.2.1. Ποια ερευνητικά προγράμματα και δραστηριότητες υλοποιήθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη κατά την τελευταία πενταετία;

Βλ. παραπάνω στις σχετικές ενότητες 4.9.1. και 4.9.2., καθώς και 4.10.

- 5.2.2. Ποιο ποσοστό μελών Δ.Ε.Π. αναλαμβάνει ερευνητικές πρωτοβουλίες;

Βλ. παραπάνω στη σχετική ενότητα 3.1.4.

- 5.2.3. Συμμετέχουν εξωτερικοί συνεργάτες ή/και μεταδιδακτορικοί ερευνητές στα ερευνητικά προγράμματα;

Ναι

5.3. Πως κρίνετε τις διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές;

- 5.3.1. Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων των ερευνητικών εργαστηρίων

Στο τμήμα λειτουργούν δυο ερευνητικά εργαστήρια:

Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

Το εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών του ΤΒΣ με τριάντα δύο (32) μονάδες εργασίας, το οποίο παράλληλα ικανοποιεί διδακτικές ανάγκες τόσο του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, όσο και των τριών Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών. Τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει ερευνητικά είναι: οι Βάσεις Δεδομένων, οι τεχνολογίες του διαδικτύου, εφαρμογές της Ανάλυσης Δεδομένων, εφαρμογές των ηλεκτρονικών υπολογιστών στις επιχειρήσεις, διαδικτυακή επιχειρηματικότητα και ηλεκτρονικό εμπόριο, ποσοτικές μέθοδοι στην οικονομία. Από την ίδρυση του ΤΒΣ, το εργαστήριο ΗΥ του Τμήματος έχει υποστεί χωρικά αλληπάλληλες συρρικνώσεις. Αρχικά λόγω της επέκτασης του Αναγνωστηρίου της Βιβλιοθήκης της Παιδαγωγικής Σχολής του ΠΔΜ και στη συνέχεια λόγω της ανάγκης στέγασης της Γραμματείας του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, με αποτέλεσμα να έχει καταστεί οριακά κατάλληλο για τη στέγαση εξήντα τεσσάρων (64) θέσεων εργασίας (2 ανά μονάδα εργασίας) σε εμβαδό 40 τ.μ. περίπου. Ο αριθμός των θέσεων στο εργαστήριο κρίνεται οριακά επαρκής, όχι όμως και το συνολικό εμβαδόν του και το πλήθος των μονάδων εργασίας, που θα πρέπει να διπλασιαστούν.

Εργαστήριο Ιστορίας

Στο εργαστήριο Ιστορίας λειτουργούν τρεις (3) σταθμοί εργασίας σε χώρο διαστάσεων 10 τ.μ. περίπου. Αν και οι κτιριακές εγκαταστάσεις είναι σύγχρονες, ο χώρος είναι ανεπαρκής για την εβδομαδιαία λειτουργία του.

- 5.3.2. Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των εργαστηριακού εξοπλισμού

Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

Κατά το χειμερινό εξάμηνο του 2011 αναβαθμίστηκαν ως προς την κεντρική τους μονάδα, την οθόνη, τις εφαρμογές γραφείου και το λειτουργικό σύστημα τους, δέκα από τις συνολικά 32 μονάδες εργασίας που φιλοξενούνται στο εργαστήριο. Αναφορικά με το υλικό, η

καταλληλότητα και η ποιότητα του εξοπλισμού κρίνεται ικανοποιητική. Ωστόσο, σχετικά με το λογισμικό, απαραίτητη κρίνεται η αναβάθμιση του λειτουργικού συστήματος και των εφαρμογών γραφείου σε 22 σταθμούς εργασίας.

Εργαστήριο Ιστορίας

Ο διαθέσιμος εξοπλισμός του είναι αρκετά ικανοποιητικός.

- 5.3.3. Καλύπτουν οι διαθέσιμες υποδομές τις ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας;

Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

Η κάλυψη των αναγκών σε έρευνα είναι επαρκής από την άποψη του υλικού και του λογισμικού. Γενικά, οι ανάγκες σε εργαστηριακό εξοπλισμό είναι διαρκείς, μια και πέρα από την αντικατάσταση των κατεστραμμένων συσκευών και διατάξεων είναι απαραίτητη η ανανέωση και εκσυγχρονισμός τους, ώστε να συμβαδίζουν με τις σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις.

Εργαστήριο Ιστορίας

Όπως σημειώθηκε παραπάνω, αν και ο χώρος λειτουργίας του εργαστηρίου είναι ανεπαρκής, ο εξοπλισμός του είναι αρκετά ικανοποιητικός.

- 5.3.4. Ποια ερευνητικά αντικείμενα δεν καλύπτονται από τις διαθέσιμες υποδομές;

Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

Τα ερευνητικά αντικείμενα που δεν καλύπτονται από τις υποδομές του εργαστηρίου αφορούν κυρίως εκείνα που σχετίζονται με τις γλώσσες. Απαραίτητη κρίνεται, σε συνεργασία με τους διδάσκοντες/καθηγητές των αντίστοιχων γνωστικών αντικειμένων, η προμήθεια του σχετικού λογισμικού αλλά και του συνοδευτικού υλικού, που κυρίως αφορά συσκευές ακρόασης (ακουστικά) που θα συμπληρώσουν τις υπάρχουσες υποδομές.

Εργαστήριο Ιστορίας

Μολονότι η αρτιότητα του εξοπλισμού καλύπτει τις ερευνητικές ανάγκες όλων των αντικειμένων, η ανεπάρκεια του χώρου δυσχεραίνει την ομαλή του λειτουργία.

- 5.3.5. Πόσο εντατική χρήση γίνεται των ερευνητικών υποδομών;

Η χρήση των υποδομών των Εργαστηρίων του Τμήματος είναι καθημερινή για τη Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και εβδομαδιαία για το Εργαστήριο Ιστορίας. Περιλαμβάνει:

- Ερευνητική δραστηριότητα από τα μέλη ΔΕΠ.
- Ερευνητική δραστηριότητα από συμβασιούχους διδάσκοντες του Τμήματος.
- Ερευνητική δραστηριότητα από υποψήφιους διδάκτορες.

- Διδακτική δραστηριότητα από μέλη ΔΕΠ και συμβασιούχους διδάσκοντες.
- Χρήση από τους φοιτητές του Τμήματος.
- Πραγματοποίηση Πρακτικής Άσκησης από φοιτητές.

- 5.3.6. Πόσο συχνά ανανεώνονται οι ερευνητικές υποδομές; Ποια είναι η ηλικία του υπάρχοντος εξοπλισμού και η λειτουργική του κατάσταση και ποιες οι τυχόν ανάγκες ανανέωσης/επικαιροποίησης;

Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

Οι υποδομές του εργαστηρίου ανανεώνονται σε τριετή-τετραετή βάση. Όπως προαναφέρθηκε, δέκα από τους 32 σταθμούς αντικαταστάθηκαν (υλικό και λογισμικό) κατά το χειμερινό εξάμηνο του 2011 και ως εκ τούτου είναι σε άριστη λειτουργική κατάσταση. Οι υπόλοιποι σταθμοί έχουν ηλικία 3-4 ετών και είναι εξίσου λειτουργικοί, με μόνη ανάγκη την ενημέρωση του λογισμικού τους (λειτουργικό σύστημα και εφαρμογές γραφείου).

Εργαστήριο Ιστορίας

Όπως και παραπάνω.

- 5.3.7. Πώς χρηματοδοτείται η προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών;

Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

Προς το παρόν η χρηματοδότηση των υποδομών του εργαστηρίου γίνεται από τον τακτικό προϋπολογισμό του Τμήματος, αλλά και από πόρους της Περιφέρειας.

Εργαστήριο Ιστορίας

Όπως και παραπάνω.

5.4. Πώς κρίνετε τις επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία;

- 5.4.1. Πόσα βιβλία/μονογραφίες δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος;

Έτος	Βιβλία/μονογραφίες
2010	3
2009	2
2008	1
2007	6
2006	4
Σύνολο	16
2006-10	Ετήσιος Μ.Ο. ανά μέλος ΔΕΠ: 0,94

5.4.2. Πόσες εργασίες δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ.;

(α) Σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές ;

Έτος	Επιστημονικά περιοδικά με κριτές
2010	6
2009	8
2008	14
2007	14
2006	6
Σύνολο	47
2006-10	Ετήσιος Μ.Ο. ανά μέλος ΔΕΠ: 2,8

(β) Σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές;

Έτος	Επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές
2010	0
2009	0
2008	1
2007	4
2006	0
Σύνολο	5
2006-10	Ετήσιος Μ.Ο. ανά μέλος ΔΕΠ: 0,3

(γ) Σε Πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων με κριτές;

Έτος	Πρακτικά συνεδρίων με κριτές
2010	9
2009	14
2008	20
2007	13
2006	25
Σύνολο	85
2006-10	Ετήσιος Μ.Ο. ανά μέλος ΔΕΠ: 5

(δ) Σε Πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων χωρίς κριτές;

Έτος	Πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές
2010	9
2009	5
2008	3
2007	0
2006	1
Σύνολο	9
2006-10	Ετήσιος Μ.Ο. ανά μέλος ΔΕΠ: 0,6

5.4.3. Πόσα κεφάλαια δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος σε συλλογικούς τόμους;

Έτος	Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους
2010	8
2009	18
2008	15
2007	17
2006	14
Σύνολο	72
2006-10	Ετήσιος Μ.Ο. ανά μέλος ΔΕΠ: 4,2

5.4.4. Πόσες άλλες εργασίες (π.χ. βιβλιοκρισίες) δημοσίευσαν τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

Έτος	Βιβλιοκρισίες
2010	2
2009	2
2008	3
2007	9
2006	7
Σύνολο	23
2006-10	Ετήσιος Μ.Ο. ανά μέλος ΔΕΠ: 1,9

- 5.4.5. Πόσες ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια που δεν εκδίδουν Πρακτικά έκαναν τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

(α) Σε συνέδρια με κριτές;

Έτος	Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) χωρίς πρακτικά
2010	6
2009	10
2008	8
2007	7
2006	5
Σύνολο	36
2006-10	Ετήσιος Μ.Ο. ανά μέλος ΔΕΠ: 2,1

(β) Σε συνέδρια χωρίς κριτές;

Έτος	Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (χωρίς κριτές) χωρίς πρακτικά
2010	5
2009	3
2008	2
2007	2
2006	2
Σύνολο	14
2006-10	Ετήσιος Μ.Ο. ανά μέλος ΔΕΠ: 0,8

5.5. Πως κρίνετε τον βαθμό αναγνώρισης της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους

- 5.5.1. Πόσες ετεροαναφορές (citations) υπάρχουν σε δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ του Τμήματος;

Έτος	Ετεροαναφορές
2010	96
2009	59
2008	57
2007	42
2006	50
Σύνολο	304
2006-10	Ετήσιος Μ.Ο. ανά μέλος ΔΕΠ: 18,4

- 5.5.2. Πόσες αναφορές του ειδικού ή του επιστημονικού τύπου έγιναν σε ερευνητικά αποτελέσματα μελών ΔΕΠ του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία;

Έτος	Αναφορές του ειδικού/ επιστημονικού τύπου
2010	12
2009	6
2008	6
2007	20
2006	10
Σύνολο	54
2006-10	Ετήσιος Μ.Ο. ανά μέλος ΔΕΠ: 3,3

- 5.5.3. Πόσες βιβλιοκρισίες για βιβλία μελών ΔΕΠ του Τμήματος έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά;

Έτος	Βιβλιοκρισίες
2010	2
2009	2
2008	3
2007	9
2006	7
Σύνολο	23
2006-10	Ετήσιος Μ.Ο. ανά μέλος ΔΕΠ: 1,9

- 5.5.4. Πόσες συμμετοχές μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων υπήρξαν κατά την τελευταία πενταετία; Να γίνει διάκριση μεταξύ ελληνικών και διεθνών συνεδρίων.

Έτος	Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων
2010	8
2009	6
2008	4
2007	9
2006	13
Σύνολο	40
2006-10	Ετήσιος Μ.Ο. ανά μέλος ΔΕΠ: 2,4

- 5.5.5. Πόσες συμμετοχές μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών υπάρχουν; Να γίνει διάκριση μεταξύ ελληνικών και διεθνών περιοδικών.

Έτος	Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών
2010	4
2009	1
2008	3
2007	2
2006	7
Σύνολο	17
2006-10	Ετήσιος Μ.Ο. ανά μέλος ΔΕΠ: 1,2

- 5.5.6. Πόσες προσκλήσεις μελών ΔΕΠ του Τμήματος από άλλους ακαδημαϊκούς/ερευνητικούς φορείς για διαλέξεις/παρουσιάσεις κλπ έγιναν κατά την τελευταία πενταετία;

Έτος	Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών
2010	5
2009	12
2008	9
2007	7
2006	18
Σύνολο	51
2006-10	Ετήσιος Μ.Ο. ανά μέλος ΔΕΠ: 3,2

- 5.5.7. Πόσα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και πόσες φορές έχουν διατελέσει κριτές σε επιστημονικά περιοδικά;

Έξι μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν διατελέσει κριτές σε επιστημονικά περιοδικά και συνεχίζουν να διατελούν, είτε καθ' όλη την υπό αξιολόγηση τετραετία σε ένα ή δύο περιοδικά (2 Αναπληρωτές Καθηγητής και 1 Λέκτορας), είτε για μία διετία (1 Επίκουρος Καθηγητής), είτε για ένα έτος, αυτό της αξιολόγησης, ήτοι 2010-11 (2 Λέκτορες).

- 5.5.8. Πόσα διπλώματα ευρεσιτεχνίας απονεμήθηκαν σε μέλη ΔΕΠ του Τμήματος;

Δεν έχουν απονεμηθεί διπλώματα ευρεσιτεχνίας

- 5.5.9. Υπάρχει πρακτική αξιοποίηση (π.χ. βιομηχανικές εφαρμογές) των ερευνητικών αποτελεσμάτων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος;

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία.

5.6. Πως κρίνετε τις ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος;

- 5.6.1. Υπάρχουν ερευνητικές συνεργασίες και ποιες;
- (α) Με άλλες ακαδημαϊκές μονάδες του ιδρύματος;
 - (β) Με φορείς και ιδρύματα του εσωτερικού;
 - (γ) Με φορείς και ιδρύματα του εξωτερικού;
- Βλ. τις απαντήσεις των ερωτημάτων υπό στοιχείο 4.9.

5.7. Πως κρίνετε τις διακρίσεις και βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος

- 5.7.1. Ποια βραβεία ή/και διακρίσεις έχουν απονεμηθεί σε μέλη ΔΕΠ του Τμήματος;
- (α) σε επίπεδο ακαδημαϊκής μονάδας;
 - (β) σε επίπεδο ιδρύματος;
 - (γ) σε εθνικό επίπεδο;
 - (δ) σε διεθνές επίπεδο;

Έτος	Βραβεία
2010	6
2009	0
2008	2
2007	3
2006	2
Σύνολο 2006-10	13

- 5.7.2. Ποιοι τιμητικοί τίτλοι (επίτιμοι διδάκτορες, επισκέπτες καθηγητές, ακαδημαϊκοί, αντεπιστέλλοντα μέλη ακαδημιών κλπ) έχουν απονεμηθεί από άλλα ιδρύματα σε μέλη ΔΕΠ του Τμήματος;

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν γίνει αποδέκτες πολλών τιμητικών τίτλων και διακρίσεων όπως για παράδειγμα:

- Προσκεκλημένοι ομιλητές σε ελληνικά και ξένα πανεπιστήμια
- Επισκέπτες καθηγητές σε ελληνικά και ξένα ΑΕΙ
- Μέλη επιστημονικών επιτροπών ελληνικών και διεθνών συνεδρίων καθώς και ειδικών θεματικών ερευνητικών επιτροπών και φορέων
- Αξιολογητές και κριτές ελληνικών και διεθνών προγραμμάτων
- Εξεταστές και αξιολογητές προγραμμάτων σε κρατικούς οργανισμούς

– Κριτές σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων

Έτος	Τιμητικοί τίτλοι
2010	7
2009	5
2008	4
2007	6
2006	13
Σύνολο 2006-10	35

5.8. Πως κρίνετε τον βαθμό συμμετοχής των φοιτητών στην έρευνα;

- 5.8.1. Πόσοι προπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν σε ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος; Πόσοι μεταπτυχιακοί και πόσοι υποψήφιοι διδάκτορες;

Μικρός αριθμός προπτυχιακών φοιτητών και ικανός αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψήφιων διδασκόντων συμμετέχουν σε ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος.

6. Σχέσεις με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς

6.1. Πώς κρίνετε τις συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς

- 6.1.1. Ποια έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς εκτελούνται ή εκτελέσθηκαν στο Τμήμα κατά την τελευταία πενταετία;

Βλ. σχετική υποενότητα, 4.9.3.

- 6.1.2. Πόσα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος συμμετείχαν σ' αυτά;

Στο σύνολο όλων των προαναφερθέντων έργων, βάσει των καταχωρημένων στοιχείων στην Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου, συμμετείχαν δεκαέξι (16) μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

- 6.1.3. Πόσοι προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές του Τμήματος συμμετείχαν σε αυτά;

Από τα στοιχεία της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας προκύπτει ότι στο σύνολο των παραπάνω επτά (7) έργων συμμετείχαν συνολικά εκατόν σαράντα (140) προπτυχιακοί φοιτητές, έξι (6) μεταπτυχιακοί και ένας (1) διδακτορικός φοιτητής του Τμήματος.

- 6.1.4. Πώς αναγνωρίζεται και προβάλλεται η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

Δεν υπάρχουν ειδικοί μηχανισμοί προβολής από πλευράς ΤΒΣ, οπότε επαφίεται σε μεγάλο βαθμό στους ίδιους τους φορείς.

6.2. Πώς κρίνετε τη δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

- 6.2.1. Υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών; Πόσο αποτελεσματικοί είναι κατά την κρίση σας;

Η ανάπτυξη συνεργασιών ξεκινά μετά από σχετική πρόταση μέλους ΔΕΠ του Τμήματος, η οποία συζητείται στην ΠΓΣ του ΤΒΣ, προκειμένου να έχει την έγκριση του Τμήματος. Για την έγκριση κάθε πρότασης συνεργασίας λαμβάνεται υπόψη το κατά πόσο ενισχύει και υπηρετεί τους στόχους λειτουργίας του Τμήματος.

Ο συντονισμός των διαδικασιών για την ανάπτυξη μιας συνεργασίας με ΚΠΠ φορέα ανατίθεται σε συγκεκριμένο μέλος ΔΕΠ του Τμήματος ή σε ολιγομελή ομάδα. Η ακολουθούμενη διαδικασία είναι ικανοποιητική και μέχρι στιγμής δεν έχουν προκύψει προτάσεις για αλλαγή της.

- 6.2.2. Πώς αντιμετωπίζουν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;

Στην πλειοψηφία τους θετικά, αν και δεν αναλαμβάνουν όλα ανάλογες πρωτοβουλίες.

- 6.2.3. Πώς αντιμετωπίζουν οι ΚΠΠ φορείς την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;
Επίσης, πολύ θετικά.
- 6.2.4. Διαθέτει το Τμήμα πιστοποιημένα εργαστήρια για παροχή υπηρεσιών;
Όχι, δεν διαθέτει.
- 6.2.5. Αξιοποιούνται οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς;
Αξιοποιούνται στο έπακρο, παρότι δεν είναι ιδιαίτερα ανεπαρκείς.
- 6.3. Πως κρίνετε τις δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;**
- 6.3.1. Ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας σε ειδικά περιοδικά ή στον τύπο;
Τα αποτελέσματα ανακοινώνονται μέσω συνεντεύξεων και ημερίδων.
- 6.3.2. Οργανώνει ή συμμετέχει το Τμήμα σε εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος;
Το Τμήμα οργανώνει περιοδικά, ενημερωτικές εκδηλώσεις για τους ΚΠΠ φορείς.
- 6.3.3. Υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων;
Δεν υπάρχουν στοιχεία
- 6.4. Πως κρίνετε τον βαθμό σύνδεση της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία;**

- 6.4.1. Εντάσσονται οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους στην εκπαιδευτική διαδικασία;
Ναι, όταν οι εκπαιδευτικές διαδικασίες απαιτούν επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους και όσο αυτό είναι εφικτό από πλευράς διαθεσιμότητας των φορέων.

- 6.4.2. Οργανώνονται ομιλίες/διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων;
Στελέχη ΚΠΠ φορέων συμμετέχουν με ομιλίες/διαλέξεις που οργανώνει το Τμήμα.
- 6.4.3. Απασχολούνται στελέχη ΚΠΠ φορέων ως διδάσκοντες;
Δεν έχουν αναπτυχθεί σχετικές δράσεις, ωστόσο στελέχη ΚΠΠ φορέων προσκαλούνται για συμμετοχή στο πλαίσιο μαθημάτων και διαλέξεων του ΠΠΣ και των ΠΜΣ.
- 6.5. Πως κρίνετε τη συμβολή του τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη;**
- 6.5.1. Πόσο σταθερές και βιώσιμες είναι οι υπάρχουσες συνεργασίες;
Οι περισσότερες είναι σταθερές και βιώσιμες.
- 6.5.2. Συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ Τμήματος και ΚΠΠ φορέων;
Δεν έχουν συναφθεί τέτοιες συμφωνίες, επειδή συνάπτονται σε επίπεδο ΠΔΜ.
- 6.5.3. Εκπροσωπείται το Τμήμα σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα;
Όχι, δεν υπάρχει τέτοια εκπροσώπηση.
- 6.5.4. Συμμετέχει ενεργά το Τμήμα στην εκπόνηση τοπικών /περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης;
Η συμμετοχή του Τμήματος χαρακτηρίζεται από περιστασιακές συνεργασίες, όταν ζητείται από τους αντίστοιχους φορείς.
- 6.5.5. Υπάρχει διάδραση ή/και συνεργασία του Τμήματος με το περιβάλλον του, ιδίως με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης;
Το Τμήμα βρίσκεται σε επαφή με άλλα Τμήματα Πανεπιστημίων ή Ερευνητικά Κέντρα της ημεδαπής και της αλλοδαπής, που έχουν σαν αντικείμενό τους τις Βαλκανικές Σπουδές.
- 6.5.6. Αναπτύσσει το Τμήμα και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική, περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή;
Το Τμήμα είχε την ευκαιρία να συνεργαστεί με κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο (Φλώρινα, Κοζάνη, Καστοριά, Θεσσαλονίκη κ.λπ.) στο πλαίσιο του Εργαστηρίου Ιστορίας, του Γραφείου Διασύνδεσης Σπουδών

και Σταδιοδρομίας, του προγράμματος Πρακτικής Άσκησης, καθώς και των προγραμμάτων Διαδρομές και Κόμβοι Εμπορίου και Πολιτισμού στα Βαλκάνια καθώς και του Επιχειρησιακού σχεδιασμού δημιουργίας και βέλτιστης λειτουργίας του πρότυπου Κέντρου αγροτικής φιλοξενίας.

Η διάδραση του ΤΒΣ με την τοπική κοινότητα ενισχύεται από τη συνεχή παρουσία των μελών ΔΕΠ στα τοπικά ΜΜΕ (Ημερήσιο Τύπο, τηλεοπτικά κανάλια και ραδιοφωνικούς σταθμούς), όταν καλούνται να συνεισφέρουν με την επιστημονική εξειδίκευσή τους σε δημόσιο διάλογο που αφορά επίκαιρα ζητήματα. Συχνά οργανώνονται από μέλη ΔΕΠ δημόσιου χαρακτήρα ομιλίες, για ανάλογα ζητήματα (επίκαιρα πολιτικά και πολιτιστικά γεγονότα, ιστορικές επέτειοι, κ.ά.).

- 6.5.7. Πώς συμμετέχει το Τμήμα στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα;

Η συμμετοχή του Τμήματος χαρακτηρίζεται από περιστασιακές συνεργασίες και μπορεί να βελτιωθεί σημαντικά στο μέλλον.

- 6.5.8. Το Τμήμα διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον;

Ναι, κυρίως σε συνεργασία με τοπικούς φορείς.

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

7.1. Πώς κρίνετε τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

- 7.1.1. Ποια είναι η συμμετοχή της ακαδημαϊκής κοινότητας στη διαμόρφωση και παρακολούθηση της υλοποίησης, και στη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών του στρατηγικών;

Η ακαδημαϊκή κοινότητα (τόσο εκείνη του Ιδρύματος όσο και το διδακτικό και ερευνητικό δυναμικό συναφών Τμημάτων άλλων Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων) μπορεί να συνεισφέρει μέσω της ανταλλαγής απόψεων με τα εντεταλμένα για την εκπόνηση του σχεδίου ανάπτυξης του ΤΒΣ μέλη στη διαμόρφωση της αναπτυξιακής στρατηγικής του Τμήματος.

- 7.1.2. Συγκεντρώνει και αξιοποιεί το Τμήμα τα απαιτούμενα για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξης του στοιχεία και δείκτες;

Η πραγματοποιούμενη από μέλη του ΤΒΣ διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης προσέφερε τη δυνατότητα συστηματικής συγκέντρωσης και αξιοποίησης από το ΤΒΣ όλων των απαιτούμενων στοιχείων –ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών κ.ά.– αναφορικά με την απόδοση του Τμήματος στην πραγματοποίηση του διοικητικού, του εκπαιδευτικού και του ερευνητικού έργου τόσο στο προπτυχιακό όσο και στο μεταπτυχιακό πλαίσιο λειτουργίας του Τμήματος.

- 7.1.3. Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου;

Τα τυπικά κριτήρια για την εκλογή ή την εξέλιξη μελών ΔΕΠ ρυθμίζονται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Η προσπάθεια του Τμήματος από την αρχή της λειτουργίας του μέχρι σήμερα ήταν να εκλέγονται ως μέλη ΔΕΠ επιστήμονες υψηλού επιπέδου με σπουδές σε έγκριτα ΑΕΙ της χώρας ή του εξωτερικού, με αναγνωρισμένη ερευνητική και διδακτική εμπειρία και με πρωτότυπο δημοσιευμένο έργο. Ένα βασικό πρόβλημα που μειώνει την «ελκυστικότητα» του Τμήματος είναι ο περιφερειακός του χαρακτήρας και η εγκατάστασή του σε μια ακριτική πόλη που δεν διαθέτει ούτε τις υποδομές ούτε τις εξειδικευμένες υπηρεσίες που απαιτούνται για άτομα υψηλών επιστημονικών προσόντων, όπως τα μέλη ΔΕΠ. Οι σημαντικότερες επιστημονικές δραστηριότητες και υποδομές χωροθετούνται κατά κανόνα στα δυο μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας με αποτέλεσμα σημαντικό κόστος συμμετοχής στις δραστηριότητες αυτές. Αυτός είναι και ο βασικός λόγος που ένας αριθμός μελών ΔΕΠ του Τμήματος έχει «χρησιμοποιήσει» το Τμήμα ως «εφακτήριο» είτε για εκ νέου εκλογή είτε για μετακίνηση σε άλλα κεντρικά Πανεπιστήμια.

- 7.1.4. Πώς συνδέεται ο προγραμματισμός προσλήψεων και εξελίξεων μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού με το σχέδιο ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος; Πόσους φοιτητές ζητάει τεκμηριωμένα το Τμήμα ανά έτος;

Πόσοι φοιτητές τελικά σπουδάζουν ανά έτος και ποια είναι η προέλευσή τους ανά τρόπο εισαγωγής (εισαγωγικές εξετάσεις, μετεγγραφές, ειδικές κατηγορίες, κλπ);

Οι προκηρύξεις νέων θέσεων ΔΕΠ αφορούν τις ανάγκες διδασκαλίας στο Προπτυχιακό και στα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών του Τμήματος, έτσι ώστε να προωθείται η ακαδημαϊκή του ανάπτυξη. Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι η στελέχωση του Τμήματος με νέο ακαδημαϊκό προσωπικό δεν γίνεται με κανονικό ρυθμό λόγω των δυσκολιών με τις οποίες δίνονται νέες οργανικές θέσεις.

Ο αριθμός φοιτητών που εγγράφονται ανά έτος και αυτών που παραμένουν και σπουδάζουν στο Τμήμα, κατά την τελευταία πενταετία, περιγράφεται στον σχετικό Πίνακα 3 στο Παράρτημα.

7.1.5. Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα, προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου;

Οι προσπάθειες του Τμήματος προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου είναι πολυεπίπεδες και επικεντρώνονται ιδίως στους παρακάτω άξονες:

- α) Εντατικοποίηση της ερευνητικής δράσης των μελών του
- β) Διατήρηση υψηλού επιπέδου στην εκπαιδευτική διαδικασία
- γ) Προβολή της δράσης και του έργου του Τμήματος και σύνδεση με την κοινωνία σε τοπικό και εθνικό επίπεδο
- δ) Επιδίωξη νέων διεθνών ερευνητικών και εκπαιδευτικών συνεργασιών με αναγνωρισμένα ιδρύματα του εξωτερικού υψηλού κύρους
- ε) Περαιτέρω προσδιορισμός της φυσιογνωμίας και της αποστολής του Τμήματος σύμφωνα με τις νέες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες
- στ) Διαμόρφωση και λειτουργία ενός ανταγωνιστικού προγράμματος σπουδών
- ζ) Επιδίωξη περαιτέρω μείωσης του αριθμού των εισακτέων

7.2. Πώς κρίνετε τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

7.2.1. Υπάρχει Διαδικασία διαμόρφωσης συγκεκριμένου βραχυ-μεσοπρόθεσμου (λ.χ. 5ετούς) σχεδίου ανάπτυξης. Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι αυτή διαδικασία;

Στην εξεταζόμενη περίοδο της τετραετούς αξιολόγησης (ακαδημαϊκά έτη 2007-08 έως 2010-11), το ΠΔΜ γνώρισε τρεις (3) Διοικούσες Επιτροπές, ενώ το ΤΒΣ τέσσερις (4) Προεδρεύοντες. Βάσει των επίσημων κειμένων, η κατάσταση στρατηγικού σχεδιασμού για το ΤΒΣ αποτυπώνεται ως ακολούθως:

1. ΔΕ ΠΔΜ (2006-2010)

Στις 9.1.2006 η τότε ΔΕ υπό την Προεδρία του Καθηγητή Χ. Μασσαλά υπέβαλε τον Στρατηγικό Σχεδιασμό Ανάπτυξης και Λειτουργίας

Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (2006-2010)¹⁰. Στο συγκεκριμένο κείμενο δεν υπήρχε ουδεμία ιδιαίτερη αναφορά στο ΤΒΣ.

Στις 31.1.2007 υποβλήθηκε προς τον τότε Πρόεδρο της ΔΕ του ΠΔΜ και Προεδρεύοντα του ΤΒΣ Καθηγητή Χ. Μασσαλά πρόταση από Επιτροπή που συγκροτήθηκε με σκοπό την κωδικοποίηση των προτάσεων περί αναθεώρησης της φυσιογνωμίας και της φιλοσοφίας λειτουργίας του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών, αποτελούμενη από τους Χ. Νίκα, Δ. Ακριβούλη και Ι. Μάνο. Η πρόταση αυτή δεν υλοποιήθηκε.

Μετά από ένα σύντομο ιστορικό της οκτάχρονης ήδη πορείας του ΤΒΣ από την ίδρυσή του, την περιγραφή της τρέχουσας κατάστασης, των προβλημάτων που αντιμετώπιζε το Τμήμα, καθώς και ορισμένων σημαντικών μεταβολές σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, η εν λόγω πρόταση επικεντρώθηκε ιδίως α) στα ζητήματα που συνδέονται με την ασαφή επαγγελματική ταυτότητα των πτυχιούχων και τη δυσκολία απασχόλησής τους τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα, εικόνα η οποία είχε ήδη αποτυπωθεί επανειλημμένα σε δημοσιεύματα του τύπου της εποχής και β) στις προοπτικές ακαδημαϊκές εξέλιξης των αποφοίτων και τις μεταπτυχιακές σπουδές, όπου η εικόνα ήταν σαφώς βελτιωμένη.

Σύμφωνα με τις παραπάνω διαπιστώσεις, η Επιτροπή κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η αναμόρφωση της φυσιογνωμίας και φιλοσοφίας λειτουργίας του ΤΒΣ οφείλει να βασιστεί στους παρακάτω **κεντρικούς άξονες**:

1. *Επαναστοχοθέτηση της επαγγελματικής προοπτικής των αποφοίτων του Τμήματος με κύριο άξονα την απασχόληση στον ιδιωτικό τομέα. ...*
2. *Λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη μόνιμη θεραπεία των τεχνικών και ουσιαστικών κωλυμάτων που συνεπάγονται τον αποκλεισμό του τίτλου σπουδών του ΤΒΣ από τις προκηρύξεις πλήρωσης θέσεων στο Δημόσιο. ...*
3. *Ενδυνάμωση του σύγχρονου ευρωπαϊκού στοιχείου έναντι της βαλκανικής διάστασής του. ...*
[Σημειώνεται ότι ήδη η ΠΓΣ του Τμήματος είχε ομόφωνα αποφασίσει τη μετονομασία του Τμήματος σε Ευρωπαϊκών και Βαλκανικών Σπουδών, πρόταση η οποία επίσης δεν υλοποιήθηκε ποτέ.]
4. *Η γνώση της βαλκανικής γλώσσας (μόνο το ΤΒΣ τις προσφέρει όλες συν τη Ρωσική και την Τουρκική) αναμφίβολα αποτελεί (στο βαθμό που επιτυγχάνεται στα 4 έτη σπουδών) συγκριτικό πλεονέκτημα για τους αποφοίτους μας. ...*
5. *Υλοποίηση ενός ευρύτερου σχεδίου αυτοαναφορικής δράσης του Τμήματος, αναθεώρησης της ηθικοπολιτικής συμπεριφοράς των μελών του και συνολικής στρατηγικής εξωστρέφειας σε όλους τους τομείς και με όλους τους φορείς. ...*

Βάσει των παραπάνω, η Επιτροπή πρότεινε την υλοποίηση των παρακάτω συγκεκριμένων δράσεων:

Α) *Μετονομασία του Τμήματος σε «Τμήμα Οικονομικών, Πολιτικών και Επιχειρησιακών Σπουδών Ν.Α. Ευρώπης» (Department of SE European Economic, Political and Business Studies*

¹⁰ Έγγραφο 20 σελίδων της ΔΕ, Κοζάνη, 9.1.2006

Β) Αναμόρφωση του ΠΠΣ (σύμφωνα με συνημμένο σχετικό πίνακα), η οποία στόχευε να εξυπηρετήσει τους ως άνω σκοπούς λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη το υπάρχον δυναμικό του Τμήματος.

Γ) Επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων, προτείνοντας την ανάληψη α) των αναγκαίων δράσεων εκ μέρους της διοίκησης του Πανεπιστημίου, ώστε να επιτευχθεί η μεταφορά του Τμήματος στην πρώτη κατηγορία ειδικοτήτων των «Νομικών/Πολιτικών/Οικονομικών/Κοινωνικών Σπουδών», η οποία αναμένεται να συμβάλει αποφασιστικά στη θεραπεία των κωλυμάτων που συνδέονται με την απασχόληση των αποφοίτων του Τμήματος στο δημόσιο τομέα, ... β) συντονισμένων δράσεων προς αυτή την κατεύθυνση όπως, μεταξύ άλλων, η πληρέστερη και αποτελεσματικότερη προβολή του Τμήματος στους σχετικούς φορείς μέσω του Γραφείου Διασύνδεσης και η εκ νέου υποβολή αιτήματος στο Υπουργείο και στον ΑΣΕΠ για την αποστολή οδηγίας στους σχετικούς φορείς του Δημοσίου, προκειμένου να συμπεριλαμβάνεται ρητά το πτυχίο του Τμήματος στις σχετικές προκηρύξεις διαγωνισμών.

Δ) Προγραμματισμός θέσεων μελών ΔΕΠ, σύμφωνα με τα παραπάνω.

Ε) Επαναπροσδιορισμός του ρόλου των μαθημάτων των βαλκανικών γλωσσών και επανεξέταση της χρηστικής λειτουργίας ορισμένων μαθημάτων που ήδη διδάσκονται κυρίως από τους καθηγητές των γλωσσών, πρώτον, διότι σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία το ΤΒΣ δεν έχει το δικαίωμα παροχής πιστοποιητικών γλωσσομάθειας και, δεύτερον, διότι σύμφωνα με την παρούσα πρόταση οι βαλκανικές γλώσσες παραμένουν οι ουσιαστικοί στυλοβάτες του εγχειρήματος δίχως να διατηρούν μια παρακολουθηματική πορεία υποβαθμισμένης σημασίας.

ΣΤ) Εξωστρεφής συμπεριφορά – Σχέσεις με την τοπική κοινωνία, τοπικούς ή/και περιφερειακούς φορείς κλπ.

Ζ) Εξωστρεφής ακαδημαϊκή συμπεριφορά – Σχέσεις με συναφή Τμήματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής

Η) Ακαδημαϊκή δεοντολογία, προτείνοντας για πρώτη φορά τη σύνταξη ενός «Κώδικα Ακαδημαϊκής Δεοντολογίας» και, προς εξυπηρέτηση του σκοπού αυτού, επιπλέον τη σύσταση Επιτροπής Ακαδημαϊκής Δεοντολογίας με τη συμμετοχή διδασκόντων και φοιτητών του Τμήματος.

Θ) Υποδοχή νεοεισαχθέντων φοιτητών και διατήρηση στενότερων σχέσεων με τους αποφοίτους του Τμήματος, προτείνοντας τη σύσταση α) Επιτροπής Υποδοχής Νεοεισαχθέντων Φοιτητών με τη συμμετοχή διδασκόντων και μελών του φοιτητικού συλλόγου του Τμήματος και β) Επιτροπής Αποφοίτων.

Ι) Αύξηση βάσης εισαγωγής στο Τμήμα, προτείνοντας προς βραχυπρόθεσμη εξυπηρέτηση των παραπάνω σκοπών μία παράλληλη μείωση του αριθμού των εισακτέων κατά ποσοστό όχι μεγαλύτερο του 20%.

Όπως σημειώθηκε παραπάνω, η ως άνω κωδικοποίηση των προτάσεων τελικά δεν υλοποιήθηκε από την τότε ΔΕ του Πανεπιστημίου.

Επί Προεδρίας του ΤΒΣ υπό τον Καθηγητή του ΠΤΝ Δ. Σουλιώτη αποφασίστηκε το ισχύον μέχρι σήμερα ΠΠΣ, όπως παρουσιάζεται στην παρούσα Έκθεση.

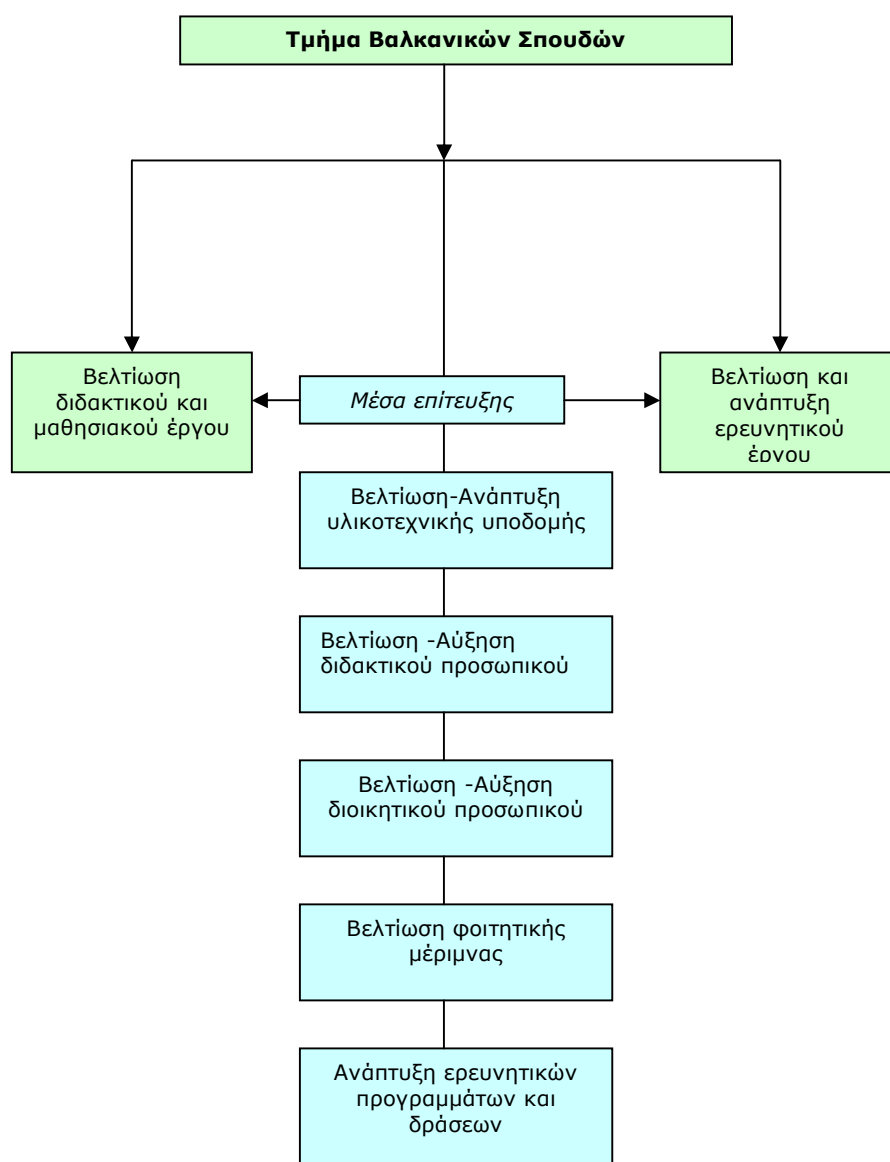
Το 2009 συντάχθηκε για το ΤΒΣ η Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης 2009-2013. Συγκεκριμένα αναφέρονταν τα ακόλουθα:

Στο πλαίσιο αυτό οι βασικοί στόχοι του αναπτυξιακού προγραμματισμού του ΤΒΣ με τετραετή ορίζοντα υλοποίησης επικεντρώνονται στις παρακάτω περιοχές:

- στην ανάπτυξη του διδακτικού και μαθησιακού έργου
- στην ανάπτυξη του διοικητικού έργου
- στην ανάπτυξη της έρευνας

οι οποίες προϋποθέτουν την βελτίωση των συνθηκών εργασίας -βελτίωση υλικοτεχνικής υποδομής κλπ., τη δημιουργία των ερευνητικών προγραμμάτων και δράσεων, την καλύτερη απόδοση του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού και την φοιτητική μέριμνα.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι βασικοί άξονες ανάπτυξης του ΤΒΣ:

Χρονοδιάγραμμα ανάπτυξης του στρατηγικού σχεδιασμού

	Στόχοι	Τετραετής προγραμματισμός							
		2009-2010		2010-2011		2011-2012		2012-2013	
		1 ^ο εξάμ.	2 ^ο εξάμ.	1 ^ο εξάμ.	2 ^ο εξάμ.	1 ^ο εξάμ.	2 ^ο εξάμ.	1 ^ο εξάμ.	2 ^ο εξάμ.
1	Ανάπτυξη διδακτικού και μαθησιακού έργου	x	x	x	x	x	x	x	x
1.1	Υλικοτεχνική υποδομή	x	x	x	x	x	x	x	x
1.1.1	Έκταση διαθέσιμων χώρων		x	x	x	x	x	x	x
1.1.2	Βιβλιοθήκη		x	x	x	x	x	x	x
1.1.3	Δίκτυο	x	x	x	x	x	x	x	x
1.1.4	Εξοπλισμός αιθουσών	x	x	x	x	x	x	x	x
1.1.5	Εξοπλισμός εργαστηρίων		x	x	x	x	x	x	x
1.1.6	Εξοπλισμός γραφείων διδασκόντων			x	x	x	x	x	x
1.2.	Αύξηση διδακτικού προσωπικού	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.1	Αύξηση του αριθμού μελών του Δ.Ε.Π.		x		x		x		x
1.2.2	Σταθεροποίηση των ε.ε. ν.407/80	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.3	Αύξηση του αριθμού των Ε.Ι.Δ.Ι.Π.		x		x		x		x
1.2.4	Αύξηση του αριθμού των Ε.Τ.Ε.Π.		x		x		x		x
2	Ανάπτυξη διοικητικού έργου	x	x	x	x	x	x	x	x
2.1	Αύξηση διοικητικού προσωπικού	x	x	x	x	x	x	x	x
2.2	Πρόσληψη γραμματέων		x		x		x		x
2.3	Πρόσληψη Ι.Δ.Α.Χ.		x		x		x		x
3	Ανάπτυξη ερευνητικού έργου	x	x	x	x	x	x	x	x
		Η βελτίωση του παρεχομένου ερευνητικού έργου συνδέεται με όλες τις προαναφερθείσες συνθήκες βελτίωσης του παρεχομένου διδακτικού έργου και ως εκ τούτου δεν αναλύονται ξανά.							

2. ΔΕ ΠΔΜ (2010-2011)

Στο πλαίσιο της θητείας της ΔΕ του ΠΔΜ υπό την Προεδρία του Καθηγητή Ι. Μανωλόπουλου, (19.3.2010-10.5.2011) και σε σχετικό απολογισμό της για τις δράσεις στο ΠΔΜ αναφέρονται επισήμως για το ΤΒΣ τα ακόλουθα:

«Το τμήμα αυτό αν και είναι μη αυτοδύναμο, εντούτοις διαθέτει μεγάλο αριθμό μελών ΔΕΠ σε όλες τις βαθμίδες μέχρι και τη βαθμίδα του Αναπληρωτή Καθηγητή. Αποφασίσθηκε και διορίσθηκε ο συνάδελφος κ. Κυρίδης, Καθηγητής του Τμήματος Νηπιαγωγών, ως Πρόεδρος του τμήματος, ενώ με εσωτερική ψηφοφορία εξελέγη ως Αντιπρόεδρος ο μοναδικός υποψήφιος, ο συνάδελφος κ. Μακρής. Με τον τρόπο αυτό, το τμήμα διατήρησε τη σχετική αυτονομία του και ουδέποτε η ΔΕ παρενέβη στις λειτουργίες και τις αποφάσεις του.

Το ΤΒΣ αποφάσισε και εισηγήθηκε στη ΔΕ την αναγόρευση ως επίτιμου διδάκτορα του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κάρολου Παπούλια. Η ΔΕ ενέκρινε την απόφαση και έκανε τις απαραίτητες ενέργειες για την προώθηση του θέματος αλλά μέχρι στιγμής υπάρχει εκκρεμότητα.»¹¹

3. ΔΕ ΠΔΜ (2011-)

Στις 30.9.2011 η Δ.Ε. υπό την Προεδρία του Καθηγητή Θ. Χατζηπαντελή έθεσε προς συζήτηση στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής κοινότητας του ΠΔΜ το Τελικό Κείμενο Διαβούλευσης¹² σε άμεση συνάρτηση με την εφαρμογή του Ν.4009/2011, ως προς τον στρατηγικό σχεδιασμό για το ΠΔΜ μέχρι το 2015. Συγκεκριμένα για το ΤΒΣ αναφέρονται τα ακόλουθα:

Το Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, πρέπει να μετασχηματιστεί ομαλά, και να στραφεί προς αυτό που ονομάζεται οικονομία, καινοτομία και διακυβέρνηση και επίσης να συνδεθεί με τον πόλο τεχνολογίας και καινοτομίας. Από τον πόλο αυτό και στο διάστημα μιας τετραετίας θα ξεπηδήσουν δύο σχολές μία Πολυτεχνική και μια Σχολή Διακυβερνητικής όπως ήταν και το αρχικό σχέδιο στρατηγικής του 2003. Η μετεγκατάσταση του στην Κοζάνη, μπορεί να αρχίσει ακαδημαϊκά με τη νέα δομή του Ιδρύματος, αλλά θα διαρκέσει τουλάχιστον την τετραετία αυτή, ώστε να δοθεί η δυνατότητα με συμβολή των μελών του που ασχολείται με θέματα ιστορίας και πολιτισμού να προχωρήσουμε σε ένα νέο πρόγραμμα σπουδών στη Φλώρινα.

...

10. Ο πόλος Εκπαίδευσης και Πολιτισμού στη Φλώρινα πρέπει να περιλάβει και να οργανώσει τμήματα και δραστηριότητες που κινούνται σε αυτό το πλαίσιο. ...και γ) με τη συμβολή καθηγητών του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών που θα αποτελέσει στο διάστημα μέχρι το 2015 τον πυρήνα λειτουργίας Τμήματος σχετικού με το λαϊκό πολιτισμό και την παράδοση στο χώρο των Βαλκανίων. Σε επίπεδο οράματος η λειτουργία δύο Σχολών στο εσωτερικό του Πόλου αυτού (Παιδαγωγικής και Πολιτισμού) είναι εφικτή με την ανάπτυξη περισσότερων Τμημάτων.

11. Ο Πόλος Τεχνολογίας και Καινοτομίας στην Κοζάνη θα πρέπει αρχικά να λάβει υπόψη τον ενεργειακό χαρακτήρα της περιοχής... Επομένως

¹¹ http://www.uowm.gr/registration/eggrafa/2011-05-20_Epistoli_DE.pdf

¹² http://www.uowm.gr/registration/eggrafa/2011-09-28_Keimeno_diavouleusis.pdf. Το κείμενο εστάλη στις 30.9.2011, επίσης, στο all@lists.uowm.gr

αρχικά ο πόλος τεχνολογίας και καινοτομίας θα πρέπει να περιλάβει το Τμήμα Μηχανολόγων και το Τμήμα Η/Υ και να φιλοξενήσει ένα τμήμα Καινοτομίας, Οικονομίας και Διακυβέρνησης στα Βαλκάνια που θα είναι η μετεξέλιξη του ενιαίου τμήματος των Βαλκανικών Σπουδών και θα συμβάλει στην «μηχανική» των σχέσεων των φορέων της περιοχής με το ευρύτερο περιβάλλον στα θέματα καινοτομίας, οικονομικής συνεργασίας και διακυβέρνησης. Στην τετραετία φιλοδοξούμε να προκύψει με την σύμπραξη του Τμήματος Η/Υ ένα Τμήμα Διακυβέρνησης που θα στραφεί στα σύγχρονα θέματα του τομέα αυτού. Στο εσωτερικό του Πόλου αυτού θα πρέπει να υπάρχει η προοπτική λειτουργίας μιας Πολυτεχνικής Σχολής με προσανατολισμό προς την ενέργεια και το περιβάλλον και μιας Σχολής Διακυβερνητικής.

- 7.2.2. Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης. Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι;

Το σχέδιο ανάπτυξης βρίσκεται επί του παρόντος στο στάδιο της διαβούλευσης.

- 7.2.3. Υπάρχει διαδικασία δημοσιοποίησης του σχεδίου ανάπτυξης και των αποτελεσμάτων του;

Η ως άνω διαδικασία της διαβούλευσης είναι ανοιχτή και δημόσια.

8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

8.1. Πως κρίνετε την αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών;

8.1.1. Πως είναι στελεχωμένη και οργανωμένη η Γραμματεία των Τμήματος και των Τομέων;

Στο Τμήμα δεν λειτουργούν Τομείς. Από το 2006 η Γραμματεία του Τμήματος είναι στελεχωμένη με 4 υπαλλήλους ΙΔΑΧ. Η αποτελεσματικότητα της Γραμματείας, παρά την έλλειψη επαρκούς στελέχωσης και εμπειρίας, γεγονός που συνδέεται και με την εν γένει νηπιακή ιστορία του ΠΔΜ ως αυτοτελούς Πανεπιστημίου, κινείται σε πολύ αξιόλογα επίπεδα με τάσεις βελτίωσης και προσαρμογής στις αυξημένες ανάγκες διοίκησης των πανεπιστημιακών Τμημάτων. Αρκετά αποτελεσματική αποδεικνύεται, επίσης, παρά τα παραπάνω προβλήματα και τη γεωγραφική απόσταση διασποράς των υπηρεσιών μεταξύ Φλώρινας και Κοζάνης, η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του ΠΔΜ.

Το προσωπικό της Γραμματείας είναι υπεύθυνο για την υποστήριξη του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ), των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, των ΓΣ, καθώς και των Εκλεκτορικών Συνεδριάσεων του Τμήματος.

8.1.2. Πόσο αποτελεσματικές θεωρείτε πως είναι οι παρεχόμενες υπηρεσίες και το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας του Τμήματος και των Τομέων για την εξυπηρέτηση των αναγκών του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;

Το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας είναι επαρκές για την εξυπηρέτηση των προπτυχιακών φοιτητών/τριών, καθώς η Γραμματεία είναι ανοιχτή Δευτέρα-Παρασκευή 11:00-13:00. Για τις ανάγκες των υποψηφίων διδασκόντων και του ακαδημαϊκού προσωπικού, δεν υπάρχει περιορισμός ωραρίου εξυπηρέτησης. Οι γραμματειακές ανάγκες του Α' ΠΜΣ καλύπτονται από τη Γραμματεία του ΤΒΣ, ενώ για το Β' ΠΜΣ προβλέπεται χρηματοδότηση εξ ιδίων πόρων για Γραμματέα και συνεπώς είναι ανοιχτή για την εξυπηρέτηση των μεταπτυχιακών φοιτητών καθημερινά τις ώρες διδασκαλίας των μαθημάτων του ΠΜΣ, τα οποία διδάσκονται στον ίδιο χώρο.

Οι υπηρεσίες που παρέχει η Γραμματεία είναι αποτελεσματικές, αν ληφθεί υπόψη η ανεπαρκής στελέχωσή της.

8.1.3. Πόσο αποτελεσματική είναι η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος; Πόσο ικανοποιητική για τις ανάγκες του Τμήματος είναι

(α) η οργάνωση και το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης;

(β) των Υπηρεσιών Πληροφόρησης;

Η βιβλιοθήκη του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών συστεγάζεται στον ίδιο χώρο με τις βιβλιοθήκες του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, του Τμήματος Νηπιαγωγών, και του Τμήματος Εικαστικών Τεχνών. Η

βιβλιοθήκη λειτουργεί καθημερινά εκτός Σαββάτου και Κυριακής τις εξής μέρες και ώρες:

- Δευτέρα: 09:00 έως τις 17:00.
- Τρίτη: 09:00 έως τις 19:00
- Τετάρτη: 09:00 έως τις 19:00
- Πέμπτη: 09:00 έως τις 19:00
- Παρασκευή: 09:00 έως τις 15:00

Περισσότερες πληροφορίες στον σύνδεσμο:

<http://www2.library.uowm.gr/services/borrow.php>

8.1.4. Πώς είναι στελεχωμένα και πώς οργανώνονται τα Εργαστήρια ή/και τα Σπουδαστήρια του Τμήματος;

Στο Τμήμα λειτουργούν θεσμοθετημένα Εργαστήρια:

Εργαστήριο Ιστορίας: Δημιουργήθηκε το 2004, στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΠΕΑΕΚ «Αναμόρφωση προπτυχιακού προγράμματος σπουδών» του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών. Σκοπός του εργαστηρίου είναι: να εξοικειώσει τους φοιτητές με τη διαδικασία ψηφιοποίησης των πηγών της ιστορίας της περιοχής (κυρίως εφημερίδες) και να βοηθήσει τους φορείς της περιοχής να διασώσουν το αρχειακό υλικό που είναι χρήσιμο για την συγγραφή της τοπικής ιστορίας.

Το Εργαστήριο Ιστορίας, διαθέτοντας τον κατάλληλο υλικοτεχνικό εξοπλισμό, έχει συνεργαστεί μέχρι σήμερα με τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης, το Κέντρο Ιστορίας του Δήμου Θεσσαλονίκης, τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Καστοριάς, τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Γιαννιτσών, τον Σύλλογο «Φίλιππος» Γιαννιτσών και τον Σύλλογο «Μέγας Αλέξανδρος» Έδεσσας, τον σύλλογο «Αριστοτέλης» της Φλώρινας, το Εβραϊκό Μουσείο Θεσσαλονίκης, και διάφορους εκδότες της πόλης της Φλώρινας, ψηφιοποιώντας εφημερίδες από τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο της γεωγραφικής περιοχής αναφοράς. Οι εφημερίδες αυτές βρίσκονται πλέον σε μορφή cd-rom και διατίθενται για ανάγνωση από τους ερευνητές στις ίδιες τις βιβλιοθήκες και στο Αναγνωστήριο της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στη Φλώρινα.

Εργαστήριο Πληροφορικής (ΕΠ): Είναι ενταγμένο στην αρχική ιδρυματική δομή δημιουργίας του. Βρίσκεται στο ισόγειο του κτιρίου αιθουσών διδασκαλίας (απέναντι από το ΕΠ της Παιδαγωγικής Σχολής). Στο ΕΠ δεν εκτελείται έργο που να μην έχει σχέση με την ακαδημαϊκή λειτουργία του Ιδρύματος. Οι ελεύθερες ώρες, εξαιρουμένων των ωρών διδασκαλίας και οργανωμένης διεξαγωγής ασκήσεων, διατίθενται για χρήση στους φοιτητές του Τμήματος.

Στο Τμήμα δεν λειτουργούν Σπουδαστήρια.

8.1.5. Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε πως είναι η λειτουργία τους;

Η λειτουργία τους κρίνεται ιδιαίτερα αποτελεσματική δεδομένων της σχετικής ανεπάρκειας των υποδομών.

- 8.1.6. Πώς υποστηρίζονται οι υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Οι υποδομές και οι υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος υποστηρίζονται από τα δύο μέλη ΔΕΠ του ΤΒΣ για την πληροφορική σε συνδυασμό με το εξειδικευμένο προσωπικό των Τμημάτων της Παιδαγωγικής Σχολής.

8.2. Πως κρίνετε τις Υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας;

α. σίτιση

Στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του, το ΤΒΣ φροντίζει ώστε οι φοιτητές του να διαβιούν και να εκπαιδεύονται στους χώρους του ΠΔΜ σε όσο το δυνατόν πιο καλές συνθήκες. Όμως οι υπάρχοντες κοινόχρηστοι χώροι (φοιτητική λέσχη, κυλικείο κλπ) δεν κρίνονται επαρκείς για την εξυπηρέτηση τόσο μεγάλου αριθμού φοιτητών. Μετά την ένταξη και φιλοξενία στους χώρους της Παιδαγωγικής Σχολής των φοιτητών του Τμήματος μας, καθώς και του Τμήματος Εικαστικών & Εφαρμοσμένων Τεχνών, η φοιτητική λέσχη ασφυκτιά. Τις ώρες αιχμής η αναμονή για την εξυπηρέτηση των φοιτητών, των μεταπτυχιακών φοιτητών, αλλά και των μελών ΔΕΠ που σιτίζονται σ' αυτήν είναι πολύ μεγάλη και οι χώροι εστίασης ανεπαρκείς. Στις προθέσεις του ΤΒΣ είναι να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια επέκτασης της φοιτητικής λέσχης και βελτίωσης των χώρων του κυλικείου.

β. στέγαση

Πάρα πολύ σημαντική για το ΤΒΣ είναι η έλλειψη φοιτητικής στέγης. Η πόλη της Φλώρινας διαθέτει αρκετά καταλύματα, οι τιμές τους όμως είναι υψηλές και διαπιστώνεται άμεση η ανάγκη για τη δημιουργία περισσότερων εστιών το συντομότερο δυνατόν, ώστε οι φοιτητές που το επιθυμούν να βρίσκουν στέγη εκεί.

γ. φοιτητικό εισιτήριο

Οι φοιτητές του Τμήματος έχουν όλα τα προνόμια που προβλέπονται από τον νόμο (Υπ. Πράξη 99/22-08-90), η τιμή όμως του εισιτηρίου, επί της οποίας γίνεται η σχετική έκπτωση, είναι αρκετά υψηλότερη σε σύγκριση με τα μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη), όπου η τιμή του εισιτηρίου επιδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Θα επιδιωχθεί από την πλευρά του Τμήματος να εξευρεθεί τρόπος περαιτέρω μείωσης της τιμής του φοιτητικού εισιτηρίου, με δεδομένο ότι πολλοί από τους φοιτητές μας χρησιμοποιούν την αστική συγκοινωνία δύο ή και τρεις φορές την ημέρα.

δ. ασφάλιση-υγειονομική περίθαλψη

Οι ενεργοί φοιτητές (προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί) που δεν είναι ασφαλισμένοι και δεν δικαιούνται ασφάλιση σε άλλον φορέα, δικαιούνται υγειονομική περίθαλψη από το Πανεπιστήμιο και για διάστημα ίσο με τα έτη φοίτησης που προβλέπεται ως ελάχιστη διάρκεια σπουδών του Τμήματός τους προσαυξανόμενο κατά το ήμισυ (π.χ. σε Τμήμα με διάρκεια σπουδών 4 ετών, ο φοιτητής δικαιούται περίθαλψη για το πολύ 4+2=6 χρόνια).

- 8.2.1. Πώς εφαρμόζεται ο θεσμός του Σύμβουλου Καθηγητή;

Ο θεσμός του Συμβούλου Καθηγητή δεν αξιοποιείται ιδιαίτερα από τους φοιτητές. Αυτό αποδίδεται στο γεγονός ότι οι φοιτητές έχουν άμεση πρόσβαση στο σύνολο του διδακτικού προσωπικού, εντός και εκτός επισήμων ωρών γραφείου. Κατά συνέπεια, κάθε φοιτητής έχει τη δυνατότητα να επιλέξει τον διδάσκοντα ή τους διδάσκοντες που προτιμά και να τον/τους αξιοποιεί, ατύπως, ως σύμβουλο/ους.

- 8.2.2. Πόσο αποτελεσματικά υποστηρίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών;

Η πρόσβαση στις ΤΠΕ κρίνεται ως ικανοποιητική παρά τα κατά καιρούς ανακύπτοντα προβλήματα (πτώση δικτύου, περιορισμένο ωράριο λειτουργίας Εργαστηρίων, ανεπαρκής ή πεπαλαιωμένος υλικοτεχνικός εξοπλισμός).

- 8.2.3. Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;

Δεν υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών.

- 8.2.4. Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των περισσότερο αδύναμων φοιτητών και εκείνων που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;

Δεν υπάρχει σχετική υπηρεσία.

- 8.2.5. Παρέχονται υποτροφίες στους άριστους φοιτητές ή σε ειδικές κατηγορίες φοιτητών (πέραν των υποτροφιών του ΙΚΥ);

Δεν παρέχονται υποτροφίες στους άριστους φοιτητές ή σε ειδικές κατηγορίες πέραν των υποτροφιών του ΙΚΥ και όσων χορηγούνται από συγκεκριμένα ιδρύματα. Υποτροφίες παρέχονταν επί μία πενταετία (2004-2009) στους δυο πρωτεύσαντες φοιτητές του ΠΜΣ «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη» από την εταιρία ΜΗΧΑΝΙΚΗ, στο πλαίσιο της πενταετούς συμφωνίας της με το ΤΒΣ και το ΠΜΣ.

- 8.2.6. Υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική του Τμήματος για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων στο Τμήμα φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι;

Στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους οργανώνεται ειδική εκδήλωση υποδοχής των πρωτοετών. Στη διάρκεια της εκδήλωσης ενημερώνονται για τη διάρθρωση του Τμήματος και το ακαδημαϊκό και διοικητικό του προσωπικό. Οι πρωτοετείς λαμβάνουν όλες τις πληροφορίες που χρειάζονται. Ιδιαίτερα σημαντικός για την προσαρμογή των πρωτοετών είναι και ο ρόλος του φοιτητικού συλλόγου, ο οποίος έχει παρουσία και ενημερώνει τους πρωτοετείς από την ημέρα των εγγραφών, αλλά και αργότερα τους παρέχει συνεχή υποστήριξη.

- 8.2.7. Πώς συμμετέχουν οι φοιτητές στη ζωή του Τμήματος και του Ιδρύματος γενικότερα;

Λειτουργεί ο φοιτητικός σύλλογος των φοιτητών του ΠΠΣ και ταυτόχρονα λειτουργούν πολλές πολιτιστικές και αθλητικές ομάδες, ποικίλου περιεχομένου, που η λειτουργία τους υποστηρίζεται από το Ίδρυμα.

Η συμμετοχή εκπροσώπων των φοιτητών στα συλλογικά όργανα του Τμήματος είναι αρκετά εποικοδομητική. Επιπλέον, οργανώνονται τακτικά ανοικτές συζητήσεις στις οποίες μετέχουν φοιτητές και μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, για διάφορα θέματα που απασχολούν τους φοιτητές.

Ηλεκτρονική σελίδα ανακοινώσεων του ΦΣ:
<http://fsbalkan.blogspot.com/>

8.2.8 Πώς υποστηρίζονται ειδικά οι αλλοδαποί φοιτητές που μετακινούνται προς το Τμήμα;

Λειτουργεί Γραφείο ERASMUS του Ιδρύματος στην Φλώρινα και την Κοζάνη που παρέχει συμβουλές και βοήθεια και καθοδηγεί τους φοιτητές. Προβλέπεται η δυνατότητα διάθεσης κλίνης στις φοιτητικές εστίες στη Φλώρινα, έπειτα από απόφαση του Συμβουλίου Φοιτητικής Μέριμνας.

8.3. Πως κρίνετε τις Υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα

8.3.1 Επάρκεια και ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης

Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει μεγάλη προσπάθεια για τον εμπλουτισμό της Βιβλιοθήκης ως προς τη βιβλιογραφία για τις ανάγκες του ΠΠΣ και των δύο ΠΜΣ του ΤΒΣ

8.3.2. Επάρκεια και ποιότητα κοινόχρηστου τεχνικού εξοπλισμού.

Ο τεχνικός εξοπλισμός του Τμήματος είναι ικανοποιητικός για την κάλυψη των ποικίλων αναγκών.

8.3.3. Επάρκεια και ποιότητα χώρων και εξοπλισμού σπουδαστηρίων.

Στο Τμήμα δεν λειτουργούν Σπουδαστήρια.

8.3.4. Επάρκεια και ποιότητα γραφείων διδασκόντων.

Σε όλα τα γραφεία των διδασκόντων υπάρχει συγκατοίκηση δύο ή και περισσότερων διδασκόντων, αφού το ΤΒΣ φιλοξενείται στο κτίριο της Παιδαγωγικής Σχολής. Επιπλέον υπάρχουν κάποιες κακοτεχνίες οι οποίες σχετίζονται με την αρχική κατασκευή του κτιρίου.

8.3.5. Επάρκεια και ποιότητα χώρων Γραμματείας Τμήματος και Τομέων.

Ο χώρος της Γραμματείας στο πλαίσιο της φιλοξενίας στο κτίριο της Παιδαγωγικής Σχολής κρίνεται ως ικανοποιητικός.

- 8.3.6. Επάρκεια και ποιότητα χώρων συνεδριάσεων.
Το Τμήμα χρησιμοποιεί την κοινόχρηστη αίθουσα συνεδριάσεων στο κτίριο της Παιδαγωγικής Σχολής, που κρίνεται επαρκής.
- 8.3.7. Επάρκεια και ποιότητα άλλων χώρων (διδασκαλεία, πειραματικά σχολεία, μουσεία, αρχεία, αγροκτήματα, εκθεσιακοί χώροι κλπ).
Το Τμήμα δεν διαθέτει εκθεσιακό χώρο.
- 8.3.8. Επάρκεια και ποιότητα υποδομών ΑΜΕΑ.
Το Τμήμα έχει φοιτητές που ανήκουν σε αυτήν την κατηγορία. Καταβάλλεται διαρκώς κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε η κίνηση και η εξυπηρέτηση των ΑΜΕΑ στους χώρους του Τμήματος και της Σχολής να γίνεται με τις λιγότερες δυνατές δυσκολίες. Το ζήτημα θα αποτελέσει βασικό μέλημά μας και κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο. Το ΤΒΣ διαθέτει τις βασικές υποδομές για ΑΜΕΑ.
- 8.3.9. Πώς εξασφαλίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας σε υποδομές και εξοπλισμό του Ιδρύματος;
Η χρήση όλων των υποδομών και του εξοπλισμού είναι ελεύθερη από τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας με εξαίρεση τα Σαββατοκύριακα και τις επίσημες αργίες.
- 8.4. Πως κρίνετε την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου);**
- 8.4.1. Ποιες από τις λειτουργίες του Τμήματος υποστηρίζονται από ΤΠΕ;
Οι λειτουργίες που υποστηρίζονται από ΤΠΕ είναι:
(α) Δήλωση μαθημάτων (ηλεκτρονικά) από τους φοιτητές
(β) Επιλογή βιβλίων (ηλεκτρονικά) από τους φοιτητές
(γ) Διαχείριση φοιτητών (φοιτητολόγιο) με ειδικό λογισμικό
(δ) Υποστήριξη μαθημάτων (ειδικό σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης)
(ε) Ηλεκτρονική βαθμολόγηση και αποστολή των βαθμών για τα μαθήματα
(στ) Τηλεδιασκέψεις (αίθουσα τηλεεκπαίδευσης - τηλεδιάσκεψης)
- 8.4.2. Ποιες από αυτές και πόσο χρησιμοποιούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες, τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος;
Όλες οι παραπάνω λειτουργίες χρησιμοποιούνται σε καθημερινή βάση από ολόκληρη την ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος.

- 8.4.3. Πόσα μέλη τον ακαδημαϊκού προσωπικού τον Τμήματος διαθέτουν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο;
Η συντριπτική πλειοψηφία.
- 8.4.4. Πόσο συχνά ανανεώνεται ο ιστότοπος τον Τμήματος στο διαδίκτυο;
Όσον αφορά σε θέματα των προγραμμάτων σπουδών, ο ιστότοπος ανανεώνεται μία (1) φορά το έτος, ενώ για θέματα τρέχουσας επικαιρότητας ανανεώνεται συνεχώς.
- 8.5. Πως κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και αποτελεσματικότητας στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού;**
- 8.5.1. Γίνεται ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών τον Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;
Η όσο το δυνατόν καλύτερη χρήση των διαθέσιμων υποδομών εξασφαλίζεται μέσω του έγκαιρου προγραμματισμού στο πλαίσιο της συνύπαρξης τριών Τμημάτων στο κτίριο της Παιδαγωγικής Σχολής στη Φλώρινα.
- 8.5.2. Γίνεται ορθολογική χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού τον Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;
Γίνεται ορθολογική χρήση, η οποία και διασφαλίζεται από τους επιφορτισμένους με τα ζητήματα της Πληροφορικής του ΤΒΣ και της Σχολής εν γένει, οι οποίοι λαμβάνουν τις σχετικές αποφάσεις μετά από συνεκτίμηση των αναγκών του κάθε Τμήματος ξεχωριστά.
- 8.6. Πως κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και αποτελεσματικότητας στη διαχείριση οικονομικών πόρων;**
- Ο υπεύθυνος οικονομικών και τα μέλη της επιτροπής παραλαβής σε συνεργασία με τη γραμματεία διαχειρίζονται τους οικονομικούς πόρους με πλήρη διαφάνεια και σύμφωνα με τις ανάγκες του Τμήματος και των μελών ΔΕΠ.
- 8.6.1. Προβλέπεται διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού τον Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;
Στο τέλος κάθε οικονομικού έτους συντάσσεται πίνακας με τις ανάγκες του Τμήματος για το επόμενο οικονομικό έτος.
- 8.6.2. Προβλέπεται διαδικασία κατανομής πόρων; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;
Δεν προβλέπεται.

8.6.3. Προβλέπεται διαδικασία απολογισμού; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Δεν προβλέπεται καμία διαδικασία απολογισμού.

9. Συμπεράσματα

9.1. Ποια, κατά την γνώμη σας, είναι τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης;

Από τη σύγκριση και τη σύνθεση των συγκεντρωτικών στοιχείων για τα ακαδημαϊκά έτη 2007-2008 έως 2010-2011 προκύπτουν τόσο τα αδύναμα όσο και τα δυνατά σημεία του Τμήματος σε σχέση με τον μέσο όρο άλλων Τμημάτων.

Τα δυνατά σημεία του ΤΒΣ εμφανίζονται περισσότερο ενισχυμένα και αφορούν την ποιότητα και αποτελεσματικότητα του επιστημονικού δυναμικού του Τμήματος καθώς και την αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας, παρότι η πλειοψηφία των μελών ΔΕΠ του ΤΒΣ έχει μικρή σχετικά θητεία στους πανεπιστημιακούς χώρους και υπηρετεί ως επί το πλείστον σε χαμηλές βαθμίδες (λέκτορες και επίκουροι καθηγητές). Επίσης στα δυνατά σημεία περιλαμβάνονται και οι σχέσεις του ΤΒΣ με τους Κ.Π.Π. φορείς οι οποίοι αντιμετωπίζουν την ανάπτυξη συνεργασιών με το Τμήμα θετικά, καθώς το επιστημονικό δυναμικό του Τμήματος προσφέρει τα εχέγγυα για μια επιτυχημένα συνεργασία, όπως, επίσης, προσδίδει και αυξημένο κύρος στην ίδια τη συνεργασία.

Τα λιγότερο δυνατά σημεία αφορούν α) τη στελέχωση της Γραμματείας (ΠΠΣ και ΠΜΣ1), των ΕΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ καθώς και τις αποσπάσεις από τη Β' /βάθμια Εκπαίδευση στο Τμήμα, β) τις κτιριακές υποδομές και τα μέσα (το Τμήμα από τη δημιουργία του φιλοξενείται στα κτίρια της Παιδαγωγικής Σχολής) και γ) την υποστήριξη της ερευνητικής δραστηριότητας μέσα από τη χρηματοδότηση της συνεδριακής δραστηριότητας του προσωπικού, αλλά και την προσβασιμότητα σε επιστημονικές βάσεις δεδομένων.

Ειδικότερα ως προς το πρώτο σημείο, δηλαδή τις ανάγκες στελέχωσης της Γραμματείας (ΠΠΣ και ΠΜΣ1) και των θέσεων ΕΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ και αποσπασμένων στο Τμήμα, διαπιστώνεται επιδείνωση της θέσης του Τμήματος. Η γεωγραφική θέση και το μέγεθος της περιφέρειας όπου δραστηριοποιείται το ΤΒΣ και το Π.Δ.Μ. εν γένει έχουν ως αποτέλεσμα να μην γίνονται αρκετές αιτήσεις εκπαιδευτικών για απόσπαση, αλλά και αυτές που τελικά πραγματοποιούνται δεν επαρκούν για την ομαλή λειτουργία του Τμήματος. Εξ άλλου, οι δημοσιονομικές περικοπές οι οποίες εφαρμόζονται έχουν ως αποτέλεσμα τη δραστική μείωση των θέσεων για συμβάσεις του ΠΔ 407/80 καθώς και μεγάλες καθυστερήσεις στις προκηρύξεις θέσεων ΔΕΠ, ΕΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ. Το αποτέλεσμα είναι ότι ορισμένα μαθήματα επιλογής να μην είναι δυνατόν να προσφερθούν, αλλά και ακόμη περισσότερο να δυσχεραίνεται ή να καθίσταται αδύνατη η διδασκαλία ορισμένων βαλκανικών γλωσσών, οι οποίες αποτελούν βασικό πλεονέκτημα του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.

Ως προς το δεύτερο σημείο, δηλαδή την οριστική επίλυση του κτιριακού ζητήματος του ΤΒΣ, βρίσκεται σε διαδικασία επίλυσής του τα τελευταία χρόνια-σύμφωνα με τις δηλώσεις και δεσμεύσεις της διοίκησης του Πανεπιστημίου καθώς και τον 4ετή προγραμματισμό του Πανεπιστημίου, εξακολουθεί, όμως, να πολλαπλασιάζει τις αρνητικές επιπτώσεις στη γενικότερη εικόνα του ΤΒΣ.

Ως προς το τρίτο σημείο, δηλαδή την υποστήριξη της ερευνητικής δραστηριότητας μέσα από τη χρηματοδότηση της συνεδριακής δραστηριότητας του προσωπικού του ΤΒΣ, είναι γεγονός ότι ένα νέο και

εξωστρεφές Πανεπιστημιακό Τμήμα έχει ανάγκη από τη συμμετοχή των μελών ΔΕΠ σε συνεδριακές δραστηριότητες εντός και εκτός Ελλάδος καθώς και την πραγματοποίηση συνεδρίων στους χώρους του. Η συνεδριακή δράση απαιτεί την κάλυψη αυτών των εξόδων από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου ή από τον τακτικό προϋπολογισμό του Τμήματος, ο οποίος υφίσταται συνεχείς περικοπές. Επιπλέον, είναι προφανές ότι ένα σύγχρονο πανεπιστημιακό ίδρυμα πρέπει να διαθέτει όλες τις απαραίτητες υποδομές που προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία και θεωρούμε απλώς αυτονόητο ότι θα πρέπει να έχουμε πλήρη πρόσβαση σε όσο γίνεται περισσότερες επιστημονικές βάσεις δεδομένων καθώς και εξασφαλισμένες τις συνδρομές σε επιστημονικά περιοδικά των επιστημών που θεραπεύονται στο Τμήμα μας.

Όλες οι παραπάνω διαπιστώσεις και παρατηρήσεις για τα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος στην εξεταζόμενη χρονική περίοδο συνδέονται άμεσα με τη συζήτηση-αποτελέσματα στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής κοινότητας του ΠΔΜ μέσω του Τελικού Κειμένου Διαβούλευσης σε άμεση συνάρτηση με την εφαρμογή του Ν.4009/2011, ως προς τον στρατηγικό σχεδιασμό για το ΠΔΜ μέχρι το 2015.

9.2. Διακρίνετε ευκαιρίες αξιοποίησης των θετικών σημείων και ενδεχόμενους κινδύνους από τα αρνητικά σημεία;

Ο νέος νόμος για τα ΑΕΙ 4009/2011 παρέχει τη δυνατότητα συνολικής επανεξέτασης ΠΠΣ και ΠΜΣ, αλλά και της γενικότερης φιλοσοφίας που διέπει μέχρι σήμερα τη λειτουργία του Τμήματος.

10. Σχέδια βελτίωσης

10.1. Περιγράψτε το βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

Στον βαθμό που το στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης του Πανεπιστημίου ευρύτερα και του Τμήματος ειδικότερα τελεί ακόμη υπό τη διαδικασία της διαβούλευσης, καθώς και δεδομένου ότι τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος έχουν ήδη κληθεί να υποβάλουν είτε κατά μόνες είτε σε ομάδες τις προτάσεις τους προς συζήτηση, οι συντάκτες της παρούσας κρίνουν σκόπιμο και ακαδημαϊκά δεοντολογικό να αποφύγουν προς το παρόν εκτιμήσεις που τυχόν θα συνηγορούσαν με μία ή ορισμένες από τις ήδη υποβληθείσες προτάσεις.

10.2. Περιγράψτε το μεσοπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

Βλ. παραπάνω.

10.3. Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από τη Διοίκηση του Ιδρύματος

Βλ. παραπάνω.

10.4. Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από την Πολιτεία

Βλ. παραπάνω.

11. Πίνακες

ΕΠΙΤΟΜΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΙΔΡΥΜΑ: Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

ΤΜΗΜΑ : Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών

Αριθμός προσφερόμενων κατευθύνσεων: [2](άτυπες)

Αριθμός μεταπτυχιακών προγραμμάτων: [2]

Σχετικός πίνακας	Ακαδημαϊκό έτος	2010-11	2009-10	2008- 09	2007-08
# 1	Συνολικός αριθμός μελών ΔΕΠ	20	16	15	15
# 1	Λοιπό προσωπικό	4	4	4	4
# 2	Συνολικός αριθμός προπτυχιακών φοιτητών σε κανονικά έτη φοίτησης (ν x 2)	569	549	526	499
# 3	Προσφερόμενες από το Τμήμα θέσεις στις πανελλαδικές	80	80	100	100
# 3	Συνολικός αριθμός νεοεισερχομένων φοιτητών	175	167	185	146
# 7	Αριθμός αποφοίτων	101	87	113	96
# 6	Μ.Ο. βαθμού πτυχίου	6,73	6,99	6,92	6,88
# 4	Προσφερόμενες από το Τμήμα Θέσεις ΠΜΣ ¹³	45	45	15	15
# 4	Αριθμός αιτήσεων για ΠΜΣ ¹⁴	88	134	46	60
# 12.1	Συνολικός αριθμός μαθημάτων για την απόκτηση πτυχίου	48-50	48-50	48-50	48-50
# 12.1	Σύνολο υποχρεωτικών μαθημάτων (Υ)	26-20	26-20	26-20	26-20
# 12.1	Συνολικός αριθμός προσφερόμενων μαθημάτων επιλογής	104-107	104-107	104-107	104-107
# 15	Συνολικός αριθμός δημοσιεύσεων ΔΕΠ	47	62	72	72
# 16	Αναγνώριση ερευνητικού έργου (σύνολο)	119	90	79	89
# 17	Διεθνείς συμμετοχές	7	9	8	13

¹³ Τα στοιχεία αφορούν και στα δύο ΠΜΣ του ΤΒΣ

¹⁴ Τα στοιχεία αφορούν και στα δύο ΠΜΣ του ΤΒΣ

Πίνακας 1 Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος									
		2010-2011		2009-2010		2008-2009		2007-2008	
		A	Θ	A	Θ	A	Θ	A	Θ
Καθηγητές	Σύνολο								
	Από εξέλιξη								
	Νέες προσλήψεις								
	Συνταξιοδοτήσεις								
	Παραιτήσεις								
Αναπληρωτές Καθηγητές	Σύνολο	4	2	4	2	4	2	1	1
	Από εξέλιξη			1		2	1		
	Νέες προσλήψεις								
	Συνταξιοδοτήσεις			1					
	Παραιτήσεις								
Επικουροι Καθηγητές	Σύνολο	6	1	5	1	3	0	6	1
	Από εξέλιξη	1		3	1			1	
	Νέες προσλήψεις								
	Συνταξιοδοτήσεις								
	Παραιτήσεις								
Λέκτορες	Σύνολο	5	2	3	1	4	2	4	2
	Νέες προσλήψεις	3	1	2					
	Συνταξιοδοτήσεις								
	Παραιτήσεις								
Μέλη ΕΕΔΙΠ	Σύνολο	1	1	1	2	1	2	-	-
Διδάσκοντες επί συμβάσει	Σύνολο	1	15	6	13	6	14	4	10
Τεχνικό προσωπικό εργαστηρίων	Σύνολο								
Διοικητικό προσωπικό	Σύνολο	1	3	1	3	1	3	1	3

Πίνακας 2 Εξέλιξη του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών του Τμήματος σε όλα τα έτη σπουδών				
	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008
Προπτυχιακοί	858	785	754	699
Μεταπτυχιακοί (ΜΔΕ) ¹⁵	113	71	33	35
Διδακτορικοί	30	22	8	8

Πίνακας 3 Εξέλιξη του αριθμού των νέο-εισερχομένων προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος				
Εισαχθέντες με:	2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008
Εισαγωγικές εξετάσεις	162	160	169	137
Μετεγγραφές (εισροές προς το Τμήμα)				
Μετεγγραφές (εκροές προς άλλα Τμήματα)				
Κατατακτήριες εξετάσεις (Πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ)	6	6	6	7
Άλλες κατηγορίες	7	1	10	2
Σύνολο	175	167	185	146
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)	7	7	10	4

¹⁵ Το σύνολο των μεταπτυχιακών αφορά και στα δύο ΠΜΣ του ΤΒΣ

Πίνακας 4α
Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων
του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ)*
Τίτλος ΠΜΣ: «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη»
Κανονική διάρκεια σπουδών (μήνες): 18

		2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)		30	29	49	60
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος		9	8	23	7
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων		21	21	26	53
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων		15	15	15	15
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων		16 ¹⁶	15	12	3
Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων		7	9	13	9
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)		1	-	-	-

¹⁶ Μία (1) επιπλέον εγγραφή πρωτοετούς εξ ετήσιας αναβολής σπουδών.

Πίνακας 4β
Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων
του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ)*
Τίτλος ΠΜΣ: «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της ΝΑ
Ευρώπης»
Κανονική διάρκεια σπουδών (μήνες): 24

		2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)		58	105		
	(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	20	35		
	(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	38	70		
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων		30	30		
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων		34	34		
Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων		3			
Αλλοδαποί φοιτητές (εκτός προγραμμάτων ανταλλαγών)		2			

Πίνακας 5 Εξέλιξη του αριθμού των θέσεων και των αποφοίτων του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών					
		2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008
Συνολικός αριθμός Αιτήσεων (α+β)		8	15		2
	(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	1	5		1
	(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	7	10		1
Συνολικός αριθμός προσφερόμενων θέσεων					
Συνολικός αριθμός εγγραφέντων υποψηφίων		8	15		2
Απόφοιτοι			1		
Μέση διάρκεια σπουδών αποφοίτων		5	5	5	5

Πίνακας 6 Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών						
Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των αποφοίτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2007-08	96	2 (=2%)	56 (=58%)	35 (=37%)	3 (=3%)	6,88
2008-09	113	4 (=3%)	54 (=48%)	50 (=45%)	5 (=4%)	6,92
2009-10	87	1 (=1%)	48 (=55%)	35 (=40%)	3 (=4%)	6,99
2010-11	101	5 (=5%)	53 (=52%)	40 (=40%)	3 (=3%)	6,73
Σύνολο	397	12 (=3%)	211 (=53%)	160 (=40%)	14 (=4%)	6,88

Πίνακας 7
Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων
του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών και διάρκεια σπουδών

Έτος εισαγωγής	Εγγραφέντες	Αποφοιτήσαντες Διάρκεια Σπουδών (σε έτη)							Μη αποφοιτή- σαντες	Ποσοστιαία αναλογία	
		K ¹⁷	K+1	K+2	K+3	K+4	K+5	≥K+6		Συνολικό ποσοστό αποφοιτη- σάντων ¹⁸	Συνολικό ποσοστό μη αποφοιτη- σάντων
2002-2003	145	21	53	21	4	4	2		26+14Δ	72%	28%
2003-2004	142	28	43	15	5	3			25+22Δ+1ΑΦ	66%	34%
2004-2005	143	21	56	17	7				23+18Δ+1ΑΦ	71%	29%
2005-2006	153	31	43	22					33+24Δ	63%	37%
2006-2007	142	17	34						73+17Δ+1ΑΦ	36%	64%
2007-08	146	32							93+18Δ ¹⁹ +3ΑΦ ²⁰	22%	78%
2008-09	185										
2009-10	167										
2010-11	175										

Πίνακας 8
Επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Χρονικό διάστημα επαγγελματικής ένταξης μετά την αποφοίτηση (σε μήνες)			
		6	12	24	Μη ενταχθέντες – συνέχεια σπουδών
Τρέχον έτος – 5					
Τρέχον έτος – 4					
Τρέχον έτος – 3					
Τρέχον έτος – 2					
Προηγ. έτος					
Τρέχον έτος					
Σύνολο					

Το ΤΒΣ δεν τηρεί τέτοια βάση δεδομένων

¹⁷ Όπου K = Κανονική διάρκεια σπουδών (σε έτη) στο Τμήμα. (π.χ. αν η κανονική διάρκεια σπουδών είναι 4 έτη, τότε K=4 έτη, K+1=5 έτη, K+2=6 έτη,..., K+6=10 έτη).

¹⁸ Στη στήλη αυτή σημειώνεται η **ποσοστιαία αναλογία** των αποφοιτησάντων κάθε έτους σε σχέση με τον συνολικό αριθμό των εισαχθέντων του έτους (της στήλης 2).

¹⁹ Δ= Διαγραφέντες

²⁰ ΑΦ=Αναστολή φοίτησης

Πίνακας 9 Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών									
			Τρέχον έτος	Προηγ. έτος	Τρέχον έτος - 2	Τρέχον έτος - 3	Τρέχον έτος - 4	Τρέχον έτος - 5	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε άλλο ΑΕΙ ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού								
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.	2	2		2	2	17	25
		Άλλα							
Επισκέπτες φοιτητές άλλων ΑΕΙ ή Τμημάτων στο Τμήμα	Εσωτερικού								
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.	4	1	2	4	7	6	24
		Άλλα							
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που δίδαξαν σε άλλο ΑΕΙ ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού								
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.	1	3	4	3	6	7	24
		Άλλα							
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ΑΕΙ ή Τμημάτων που δίδαξαν στο Τμήμα	Εσωτερικού								
	Εξωτε- ρικού	Ευρ.	1				2	1	4
		Άλλα							
Σύνολο			8	6	6	9	17	31	77

Πίνακας 10
Επαγγελματική ένταξη των αποφοίτων των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων ΠΜΣ	Χρονικό διάστημα επαγγελματικής ένταξης μετά την αποφοίτηση (σε μήνες)			
		6	12	24	Μη ενταχθέντες – συνέχεια σπουδών
Τρέχον έτος - 5					
Τρέχον έτος - 4					
Τρέχον έτος - 3					
Τρέχον έτος - 2					
Προηγ. έτος					
Τρέχον έτος					
Σύνολο					

Το ΤΒΣ δεν τηρεί τέτοια βάση δεδομένων

Πίνακας 11
Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά ή Διατμηματικά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών

			2010-11	2009-10	2008-09	2007-08	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε άλλο ΑΕΙ ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού						
	Εξωτε-ρικού	Ευρ.	2				2
		Άλλα					
Επισκέπτες φοιτητές άλλων ΑΕΙ ή Τμημάτων στο Τμήμα	Εσωτερικού						
	Εξωτε-ρικού	Ευρ.					
		Άλλα					
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που διδάξαν σε άλλο ΑΕΙ ή σε άλλο Τμήμα	Εσωτερικού						
	Εξωτε-ρικού	Ευρ.					
		Άλλα					
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων ΑΕΙ ή Τμημάτων που διδάξαν στο Τμήμα	Εσωτερικού		3	1	3	2	9
	Εξωτε-ρικού	Ευρ.					
		Άλλα					
Σύνολο			5	1	3	2	11

Πίνακας 12.1
Μαθήματα Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημαϊκό έτος 2010-11)

Εξάμηνο Σπουδών	Μαθήματα ² Προγράμματος Σπουδών (ανά εξάμηνο)	Κωδικός Μαθήματος	Πιστ. Μονάδες ECTS	Κατηγορία μαθήματος	Υποβάθρου (Υ) Επιστ. Περιοχής (ΕΠ) Γενικών Γνώσεων (ΓΓ) Ανάπτυξης Δεξιοτήτων (ΑΔ)	Ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα	Σε ποιο εξάμηνο σπουδών αντιστοιχεί; (1 ^ο , 2 ^ο κλπ.)	Προαπαι- τούμενα μαθήματα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών
1 ^ο	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ Ι	ΟΙΚ 101	5	Υ	N/A	3	1	N/A		45
1 ^ο	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ Ι	ΠΟΕ 101	5	Υ	N/A	3	1	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BAL_KAN128	45
1 ^ο	ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ	ΙΣΤ 101	5	Υ	N/A	3	1	N/A		46
1 ^ο	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ Ι	ΠΛΗ 101	5	Υ	N/A	3	1	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/author/courses.php	46
1 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΑΛΒ 101	10	Ε	N/A	6	1	N/A		47
1 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΒΛΓ 101	10	Ε	N/A	6	1	N/A		47
1 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΡΜΗ 101	10	Ε	N/A	6	1	N/A		47
1 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΡΩΣ 101	10	Ε	N/A	6	1	N/A		48
1 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΣΕΡ 101	10	Ε	N/A	6	1	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/author/courses.php	48
1 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΤΡΚ 101	10	Ε	N/A	6	1	N/A		48
1 ^ο	ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΑΓΓ 101	5	Ε	N/A	3	1	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BAL	49

									KAN141/	
1 ^ο	ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΓΑΛ 101	5	E	N/A	3	1	N/A		49
2 ^ο	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΙΙ	ΟΙΚ 151	5	Y	N/A	3	2	N/A	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-1.html#OIK151	51
2 ^ο	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ	ΑΝΘ 151	5	Y	N/A	3	2	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN120/	51
2 ^ο	ΝΕΟΤΕΡΗ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΣΤ 405	5	Y	N/A	3	2	N/A	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-2.html#IST405	52
2 ^ο	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΙΙ	ΠΛΗ 151	5	Y	N/A	3	2	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/author/courses.php	52
2 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΑΛΒ 151	10	E	N/A	6	2	N/A		52
2 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΒΛΓ 151	10	E	N/A	6	2	N/A		53
2 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΡΜΝ 151	10	E	N/A	6	2	N/A		53
2 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΡΩΣ 151	10	E	N/A	6	2	N/A		53
2 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΣΕΡ 151	10	E	N/A	6	2	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/author/courses.php	53
2 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΤΡΚ	10	E	N/A	6	2	N/A		54
2 ^ο	ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΑΓΓ 151	5	E	N/A	3	2	N/A		54
2 ^ο	ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΓΑΛ 151	5	E	N/A	3	2	N/A		54
3 ^ο	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΟΙΚ 221	5	Y	N/A	3	3	N/A		56
3 ^ο	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΠΟΕ 201	5	Y	N/A	3	3	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN145/	56

3 ^ο	ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ Ι	ΟΙΚ 111	5	Y	N/A	3	3	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/auth/courses.php	56
3 ^ο	ΒΑΛΚΑΝΙΑ: ΧΩΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ' ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	ΧΩΡ 201	5	Y	N/A	3	3	N/A		57
3 ^ο	ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	ΠΛΗ 205	5	Y	N/A	3	3	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/auth/courses.php	57
3 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΑΛΒ 201	10	E	N/A	6	3	N/A		58
3 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΒΛΓ 201	10	E	N/A	6	3	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN147/	58
3 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΡΜΝ 201	10	E	N/A	6	3	N/A		58
3 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΡΩΣ 201	10	E	N/A	6	3	N/A		58
3 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΣΕΡ 201	10	E	N/A	6	3	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/auth/courses.php	59
3 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΤΡΚ 201	10	E	N/A	6	3	N/A		59
3 ^ο	ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΑΓΓ 201	5	E	N/A	3	3	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN142/	59
3 ^ο	ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΓΑΛ 201	5	E	N/A	3	3	N/A		59
4 ^ο	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ	ΔΣΧ 251	5	Y	N/A	3	4	N/A	http://www.balkans.gr	61
4 ^ο	ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ	ΔΙΚ 301	5	Y	N/A	3	4	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/auth/courses.php	61
4 ^ο	ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ	ΠΟΕ 405	5	Y	N/A	3	4	N/A	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-	62

									4.html#ΔΙΣ133	
4 ^ο	ΔΥΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	ΠΟΛ 251	5	Υ	N/A	3	4	N/A		62
4 ^ο	ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	ΠΛΗ 255	5	Υ	N/A	3	4	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN117/index.php	62
4 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΑΛΒ 251	10	Ε	N/A	6	4	N/A		63
4 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΒΛΓ 251	10	Ε	N/A	6	4	N/A		63
4 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΡΜΝ 251	10	Ε	N/A	6	4	N/A		63
4 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΡΩΣ 251	10	Ε	N/A	6	4	N/A		63
4 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΣΕΡ 251	10	Ε	N/A	6	4	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/auth/courses.php	64
4 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΤΡΚ 251	10	Ε	N/A	6	4	N/A		64
4 ^ο	ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΑΓΓ 251	5	Ε	N/A	3	4	N/A		64
4 ^ο	ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΓΑΛ 251	5	Ε	N/A	3	4	N/A		64
(άτυπη) ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ «ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»										
5 ^ο	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ	ΔΣΧ 301	5	Υ	N/A	3	5	N/A		66
5 ^ο	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΟΙΚ 201	5	Υ	N/A	3	5	N/A		66
5 ^ο	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	ΟΙΚ 301	5	Υ	N/A	3	5	N/A		67
5 ^ο	ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ	ΠΟΕ 465	5	Ε	N/A	3	5	N/A		67
5 ^ο	ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	ΟΙΚ 211	5	Ε	N/A	3	5	N/A		68
5 ^ο	ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΔΙΚ 355	5	Ε	N/A	3	5	N/A		68
5 ^ο	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ/ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ στο Ζ΄ εξάμηνο (εναλλάσσονται ανά έτος)	ΟΙΚ 315/ ΟΙΚ 375	5	Ε	N/A	3	5	N/A		68
5 ^ο	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΔΙΚ 251	5	Ε	N/A	3	5	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BAL	69

									KAN150/	
5 ^ο	ΑΡΧΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	ΟΙΚ 365	5	E	N/A	3	5	N/A		69
5 ^ο	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ	Υ 307	5	E	N/A	3	5	N/A		69
5 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΑΛΒ 305	10	EE	N/A	6	5	N/A		69
5 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΒΛΓ 305	10	EE	N/A	6	5	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN148/	69
5 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΡΜΝ 305	10	EE	N/A	6	5	N/A		70
5 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΡΩΣ 305	10	EE	N/A	6	5	N/A		70
5 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΣΕΡ 305	10	EE	N/A	6	5	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/author/courses.php	70
5 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΤΡΚ 305	10	EE	N/A	6	5	N/A		71
5 ^ο	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΣΤ 265	5	EE	N/A	3	5	N/A		71
5 ^ο	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	ΥΕ 256	5	EE	N/A	3	5	N/A		71
6 ^ο	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	ΟΙΚ 251	5	Y	N/A	3	6	N/A	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-2.html#/OIK251	73
6 ^ο	ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ	ΟΙΚ 301	5	Y	N/A	3	6	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/author/courses.php	73
6 ^ο	ΘΕΩΡΙΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ Ι	ΔΣΧ 201	5	Y	N/A	3	6	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN131	73
6 ^ο	Η ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	ΟΙΚ 385	5	E	N/A	3	6	N/A		74
6 ^ο	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ (εναλλάσσονται ανά έτος)	ΟΙΚ 445/ ΟΙΚ 485	5	E	N/A	3	6	N/A		74

6 ^ο	ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΙΙ	ΟΙΚ 161	5	E	N/A	3	6	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN118/	75
6 ^ο	ΕΝΤΥΠΙΑ ΜΜΕ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΜΜΕ 405	5	E	N/A	3	6	N/A	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-4.html#MME405	75
6 ^ο	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	ΟΙΚ 395	5	E	N/A	3	6	N/A		75
6 ^ο	ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	ΔΙΚ 305	5	E	N/A	3	6	N/A		76
6 ^ο	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΟΙΚ 435	5	E	N/A	3	6	N/A		76
6 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΑΛΒ 355	10	EE	N/A	6	6	N/A		76
6 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΒΛΓ 355	10	EE	N/A	6	6	N/A		76
6 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΡΜΝ 355	10	EE	N/A	6	6	N/A		76
6 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΡΩΣ 355	10	EE	N/A	6	6	N/A		77
6 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΣΕΡ 355	10	EE	N/A	6	6	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/auth/courses.php	77
6 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΤΡΚ 355	10	EE	N/A	6	6	N/A		77
6 ^ο	ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΛΑΒΩΝ	ΙΣΤ 365	5	EE	N/A	3	6	N/A		78
6 ^ο	ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΥΕ 141	5	EE	N/A	3	6	N/A		78
7 ^ο	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	ΔΙΚ 455	5	Y	N/A	3	7	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN157/	80
7 ^ο	ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΕ	ΔΣΧ 405	5	E	N/A	3	7	N/A		80
7 ^ο	ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ/ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ στο Ε' εξάμηνο (εναλλάσσονται ανά έτος)	ΟΙΚ 375/ ΟΙΚ 315	5	E	N/A	3	7	N/A		81
7 ^ο	ΘΕΩΡΙΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΙΙ	ΔΣΧ 255	5	E	N/A	3	7	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN157/	81

									m.gr/courses/BAL KAN159/	
7 ^ο	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΠΟΕ 451	5	E	N/A	3	7	N/A		82
7 ^ο	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΜΕ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΜΜΕ 465	5	E	N/A	3	7	N/A	http://eclass.uow m.gr/courses/BAL KAN146/	82
7 ^ο	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (1945 κ. εξ.)	ΟΙΚ 355	5	E	N/A	3	7	N/A		82
7 ^ο	ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ	ΟΙΚ 475	5	E	N/A	3	7	N/A	http://eclass.uow m.gr/modules/aut h/courses.php	83
7 ^ο	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	ΟΙΚ 476	5	E	N/A	3	7	N/A		83
7 ^ο	ΔΙΚΑΙΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΔΙΚ 365	5	E	N/A	3	7	N/A		83
7 ^ο	ΔΙΕΘΝΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	ΟΙΚ 465	5	E	N/A	3	7	N/A	http://eclass.uow m.gr/modules/aut h/courses.php	83
7 ^ο	ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ	ΟΙΚ 415	5	E	N/A	3	7	N/A	http://eclass.uow m.gr/modules/aut h/courses.php	83
7 ^ο	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ	ΟΙΚ 325	5	E	N/A	3	7	N/A		83
7 ^ο	ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ	ΜΜΕ 415	5	E	N/A	3	7	N/A	http://eclass.uow m.gr/modules/aut h/courses.php	83
7 ^ο	Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ	ΑΛΒ 405	5	EE	N/A	3	7	N/A		84
7 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ζ'	ΒΛΓ 405	5	EE	N/A	3	7	N/A	http://eclass.uow m.gr/courses/BAL KAN143/	84
7 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (20 ^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)	ΡΜΝ 405	5	EE	N/A	3	7	N/A		85
7 ^ο	ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΡΩΣΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ	ΡΩΣ 405	5	EE	N/A	3	7	N/A		85

	ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ									
7 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (19 ^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)	ΣΕΡ 405	5	ΕΕ	N/A	3	7	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN134/	85
7 ^ο	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΤΡΚ 405	5	ΕΕ	N/A	3	7	N/A		86
7 ^ο	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΣΠΟΥΔΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	071	5	ΕΕ	N/A	3	7	N/A		86
7 ^ο	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	Z3	5	ΕΕ	N/A	3	7	N/A		86
8 ^ο	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ	ΟΙΚ 451	5	Υ	N/A	3	8	N/A		88
8 ^ο	Η ΕΕ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	ΔΣΧ 455	5	Ε	N/A	3	8	N/A		89
8 ^ο	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ II	ΠΟΕ 455	5	Ε	N/A	3	8	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN128/	89
8 ^ο	ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΟΙΚ 361	5	Ε	N/A	3	8	N/A		90
8 ^ο	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΟΙΚ 255	5	Ε	N/A	3	8	N/A	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-4.html#Z3	90
8 ^ο	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (1990 κ. εξ.)	ΠΟΕ 305	5	Ε	N/A	3	8	N/A		91
8 ^ο	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ II	ΜΜΕ 475	5	Ε	N/A	3	8	N/A		91
8 ^ο	ΕΙΔΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΔΙΚ 405	5	Ε	N/A	3	8	N/A		91
8 ^ο	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΛΗ 405	5	Ε	N/A	3	8	N/A		92
8 ^ο	ΕΡΕΥΝΑ ΑΓΟΡΑΣ	ΟΙΚ 495	5	Ε	N/A	3	8	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/auth/courses.php	92
8 ^ο	ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	ΟΙΚ 456	5	Ε	N/A	3	8	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/auth/courses.php	92
8 ^ο	ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ	ΔΙΚ 415	5	Ε	N/A	3	8	N/A		92
8 ^ο	ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ	ΑΛΒ 455	5	ΕΕ	N/A	3	8	N/A		92

8 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Η΄	ΒΛΓ 455	5	ΕΕ	N/A	3	8	N/A		93
8 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	PMN 455	5	ΕΕ	N/A	3	8	N/A		93
8 ^ο	ΦΩΝΗΤΙΚΗ ΦΩΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ	ΡΩΣ 455	5	ΕΕ	N/A	3	8	N/A		94
8 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (20 ^ο ς ΑΙΩΝΑΣ)	ΣΕΡ 455	5	ΕΕ	N/A	3	8	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN135/	94
8 ^ο	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (1923-ΣΗΜΕΡΑ)	ΤΡΚ 455	5	ΕΕ	N/A	3	8	N/A		95
8 ^ο	ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ	ΧΩΡ 475	5	ΕΕ	N/A	3	8	N/A		95
8 ^ο	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗΣ	ΧΩΡ 465	5	ΕΕ	N/A	3	8	N/A		96
8 ^ο	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΓΛΩΣΣΙΑ - ΔΙΓΛΩΣΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΥΕ 257	5	ΕΕ	N/A	3	8	N/A		96
(ύτυπη) ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ «ΓΛΩΣΣΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»										
5 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΑΛΒ 305	10	Ε	N/A	6	5	N/A		98
5 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΒΛΓ 305	10	Ε	N/A	6	5	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN148/	98
5 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	PMN 305	10	Ε	N/A	6	5	N/A		98
5 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΡΩΣ 305	10	Ε	N/A	6	5	N/A		99
5 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΣΕΡ 305	10	Ε	N/A	6	5	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/author/courses.php	99
5 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΤΡΚ 305	10	Ε	N/A	6	5	N/A		99
5 ^ο	ΘΕΩΡΙΕΣ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΩΝ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΠΟΕ 315	5	Υ	N/A	3	5	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/author/courses.php	100
5 ^ο	ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	ΠΟΛ 315	5	Ε	N/A	3	5	N/A		100

5 ^ο	Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ	ΠΟΛ 305	5	E	N/A	3	5	N/A		101
5 ^ο	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΣΤ 265	5	E	N/A	3	5	N/A		101
5 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ: ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ Ι	ΡΩΣ 315	5	E	N/A	3	5	N/A		102
5 ^ο	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ	ΠΟΛ 325	5	E	N/A	3	5	N/A		102
5 ^ο	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΙΣΤ 305	5	E	N/A	3	5	N/A		103
5 ^ο	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	ΥΕ 256	5	E	N/A	3	5	N/A		103
5 ^ο	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ: ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΛΑΜ	ΘΡΣ 305	5	E	N/A	3	5	N/A		104
5 ^ο	ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ	ΠΟΕ 465	5	EE	N/A	3	5	N/A		104
5 ^ο	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	Υ 112	5	EE	N/A	3	5	N/A		104
5 ^ο	ΜΟΥΣΕΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ	ΥΕ 234	5	EE	N/A	3	5	N/A		105
5 ^ο	ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΔΙΚ 355	5	EE	N/A	3	6	N/A		105
6 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΑΛΒ 355	10	E	N/A	6	6	N/A		107
6 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΒΛΓ 355	10	E	N/A	6	6	N/A		107
6 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΡΜΝ 355	10	E	N/A	6	6	N/A		107
6 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΡΩΣ 355	10	E	N/A	6	6	N/A		107
6 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΣΕΡ 355	10	E	N/A	6	6	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/author/courses.php	108
6 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΤΡΚ 355	10	E	N/A	6	6	N/A		108
6 ^ο	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (19 ^{ος} - 20 ^{ος} α.ι.)	ΙΣΤ 375	5	Y	N/A	3	6	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/author/courses.php	108
6 ^ο	ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΛΑΒΩΝ	ΙΣΤ 365	5	E	N/A	3	6	N/A		109
6 ^ο	ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ ΣΤΗ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ	ΧΩΡ 355	5	E	N/A	3	6	N/A	https://compus.uowm.gr/BAL164/	109
6 ^ο	ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΕΤΑΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΑΝΘ 355	5	E	N/A	3	6	N/A		110

6 ^ο	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ	ΠΟΛ 355	5	E	N/A	3	6	N/A		110
6 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ: ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ II	ΡΩΣ 365	5	E	N/A	3	6	N/A		110
6 ^ο	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ	ΠΟΕ 355	5	E	N/A	3	6	N/A		111
6 ^ο	ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	ΥΕ 141	5	E	N/A	3	6	N/A		111
6 ^ο	ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΚΑΙ ΣΛΑΒΟΙ	ΙΣΤ 385	5	EE	N/A	3	6	N/A	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-4.html#IST385	112
6 ^ο	ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΕΣ	545	5	EE	N/A	3	6	N/A		112
6 ^ο	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	Υ 306	5	EE	N/A	3	6	N/A		113
6 ^ο	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ	0503 E	5	EE	N/A	3	6	N/A		113
7 ^ο	Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ	ΑΛΒ 405	5	E	N/A	3	7	N/A		115
7 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ζ'	ΒΛΓ 405	5	E	N/A	3	7	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN143/	115
7 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (20 ^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)	PMN 405	5	E	N/A	3	7	N/A		116
7 ^ο	ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΡΩΣΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ	ΡΩΣ 405	5	E	N/A	3	7	N/A		116
7 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (19 ^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)	ΣΕΡ 405	5	E	N/A	3	7	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN134/	117
7 ^ο	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΤΡΚ 405	5	E	N/A	3	7	N/A		117
7 ^ο	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΕΣΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ)	ΙΣΤ 415	5	E	N/A	3	7	N/A		118
7 ^ο	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΩΝ ΣΛΑΒΩΝ	ΙΣΤ 425	5	E	N/A	3	7	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/auth/courses.php	118

7 ^ο	ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗΣ	ΑΝΘ 455	5	E	N/A	3	7	N/A		119
7 ^ο	ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΠΟΛ 405	5	E	N/A	3	7	N/A		119
7 ^ο	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (1789-1945)	ΙΣΤ 355	5	E	N/A	3	7	N/A	http://eclass.uowm.gr/modules/auth/courses.php	119
7 ^ο	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	ΤΡΚ 425	5	E	N/A	3	7	N/A		120
7 ^ο	Α.Π. ΤΣΕΧΩΦ ΩΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ ΡΩΣΙΚΟΥ ΡΕΑΛΙΣΜΟΥ	ΡΩΣ 425	5	E	N/A	3	7	N/A		120
7 ^ο	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΣΠΟΥΔΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	071	5	E	N/A	3	7	N/A		120
7 ^ο	ΙΣΛΑΜ ΚΑΙ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΘΡΣ 405	5	E	N/A	3	7	N/A		121
7 ^ο	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΠΟΕ 451	5	EE	N/A	3	7	N/A		121
7 ^ο	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΜΕ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΜΜΕ 465	5	EE	N/A	3	7	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN146/	121
7 ^ο	ΝΕΟΤΕΡΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΙΔΕΕΣ	732	5	EE	N/A	3	7	N/A		122
7 ^ο	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (1945 κ. εξ.)	ΟΙΚ 355	5	EE	N/A	3	7	N/A		122
8 ^ο	ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ	ΑΛΒ 455	5	E	N/A	3	8	N/A		124
8 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Η΄	ΒΛΓ 455	5	E	N/A	3	8	N/A		124
8 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	PMN 455	5	E	N/A	3	8	N/A		125
8 ^ο	ΦΩΝΗΤΙΚΗ ΦΩΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ	ΡΩΣ 455	5	E	N/A	3	8	N/A		125
8 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (20 ^ο ς ΑΙΩΝΑΣ)	ΣΕΡ 455	5	E	N/A	3	8	N/A	http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN135/	126
8 ^ο	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (1923-ΣΗΜΕΡΑ)	ΤΡΚ 455	5	E	N/A	3	8	N/A		126
8 ^ο	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ (ΑΠΟ ΤΟΝ 9 ^ο ΩΣ ΚΑΙ ΤΟΝ 15 ^ο ΑΙΩΝΑ)	ΙΣΤ 465	5	E	N/A	3	8	N/A		127

8 ^ο	ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ	ΧΩΡ 475	5	E	N/A	3	8	N/A		127
8 ^ο	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗΣ	ΧΩΡ 465	5	E	N/A	3	8	N/A		128
8 ^ο	ΣΛΑΒΙΚΗ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ	ΒΛΓ 475	5	E	N/A	3	8	N/A		129
8 ^ο	ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ Ι-ΙΙ	ΤΡΚ 475	5	E	N/A	3	8	N/A		130
8 ^ο	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΙ/ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΤΙΚΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ (εναλλάσσονται ανά έτος)	ΡΩΣ 475/ ΡΩΣ 485	5	E	N/A	3	8	N/A		130
8 ^ο	ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	1202 E	5	E	N/A	3	8	N/A		131
8 ^ο	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΓΛΩΣΣΙΑ - ΔΙΓΛΩΣΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΥΕ 257	5	E	N/A	3	8	N/A		131
8 ^ο	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ 1804-1945	ΙΣΤ 475	5	E	N/A	3	8	N/A		131
8 ^ο	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (1990 κ. εξ.)	ΠΟΕ 305	5	EE	N/A	3	8	N/A		132
8 ^ο	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΟΙΚ 255	5	EE	N/A	3	8	N/A	http://www.balkan.uowm.gr/ep-courses-yr-4.html#Z3	132
8 ^ο	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΙΙ	ΜΜΕ 475	5	EE	N/A	3	8	N/A		133
8 ^ο	ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ - ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ	Υ 106	5	EE	N/A	3	8	N/A		133
8 ^ο	ΕΙΔΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΔΙΚ 405	5	EE	N/A	3	8	N/A		133

Πίνακας 12.2 Μαθήματα Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών (Ακαδημαϊκό έτος 2010-11)											
Εξάμηνο Σπουδών	Μαθήματα Προγράμματος Σπουδών (ανά εξάμηνο)	Κωδικός Μαθήματος	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες (ονοματεπώνυμο και βαθμίδα)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ), Εργαστήριο (Ε) & αντίστοιχες ώρες/εβδ.	Πολλαπλή Βιβλιογραφία (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	Χρήση εκπαιδ. μέσων (Ναι/Όχι)	Επάρκεια Εκπαιδευτικών Μέσων (Ναι/Όχι ³)	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους Φοιτητές;
1 ^ο	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ Ι	ΟΙΚ 101	Γ. Μακρής Αν. Καθηγητής		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
1 ^ο	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ Ι	ΠΟΕ 101	Δ. Ακριβούλης Επ. καθηγητής		ΝΑΙ	ΝΑΙ					ΝΑΙ
1 ^ο	ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ	ΙΣΤ 101	Α. Δεληκάρη Λέκτορας		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
1 ^ο	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ Ι	ΠΛΗ 101	Ν. Κουτσουπιάς Επ. Καθηγητής		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
1 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΑΛΒ 101	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
1 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΒΛΓ 101	ΕΕΔΙΠ/ Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
1 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΡΜΗ 101	Κ. Σούτσιου Λέκτορας		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
1 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΡΩΣ 101	ΕΕΔΙΠ/ Ειδικός Επιστήμονας		ΝΑΙ	ΝΑΙ					

			ΠΔ 407-80								
1 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΣΕΡ 101	Σ. Μαυρογένη Λέκτορας		NAI	NAI					
1 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΤΡΚ 101	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					
1 ^ο	ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΑΓΓ 101	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					
1 ^ο	ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄	ΓΑΛ 101	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					
2 ^ο	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΙΙ	ΟΙΚ 151	Χ. Νίκας Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI
2 ^ο	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ	ΑΝΘ 151	Ι. Μάνος Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI
2 ^ο	ΝΕΟΤΕΡΗ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΣΤ 405	Σ. Δορδανάς Λέκτορας		NAI	NAI					NAI
2 ^ο	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΙΙ	ΠΛΗ 151	Ν. Κουτσουπιάς Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					
2 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΑΛΒ 151	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
2 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΒΛΓ 151	ΕΕΔΙΠ/ Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
2 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΡΜΝ 151	Κ. Σούτσιου Λέκτορας		NAI	NAI					
2 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΡΩΣ 151	ΕΕΔΙΠ/ Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
2 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΣΕΡ 151	Σ. Μαυρογένη Λέκτορας		NAI	NAI					
2 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΤΡΚ	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					
2 ^ο	ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΑΓΓ 151	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					
2 ^ο	ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β΄	ΓΑΛ 151	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					

3 ^ο	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΟΙΚ 221	Α. Σαρρή Αν. Καθηγήτρια		NAI	NAI					NAI
3 ^ο	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΠΟΕ 201	Β. Βλασίδης Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI
3 ^ο	ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ Ι	ΟΙΚ 111	Π. Μιχαηλίδης Λέκτορας		NAI	NAI					
3 ^ο	ΒΑΛΚΑΝΙΑ: ΧΩΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ' ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	ΧΩΡ 201	Ε. Γαβρά Επ. Καθηγήτρια		NAI	NAI					NAI
3 ^ο	ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	ΠΛΗ 205	Ν. Κουτσομπιάς Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI
3 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΑΛΒ 201	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
3 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΒΑΓ 201	ΕΕΔΙΠ/ Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
3 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΡΜΝ 201	Κ. Σούτσιου Λέκτορας		NAI	NAI					
3 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΡΩΣ 201	ΕΕΔΙΠ/ Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
3 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΣΕΡ 201	Σ. Μαυρογένη Λέκτορας		NAI	NAI					
3 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΤΡΚ 201	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					
3 ^ο	ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΑΓΤ 201	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					
3 ^ο	ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ'	ΓΑΛ 201	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					
4 ^ο	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ	ΔΣΧ 251	Κ. Κεντρωτής Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI
4 ^ο	ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ	ΔΙΚ 301	Ν. Ζάκος Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					

4 ^ο	ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ	ΠΟΕ 405	Γ. Χρησιδης Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI
4 ^ο	ΔΥΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	ΠΟΛ 251	Γ. Σταυριανός Λέκτορας		NAI	NAI					NAI
4 ^ο	ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	ΠΛΗ 255	Ν. Κουτσουπιάς Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI
4 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΑΛΒ 251	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
4 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΒΛΓ 251	ΕΕΔΙΠ/ Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
4 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΡΜΝ 251	Κ. Σούτσιου Λέκτορας		NAI	NAI					NAI
4 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΡΩΣ 251	ΕΕΔΙΠ/ Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
4 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΣΕΡ 251	Σ. Μαυρογένη Λέκτορας		NAI	NAI					
4 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΤΡΚ 251	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					
4 ^ο	ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΑΓΓ 251	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					
4 ^ο	ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Δ΄	ΓΑΛ 251	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					
(άτυπη) ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ «ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»											
5 ^ο	ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ	ΔΣΧ 301	Κ. Κεντρωτής Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI
5 ^ο	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΟΙΚ 201	Αικ. Σαρρή Αν. Καθηγήτρια		NAI	NAI					
5 ^ο	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	ΟΙΚ 301	Χ. Νίκας Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					

5 ^ο	ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ	ΠΟΕ 465	Γ. Χρηστίδης Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI
5 ^ο	ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	ΟΙΚ 211	Χ. Νίκας Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					
5 ^ο	ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΔΙΚ 355	Ν. Ζάικος Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					
5 ^ο	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ/ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ στο Ζ' εξάμηνο (εναλλάσσονται ανά έτος)	ΟΙΚ 315/ ΟΙΚ 375	Γ. Μακρής Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					
5 ^ο	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΔΙΚ 251	Ν. Ζάικος Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI
5 ^ο	ΑΡΧΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	ΟΙΚ 365			NAI	NAI					
5 ^ο	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ	Υ 307	Π. Μιχαηλίδης Λέκτορας		NAI	NAI					
5 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε'	ΑΛΒ 305	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
5 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε'	ΒΛΓ 305	ΕΕΔΙΠ/ Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
5 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε'	ΡΜΝ 305	Κ. Σούτσιου Λέκτορας		NAI	NAI					
5 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε'	ΡΩΣ 305	ΕΕΔΙΠ/ Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
5 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε'	ΣΕΡ 305	Σ. Μαυρογένη Λέκτορας		NAI	NAI					
5 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε'	ΤΡΚ 305	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					

5 ^ο	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΣΤ 265	Σ. Δορδανάς Λέκτορας		NAI	NAI					NAI
5 ^ο	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	ΥΕ 256	Ε. Γαβρά Επ. Καθηγήτρια		NAI	NAI					
6 ^ο	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	ΟΙΚ 251	Γ. Μακρής Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI
6 ^ο	ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ	ΟΙΚ 301	Α. Πανόπουλος Λέκτορας		NAI	NAI					NAI
6 ^ο	ΘΕΩΡΙΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ Ι	ΔΣΧ 201	Δ. Ακριβούλης Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					
6 ^ο	Η ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	ΟΙΚ 385	Γ. Μακρής Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					
6 ^ο	ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ (εναλλάσσονται ανά έτος)	ΟΙΚ 445/ ΟΙΚ 485	Α. Σαρρή Αν Καθηγήτρια		NAI	NAI					
6 ^ο	ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΙΙ	ΟΙΚ 161	Π. Μιχαηλίδης Λέκτορας		NAI	NAI					NAI
6 ^ο	ΕΝΤΥΠΙΑ ΜΜΕ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΜΜΕ 405	Β. Βλασίδης Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI
6 ^ο	ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	ΟΙΚ 395	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
6 ^ο	ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	ΔΙΚ 305	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
6 ^ο	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΟΙΚ 435	Π. Μιχαηλίδης Λέκτορας		NAI	NAI					
6 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΑΛΒ 355	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
6 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΒΑΓ' 355	ΕΕΔΙΠ/		NAI	NAI					

			Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80								
6 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	PMN 355	Κ. Σούτσιου Λέκτορας		NAI	NAI					
6 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΡΩΣ 355	ΕΕΔΙΠ/ Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
6 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΣΕΡ 355	Σ. Μαυρογένη Λέκτορας		NAI	NAI					
6 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΤΡΚ 355	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					
6 ^ο	ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΛΑΒΩΝ	ΙΣΤ 365	Α. Δεληκάρη Λέκτορας		NAI	NAI					NAI
6 ^ο	ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΥΕ 141	Α. Δημητριάδου Μέλος ΔΕΠ ΠΤΝ		NAI	NAI					
7 ^ο	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	ΔΙΚ 455	Ν. Ζάικος Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					
7 ^ο	ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΕ	ΔΣΧ 405	Κ. Κεντρωτής Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					
7 ^ο	ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ/ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ στο Ε' εξάμηνο (εναλλάσσονται ανά έτος)	ΟΙΚ 375/ ΟΙΚ 315	Γ. Μακρής Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI
7 ^ο	ΘΕΩΡΙΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΙΙ	ΔΣΧ 255	Δ. Ακριβούλης Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					
7 ^ο	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΠΟΕ 451	Γ. Χρησιδης Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					
7 ^ο	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΜΕ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΜΜΕ 465	Β. Βλασιδης Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					

7 ^ο	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (1945 κ. εξ.)	ΟΙΚ 355	Χ. Νίκας Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					
7 ^ο	ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΑ	ΟΙΚ 475	Π. Μιχαηλίδης Λέκτορας		NAI	NAI					
7 ^ο	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	ΟΙΚ 476	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
7 ^ο	ΔΙΚΑΙΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΔΙΚ 365	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
7 ^ο	ΔΙΕΘΝΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	ΟΙΚ 465	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
7 ^ο	ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ	ΟΙΚ 415	Α. Πανόπουλος Λέκτορας		NAI	NAI					
7 ^ο	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ	ΟΙΚ 325	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
7 ^ο	ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ	MME 415	Α. Πανόπουλος Λέκτορας		NAI	NAI					
7 ^ο	Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ	ΑΛΒ 405	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
7 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ζ'	ΒΛΓ 405	Κ. Νιχωρίτης Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					
7 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (20 ^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)	PMN 405	Κ. Σούτσιου Λέκτορας		NAI	NAI					
7 ^ο	ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΡΩΣΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ	ΡΩΣ 405	Α. Πάππου Αν. Καθηγήτρια		NAI	NAI					
7 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (19 ^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)	ΣΕΡ 405	Σ. Μαυρογένη Λέκτορας		NAI	NAI					
7 ^ο	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΤΡΚ 405	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
7 ^ο	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΣΠΟΥΔΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	071	Κ. Βρυνιώτη Μέλος ΔΕΠ ΠΤΝ		NAI	NAI					

7 ^ο	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	Z3	Ε. Τσακνίδου Μέλος ΔΕΠ ΠΤΔΕ		NAI	NAI					
8 ^ο	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ	ΟΙΚ 451	Χ. Νίκας Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					
8 ^ο	Η ΕΕ ΣΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	ΔΣΧ 455	Κ. Κεντρωτής Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					
8 ^ο	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΙΙ	ΠΟΕ 455	Δ. Ακριβούλης Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					
8 ^ο	ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΟΙΚ 361	Α. Σαρρή Αν. Καθηγήτρια		NAI	NAI					
8 ^ο	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΟΙΚ 255	Α. Σαρρή Αν. Καθηγήτρια		NAI	NAI					NAI
8 ^ο	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (1990 κ. εξ.)	ΠΟΕ 305	Γ. Χρηστίδης Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					
8 ^ο	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΙΙ	MME 475	Β. Βλασιδής Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					
8 ^ο	ΕΙΔΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΔΙΚ 405	Ν. Ζάικος Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI
8 ^ο	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΠΛΗ 405	Π. Μιχαηλίδης Λέκτορας		NAI	NAI					
8 ^ο	ΕΡΕΥΝΑ ΑΓΟΡΑΣ	ΟΙΚ 495	Α. Πανόπουλος Λέκτορας		NAI	NAI					
8 ^ο	ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ	ΟΙΚ 456	Α. Πανόπουλος Λέκτορας		NAI	NAI					
8 ^ο	ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ	ΔΙΚ 415	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
8 ^ο	ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ	ΑΛΒ 455	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
8 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Η΄	ΒΛΓ 455	Κ. Νιχωρίτης Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					

8 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	PMN 455	Κ. Σούτσιου Λέκτορας		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
8 ^ο	ΦΩΝΗΤΙΚΗ ΦΩΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ	ΡΩΣ 455	Α. Πάππου Αν. Καθηγήτρια		ΝΑΙ	ΝΑΙ					ΝΑΙ
8 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (20 ^ο ΑΙΩΝΑΣ)	ΣΕΡ 455	Σ. Μαυρογένη Λέκτορας		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
8 ^ο	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (1923-ΣΗΜΕΡΑ)	ΤΡΚ 455	Αποσπασμένη από ΜΕ		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
8 ^ο	ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ	ΧΩΡ 475	Ε. Γαβρά Επ. Καθηγήτρια		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
8 ^ο	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗΣ	ΧΩΡ 465	Ε. Γαβρά Επ. Καθηγήτρια		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
8 ^ο	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΓΛΩΣΣΙΑ - ΔΙΓΛΩΣΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΥΕ 257	Ε. Γρίβα Μέλος ΔΕΠ ΠΤΔΕ		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
(άτυπη) ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ «ΓΛΩΣΣΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»											
5 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΑΛΒ 305	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-8ο		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
5 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΒΛΓ 305	ΕΕΔΙΠ/ Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-8ο		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
5 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	PMN 305	Κ. Σούτσιου Λέκτορας		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
5 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΡΩΣ 305	ΕΕΔΙΠ/ Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-8ο		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
5 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΣΕΡ 305	Σ. Μαυρογένη Λέκτορας		ΝΑΙ	ΝΑΙ					

5 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ε΄	ΤΡΚ 305	Αποσπασμένη από ΜΕ		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
5 ^ο	ΘΕΩΡΙΕΣ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΩΝ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΠΟΕ 315	Ι. Μάνος Επ. Καθηγητής		ΝΑΙ	ΝΑΙ					ΝΑΙ
5 ^ο	ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ	ΠΟΛ 315	Ε. Γαβρά Επ. Καθηγήτρια		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
5 ^ο	Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ	ΠΟΛ 305	Γ. Σταυριανός Λέκτορας		ΝΑΙ	ΝΑΙ					ΝΑΙ
5 ^ο	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΙΣΤ 265	Σ. Δορδανάς Λέκτορας		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
5 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ: ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ Ι	ΡΩΣ 315	Α. Πάππου Αν. Καθηγήτρια		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
5 ^ο	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ	ΠΟΛ 325	Κ. Ντίνας Μέλος ΔΕΠ ΠΤΔΕ		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
5 ^ο	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΙΣΤ 305	Σ. Ηλιάδου-Τάχου Μέλος ΔΕΠ ΠΤΔΕ		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
5 ^ο	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	ΥΕ 256	Ε. Γρίβα Μέλος ΔΕΠ ΠΤΔΕ		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
5 ^ο	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ: ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΛΑΜ	ΘΡΣ 305	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
5 ^ο	ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ	ΠΟΕ 465	Γ. Χρηστίδης Επ. Καθηγητής		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
5 ^ο	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	Υ 112	Γ. Ιορδανίδης Μέλος ΔΕΠ ΠΤΔΕ		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
5 ^ο	ΜΟΥΣΕΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ	ΥΕ 234	Α. Ανδρέου Μέλος ΔΕΠ ΠΤΔΕ		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
5 ^ο	ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΔΙΚ 355	Ν. Ζάικος Επ. Καθηγητής		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
6 ^ο	ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ΄	ΑΛΒ 355	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		ΝΑΙ	ΝΑΙ					

6 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΒΛΓ 355	ΕΕΔΙΠ/ Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
6 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΡΜΝ 355	Κ. Σούτσου Λέκτορας		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
6 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΡΩΣ 355	ΕΕΔΙΠ/ Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
6 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΣΕΡ 355	Σ. Μαυρογένη Λέκτορας		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
6 ^ο	ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤ'	ΤΡΚ 355	Αποσπασμένη από ΜΕ		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
6 ^ο	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (19 ^{ος} - 20 ^{ος} αι.)	ΙΣΤ 375	Σ. Δορδανάς Λέκτορας		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
6 ^ο	ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΛΑΒΩΝ	ΙΣΤ 365	Α. Δεληκάρη Λέκτορας		ΝΑΙ	ΝΑΙ					ΝΑΙ
6 ^ο	ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ ΣΤΗ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ	ΧΩΡ 355	Ε. Γαβρά Επ. Καθηγήτρια		ΝΑΙ	ΝΑΙ					ΝΑΙ
6 ^ο	ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΑ ΜΕΤΑΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΑΝΘ 355	Ι. Μάνος Επ. Καθηγητής		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
6 ^ο	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ	ΠΟΛ 355	Γ. Σταυριανός Λέκτορας		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
6 ^ο	ΡΩΣΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ: ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΙΙ	ΡΩΣ 365	Α. Πάππου Αν. Καθηγήτρια		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
6 ^ο	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ	ΠΟΕ 355	Α. Κυρίδης Μέλος ΔΕΠ ΠΤΝ		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
6 ^ο	ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	ΥΕ 141	Α. Δημητριάδου Μέλος ΔΕΠ ΠΤΔΕ		ΝΑΙ	ΝΑΙ					
6 ^ο	ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΚΑΙ ΣΛΑΒΟΙ	ΙΣΤ 385	Κ. Νιχωρίτης Αν. Καθηγητής		ΝΑΙ	ΝΑΙ					ΝΑΙ
6 ^ο	ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΕΣ	545	Δ. Μιχαήλ		ΝΑΙ	ΝΑΙ					

			Μέλος ΔΕΠ ΠΤΝ								
6 ^ο	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	Υ 306	Ε. Τσακνίδου Μέλος ΔΕΠ ΠΤΔΕ		NAI	NAI					
6 ^ο	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ	0503 Ε	Α. Κυρίδης Μέλος ΔΕΠ ΠΤΝ		NAI	NAI					
7 ^ο	Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ	ΑΛΒ 405	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
7 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ζ΄	ΒΛΓ 405	Κ. Νιχωρίτης Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					
7 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (20 ^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)	ΡΜΝ 405	Κ. Σούτσιου Λέκτορας		NAI	NAI					
7 ^ο	ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΡΩΣΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ	ΡΩΣ 405	Α. Πάππου Αν. Καθηγήτρια		NAI	NAI					
7 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (19 ^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)	ΣΕΡ 405	Σ. Μαυρογένη Λέκτορας		NAI	NAI					
7 ^ο	ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	ΤΡΚ 405	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					
7 ^ο	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΕΣΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ)	ΙΣΤ 415	Α. Δεληκάρη Λέκτορας		NAI	NAI					
7 ^ο	ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΩΝ ΣΛΑΒΩΝ	ΙΣΤ 425	Κ. Νιχωρίτης Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI
7 ^ο	ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗΣ	ΑΝΘ 455	Ι. Μάνος Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					
7 ^ο	ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΠΟΛ 405	Γ. Σταυριανός Λέκτορας		NAI	NAI					
7 ^ο	ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (1789-1945)	ΙΣΤ 355	Σ. Δορδανάς Λέκτορας		NAI	NAI					
7 ^ο	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	ΤΡΚ 425	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					

7 ^ο	Α.Π. ΤΣΕΧΩΦ ΩΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ ΡΩΣΙΚΟΥ ΡΕΑΛΙΣΜΟΥ	ΡΩΣ 425	Α. Πάππου Αν. Καθηγήτρια		NAI	NAI					
7 ^ο	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΣΠΟΥΔΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	071	Κ. Βρυνιώτη Μέλος ΔΕΠ ΠΤΝ		NAI	NAI					
7 ^ο	ΙΣΛΑΜ ΚΑΙ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΘΡΣ 405	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
7 ^ο	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΠΟΕ 451	Γ. Χρησιδης Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					
7 ^ο	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΜΜΕ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΜΜΕ 465	Β. Βλασιδης Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					
7 ^ο	ΝΕΟΤΕΡΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΙΔΕΕΣ	732	Ι. Μπέτσας Μέλος ΔΕΠ ΠΤΝ		NAI	NAI					
7 ^ο	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (1945 κ. εξ.)	ΟΙΚ 355	Χ. Νίκας Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					
8 ^ο	ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ	ΑΛΒ 455	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
8 ^ο	ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Η '	ΒΛΓ 455	Κ. Νιχωρίτης Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					
8 ^ο	ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΡΜΝ 455	Κ. Σούτσου Λέκτορας		NAI	NAI					
8 ^ο	ΦΩΝΗΤΙΚΗ ΦΩΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ	ΡΩΣ 455	Α. Πάππου Αν. Καθηγήτρια		NAI	NAI					NAI
8 ^ο	ΣΕΡΒΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (20 ^{ος} ΑΙΩΝΑΣ)	ΣΕΡ 455	Σ. Μαυρογένη Λέκτορας		NAI	NAI					
8 ^ο	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (1923-ΣΗΜΕΡΑ)	ΤΡΚ 455	Αποσπασμένη από ΜΕ		NAI	NAI					
8 ^ο	ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ (ΑΠΟ ΤΟΝ 9 ^ο ΩΣ ΚΑΙ ΤΟΝ 15 ^ο ΑΙΩΝΑ)	ΙΣΤ 465	Α. Δεληκάρη Λέκτορας		NAI	NAI					

8 ^ο	ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ	ΧΩΡ 475	Ε. Γαβρά Επ. Καθηγήτρια		NAI	NAI					
8 ^ο	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗΣ	ΧΩΡ 465	Ε. Γαβρά Επ. Καθηγήτρια		NAI	NAI					
8 ^ο	ΣΛΑΒΙΚΗ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ	ΒΛΓ 475	Κ. Νιχωρίτης Αν. Καθηγητής		NAI	NAI					
8 ^ο	ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑ Ι-ΙΙ	ΤΡΚ 475	Ειδικός Επιστήμονας ΠΔ 407-80		NAI	NAI					
8 ^ο	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΔΙΑΛΕΚΤΟΙ/ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΤΙΚΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ (εναλλάσσονται ανά έτος)	ΡΩΣ 475/ ΡΩΣ 485	Α. Πάππου Αν. Καθηγήτρια		NAI	NAI					
8 ^ο	ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	1202 Ε	Ι. Βαμβακίδου Μέλος ΔΕΠ ΠΤΝ		NAI	NAI					
8 ^ο	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΓΛΩΣΣΙΑ - ΔΙΓΛΩΣΣΙΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΥΕ 257	Ε. Γρίβα Μέλος ΔΕΠ ΠΤΔΕ		NAI	NAI					
8 ^ο	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ 1804-1945	ΙΣΤ 475	Σ. Δορδανάς Λέκτορας		NAI	NAI					
8 ^ο	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (1990 κ. εξ.)	ΠΟΕ 305	Γ. Χρηστίδης Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					
8 ^ο	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΟΙΚ 255	Α. Σαρρή Αν. Καθηγήτρια		NAI	NAI					NAI
8 ^ο	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΙΙ	ΜΜΕ 475	Β. Βλασίδης Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					
8 ^ο	ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ - ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ	Υ 106	Δ. Αναστασίου Μέλος ΔΕΠ ΠΤΝ		NAI	NAI					
8 ^ο	ΕΙΔΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΔΙΚ 405	Ν. Ζάικος Επ. Καθηγητής		NAI	NAI					NAI

Πίνακας 13.1
Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
Ακαδημαϊκό έτος 2010-11
Τίτλος ΠΜΣ: «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη»

α.α.	Μάθημα	Κωδικός Μαθήματος	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες (ονοματεπώνυμο & βαθμίδα)	Υποχρεωτικό (Υ) Κατ' επιλογήν (Ε) Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ), Εργαστήριο (Ε)	Σε ποιο εξάμηνο διδάχθηκε; (Εαρ.-Χειμ.)	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογήθηκε από τους Φοιτητές;
1	ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	ΠΟΛ 511	http://eclass.uowm.gr/modules/auth/course.php	42	Κ. Κεντρωτής Αν. Καθηγητής	Υ		ΧΑ	16	16	16	ΝΑΙ
2	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΗ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ	ΠΟΛ 523	www.balkan.uowm.gr/ep-graduate.html	42	Γ. Χρηστίδης Επ. Καθηγητής	Υ		ΧΑ	16	16	16	ΝΑΙ
3	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗΣ	ΟΙΚ 545	www.balkan.uowm.gr/ep-graduate.html	42	Γ. Μακρής Αν. Καθηγητής	Υ		ΧΑ	16	16	16	ΝΑΙ
4	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	ΚΕΠ 511	www.balkan.uowm.gr/ep-graduate.html	42	Ι. Μάνος/Α. Δεληκάρη	ΥΥ		ΧΑ	16			ΝΑΙ
5	ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΩΝ Η/Υ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	ΚΕΠ 521	http://eclass.uowm.gr/modules/auth/course.php	42	Ν. Κουτσουπιάς Επ. Καθηγητής Π. Μιχαηλίδης Λέκτορας &	ΥΥ		ΧΑ	16			

					Π. Γκόλια							
6	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ- ΤΗΤΑΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗΣ	ΟΙΚ 571	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html	42	Α. Σαρρή Αν. Καθηγήτρια	Y		EB	16	17	17	NAI
7	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ	ΟΙΚ 573	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html	42	Χ. Νίκας Αν. Καθηγητής	Y		EB	16	17	17	
8	ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΣΤΗ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ	ΔΙΚ 575	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html	42	Ν. Ζάικος Επ. Καθηγητής	Y		EB	16	16	16	NAI
9	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ	ΔΣΧ 577	http://eclass.uowm.gr /courses/BALKAN132	42	Δ. Ακριβούλης Επ. Καθηγητής	Y		EB	16	16	13	NAI
10	ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ MANATZMENT	ΟΙΚ 632	http://eclass.uowm.gr /modules/auth/course s.php	42	Α. Σαρρή Αν. Καθηγήτρια & Α. Πανόπουλος Λέκτορας	E		ΧΓ	15			
11	ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩ- ΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΚ 634	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html	42	ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΘΗΚΕ	E		ΧΓ				
12	ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ ΤΗΣ ΕΕ	ΔΣΧ 632	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html		Κ. Κεντρωτής Αν. Καθηγητής	E		ΧΓ	12	12	12	
13	ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	ΔΣΧ 634	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html		ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΘΗΚΕ	E		ΧΓ				

14	ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΔΙΚ 632	www.balkan.uowm.gr/ ep-graduate.html		ΔΕΝ ΠΡΟΣΦΕΡΘΗΚΕ	Ε		ΧΓ				
15	Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗ	ΚΕΠ 634	http://eclass.uowm.gr /courses/BALKAN144		Χ. Νίκας Αν. Καθηγητής, Ι. Μάνος Επ. Καθηγητής & Β. Βλασιδης Επ. Καθηγητής	Ε		ΧΓ	12	13	13	ΝΑΙ

Πίνακας 13.2
Μαθήματα Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
Ακαδημαϊκό έτος 2010-11
Τίτλος ΠΜΣ: «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της ΝΑ Ευρώπης»

α.α.	Μάθημα	Κωδικός Μαθήματος	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Υπεύθυνος Διδάσκων και Συνεργάτες (ονοματεπώνυμο & βαθμίδα)	Υποχρεωτικό (Υ) Κατ' επιλογήν (Ε) Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ)	Διαλέξεις (Δ), Φροντιστήριο (Φ), Εργαστήριο (Ε)	Σε ποιο εξάμηνο διδάχθηκε; (Εαρ.-Χειμ.)	Αριθμός φοιτητών που ενεγράφησαν στο μάθημα	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική ή επαναληπτική εξέταση	Αξιολογή- θηκε από τους Φοιτητές;
Κατεύθυνση «Γλώσσες, Φιλολογία και Πολιτισμός της ΝΑ Ευρώπης»												
1	ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN156/		Δεν διδάχθηκε	Υ		ΧΑ				
2	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ		http://eclass.uowm.gr/modules/auth/		Α. Κυρίδης Καθηγητής & Ν. Κουτσουπιάς Επ. Καθηγητής	Υ		ΧΑ	16	16	16	ΝΑΙ
3	ΓΕΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ				Σ. Καμαρούδης Επ. Καθηγητής & Ε. Γρίβα Επ. Καθηγήτρια	Υ		ΧΑ				
4	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΤΟΥ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ				Δεν διδάχθηκε	Υ		ΧΑ				
5	ΣΛΑΒΟΛΟΓΙΑ				Κ. Νιχωρίτης Αν Καθηγητής	Υ		ΕΒ	16	16	16	ΝΑΙ

6	ΤΟΥΡΚΟΛΟΓΙΑ				Κ. Καμπουρίδης	Y		ΕΒ				NAI
7	ΡΩΣΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ				Ι. Βαμβακίδου Αν. Καθηγήτρια & Τ. Τριανταφυλλίδου ΠΔ 407/80	Y		ΕΒ				
8	ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΣ (KYRILLO- METHODIENISTIKA - ΚΥΡΙΛΛΟΜΕΘΟΔΙΟΛΟΓΙΑ)				Κ. Νιχωρίτης Αν Καθηγητής	E		ΧΓ	16	16	16	NAI
9	ΣΛΑΒΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (9 ^{ος} - 14 ^{ος} αι.).				Κ. Νιχωρίτης Αν Καθηγητής	E		ΧΓ	16	16	16	NAI
10	ΜΕΛΕΤΗ ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ				Κ. Νιχωρίτης Αν Καθηγητής	E		ΧΓ	16	16	16	NAI
11	ΙΣΛΑΜ ΚΑΙ ΒΑΛΚΑΝΙΑ				Κ.Καμπουρίδης	E		ΧΓ				NAI
12	ΜΕΛΕΤΗ ΟΘΩΜΑΝΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ				Κ.Καμπουρίδης/ Γ. Σαλακίδης	E		ΧΓ				NAI
13	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ				Δ.Μαρκάτη ΠΔ 407/80	E		ΧΓ				NAI
14	ΣΛΑΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ				Α. Πάππου Αν Καθηγήτρια	E		ΧΓ				NAI
15	ΡΩΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ 19 ^{ου} αι.				Τ. Τριανταφυλλίδου ΠΔ 407/80	E		ΧΓ				NAI
16	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΕΥΞΕΙΝΙΑΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ				Τ.Τριανταφυλλίδου ΠΔ 407/80	E		ΧΓ				
Κατεύθυνση «Κοινωνικές, Πολιτισμικές και Πολιτικές Δομές στη ΝΑ Ευρώπη»												
17	ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN156/		Σ. Δορδανάς Λέκτορας	Y		ΧΑ	17	16	16	NAI
18	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ		http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN156/		Α. Κυρίδης	Y		ΧΑ	17	17	17	NAI

			m.gr/modules/aut h/		Καθηγητής & Ν. Κουτσουπιάς Επ. Καθηγητής							
19	ΓΕΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ				Σ. Καμαρούδης Επ. Καθηγητής & Ε. Γρίβα Επ. Καθηγήτρια	Y		XA				
20	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΤΟΥ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ				Ε. Γαβρά Επ. Καθηγήτρια	Y	(Δ)	XA	17	16+1 (<1> από το ακαδ. έτος 2009-10)	16+1	NAI
21	ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗΣ: ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ		http://eclass.uow m.gr/courses/BAL KAN121/		Ι. Μάνος Επ. Καθηγητής	Y	(Δ)+(Ε)	EB	17	17	17	NAI
22	ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ				Ε. Γαβρά Επ. Καθηγήτρια (λόγω εκπ.αδείας, αντικαταστάθηκε από Γ.Χρηστίδη Επ. Καθηγητή & Ν. Ζαΐκο Επ. Καθηγητή)	Y	(Δ)	EB	17	12+1 (<1> από το ακαδ. έτος 2009-10)	12+1	NAI
23	ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ				Α. Κυρίδης Καθηγητής	Y		EB				NAI
24	ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ				Γ. Χρηστίδης	E		ΧΓ	10	10	8	NAI

	ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ				Επ. Καθηγητής							
25	ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ: «ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΤΟΠΟΙ» ΜΝΗΜΕΙΑΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ				Ε. Γαβρά Επ. Καθηγήτρια	E	(Δ) + (Φ)	ΧΓ	8	7	7	NAI
26	ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ		http://eclass.uowm.gr/modules/author/courses.php		Ι. Μάνος Επ. Καθηγητής	E	(Δ)+(Ε)	ΧΓ	17	13	13	NAI
27	ΜΟΡΦΕΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ				Δεν διδάχθηκε	E		ΧΓ				
28	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ (1912-1945)		http://eclass.uowm.gr/courses/BALKAN155/		Σ. Δορδανός Λέκτορας	E		ΧΓ	16	11	11	NAI
29	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΝΑ ΕΥΡΩΠΗΣ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ				Γ. Μακρής Αν Καθηγητής & Α. Σαρρή Αν. Καθηγήτρια	E		ΧΓ	4	3	3	NAI

Πίνακας 14.1
Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων
του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΜΔΕ)
Τίτλος ΠΜΣ: «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη»

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των απόφοιτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2010-2011	7		1 (=14%)	5 (=72%)	1 (=14%)	7,77
2009-2010	9		2 (=22%)	4 (=45%)	3 (=33%)	7,94
2008-2009	13			10 (=77%)	3 (=23%)	8,08
2007-2008	9			4 (=45%)	5 (=55%)	8,56
Σύνολο	38		3 (=8%)	23 (=60%)	12 (=32%)	8,11

Πίνακας 14.2
Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων
του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΜΔΕ)
Τίτλος ΠΜΣ: «Σπουδές στις Γλώσσες και τον Πολιτισμό των Χωρών της ΝΑ Ευρώπης»
(λειτουργεί από το 2009)

Έτος Αποφοίτησης	Συνολικός αριθμός αποφοιτησάντων	Κατανομή Βαθμών (αριθμός φοιτητών και % επί του συνόλου των αποφοιτησάντων)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (στο σύνολο των απόφοιτων)
		5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2010-2011	3				3 (=100%)	9,2
2009-2010						
2008-2009						
2007-2008						
Σύνολο	3				3 (=100%)	9,2

Πίνακας 15 Αριθμός Επιστημονικών δημοσιεύσεων των μελών ΔΕΠ του Τμήματος										
	A	B	Γ	Δ	E	ΣΤ	Z	H	Θ	I
2010-2011	3	6		9	9	8		3	6	2
2009-2010	2	8		14	5	18		5	10	2
2008-2009	1	14	1	20	2	15		8	8	3
2007-2008	6	14	4	13	1	17		1	7	9
Σύνολο	12	42	5	56	17	58		17	31	16

Επεξηγήσεις:

- A = Βιβλία/μονογραφίες
 B = Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές
 Γ = Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές
 Δ = Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές
 E = Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές
 ΣΤ = Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους
 Z = Συλλογικοί τόμοι στους οποίους επιστημονικός εκδότης είναι μέλος ΔΕΠ του Τμήματος
 H = Άλλες εργασίες
 Θ = Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά
 I = Βιβλιοκρισίες που συντάχθηκαν από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος

Πίνακας 16 Αναγνώριση του ερευνητικού έργου του Τμήματος							
	A	B	Γ	Δ	E	ΣΤ	Z
2010-2011	96	6		8	6	5	
2009-2010	59	12		6	4	12	
2008-2009	57	6		4	4	9	
2007-2008	42	20	9	9	4	7	
Σύνολο	254	44	9	27	18	33	

Επεξηγήσεις:

- A = Ετεροαναφορές
 B = Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου
 Γ = Βιβλιοκρισίες τρίτων για δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ του Τμήματος
 Δ = Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων
 E = Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών
 ΣΤ = Προσκλήσεις για διαλέξεις
 Z = Διπλώματα ευρεσιτεχνίας

Πίνακας 17
Διεθνής Ερευνητική/Ακαδημαϊκή Παρουσία Τμήματος

		2010-2011	2009-2010	2008-2009	2007-2008	Σύνολο
Αριθμός συμμετοχών σε διεθνή ανταγωνιστικά ερευνητικά προγράμματα	Ως συντονιστές	2	2	2	3	
	Ως συνεργάτες (partners)	5	7	6	10	
Αριθμός μελών ΔΕΠ με χρηματοδότηση από διεθνείς φορείς ή διεθνή προγράμματα έρευνας		5	6	5	7	
Αριθμός μελών ΔΕΠ με διοικητικές θέσεις σε διεθνείς ακαδημαϊκούς/ερευνητικούς οργανισμούς ή επιστημονικές εταιρείες						

12. Παραρτήματα

12.1. Κατάλογος των επιστημονικών δημοσιεύσεων των μελών του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία

Βιβλία/μονογραφίες

1. Ακριβούλης, Δημήτριος, *Εισαγωγή στη Μετασυντακτική Πολιτική Φιλοσοφία της Ευρώπης*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2007.
2. Ακριβούλης, Δημήτριος, *Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, οι Μεγάλες Δυνάμεις και τα Βαλκάνια, 1928-1932*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο, 2009.
3. Βλασιδής, Βλάσης, *Στη Μεθόριο Ελλάδας-FYROM*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο, 2010.
4. Δορδανάς, Στράτος Ν., *Η Γερμανική Στολή στη Ναφθαλίνη: Επιβιώσεις του δοσιλογισμού στη Μακεδονία, 1945-1974*, Αθήνα: Εκδόσεις Εστία, 2011.
5. Δορδανάς, Στράτος Ν., *Το Αίμα των Αθών: Αντίποινα των γερμανικών αρχών κατοχής στη Μακεδονία, 1941-1944*, Αθήνα: Εκδόσεις Εστία, 2007.
6. Δορδανάς, Στράτος Ν., *Έλληνες εναντίον Ελλήνων: Ο κόσμος των Ταγμάτων Ασφαλείας στην κατοχική Θεσσαλονίκη, 1941-1944*, Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 2006.
7. Φωτιάδης, Κωνσταντίνος, Στράτος Δορδανάς, Ιάκωβος Μιχαηλίδης, Αθώα Θύματα στο Βέρμιο: Οι Πύργοι και το Μεσόβουνο στην Κατοχή, 1941-1944, Θεσσαλονίκη: Δήμος Βερμίου-Εκδόσεις Αδερφών Κυριακίδη, 2010.
8. Νάσκου-Περράκη, Παρασκευή, Νίκος Ζάικος, Καλλιόπη Χαϊνογλου, *Διπλωματικό και προξενικό δίκαιο*, Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα (Κείμενα Διεθνούς Πρακτικής 3 - Διεύθυνση: Στ. Περράκης), 2010.
9. Κεντρωτής, Κυριάκος, «Περιτειχισμένες Πολιτείες»: Ευρωπαϊκή Ένωση και Δυτικά Βαλκάνια, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο, 2011.
10. Κεντρωτής, Κυριάκος, *Εξωτερική Πολιτική της ΕΕ και Μεταρρυθμιστική Συνθήκη. Ένας νέος «Προμηθέας Δεσμώτης»;*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2010.
11. Κεντρωτής, Κυριάκος, *Θεωρήσεις και Δράσεις των Εξωτερικών Σχέσεων της ΕΕ. Ταξιδεύοντας με οδηγό τον 'μικρό Πρίγκιπα'*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2006.
12. Μακρής, Γεώργιος, *Εισαγωγή στην Προβληματική των Νεώτερων Θεωριών Διανομής του Εισοδήματος*, Β' Έκδοση Αναθεωρημένη, Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2009.
13. Νίκας, Χρήστος, *Αθλητοί Πόροι και Οικονομική Ανάπτυξη: Η Περίπτωση της Ελλάδας στη Μεταπολεμική Περίοδο*, Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 2006.
14. Πάππου-Ζουραβλιόβα, Αικατερίνη, *Γλώσσα και Πολιτισμός των Ελλήνων της Αζοφικής: Η συμβολή των ελληνικών μεταφράσεων των έργων του Α.Π. Τσέχοφ στη δημιουργία ελληνικής λογοτεχνικής γλώσσας στην τέως Σοβιετική Ένωση*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αντ. Σταμούλη, 2009.
15. Σταυριανός, Γεώργιος, *Η Νέα Αφήγηση του Κόσμου*, Θεσσαλονίκη:

Εκδόσεις Αντ. Σταμούλη, 2011.

16. Χρηστίδης, Γεώργιος, *Από τον Μιλόσεβιτς στον Κοστούνιτσα: Οι πολιτικές εξελίξεις στη Σερβία και η σερβική πολιτική στο Κοσσυφοπέδιο, 1987-2008*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Βάνια, 2008.

Επιμέλειες βιβλίων

1. Yannis Stefanidis, Vlas Vlasidis, Evangelos Kofos, *Macedonian Identities Through Time: Interdisciplinary approaches*, Thessaloniki: Epikentro, 2010.
2. Στεφανίδης, Ιωάννης, Βλάσης Βλασίδης και Ευάγγελος Κωφός (επιμ.), *Μακεδονικές Ταυτότητες στο Χρόνο: Διεπιστημονικές προσεγγίσεις*, Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, 2008.
3. Γαβρά, Ελένη (επιμ.), *Διαδρομές και Κόμβοι Εμπορίου και Πολιτισμού στα Βαλκάνια. Διαδρομή πρώτη: Εμπορικοί σταθμοί των Ελλήνων στη Ρουμανία*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2008.
4. Marks Stephan, *Γιατί ακολούθησαν τον Χίτλερ; Η ψυχολογία του Εθνικοσοσιαλισμού [Warum folgten Sie Hitler? Die Psychologie des Nationalsozialismus]*, Düsseldorf: Patmos Verlag, 2007], επιμ. μτφρ. Στράτος Ν. Δορδανάς, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαδήμας (υπό έκδοση).
5. Δορδανάς, Στράτος Ν., Θεοφάνης Μαλκίδης (επιμ.), *Σαμοθράκη: Ιστορία-αρχαιολογία-πολιτισμός*, Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου, Σαμοθράκη 1-2 Σεπτεμβρίου 2006, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο, 2008.
6. Δορδανάς, Στράτος Ν., Αθανάσιος Καλλιανιώτης, Ιάκωβος Δ. Μιχαηλίδης (επιμ.), *Η Φλώρινα στο Έπος του Σαράντα. Η ιστορία των σιδηρών συνταγμάτων της*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2008.
7. Αντωνίου, Γιώργος, Στράτος Δορδανάς, Νίκος Ζάικος, Νίκος Μαραντζίδης (επιμ.), *Το Ολοκαύτωμα στα Βαλκάνια*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο, 2011.
8. Constantinides, Aristotle, Nikos Zaikos (eds.), *The Diversity of International Law – Essays in Honour of Professor Kalliopi K. Koufa*, Boston/ Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2009.
9. Κεντρωτής, Κυριάκος (επιμ.), *Μετά το «Τέλος» της Ιστορίας*, Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρη, 2011.
10. Δαλκαβούκης, Βασίλης, Ιωάννης Μάνος, Χριστίνα Βέικου (επιμ.), *Ανυποψίαστοι Ανθρωπολόγοι, Καχύποπτοι Φοιτητές: Διδάσκοντας την Ανθρωπολογία σε αυτούς που δεν τη χρειάζονται*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2010.
11. Nitsiakos, Vassilis, Ioannis Manos, Georgios Ageopoulos, Alik Angelidou, Vassilis Dalkavoukis (eds.), *Balkan Border Crossings: Second Annual of the Konitsa Summer School*. Berlin: LIT Verlag, 2011.
12. Nitsiakos, Vassilis, Ioannis Manos, Georgios Ageopoulos, Alik Angelidou, Vassilis Dalkavoukis (eds.), *Balkan Border Crossings: First Annual of the Konitsa Summer School*. Berlin: LIT Verlag, 2008.
13. Νιχωρίτης, Κωνσταντίνος (επιμ.), *Σλαβωνική Γλώσσα (εκ της Χρηστομαθείας της Σλαβωνικής Γλώσσας ερανισθείσης υπό Νεοφύτου ιερομονάχου Ριλλιώτου-Λεξικόν (1852)*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αντ. Σταμούλη, 2008.
14. Νιχωρίτης, Κώστας (επιμ.), *Σπαράγματα Βυζαντινοσλαβικής Κληρονομιάς*,

Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές

1. Ακριβούλης, Δημήτριος, «Φιλοσοφία της Επιστήμης και Θεωρία Διεθνών Σχέσεων: Μια αναθεώρηση της σχέσης τους από τη σκοπιά της ερμηνευτικής φαινομενολογίας», *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, Τεύχος 38 (υπό έκδοση).
2. Βλασιδής, Βλάσης, Νίκος Κουτσουπιάς, «Έντυπα και Ηλεκτρονικά Μέσα Ενημέρωσης στο Νομό Καστοριάς κατά το Έτος 2007», *Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων* (υπό έκδοση).
3. Gavra, Eleni G., Georgia Gemenetzi, "Protection and Management of Architectural and Cultural Heritage in FYROM Today: An attempt at promoting European perspective", *Studia Universitatis Babes - Bolyai, Studia Europaea*, LIII, Vol. 2, 2008, pp. 53-71. Also available online at: <http://www.euro.ubbcluj.ro/studia/issues/steur2008_2.pdf>
4. Gavra, Eleni, "The Greek Presence in the Black Sea: 'Traces' of architectural identity in 'related locales'", *Crkvene Studije*, Vol. 6, 2009, pp. 421-444.
5. Delikari, Aggeliki, "Acta Heinz Miklas", *Palaeobulgarica*, Vol. 32, No. 4, 2008, pp. 101-109.
6. Δεληκάρη, Αγγελική, «Ζητήματα Ιστορικής Γεωγραφίας των Βαλκανίων. Ι. Η επισκοπή Αχριδού και η μητρόπολη Μορ(ρ)αχριδών», *Ελληνικά*, Τόμος 60, 2010, σελ. 151-191.
7. Dordanas, Stratos, „Der griechische Bürgerkrieg „innerhalb der Mauer“: Auswirkungen des Bürgerkrieges auf die Stadt Thessaloniki“, *Thetis*, Vol. 13, No. 14, 2007, pp. 250-253.
8. Dordanas, Stratos, Vaios Kalogrias, „Die bulgarische Okkupation in Ostmakedonien und Thrakien (1941-1943)“, *Südostforschungen*, Vol. 68, 2009, pp. 400-417.
9. Δορδανάς, Στράτος, «Μνημεία Κατοχικής Μνήμης στη Μακεδονία (1944-2002): Κατασκευές, καταστροφές και 'υιοθεσίες'», *Τστωρ*, Τόμος 15, 2009, σελ. 247-275.
10. Δορδανάς, Στράτος, «'Οι Βούλγαροι προ των πυλών': Στρατιωτικές ανακατατάξεις και πολιτικές ζυμώσεις στη γερμανοκρατούμενη Μακεδονία, Ιούλιος 1943-Φεβρουάριος 1944», *Εγνατία*, Τόμος 12, 2008, σελ. 9-19.
11. Δορδανάς, Στράτος, «Στην Κολυμβήθρα του Σιλωάμ: Από τον δωσιλογισμό της κατοχής στην εθνικοφροσύνη του εμφυλίου», *Ουτοπία*, Τόμος 82, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2008, σελ. 73-84.
12. Δορδανάς, Στράτος, «Στρατός και Πρόσφυγες: Η προσφυγική εγκατάσταση στη Μακεδονία μέσα από δύο στρατιωτικές εκθέσεις του 1925», *Μικρασιατική Σπίθα*, Τόμος 16, 2011, σελ. 165-172.
13. Δορδανάς, Στράτος, Βάιος Καλογριάς, «'Η Πρωτεύουσα του Βορρά': Πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις στη Θεσσαλονίκη τη δεκαετία του '40», *Επιστημονική Επετηρίδα Θεσσαλονίκη*, Κέντρο Ιστορίας Δήμου Θεσσαλονίκης, Τόμος 7, 2008, σελ. 363-380.
14. Δορδανάς, Στράτος, «Η πιο 'Μεγάλη Ημέρα' του Κατοχικού Εμφυλίου στην Κεντρική Μακεδονία: Η μάχη του Κιλκίς, 4.11.1944», *Κλειώ*, Τόμος 3,

- 2006, σελ. 17-33.
15. [Kentrotis](#), Kyriakos, "European Union and the Balkans: Between symbiosis and integration?", *Romanian Journal of European Affairs*, Vol. 10, No. 3, 2010, pp. 56-69.
 16. [Kentrotis](#), Kyriakos, "The European Union and the Balkans: Multilevel structures between national interests, regional quests and global challenges", *Southeastern Europe*, Vol. 1, No. 1, 2007, pp. 32-52.
 17. [Kentrotis](#), Kyriakos, „Die Balkanpolitik der Europäischen Union“, *Zeitschrift für Außen- und Sicherheitspolitik/ZfAS*, Vol. 4, No. 1, 2011, pp. 43-52.
 18. [Κεντρωτής](#), Κυριάκος, «Αγχωμένοι Σύμμαχοι-Δύσπιστοι Εταίροι: Οι σχέσεις της ΕΕ με την Ιαπωνία ανάμεσα στις περιφερειακές αναζητήσεις και στην παγκόσμια πολιτική», *Αγορά χωρίς Σύνορα*, Τόμος 13, Τεύχος 1, 2007, Αθήνα, σελ. 38-57.
 19. [Κεντρωτής](#), Κυριάκος, «Αναζητώντας την Ευρωπαϊκή Πιστοποίηση. Η ελληνική εξωτερική πολιτική στις αναλύσεις της γερμανικής επιστημονικής κοινότητας», *Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου*, Τόμος 27, Τεύχος 2, 2007, σελ. 303-322.
 20. [Κεντρωτής](#), Κυριάκος, «Ελλάδα-Βαλκάνια και ΕΕ. Τριάντα χρόνια αναζήτησης δομών και χώρων», *Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική*, Τόμοι 21-22, 2011, σελ. 211-218.
 21. Γκόλια, Παρασκευή, Νίκος [Κουτσουπιάς](#), Αργύρης Κυρίδης, Ιφιγένεια Βαμβακίδου, «Εθνικοί Στόχοι και Εθνικές Τελετουργίες: Ο ρόλος των σχολικών γιορτών», *Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων*, Τόμος 8, 2007, σελ. 142-155.
 22. [Κουτσουπιάς](#), Νίκος, Αναστάσιος [Ιορδάνογλου](#), «Παράγοντες που επηρεάζουν τη Φωνολογική Ενημερότητα Ελλήνων Φοιτητών κατά την Εκμάθηση της Τουρκικής Γλώσσας», *Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων*, Τόμος 8, 2007, σελ. 82-93.
 23. [Makris](#), Georgios, « La Politique Monétaire des Pays du Sud-Est Européen en vue de leur adhésion à l'U.E. et son impact sur leur croissance économique », *Les Cahiers du CEDIMES*, Vol. 1, No. 2, Nouvelle série, 2007, pp. 63-83.
 24. [Makris](#), Georgios, « Mondialisation et croissance des pays de l'Europe Centrale et Orientale: quelles perspectives pour le développement durable ? », XVIIIème Colloque Fédérateur International de l'Institut CEDIMES, 22-23 Mai 2008 – Paris (France), *Les Cahiers du CEDIMES*, Vol. 3, No. 1 – Nouvelle série, 2009, pp. 3-14.
 25. [Μαυρογένη](#), Σταυρούλα, «Τα Σχολικά Εγχειρίδια Ιστορίας της FYROM για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (έκδοσης 2005)», *Άρδην*, Τεύχος 67 (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2007), σελ. 42-47.
 26. Stefanidis, Vasilis K., Panagiotis D. [Michailidis](#), Konstantinos G. Margaritis, "An Improved Performance Prediction Model for Matrix-Vector Multiplication on Clusters of Workstations", *HERMIS: The International Journal of Computer Mathematics and its Applications*, Vol. 8, pp. 77-83, online, 2007.
 27. [Michailidis](#), Panagiotis D., Konstantinos G. Margaritis, "A Programmable Array Processor Architecture for Flexible Approximate String Matching Algorithms", *Journal of Parallel and Distributed Computing*, Vol. 67, No.

- 2, 2007, pp. 131-141.
28. Michailidis, Panagiotis D., Konstantinos G. Margaritis, "Processor Array Architectures for Flexible Approximate String Matching", *Journal of Systems Architecture*, Vol. 54, Iss. 1-2, 2008, pp. 35-54.
29. Michailidis, Panagiotis D., Konstantinos G. Margaritis, "Parallel Direct Methods for Solving System of Linear Equations with Pipelining on a MultiCore using OpenMP", *Journal of Computational and Applied Mathematics*, July, 2011.
30. Blouchoutzi, Anastasia, Christos Nikas, "The Macroeconomic Implications of Emigrants' Remittances in Romania, Bulgaria and Albania", *Post-Communist Economies*, Vol. 22, No 4, 2010, pp. 547-558.
31. Delivani, Eleni, Christos Nikas, « Tourisme et développement durable en Europe », *Les Cahiers du CEDIMES*, Vol. 3 No. 1, 2009, pp. 102-111.
32. Mardas, Dimitri, Christos Nikas, "Economic Integration and Intra-Industry Trade Between the European Community and the Western Balkan Countries", *Transition Studies Review*, Vol. 15, No. 3, 2008, pp. 511-523.
33. Mardas, Dimitri, Christos Nikas, "European Integration, Intra-Industry Trade in Vertically Differentiated Products and the Balkan Countries", *International Advances in Economic Research*, Vol. 14, No. 4, 2008, pp. 355-368.
34. Mardas, Dimitri, Christos Nikas, "Trading and Investing in the Name of ...: Economic relations between Greece and FYROM", *Journal of Southeast Europe and Black Sea Studies*, Vol. 8, Issue 3, 2008, pp. 253-267.
35. Nikas, Christos, "Hidden Economy and Hyper-Inflation in Occupied Greece 1941-1944", *Archives of Economic History*, December 2008.
36. Nikas, Christos, Grigoris Baklavas, "Savings and Remitting Attitudes of the Albanian Emigrants - An exploratory data analysis", *Journal of Southeast Europe and Black Sea Studies, Special Issue: Migration and Development in Albania and Kosovo*, Vol. 9, Issue 4, 2009, pp. 481-495.
37. Νίκας, Χρήστος, Γρηγόρης Μπακλαβάς, «Ανάλυση Δεδομένων της Αποταμιευτικής και Επενδυτικής Συμπεριφοράς των Αλβανών Μεταναστών», *Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων*, Τόμος 9, 2008.
38. Νίκας, Χρήστος, Νίκος Κουτσουπιάς, «Διακλαδικό ή Ενδοκλαδικό Εμπόριο; Η ανάλυση των δεδομένων των ελληνο-αλβανικών εμπορικών συναλλαγών», *Τετράδια Ανάλυσης Δεδομένων*, Τόμος 8, 2007, σελ. 156-164.
39. Nichoritis, Konstantinos, "Atonskoto Novomahchenichestvo i Diakon Ignatii - Vasil Levsky", [«Το Αγιορείτικο Νέο Μαρτύριο και ο Διάκος Ιγνάτιος Vasil Levsky»], *Bahlgarsko Vahzrazhdane. Idei Lichnosti Sahbitja. Godishnik*, Vol. 10, 2008, pp. 211-218.
40. Νιχωρίτης, Κωνσταντίνος, «Οι Εκδόσεις της Μοσχόπολης και οι άγιοι Επτάριθμοι (Κύριλλος, Μεθόδιος, Κλήμης, Ναούμ, Γοράσδος, Αγγελάριος και Σάββας)», *Ηπειρωτικά Γράμματα*, περίοδος Β', έτος Ε', Τεύχος 10, 2006, σελ. 299-322.
41. Glentis, Aristotelis, Anastasios Panopoulos, Ilias Kapareliotis "Managing Security Issues", *Review of Business Information Systems*, Vol. 13, No. 3, 2009.

42. Kapareliotis, Ilias, Anastasios Panopoulos, "The Determinants of Brand Equity: The case of Greek quoted firms", *Managerial Finance*, Vol. 36, No. 3, pp. 225-233.
43. Kapareliotis, Ilias, Anastasios Panopoulos, George Panigyrakis, "Building Tourist Infrastructure through Mega Sport Events: The case of Beijing", *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, Vol. 22, No. 1, 2009, pp. 90-100.
44. Kitchen, Philip J., Anastasios Panopoulos, "Online Public Relations: The adoption process and innovation challenge, a Greek example", *Public Relations Review*, Vol. 36, No. 3, 2010, pp. 222-229.
45. Petridou, Eugenia, Aikaterini Sarri, and Lida P. Kyrgidou, "Entrepreneurship Education in Higher Educational Institutions: The gender dimension", *Gender in Management: an International Journal*, Vol. 24, Iss. 4, 2009, pp. 286-309.
46. Petridou, Eugenia, Katerina Sarri, "Developing Potential Entrepreneurs in Higher Education Institutes", *Journal of Enterprising Culture*, Vol. 19, Iss. 1, 2011, pp. 79-99.
47. Sarri, Katerina K., "Mentoring Female Entrepreneurs: A mentors' training intervention evaluation", *Journal of European Industrial Training*, Vol.35, Iss. 7, 2011, pp. 721-741.
48. Sarri, Katerina K., Ioannis L. Bakouros, and Eugenia Petridou, "Entrepreneur Training for Creativity and Innovation", *Journal of European Industrial Training*, Vol. 34, Iss. 3 , 2010, pp. 270-288.
49. Sarri, Katerina K., Eugenia Petridou, "Mentoring Support for Start Up Female Entrepreneurs: The Greek situation", The National Council of Graduate Entrepreneurship, Working Paper Series, Spring 2007.
50. Βαζακίδης, Αθανάσιος, Αικατερίνη Σαρρή, Αναστάσιος Χατζής, Δημήτριος Φωλίνας, «Έρευνα Υιοθέτησης Μεθόδων Κοστολόγησης για τη Λήψη Αποφάσεων από τις Ελληνικές Επιχειρήσεις Παροχής Υπηρεσιών Logistics της Βόρειας Ελλάδας», *Επιστημονική Επετηρίδα Εφαρμοσμένης Έρευνας* (υπό δημοσίευση).
51. Σαρρή, Αικατερίνη, «Διερεύνηση Ποιοτικών και Ποσοτικών Χαρακτηριστικών των Ελληνικών Επιχειρήσεων που Προβαίνουν σε Πράξεις Εξαγορών ή/και Συγχωνεύσεων», *Επιστημονική Επετηρίδα Εφαρμοσμένης Έρευνας*, Vol. XII, No. 2, 2006, σελ.. 23-50.
52. Stavrianos, George, Paraskevi Golia, Ifigenia Vamvakidou, Argyris Kyridis, and Christos Zagos, "The Internal Meaning of the Adverse Notional Conceptions about the West and East in Greek Society and Culture and the Adherence to Specific Cultural and National Stereotypes", *The International Journal of the Humanities*, Vol. 5, Iss. 2, pp. 17-28. Also available at <<http://www.Humanities-Journal.com>>
53. Τσιούμης, Κ. Τσιούμης, Ι. Βαμβακίδου, Π. Γκόλια, Γ. Σταυριανός, "Meaning of the terms Culture and Civilization in the Greek Newspapers 'Macedonia' and 'Thessaloniki'", Vol. 4, 2007. Also available at <<http://www.Humanities-Journal.com>>
54. Σταυριανός, Γιώργος, «Αισθητική: Μια κοινωνικο-πολιτικά προσαρμόσιμη μεταβλητή ή μια κοσμολογική σταθερά;», *Παιδαγωγικός Λόγος*, Τεύχος 3, 2008, σελ. 209-224.
55. Christidis, Yorgos, "The State of Islam in Post-communist Bulgaria",

Church Studies, Vol. 5, 2008, pp. 345-359.

56. Christidis, Yorgos, «Η Ειρηνευτική Συμφωνία της Αχρίδας του 2001 και η Εφαρμογή της» [στα βουλγαρικά], *Mezhdunarodni Otnoshenia*, Sofia, Knizhka 1, Godina XXXV, 2006, pp. 97-110.
57. Χρηστίδης, Γιώργος, «Η Ελλάδα και το 'Μακεδονικό Ζήτημα': Από τη δεκαετία του 1950 έως την υπογραφή της Ενδιάμεσης Συμφωνίας της Νέας Υόρκης, το Σεπτέμβριο του 1995» [στα βουλγαρικά], *Minalo*, Sofia, Vol. 4, 2006, pp. 67-81.
58. Χρηστίδης, Γιώργος, «Οι Μετα-Μιλόσεβιτς Σερβικές Κυβερνήσεις (2001-2006). Ένας απολογισμός», *Αγορά χωρίς Σύνορα*, Τόμος 14, Τεύχος 1, 2008, σελ. 44-67.

Πρακτικά συνεδρίων με κριτές

1. Akrivoulis, Dimitrios, "Beyond the Literality Test: The ideological functions of the Kosovo-Holocaust analogy", in the PSA Conference Proceedings 2011: Transforming Politics. New synergies, Novotel London West, London, UK, April 19-21, 2011 <http://www.psa.ac.uk/journals/pdf/5/2011/823_355.pdf>.
2. Akrivoulis, Dimitrios, "The 'Quantum-Politics' Metaphor in International Relations: Towards a hermeneutics of political metaphoricity", in the PSA Conference Proceedings 2007: Europe and Global Politics, University of Bath, Bath, UK, April 11-13, 2007 <<http://www.psa.ac.uk/journals/pdf/5/2007/Akrivoulis.pdf>>.
3. Ακριβούλης, Δημήτριος, «Ο Ουδέτερος Αμερικάνος», στο *Από τη Συνθήκη της Λωζάννης έως Σήμερα: Μνήμες και προβληματισμοί για τον Ελληνισμό της Μικράς Ασίας*, Πρακτικά του ΙΑ' Πανελληνίου Συνεδρίου 1922 – Μικρασιατική Καταστροφή, «Αλέξανδρος», Θεσσαλονίκη, 26-27 Νοεμβρίου 2010 (υπό έκδοση).
4. Vlasidis, Vlas, "Greek and Yugoslav Public Radio in the Decades of 40s and 50s", in *Mass Media and Propaganda in the Making of Cold War Europe*, ed. Judith Devlin, Conference Proceedings, January 11-13, 2007, University College Dublin (υπό έκδοση).
5. Vlasidis, Vlas, Eleni Gavra, "Military Cemeteries of the First World War in Macedonia Region: Routes of reading history in search the common cultural heritage", in the Proceedings of the 1st Specialty International Conference on Monumental Cemeteries. Knowledge, Conservation, Restyling and Innovation, CICOP, Modena, May 3-5, 2006, Roma, 2007, Vol. 1, pp. 179-189.
6. Βλασιδής, Βλάσης, «Μια Πρώτη Εισαγωγή στους Ραδιοφωνικούς και Τηλεοπτικούς Σταθμούς του Νομού Καβάλας», στα Πρακτικά του 3^{ου} Διεθνούς Βαλκανικού Συνεδρίου, Σεπτέμβριος 2010 (υπό έκδοση).
7. Βλασιδής, Βλάσης, «Παραδοσιακές και Ριζοσπαστικές Παρουσιάσεις του Μακεδονικού Αγώνα στον Ελληνικό Τύπο (1990-2005)», στα Πρακτικά του συνεδρίου «Πόλεμος και ταυτότητες. Μακεδονικός Αγώνας (1904-1908), Κατοχή-Εμφύλιος (1941-1949), Κυπριακός Αγώνας (1955-1959, 1964-1967)», του Κέντρου Ελληνικών Σπουδών του πανεπιστημίου του Yale, Αθήνα, 2006 (υπό έκδοση).
8. Βλασιδής, Βλάσης, «Τα Μέσα Ενημέρωσης στην Έδεσσα. Μια πρώτη προσέγγιση», στα Πρακτικά Τοπικού Συνεδρίου, Δεκέμβριος 2010 (υπό έκδοση).

9. **Βλασιδης**, Βλάσης, «Τα Μέσα Ενημέρωσης στο Νομό Γρεβενών. Χθες-σήμερα-αύριο», στα Πρακτικά του 4^{ου} Αναπτυξιακού Συνεδρίου Γρεβενών, Απρίλιος 2009 (υπό έκδοση).
11. **Gavra**, Eleni G., Catalina Preda, "Sulina: A land between nature and culture in the Danube Estuary (Romania)", in the Proceedings of the 9th International Congress on Architectural Heritage, Rehabilitation and Building, CICOP, Seville, July, 9-12, 2008, pp. 81-86.
10. **Gavra**, Eleni G., Eleni Delivani, Christos Nikas, "Management of Cultural and Architectural Heritage and Regional Development through Tourism. The case of Romania", in the Proceedings of the Federator Symposium of CEDIMES Institute, November 3-4, 2006, Targoviste, Romania.
12. **Gavra**, Eleni G., Georgia Gemenetzi, "Cultural Policy and Institutional Framework in FYROM: Direction for integration in European Union", in the Proceedings of the International Seminar of CEDIMES Institute 'European Spaces', October 8-9, 2008, Targoviste, Romania, pp. 301-310.
13. **Gavra**, Eleni, "Thessaloniki's Urban Pilot Project. Renewal and enhancement of the Historic Commercial Center", in the Proceedings of the Socrates workshop "A European vision for a historic part of the city of Thessaloniki", Department of Architecture, Aristotle University of Thessaloniki, Thessaloniki, 2007, pp. 12-15.
15. **Γαβρά**, Ελένη Γ., «Η Διαχείριση του Πολιτιστικού και Οικιστικού Αποθέματος στη Ν.Α. Ευρώπη, στο πλαίσιο των Πολιτικών Χωρικής Ανάπτυξης: Η Περίπτωση της Ρουμανίας», στο *Διαστάσεις της Μετάβασης και η Ευρωπαϊκή Προοπτική των Χωρών της Βαλκανικής*, Πρακτικά του Α' Επιστημονικού Συνεδρίου του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών, Φλώρινα, 20-22 Οκτωβρίου 2006, σελ. 571-593.
16. **Γαβρά**, Ελένη Γ., «Από τη Διερεύνηση της Παράδοσης στην Ανάδειξη του Χαρακτήρα του Τόπου. Πρότυπο Κέντρο Αγροτικής Φιλοξενίας και Ανοικτής Εκπαίδευσης 'Το Κοινό των Ποντίων'», στα Πρακτικά του 2^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ποντιακών Σπουδών, Δράμα, 27-29 Σεπτεμβρίου 2008 (υπό έκδοση).
17. **Γαβρά**, Ελένη Γ., «Η Διαχείριση του Ανθρωπογενούς Αποθέματος στην ΠΓΔΜ Σήμερα. Η ευρωπαϊκή προοπτική», στο *Προστασία, Αποκατάσταση και Βιώσιμη Ανάπτυξη του Φυσικού και Πολιτιστικού Περιβάλλοντος στην Ευρώπη. Δράση Jean Monnet*, Βέροια, 30 Νοεμβρίου-1 Δεκεμβρίου, 2007, σελ. 153-165.
18. **Γαβρά**, Ελένη Γ., «Η Ελληνική Παρουσία στον Εύξεινο Πόντο: 'Ιχνη αρχιτεκτονικής ταυτότητας σε 'συγγενείς τόπους'», στα Πρακτικά του 1^{ου} Συμποσίου «Μικρά Ασία»: Ιστορία – Πολιτισμός – Μνημεία, Σύλλογος Μικρασιατών Πτολεμαϊδας και Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Πτολεμαϊδα, 8-9 Νοεμβρίου 2008 (υπό έκδοση).
19. **Γαβρά**, Ελένη Γ., «Νομός Φλώρινας. Χωρική οργάνωση και οικιστική, πολιτισμός και περιβάλλον», παρουσίαση των συμπερασμάτων της σχετικής ενότητας από την συλλογική έκδοση της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών 'Το σύγχρονο πρόσωπο του νομού Φλώρινας. Διεπιστημονική προσέγγιση', στα Πρακτικά του 3^{ου} Παγκόσμιου Συνεδρίου Απανταχού Φλωρινιωτών, Ν.Α. Φλώρινας, Φλώρινα 30-31 Αυγούστου 2008 (υπό έκδοση).
20. **Γαβρά**, Ελένη Γ., «Πολιτιστική και Οικιστική Κληρονομιά Ελληνικού Ενδιαφέροντος στη Σημερινή Τουρκία. Εφικτά σενάρια διαχείρισης του

- μνημειακού αποθέματος για τον ιστορικό Πόντο», στα Πρακτικά του Πανελληνίου Επιστημονικού Συνεδρίου Ποντίων Εκπαιδευτικών, Θεσσαλονίκη, 8-10 Δεκεμβρίου 2006, σελ. 311-330.
21. Delikari, Aggeliki, "Die lange Vita des Hl. Klemens. Eine wichtige historische Quelle für die Verbreitung des Christentums auf dem Balkan. Kritische Beiträge zum Text", in *Problemi na Kirilo-Metodievoto delo i na bǎlgarskata kultura prez IX-X vek*, Sofija, 28 Septemvri-2 Oktomvri 2005 [Kirilo-Metodievski Studii 17.], Sofija, 2007, pp. 197-203.
 22. Delikari, Aggeliki, "Ein Beitrag zu historisch-geographischen Fragen auf dem Balkan: 'Paroria', Neue Angaben zur Lokalisierung des Klostergebietes von Gregorios Sinaites", in the Proceedings of the 21st International Congress of Byzantine Studies, ed. E. Jeffreys, London, 21-26 August 2006, Vol. 2: Abstracts of Panel Papers, London, 2006, pp. 219-220 (abstract) in *Heilige Berge und Wüsten. Byzanz und sein Umfeld. Referate auf dem 21. Internationalen Kongress für Byzantinistik*. London 21.-26. August 2006 [Denkschriften der phil.-hist. Klasse der ÖAW 379], Wien 2009, pp. 71-76.
 23. Delikari, Aggeliki, "Ein Beitrag zur Geistesgeschichte des Balkans: über die nur auf Slavisch erhaltenen Schriften des Gregorios Sinaites", in *Mnogokratnite prevodi v Južnoslavjanskoto Srednovekovie. Dokladi ot meždunarodnata konferencija*, ed. L. Taseva et al, Sofija, 7-9 Juli 2005 g., Sofija, 2006, pp. 467-478.
 24. Dordanas, Stratos N., and Vaios Kalogrias, „Das nationalsozialistische Polizehaftlager Pavlos Melas in Thessaloniki. Geschichte und Wahrnehmung“, in *Die Transformation der Lager. Annäherungen an die Orte nationalsozialistischer Verbrechen*, ed. Alexandra Klei, Katrin Stoll, and Annika Wienert, Bielefeld: Transcript Verlag, 2011, pp. 289-308.
 25. Dordanas, Stratos N., Vaios Kalogrias, „Deutsche Polizeibehörden im besetzten Griechenland, 1941-1944“, in *Die Polizei im NS-Staat*, Beiträge eines internationalen Symposiums an der Deutschen Hochschule der Polizei in Münster, Wolfgang Schulte (Hrsg.), Bd. 7, Verlag für Polizeiwissenschaft, Frankfurt, 2009, pp. 425-449.
 26. Δορδανάς, Στράτος Ε., «Από τις Προσκοπικές Ομάδες στη Δολοφονία Λαμπράκη. Η περίπτωση του Ξενοφώντος Γιοσμά», στο «Εχθρός» εντός των τειχών. Όψεις του δωσιλογισμού στην Ελλάδα της Κατοχής, επιμ. Ιάκωβος Μιχαηλίδης, Ηλίας Νικολακόπουλος, Χάγκεν Φλάισερ, Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, 2006, σσ. 231-247.
 27. Δορδανάς, Στράτος Ε., «Χαρακωμάτων Ταυτότητες: Ελληνο-γερμανικές αναπαραστάσεις στον Μεσοπόλεμο», στο *Ταυτότητες στον Ελληνικό Κόσμο (από το 1204 έως σήμερα)*, Πρακτικά του Δ' Πανευρωπαϊκού Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών, Granada, 9-12 Σεπτεμβρίου 2010 <http://www.eens.org/?page_id=1498>
 28. Δορδανάς, Στράτος, «Εξόντωση και Λεηλασία: Η Υπηρεσία Διαχειρίσεως Ισραηλιτικών Περιουσιών (ΥΔΙΠ)», στο *Το Ολοκαύτωμα στα Βαλκάνια*, επιμ. Γιώργος Αντωνίου, Στράτος Δορδανάς, Νίκος Ζάικος, Νίκος Μαραντζίδης, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο, 2011, σελ. 331-352.
 29. Δορδανάς, Στράτος, «Η 'Οργάνωση της Καρφίτσας': Κράτος και παρακράτος στη Θεσσαλονίκη τη δεκαετία του '60», στο *Η «Σύντομη» Δεκαετία του '60: Θεσμικό πλαίσιο, κομματικές στρατηγικές, κοινωνικές συγκρούσεις, πολιτισμικές διεργασίες*, επιμ. Άλκης Ρήγος, Σεραφείμ Ι. Σεφεριάδης, Ευάνθης Χατζηβασιλείου, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτης,

2008, σελ. 126-142.

30. Δορδανάς, Στράτος, «Ο Πόλεμος της Καθημερινότητας και η Καθημερινότητα του Πολέμου: Η Κατοχή και η Αντίσταση στη Θεσσαλία», στο *Η Εθνική Αντίσταση στη Θεσσαλία, 1941-1944: Ύπαιθρος και πόλη, άνθρωποι*, επιμ. Σταύρος Γ. Γουλούλης, Πρακτικά του 2^{ου} Συνεδρίου, Λάρισα, 24-25 Νοεμβρίου 2006, Εταιρεία Συλλογής-Διάσωσης Ιστορικών Αρχείων Ν. Λάρισας (1940-1974), Λάρισα, 2007, σελ. 79-87.
31. Δορδανάς, Στράτος, Νίκος Μαραντζίδης, «Αντικομμουνιστές της Μακεδονίας στα Έδρανα της Βουλής: Πολιτικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά», στο *Οι Εκλογές του 1946. Σταθμός στην πολιτική ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας*, επιμ. Γρηγόριος Ψαλλίδας, Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, 2008, σελ. 216-234.
32. Ζάικος, Νίκος, «Επισημάνσεις Σχετικά με το Νομικό Καθεστώς της Σαμοθράκης από την Άποψη του Διεθνούς Δικαίου», *Σαμοθράκη: Ιστορία-αρχαιολογία-πολιτισμός*, Πρακτικά επιστημονικού συνεδρίου Σαμοθράκης, 1-2 Σεπτεμβρίου 2006, επιμ. Στράτος Ν. Δορδανάς, Θεοφάνης Μαλκίδης, Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 2008, σελ. 213-228
33. Kentrotis, Kyriakos, "The Balkans and the EU: Severed threads-new skeins" [„Der Balkan und die Europäische Union: altes Garn im neuem Knäuel“], in *South-Eastern Europe Today: Problems and perspectives. The Greek and the German aspect*, Proceedings of the VIII Greek-German Symposium, I.M.X.A and Südosteuropa-Gesellschaft, Thessaloniki, May 8-9, 2008, Thessaloniki: IMXA, 2010, pp. 33-49.
34. Κεντρωτής, Κυριάκος, «ΕΕ και Διαπεριφερειακές Συνεργασίες: Πολυεπίπεδες αναζητήσεις και συνθέσεις δομών και ρόλων στην εποχή της παγκοσμιοποίησης», στο *Η Διεθνής Οικονομία στον 21^ο αιώνα. Προς την παγκοσμιοποίηση ή προς την κυριαρχία των περιφερειακών συνεργασιών;* Πρακτικά του Γ' Πανελλήνιου Συνεδρίου Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας του Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (Ι.Δ.Ο.Σ.), Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, 16-18 Μαΐου 2008, στο, Αντώνης Κόντης/Χαράλαμπος Τσαρδανίδης (επιμ.), *Διεθνής Πολιτική Οικονομία*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση (υπό εκτύπωση).
35. Koutsoupas, Nikos, "Visualizing Web Navigation Patterns with Factor Analysis", in AIC'07: Proceedings of the 7th WSEAS International Conference on Applied Informatics and Communications - Volume 7, 2007, pp. 380-385.
36. Palaiologou, Nektaria, Argyris Kyridis, Nikos Koutsoupas, Ifigenia Vamvakidou, "Religious Diversity and Intercultural Education: Depicting pupils' views throughout Greece", in the Proceedings "Intercultural Education: Paideia, Polity, Demoi", Religious Education and Interfaith Dialogue, Athens, 2009.
37. Γκόλια, Παρασκευή, Νίκος Κουτσομπιάς, Στέλλα Κασίδου, «Η Ελληνική Ιστορία ως Μάθημα του Δημοτικού Σχολείου. Διερεύνηση των επιλογών των δασκάλων της Π.Ε. ως προς τα γεγονότα/σταθμούς της σχολικής ιστορίας», στα Πρακτικά 3ου Πανελλήνιου Συνεδρίου «Ο Εκπαιδευτικός και το Έργο του: Παρελθόν-Παρόν-Μέλλον», Δράμα, 17-19 Οκτωβρίου 2008, σελ. 492-505.
38. Στογιαννίδης Α., Νίκος Κουτσομπιάς, «Σημειωτική και Ανάλυση Δεδομένων: Το Παράδειγμα του Συμβόλου και η Διδακτική Αξιοποίηση του στη Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Θρησκευτική Παιδαγωγική», στα Πρακτικά του 8^{ου} Εθνικού Συνεδρίου της Ελληνικής Σημειωτικής Εταιρείας, με θέμα

- «Σημειωτική και Ιδεολογίες: Σύνορα, Περιφέρειες, Διασπορές», Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας, 2007.
39. **Makris**, Georgios, Thomas Siskou, "The Choice of the Appropriate Exchange Rate Policy for the Post-socialist European Countries: A theoretical approach", in the ICOAE 2011 Proceedings, International Conference on Applied Economics, University of Perugia and Technological Institute of Western Macedonia, Perugia, August 25-27, 2011, pp. 379-386.
 40. **Makris**, Georgios, « Mondialisation et la crise financière internationale actuelle : une approche théorique de leurs liens », 56ème Congrès de l'Association Internationale des Economistes de Langue Française, Targoviste (Roumanie), 25-27 Mai 2009, CD-ROM, The Annals of « Valahia » University, Section Economic Sciences, 2009, pp. 83-92.
 41. **Makris**, Georgios, Konstantinos Filippidis, "Fiscal Policy under the EMU – Facts and prospects", EBEEC 3rd International Conference 2011, The Economies of Balkan and Eastern Europe Countries in the changed world, Pitesti – Romania, May 5-8, 2011, Cambridge Scholars Publishing (υπό έκδοση).
 42. **Μακρής**, Γεώργιος, Μαριαλένα Βουτσά, «Η Θεωρητική Τοποθέτηση των Διεθνών Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών σε Σχέση με τη Μετάβαση: Η περίπτωση των βαλκανικών χωρών», στο *Διαστάσεις της Μετάβασης και η Ευρωπαϊκή Προοπτική των Χωρών της Βαλκανικής*, Πρακτικά Α' Επιστημονικού Συνεδρίου του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη, 2007, σελ. 345–371.
 43. **Μακρής**, Γεώργιος, «Παγκοσμιοποίηση και Διεθνής Πολιτική Οικονομία: Μια Θεωρητική Προσέγγιση», στο *Η Διεθνής Οικονομία στον 21^ο αιώνα: Προς την παγκοσμιοποίηση ή προς την κυριαρχία των περιφερειακών συνεργασιών;*, Πρακτικά του Γ' Πανελληνίου Συνεδρίου Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας του Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων (ΙΔΟΣ), Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, 16-18 Μαΐου 2008, CD-ROM, arch. "Globalization and international Political Economy" (in Greek).
 44. **Manos**, Ioannis, Argyris Kyridis, Nektaria Palaiologou, et al. (2009) "The Construction of Modern Greek National Identity: Perceptions of 'Homeland' and 'Greekness' in Greek Pupils' and Students' Views in Northern Greece", in *Intercultural Education: Paideia, Polity, Demoi*, ed. Nektaria Palaiologou, Conference Electronic Proceedings, Athens, June 22-29, 2009.
 45. **Μάνος**, Ιωάννης, «Πολιτισμός, Πολιτική και Μειονοτικά Δικαιώματα στα Μετα-Κομμουνιστικά Βαλκάνια: Μια ανθρωπολογική οπτική», στο *Διαστάσεις της Μετάβασης και η Ευρωπαϊκή Προοπτική των Χωρών της Βαλκανικής*, Πρακτικά Α' Επιστημονικού Συνεδρίου του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη, 2007, σελ. 957-972.
 46. **Μάνος**, Ιωάννης, «Ζητήματα Μελέτης και Καταγραφής του Χορευτικού Πολιτισμού της Φλώρινας: Επιστημάνσεις, αναστοχασμοί και η ανάγκη για μία συστηματική διερεύνηση», στο Πρακτικά του 1^{ου} Συμποσίου Λαογραφικών Συλλογών Φλώρινας, 29-31 Οκτωβρίου 2008, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας, σελ. 44-51.
 47. **Μάνος**, Ιωάννης, «Χορευτικές Περιστάσεις, Επίδειξη Ταυτότητας και Ιδιοποίηση του Πολιτισμού στα Νότια Βαλκάνια», στα Πρακτικά του 3ου Συνεδρίου Λαϊκού Πολιτισμού «Χορός και Πολιτισμικές Ταυτότητες στα

- Βαλκάνια», ΤΕΦΑΑ Σερρών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2006, σελ. 401-408.
48. Μάνος, Ιωάννης, «Σύγχρονη Ανθρωπολογική Έρευνα στην Περιοχή της Φλώρινας: Θεωρητικοί άξονες, εννοιολογικά εργαλεία και πολιτισμικές αναπαραστάσεις της τοπικής πραγματικότητας», στα Πρακτικά του Συνεδρίου «Φλώρινα 1912-2002»: Ιστορία και Πολιτισμός 2004, σελ. 557-573.
 49. Μαυρογένη, Σταυρούλα, «Δυνατότητες, Κίνητρα και Αξιολόγηση της Διδασκαλίας της Σερβικής Γλώσσας στο Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών Φλώρινας του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας», στα Πρακτικά του Συνεδρίου του Τμήματος Εφαρμογών Ξένων Γλωσσών στη Διοίκηση και το Εμπόριο της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας του ΤΕΙ Ηπείρου με θέμα «Η Διδασκαλία των Ξένων Γλωσσών στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση», Ηγουμενίτσα, 9-11 Οκτωβρίου 2009 (υπό δημοσίευση).
 50. Kouzinopoulos, Charalambos S., Panagiotis D. Michailidis, Konstantinos G. Margaritis, "Experimental Results on Multiple Pattern Matching Algorithms for Biological Sequences", in the Proceedings of the International Conference on Bioinformatics Models, Methods and Algorithms (BIOINFORMATICS 2011), Rome, Italy, 2011, pp. 274-277.
 51. Michailidis, Panagiotis D., Konstantinos G. Margaritis, "A Parallel Implementation for Finding the Longest Common Subsequence", in the Proceedings of the 6th International Conference on Engineering Computational Technology (ECT'2008), Athens, Greece, 2008.
 52. Michailidis, Panagiotis D., Konstantinos G. Margaritis, "Experimental Study on Variants of the Zhu-Takaoka String Matching Algorithm", in the Proceedings of the 4th Balkan Conference in Informatics (BCI'2009), Thessaloniki, Greece, 2009, pp. 116-122.
 53. Michailidis, Panagiotis D., Konstantinos G. Margaritis, "Generalized Performance Model for Flexible Approximate String Matching on a Distributed System", in the Proceedings of the 11th Pan-Hellenic Conference on Informatics (PCI'2007), Patras, Greece, New Technologies Publications, 2007, Vol. II, pp. 279-288.
 54. Michailidis, Panagiotis D., Konstantinos G. Margaritis, "Implementing Parallel LU Factorization with Pipelining on a MultiCore using OpenMP", in the Proceedings of the 13th IEEE International Conference on Computational Science and Engineering (CSE-2010), Hong Kong SAR, China, 2010, pp.253-260.
 55. Michailidis, Panagiotis D., Konstantinos G. Margaritis, "Open Multi Processing (OpenMP) of Gauss-Jordan Method for Solving System of Linear Equations", in the Proceedings of the 11th IEEE International Conference on Computer and Information Technology (CIT-2011), Pafos, Cyprus, 2011, pp. 314-319.
 56. Michailidis, Panagiotis D., Konstantinos G. Margaritis, "Performance Evaluation of Multiple Approximate String Matching Algorithms Implemented with MPI Paradigm in an Experimental Cluster Environment, in the Proceedings of the 12th Pan-Hellenic Conference on Informatics (PCI'2008), Samos, Greece, 2008, pp. 168-172.
 57. Michailidis, Panagiotis D., Konstantinos G. Margaritis, "Performance Models for Matrix Computations on MultiCore Processors using OpenMP", in the Proceedings of the 11th International Conference on Parallel and

- Distributed Computing, Applications and Technologies (PDCAT'2010), Wuhan, China, 2010, pp. 375-380.
58. Nikas, Christos, "Growing through Community Support: The case of the EU and the perspectives for the new member-states", in the Proceedings of the Federator Symposium of CEDIMES Institute, November 3-4, 2006, Targoviste, Romania.
 59. Νίκας, Χρήστος, «Η Αποταμιευτική Πολιτική Συμπεριφορά και τα Εμβάσματα των Αλβανών Μεταναστών στην Ελλάδα», στο *Μετανάστευση στην Ελλάδα: Εμπειρίες-Πολιτικές-Προοπτικές*, επιμ. Τζένη Καβουνίδη, Αντώνης Κόντης, Θεόδωρος Λιανός, Ρωσσέτος Φακιάλας, Πρακτικά του Συνεδρίου του Ινστιτούτου Μεταναστευτικής Πολιτικής, Νοέμβριος 2006, Αθήνα: ΙΜΕΠΟ, 2008, σελ. 70-81.
 60. Νίκας, Χρήστος, «Μετάβαση και Μετανάστευση: Το βαλκανικό μοντέλο της μετανάστευσης», στα Πρακτικά του Συνεδρίου του ΙΝΕ της ΓΣΕΕ, Αθήνα, Νοέμβριος 2007.
 61. Nichoritis, Konstantinos, "Cultural Heritage as a Factor of Cohesion and not Partition of the Balkans Nations [Културно наслеђе као чинилац јединства а не поделе народа Балкана]", in the Proceedings of the VIII International Scientific Symposium in the memory of Academician Ph.D Dejan Medaković, Nis, June 3-4, 2009.
 62. Nichoritis, Konstantinos, "Die südslavische Schrifttradition auf Athos (Die Zelle des "Heiligen Antonius" in Kerasja) [Η Νοτιοσλαβική Χειρόγραφος Παράδοση του Αγίου Όρους (Το Κελί του Αγίου Αντωνίου στην Κερασσιά)]", in the Proceedings of the VIII International Scientific Conference Tărnovska Knjižovna škola, Βελίκο Τύρνοβο, 2007, pp. 109-115.
 63. Nichoritis, Konstantinos, "Svetite Sedmocislenici v Grahckata Tradicija - Novi momenti [Οι άγιοι Επτάριθμοι στην ελληνική παράδοση - Νέα στοιχεία]", in the Conference Proceedings "Problemi na Kyrillo-Methodievskoto delo na Bălgarskata Kultura prez IX-X vek", Ακαδημία Επιστημών Σόφιας - *Kyrillo-Methodievski Studii*, 17, Sofia, 2007, pp. 543-552.
 64. Νιχωρίτης, Κωνσταντίνος, «Ανέκδοτο Αντίγραφο του Εκτενούς Βίου του Αγίου Κλήμεντος Αχρίδος», στα Πρακτικά του VIII Διεθνούς Συνεδρίου Preslavska Knjižovna škola, Preslav, 2006, σελ. 287-311.
 65. Νιχωρίτης, Κωνσταντίνος, «Ανέκδοτο Αντίγραφο του Συντόμου Βίου του Αγίου Κλήμεντος Αχρίδος», στα Πρακτικά Διεθνούς συνεδρίου προς τιμήν του αιμνήστου καθηγητού Μπόνιο Άγγελοφ, Βελίκο Τύρνοβο 2007, pp. 165-172.
 66. Νιχωρίτης, Κωνσταντίνος, «Η Επίδραση του Αγίου Όρους στον Πνευματικό Βίο των Σλάβων (Γρηγόριος ο Ε΄ -Νεομαρτυρολογικά)», στα Πρακτικά του Β΄ Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα «Άγιον Όρος – Πνευματικότητα, Ορθοδοξία & Τέχνη», Θεσσαλονίκη, 2006, σελ. 261-286.
 67. Νιχωρίτης, Κωνσταντίνος, «Ο Αγιορείτης Ζωγράφος Δοσίθεος, από το Ιππέκιον της Σερβίας (19^{ος} αι.)», στα Πρακτικά του IV Συνεδρίου "NIŠ I BYZANTIJA", Nis, 2006, σελ. 403-424.
 68. Νιχωρίτης, Κωνσταντίνος, «Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός και η Αθωνιάδα Σχολή», στα Πρακτικά της Ημερίδας με θέμα «Ο Λαϊκός αναγεννητής Κοσμάς ο Αιτωλός», Φλώρινα, 14 Απριλίου 2010.
 69. Νιχωρίτης, Κωνσταντίνος, «Ο Άγιος Ναούμ στην Ελληνική Λειτουργική

- Παράδοση», στα Πρακτικά διεθνούς συνεδρίου με θέμα "Sveti Naum Ochridski – Život i delo", Πανεπιστήμιο των Σκοπίων και η Ι.Μ. του Οσίου Ναούμ, με αφορμή τα 1100 έτη από την ίδρυσή της, Skopje, 2006, σελ. 91-114.
70. Kapareliotis Ilias, Anastasios Panopoulos, George Panigyrakis, "Communicating Corporate Objectives with the Use of the Brand", in the Proceedings of the 13th International Corporate and Marketing Communications Conference, Slovenia, April 24-26, 2008.
 71. Kapareliotis Ilias, Anastasios Panopoulos, J.P. Mathieu, "Developing a Scale for Brand Tradition», in the Proceedings of the 7th International Conference on Research in Advertising, Antwerp, June 27-28, 2008.
 72. Kapareliotis Ilias, Anastasios Panopoulos, Prokopis Theodoridis, George Panigyrakis, "The Brands Superiority Scale: Measuring Consumers' Use of Brands to Differentiate Among Their Choices", in the Proceedings of the 8th International Conference on Research in Advertising, Klagenfurt, Austria, June 25-27, 2009.
 73. Panigyrakis, George, Anastasios Panopoulos, Athanasios Poulis, "Brand Managers' Propensity to Leave. What Makes Them Want to Stay? A comparison study", in the Proceedings of the 40th Conference of European Marketing Academy (EMAC), University of Ljubljana, Slovenia, May 24-27, 2011.
 74. Panopoulos, Anastasios, "Facing Electronic Public Relations as an Innovative Challenge", in the Proceedings of the 14th International Corporate and Marketing Communications Conference, April 24-26, 2009, Cyprus.
 75. Panopoulos, Anastasios, Aikaterini Sarri, "E-mentoring for Entrepreneurs: Adoption process and innovation challenge", in the Conference Proceedings of REDETE, Banja Luka, October 2011.
 76. Panopoulos, Anastasios, George Panigyrakis, Antigone Kyrousi, Athina Zotou, "Factors Affecting the Adoption of the Two-Way Symmetric Public Relations Model in a Digital Environment", in the Proceedings of the 8th International Conference on Research in Advertising, June 25-27, 2009, Klagenfurt, Austria.
 77. Panopoulos, Anastasios, Ilias Kapareliotis, "Drivers of Electronic Public Relations Effectiveness", in the Proceedings of the 15th International Corporate and Marketing Communications Conference, Aarhus, Denmark, April 21-23, 2010.
 78. Panopoulos, Anastasios, Ilias Kapareliotis, Prokopis Theodoridis, "Football Club Websites: Factors enhancing digital relations", in the Proceedings of the 9th International Conference on Research in Advertising, Madrid, Spain, June 24-26, 2010.
 79. Panopoulos, Anastasios, Ilias Kapareliotis, Prokopis Theodoridis, "Effective Electronic Public Relations: The Case of Greek Universities' Websites", in the Proceedings of the 8th International Conference on Research in Advertising, Klagenfurt, Austria, June 25-27, 2009.
 80. Panopoulos, Anastasios, Prokopis Theodoridis, "A Conceptual Framework for the Adoption of the Internet by Public Relations Managers", in the Proceedings of the 16th International Corporate and Marketing Communications Conference, Athens, April 27-29, 2011.

81. Theodoridis, Prokopis, George Panigyrakis, Anastasios Panopoulos, "Shopping Centre Image Attributes Effects on Consumer's Satisfaction and Loyalty in Greece", in the Proceedings of the 17th International Conference on Recent Advances in Retailing and Services Science, The European Institute of Retailing and Services Studies (EIRASS), Istanbul, Turkey, July 2-5, 2010.
82. Zhuravleva E.F., Zhuravleva T.B., «Οι Αρχές του Πρακτικού Μέρους του Βιβλίου *Φωνητική Φωνολογία σε Έλληνες Φοιτητές*», στο *Φωνητική σήμερα*, Πρακτικά του VI Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου, Μόσχα, 8-10 Οκτωβρίου 2010, σελ. 53-55.
83. Zhuravleva, E.F., Zhuravleva T.B., «Φωνητική της Ρωσικής Γλώσσας σε Σύγκριση με τη Νεοελληνική, Εγχειρίδιο σε Έλληνες Φοιτητές», στα Πρακτικά του XII Διεθνούς Συνεδρίου της Διεθνούς Ένωσης Καθηγητών Ρωσικής Γλώσσας της Κίνας, επιμ. L. Verbitskaja, L. Liminia, E. Jurkón, Τόμος 4, Κίνα, Σαγκάη, 2011, σελ. 63-69.
84. Πάππου-Ζουραβλιόβα, Αικατερίνη, «Αντιπαραθετική Ανάλυση του Συμφωνητικού Συστήματος της Ρωσικής και Νεοελληνικής Γλώσσας», στο *Ο Κόσμος της Ρωσικής Λέξης και ο Ρωσικός Λόγος στον Κόσμο*, Πρακτικά του XI Διεθνούς Συνεδρίου της Διεθνούς Ένωσης Καθηγητών Ρωσικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας, αφιερωμένο στο έτος (2007) της Ρωσικής Γλώσσας, Τόμος 5, Σόφια, 17-22 Σεπτεμβρίου 2007, σελ. 101-105.
85. Πάππου-Ζουραβλιόβα, Αικατερίνη, «Ζητήματα Αντιπαραθετικής Ανάλυσης της Μορφολογίας της Ρωσικής και Νεοελληνικής Γλώσσας», στα Πρακτικά του Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου με τίτλο *Ζητήματα Θεωρίας της Γλωσσολογίας και της Διδακτικής των Ξένων Γλωσσών*, Τόμος 1, Tangarog, 2010, σελ. 211-219.
86. Πάππου-Ζουραβλιόβα, Αικατερίνη, «Ζητήματα Μετάφρασης των Διηγημάτων του Α.Π. Τσέχοφ στα Ελληνικά», στα Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου με τίτλο «Ρωσική Γλώσσα και Πολιτισμός στο Πλαίσιο Μετάφρασης», Μόσχα, 14-18.2008, σελ. 87-90.
87. Πάππου-Ζουραβλιόβα, Αικατερίνη, «Ιδιαιτερότητες των Συμφώνων της Ρωσικής Γλώσσας σε Σύγκριση με τις Ιδιαιτερότητες της Νέας Ελληνικής», στα Πρακτικά του 9^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας, Ιωάννινα, 28-30 Αυγούστου 2007, 15 σελ.
88. Πάππου-Ζουραβλιόβα, Αικατερίνη, «Νεοελληνικές Διάλεκτοι των Παρευξείνιων χωρών και η Ταξινόμησή τους», στα Πρακτικά του Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου με τίτλο «Η Ανάπτυξη του Ελληνισμού στην Ουκρανία», Μαριούπολη, 2007, σελ. 392-394.
89. Πάππου-Ζουραβλιόβα, Αικατερίνη, «Οι Έλληνες Θρακιώτες της Κριμαίας και το Ιδίωμά τους», στα Πρακτικά του 7^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Ελληνικής Γλωσσολογίας, 8-10 Σεπτεμβρίου 2005, University of York, 2011 <<http://icgl7.icte.uowm.gr/Zouravleva.pdf>>
90. Πάππου-Ζουραβλιόβα, Αικατερίνη, «Φωνητική Φωνολογική Ερμηνεία των [j] και [i] στη Ρωσική και Νεοελληνική Γλώσσα», στα Πρακτικά του 3^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου με τίτλο «Ρωσική Γλώσσα: Διαχρονία και Συγχρονία», Μόσχα, Πανεπιστήμιο Λομονόσοφ, 20-23 Μαρτίου 2007, σελ. 435-436.
91. Πάππου-Ζουραβλιόβα, Αικατερίνη, Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Μ. Μιτσιάκη, Γ. Φωτιάδου, «Τα Φωνολογικά Λάθη στη Διδασκαλία των Σλαβόφωνων Μαθητών της Ελληνικής ως Δεύτερης/Ξένης Γλώσσας», στα Πρακτικά του 14^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου της Ελληνικής Εταιρείας

- Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας με τίτλο «Εξελίξεις στην Έρευνα της Γλωσσικής Εκμάθησης και Διδασκαλίας», Θεσσαλονίκη, 14-16.12.2007 (υπό έκδοση).
92. Sarri, Aikaterini, Sofia Sivetidou, Eleftherios Bakas, "Occupational Rehabilitation for Spinal Cord Injury (SCI) patients. – A proposal for promoting entrepreneurship", Puerto Rico, June 2011.
 93. Zikou, Evangelia, Katerina Sarri, "Female Entrepreneurship and Regional Development", in the Proceedings of the 3rd EBEEC, Pitesti, Romania, May 2011.
 94. Sarri, Katerina, Elpida Samara, Ioannis Bakouros, Paraskevi Giourka, "Innovativeness in SMEs; Exploring the role of marketing innovation", in the Proceedings of the 16th International Conference on Corporate and Marketing Communications, Athens, April 2011.
 95. Petridou, Eugenia, Katerina Sarri, "Developing Potential Entrepreneurs in Higher Education Institutes", in the Proceedings of the 2nd International conference on Employability and entrepreneurship Porto, Portugal, September 27-28, 2010.
 96. Sarri, Katerina K., Lyda Kyrgidou, Athina Mpesleme, "Young Entrepreneurship: Urban and provincial perspectives", 20th IntEnt Conference, Arnhem, Nijmegen, Netherlands, July 2010.
 97. Gatzoufa, Paraskevi, Nikolaos Sariannidis, Aikaterini Sarri, "Greek Banks Strategy in Customer Service", in the Proceedings of the 2nd International Conference "The Economies of Balkan and Eastern Europe Countries in the Changed World", Kavala Institute of Technology, Kavala, , May 7-9, 2010.
 98. Βαζακίδης, Αθανάσιος, Αικατερίνη Σαπρή, Αναστάσιος Χατζής, «Μοντέλο Κοστολόγησης Τραπεζικών Δανείων για τη Βελτίωση της Ποιότητας των Διαδικασιών και τη Λήψη Αποφάσεων», στα Πρακτικά του 8th HFAA Conference, Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 2009.
 99. Sarri, Katerina, "Creativity and Innovation: Training needs analysis for Entrepreneurs in the Knowledge Economy", in the Proceedings of the 18th IntEnt Conference, Miami, Ohio, USA, July 2008.
 100. Sarri, Katerina, "Female Entrepreneurship, Self-starting Entrepreneurs and Family Business Successors: A review of the Greek situation", in the Proceedings of the Compendium of Family Business Models from Around the World, The Family Owned Business Institute at Grand Valley State University and the Simmons College School of Management, Summer 2007.
 101. Sarri, Katerina, "Mentoring Female Entrepreneurs: An evaluation of a Mentors' training program", in the Proceedings of the 17th IntEnt Conference, Gdansk, Poland, July 2007.
 102. Sarri, Katerina, Christos Makedos, "Decision Making in Quality Management: Branded customer service", in the Proceedings of the "Balkan Quality Forum", December 1-2, 2006, Thessaloniki,
 103. Sarri, Katerina, Anna Dinidou, "Knowledge Transfer from University to SMEs as a Significant System Innovation Element: A literature review", in the Proceedings of the International Conference on Entrepreneurship & Innovation in the countries of Black sea and the Balkans, Kavala, November 2006.

104. Sarri, Katerina, A Stavropoulos, I. Karagiannis, "The Function of Internal Control: Detecting falsified financial statements using effective audits in Greece", in the Proceedings of the 1st conference in Accounting and Finance, Thessaloniki, August 2006.
105. Sarri, Katerina, A. Stavropoulos, A. Chatzis, "Taxation Criteria: Decisive factor in decision making for choosing the optimal legal form", 18th Conference 4E, Kozani, June 2006
106. Sarri, Katerina, Eugenia Petridou, "Employees Culture and Work Place Learning Conditions", 7th HRD Conference, Tilburg, Netherlands, May 2006.
107. Sarri, Katerina, Eugenia Petridou, "Mentoring Support for New and Early Stage Female Entrepreneurs", 16th IntEnt Conference, July 2006, Sao Paolo, Brazil.
108. Christidis, Yorgos, "The Roma in Post-communist Bulgaria", in *University Readings and Researches on Bulgarian History*, ed. Iskra Baeva and Plamen Mitev, Proceedings of the IV International Seminar, Smolyan, Universitetsko Izdatelstvo, "Sv. Kliment Ohridski", Sofia, May 11-13, 2006, 2008, pp. 699-713.
109. Christidis, Yorgos, "Greece in the European Union. A Historical Review", in the Proceedings of the International Conference *Together in Europe*, Representation of the European Commission in Bulgaria, Sofia, 2007, pp. 79-91.
110. Christidis, Yorgos, "Islam in post-communist Bulgaria", in the Proceedings of the 16th International Summer Seminar, titled "Islam in Europe", Institute of International Relations, Hydra Island, July 2-6, 2007, 19 pp.
111. Χρηστίδης, Γεώργιος, «Η Διαμόρφωση της Βουλγαρικής Εξωτερικής Πολιτικής απέναντι στην ΠΓΔΜ, 1989-2006», στο *Διαστάσεις της Μετάβασης και η Ευρωπαϊκή Προοπτική των Χωρών της Βαλκανικής*, Πρακτικά Α' Επιστημονικού Συνεδρίου του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη, 2007, σελ. 175-194.

Πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές

1. Βλασιδής, Βλάσης, «Ο Παπά-Σταύρος Τσάμης: Εκκλησία και εκπαίδευση», στο *Ο παπα-Σταύρος Τσάμης (1870-1906)*, επιμ. Αρχιμ. Ειρηναίος Ι. Χατζηεφραιμίδης, Φλώρινα, Παιδαγωγικό Τμήμα, 2007, σελ. 101-109.
2. Βλασιδής, Βλάσης, «Βούλγαροι Κομιτατζήδες και η Ελληνική Αντίδραση. Ο αγώνας στη δυτική Μακεδονία στη διάρκεια του Μεσοπολέμου», Πρακτικά του συνεδρίου «100 Χρόνια από το Τέλος του Μακεδονικού Αγώνα 1908-2008 και η συμμετοχή της Φωκίδας σ' αυτόν». (υπό έκδοση)
3. Δορδανός, Στράτος, «Διδάσκοντας την Ιστορία στα Γερμανικά και στα Γαλλικά Σχολεία: Το εγχείρημα του κοινού γαλλο-γερμανικού σχολικού εγχειριδίου», στα Πρακτικά της Επιστημονικής Ημερίδας της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών (Εθνική Βιβλιοθήκη αρ. 53), *Η Αποδόμηση του Εθνικού Κράτους και της Ιστορίας του*, Θεσσαλονίκη, 29 Απριλίου 2007, Θεσσαλονίκη, 2007, σελ. 67-77.
4. Δορδανός, Στράτος, «Ο Εχθρός με την Πένα: Η δίκη των δημοσιογράφων της Νέας Ευρώπης και Απογευματινής», στα Πρακτικά του Συνεδρίου με θέμα *Ο παράνομος Τύπος στη Βόρεια Ελλάδα: Εθνική Αντίσταση, 1941-*

1944 (Μορφωτικό Ίδρυμα Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Μακεδονίας-Θράκης, Θεσσαλονίκη), 2009, σελ. 150-163.

5. Δορδανάς, Στράτος, «Πολιτικοί Εξόριστοι στη Σαμοθράκη», στο *Σαμοθράκη: Ιστορία-Αρχαιολογία-Πολιτισμός*, Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου, επιμ. Στράτος Ν. Δορδανάς, Θεοφάνης Μαλκίδης (Σαμοθράκη, 1-2 Σεπτεμβρίου 2006), Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο, 2008, σελ. 183-197.
6. Δορδανάς Στράτος, Ιάκωβος Μιχαηλίδης, «Κριτική Θεώρηση της Βιβλιογραφίας για τον Εμφύλιο Πόλεμο (1990-2005)», στο *Ο ελληνικός Εμφύλιος Πόλεμος: Μια αποτίμηση. Πολιτικές, ιδεολογικές, ιστοριογραφικές προεκτάσεις*, επιμ. Ιωάννης Μουρέλος, Ιάκωβος Δ. Μιχαηλίδης, Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Μελετών Χερσονήσου του Αίμου-Ελληνικά Γράμματα, 2007, σελ. 183-194.
7. Makris, Georgios, "Reflections on the Reform of the Global Economic System after the Crisis of 2008", in the Proceedings of the International Scientific Conference on Reforms in the Global Economy and Ukraine, Heraklion, September, 23-30, 2011.
8. Michailidis, Panagiotis D., Konstantinos G. Margaritis, "Parallelization of Multiple String Matching on a Cluster Platform", in Proceedings of the 8th Hellenic European Conference on Computer Mathematics and its Applications (HERCMA'2007), Athens, Greece, 2007.
9. Michailidis, Panagiotis D., Konstantinos G. Margaritis, "MPI Implementations for Solving Dot – Product on Heterogeneous Platforms", in the Proceedings of the 9th Hellenic European Conference on Computer Mathematics and its Applications (HERCMA'2009), Athens, Greece, 2009.

Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

1. Akrivoulis, Dimitrios, "Being Affected by the Balkan Past(s): Legacies and the mediation between identity and alterity in the Balkans", in *The Balkans: Contributions to history, culture and civilization*, ed. Stoica Lascu, forward Richard C. Hall, Constantza: „Ovidius” University Press (in print).
2. Akrivoulis, Dimitrios, "The Efficacy of History and the Limits of Emancipation: Ricoeur's hermeneutics of historical consciousness", in *Interpretation, Values, Action: A collection of essays on Paul Ricoeur [Wege der Vermittlung: Der axiologische Beitrag von Paul Ricœur]*, ed by Yvanka B. Raynova (Institut für Axiologische Forschungen), Vienna: Peter Lang Publishing (in print).
3. Akrivoulis, Dimitrios, "The Ways of Stargazing: Newtonian metaphoricity in American foreign policy", in *Political Language and Metaphor: Interpreting and changing the world (Routledge Innovations in Political Theory Series)*, ed. Terrell Carver, and Jernej Pikalo, London: Routledge, 2008, pp. 15-27.
4. Akrivoulis, Dimitrios, "'Walled States' at the Intersection of Neoliberalism and Neoconservatism: The 'march of freedom' and the collapse of democracy", in *The State in the International Community of the 21st Century*, ed. Stelios Perrakis, Athens/Brussels: Sakkoulas Publications/Bruylant (in print).
5. Ακριβούλης, Δημήτριος, «Δικαιοσύνη, Ασφάλεια και Διεθνοτική Συνύπαρξη: Η πρόκληση της 'απο-ασφαλειοποίησης' των μειονοτικών ζητημάτων στα μετα-κομμουνιστικά Βαλκάνια», στο *Ματιές στο Σύγχρονο*

- Τοπίο των Δυτικών Βαλκανίων*, επιμ. Στέλιος Περράκης, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη, 2009, σελ. 261-294.
6. *Ακριβούλης*, Δημήτριος, «Πολιτικές Πτυχές της Περιφερειακής 'Αποβαλκανιοποίησης' και Ενταξιακής Πορείας της πΓΔΜ: Η Συμφωνία της Οχρίδας και η εξαγωγή δυτικών μοντέλων πολυπολιτισμικότητας στην πΓΔΜ», στο *Η Διασυννοριακή Συνεργασία Ελλάδας-ΠΓΔΜ ως Ζητούμενο*, επιμ. Ιωάννης Κολιόπουλος, Κωνσταντίνος Χατζηκωνσταντίνου, Βασίλης Γούναρης, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο, 2008, σελ. 17-101.
 7. *Ακριβούλης*, Δημήτριος, «Στα Όρια του Δικαίου και της Πολιτικής: Δικαιοσύνη, μνήμη και συχώρεση στην πρώην Γιουγκοσλαβία», στο *Σύγχρονες Ματιές στις Νομικές και Πολιτικές Όψεις Διεθνούς Οργάνωσης – Διεθνών Οργανισμών*, επιμ. Στέλιος Περράκης, Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2009, σελ. 411-456.
 8. *Ακριβούλης*, Δημήτριος, «Το Γάντι, η Γροθιά και ο Συνασπισμός των Προθύμων: Η ιδεολογική νομιμοποίηση της (ανθρωπιστικής) επέμβασης στη μετα-Κόσοβο εποχή», στο *Η Διεθνής Συνεργασία σε Οικουμενικό και Περιφερειακό Επίπεδο: Οι διεθνείς θεσμοί σε κίνηση*, επιμ. Στέλιος Περράκης, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη, 2011, σελ. 361-410.
 9. *Ακριβούλης*, Δημήτριος, «Το Μετα-αφήγημα του Ολοκαυτώματος και το Μέλλον της Ανθρωπιστικής Επέμβασης: Η περίπτωση του Κοσόβου», *Διεθνής Δικαιοσύνη στον 21^ο Αιώνα: Προκλήσεις και προοπτικές*, επιμ. Στέλιος Περράκης, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη (υπό έκδοση).
 10. *Ακριβούλης*, Δημήτριος, «Το Τείχος Που Δεν Έλεσε Ποτέ: Η μεταψυχροπολεμική εννοιολόγηση της πτώσης του Τείχους του Βερολίνου στην πολιτική ρητορική της Δύσης», στο *Μετά το «Τέλος» της Ιστορίας*, επιμ. Κυριάκος Κεντρωτής, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη, 2011.
 11. *Βλασιδής*, Βλάσης, «Βούλγαροι Κομιτατζήδες και η Ελληνική Αντίδραση. Ο αγώνας στη δυτική Μακεδονία στη διάρκεια του Μεσοπολέμου», στον τιμητικό τόμο για τον καθηγητή Ιωάννη Κολιόπουλο, επιμ. Βασίλης Γούναρης (υπό δημοσίευση).
 12. *Βλασιδής*, Βλάσης, «Η Ενημέρωση στη Μεθόριο: Τα μέσα ενημέρωσης στους νομούς Φλώρινας, Καστοριάς, Μοναστηρίου, Περλεπέ», στο *Η Διασυννοριακή Συνεργασία Ελλάδας-ΠΓΔΜ ως Ζητούμενο*, επιμ. Ιωάννης Κολιόπουλος, Κωνσταντίνος Χατζηκωνσταντίνου, Βασίλης Γούναρης, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο, 2008, σελ. 103-147.
 13. *Βλασιδής*, Βλάσης, «Η Ιστορία σε Διατεταγμένη Αποστολή. Internet και Μακεδονικό Ζήτημα (1990-2007)», στο *Μακεδονικές Ταυτότητες στο Χρόνο. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις*, επιμ. Ιωάννης Στεφανίδης, Βλάσης Βλασιδής και Ευάγγελος Κωφός, Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, 2008, σελ. 463-494.
 14. *Βλασιδής*, Βλάσης, «Ο Αλυτρωτισμός στο Διαδίκτυο», στο *Μακεδονισμός. Ο Ιμπεριαλισμός των Σκοπίων 1944-2006*, επιμ. Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Αθήνα: Έφεσος, 2007, σελ. 77-92.
 15. *Βλασιδής*, Βλάσης, «Όψεις της Προσφυγικής Αποκατάστασης στη Μακεδονία: Οι απόψεις του ελληνικού Τύπου», *Πρόσφυγες στη Μακεδονία*, επιμ. Ιωάννης Κολιόπουλος, Ιάκωβος Μιχαηλίδης (υπό έκδοση).
 16. *Βλασιδής*, Βλάσης, «Παραδοσιακές και Ριζοσπαστικές Παρουσιάσεις του Μακεδονικού Αγώνα στον Ελληνικό Τύπο (1990-2005)», στο *Ανορθόδοξοι Πόλεμοι: Μακεδονία, Εμφύλιος, Κύπρος*, επιμ. Βασίλης Γούναρης, Στάθης

- Καλύβας και Ιωάννης Στεφανίδης, Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, 2010, σελ. .
17. Βλασιδής, Βλάσης, «Τα Σχολικά Εγχειρίδια της FYROM», στο *Η Αποδόμηση του Εθνικού Κράτους και της Ιστορίας του*, επιμ. Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη, 2007, σελ. 59-66.
 18. Βλασιδής, Βλάσης, «Φλώρινα: Το χθες, το σήμερα και το αύριο στην ενημέρωση», *Φλώρινα: Πύλη των Βαλκανίων. Αξονική τομογραφία του νομού*, επιμ. Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη: Ρέκος, 2007, σελ. 337-384.
 19. Gavra, Eleni G., "The Zincirli Mosque in Serres", in *The Ottoman Empire, the Balkans, the Greek Lands: Toward a social and economic history. Studies in honor of John C. Alexander*, ed. Elias Kolonos, Phokion Kotzageorgis, Sophia Laiou, and Marinos Sariyannis, Istanbul: The Isis Press, 2007, pp. 135-155.
 20. Γαβρά, Ελένη, «Νομός Φλώρινας. Χωρική οργάνωση και οικιστική, πολιτισμός και περιβάλλον», στο *Το Σύγχρονο Πρόσωπο του Νομού Φλώρινας. Διεπιστημονική προσέγγιση*, Θεσσαλονίκη: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, 2007, σελ. 47-175.
 21. Γαβρά, Ελένη, «Περιοχή Κατασκηνώσεων Κλαδορράχης Φλώρινας. Διερεύνηση και ανάδειξη του χαρακτήρα του τόπου», στο *Πολιτιστικά Ανάλεκτα Φλώρινας*, Φλώρινα: Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας - Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας - Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ΠΤΝ, 2006, σελ. 65-84.
 22. Γαβρά, Ελένη, «Πλαίσιο και Πολιτικές Προστασίας και Διαχείρισης του Οικιστικού και Πολιτισμικού Αποθέματος στην πΓΔΜ Σήμερα: Η ευρωπαϊκή προοπτική», στο *Η Διασυνοριακή Συνεργασία Ελλάδας-ΠΓΔΜ ως Ζητούμενο*, επιμ. Ιωάννης Κολιόπουλος, Κωνσταντίνος Χατζηκωνσταντίνου και Βασίλης Γούναρης, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο, 2008, σελ. 149-244.
 23. Γαβρά, Ελένη, «Προσφυγικές Οικήσεις, Μετασχηματισμοί του Χώρου στην Ελλάδα», στο *Οι Πρόσφυγες στη Μακεδονία: Από την τραγωδία, στην εποποιία*, Θεσσαλονίκη: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, 2009, σελ. 207-226.
 17. Γαβρά, Ελένη, Τατιάνα Ανδρεάδου, Δήμητρα Βιτούλα, «Ανάδειξη του Εσωτερικού Χώρου Παλαιού Σχολείου Δήμου Κυλκίς σε Χώρο Έκθεσης-Προβολής Λαογραφικής Συλλογής και Υλοποίησης Συναφών Δράσεων», Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, *Επιστημονική Επετηρίδα Πολυτεχνικής Σχολής*, Τόμος Κ' (2005-2007), Τμήμα Αρχιτεκτόνων, *Το αίθριον*, Θεσσαλονίκη, 2008, σελ. 193-203.
 24. Delikari, Aggeliki, "Parthikopolis und sein Bistum", στο *Srednovekovieto u ogledaloto na edin filolog. Sbornik u čest na Svetlina Nikolova* [Kirilo-Metodievski Studii 18], ed. Slavija Barlieva and Svetlina Nikolova, Sofija: Balgarska Akad. na Naukite, Kirilo-Metodievski Naucen-Centar, 2009, pp. 428-440.
 25. Δεληκάρη, Αγγελική, «Prof. Dr. Alexander Avenarius (16 Μαΐου 1942-26 Οκτωβρίου 2004) Βιοεργογραφία», στο Alexander Avenarius, *Ο Βυζαντινός πολιτισμός και οι Σλάβοι. Το πρόβλημα της πρόσληψης και του μετασχηματισμού του Βυζαντινού πολιτισμού από τους Σλαβικούς λαούς (από τον 6ο έως τον 12ο αιώνα)*, Αθήνα: Εκδόσεις Δημ. Ν. Παπαδήμας, 2008, σελ. 444-445
 26. Δεληκάρη, Αγγελική, «Η Εικόνα της Μακεδονίας και η Έννοια της

- Μακεδονικότητας στους Σλαβικούς Λαούς της Βαλκανικής κατά τη Βυζαντινή Περίοδο», στο *Μακεδονικές Ταυτότητες στο Χρόνο. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις*, επιμ. Ιωάννης Στεφανίδης, Βλάσης Βλασίδης και Ευάγγελος Κωφός, Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, 2008, σελ. 134-184.
27. *Δορδανάς*, Στράτος Ν., και Ηλίας Νικολακόπουλος, «Κατοχή και Αντίσταση στην Ελλάδα, 1941-1944», στο *Εμείς οι Έλληνες. Πολεμική ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας*, τόμ. Β' (Από την Μικρασιατική Καταστροφή στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και την Κατοχή), Αθήνα: ΣΚΑΪ, 2008, σελ. 141-169.
 28. *Δορδανάς*, Στράτος, «Ειδήσεις από την Ελλάδα: Όψεις των ελληνο-γερμανικών σχέσεων τη δεκαετία του 1920», στο *Έθνος, Κράτος και Πολιτική. Μελέτες Νεοελληνικής Ιστορίας αφιερωμένες στον Γιάννη Σ. Κολιόπουλο*, επιμ. Βασίλης Κ. Γούναρης, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο, 2009, σελ. 87-113.
 29. *Δορδανάς*, Στράτος, «Η Γερμανική Ιστοριογραφία για την Κατοχή και τον Ελληνικό Εμφύλιο Πόλεμο, 1941-2004», στο *Η Εποχή της Σύγχυσης. Η δεκαετία του '40 και η ιστοριογραφία*, επιμ. Γιώργος Αντωνίου και Νίκος Μαραντζίδης, Αθήνα: Εστία, 2008, σελ. 105-134.
 30. *Δορδανάς*, Στράτος, «Η Γερμανική Πολιτική στην Ελλάδα την Περίοδο της κατοχής, 1941-1944», *Ιστορία των Ελλήνων*, Τόμος 13, Αθήνα, 2006, σελ. 182-221.
 31. *Δορδανάς*, Στράτος, «Η Δυτική Μακεδονία κατά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο», *Δυτική Μακεδονία. Ιστορία και Πολιτισμός*, Αθήνα: Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, 2008, σελ. 223-241.
 32. *Zaikos*, Nikos, "Kalliopi K. Koufa – A biographical note" and "Bibliography", *The Diversity of International Law – Essays in Honour of Professor Kalliopi K. Koufa*, Aristotle Constantinides & Nikos Zaikos (eds.), Boston/ Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2009, pp. xvii-xxxiii.
 33. *Zaikos*, Nikos, "Reflections on Contemporary International Law-making Related to Labour Migration", *Immigration and Emigration in Historical Perspective*, ed. A. K. Isaacs, Edizioni Plus: Pisa University Press (CLIOHRES.net – Network of Excellence supported by the European Commission), 2007, pp. 7-26
 34. *Zaikos*, Nikos, "The Onomastics of States in International Law: The case of the Former Yugoslav Republic of Macedonia", in *Macedonian Identities through Time: Interdisciplinary approaches*, ed. Ioannis D. Stefanidis, Vlasia Vlasidis, and Evaggelos Kofos, Thessaloniki: Epikentro, 2010, pp. 337-361.
 35. *Ζάικος*, Νίκος, «Βιογραφικό σημείωμα» και «Κύρια εργογραφία», *Αφιέρωμα στην Καθηγήτρια Καλλιόπη Κ. Κούφα* (Νόμος – Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Νομικής της Σχολής Νομικών και Οικονομικών Επιστημών 12), Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2010, σελ. v-xix.
 36. *Ζάικος*, Νίκος, «Διεθνές Δίκαιο και Εμφύλιοι Πόλεμοι: Η περίπτωση του ελληνικού ζητήματος», στο *Ο Ελληνικός Εμφύλιος Πόλεμος: Μια αποτίμηση. Πολιτικές, ιδεολογικές, ιστοριογραφικές προεκτάσεις*, επιμ. Ιωάννης Μουρέλος και Ιάκωβος Δ. Μιχαηλίδης, Αθήνα: Εκδόσεις Ιδρύματος Μελετών Χερσονήσου του Αίμου-Ελληνικά Γράμματα, 2007, σελ. 33-56.

37. Ζάικος, Νίκος, «Η Αλλαγή του Ονόματος του Κράτους στο Διεθνές Δίκαιο», στο *Ματιές στο Σύγχρονο Τοπίο των Δυτικών Βαλκανίων*, επιμ. Στέλιος Περράκης, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, 2009, σελ. 45-77.
38. Ζάικος, Νίκος, «Η Δικαιοπαραγωγική Συμβολή των Διεθνών Οργανισμών στον Τομέα της Διεθνούς Μετανάστευσης», στο *Σύγχρονες Ματιές στις Νομικές και Πολιτικές Όψεις Διεθνούς Οργάνωσης – Διεθνών Οργανισμών*, επιμ. Στέλιος Περράκης, Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2009, σελ. 79-97.
39. Ζάικος, Νίκος, «Η Ονοματοδοσία των Κρατών στο Διεθνές Δίκαιο: Η περίπτωση της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας», στο *Μακεδονικές Ταυτότητες στο Χρόνο. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις*, επιμ. Ιωάννης Στεφανίδης, Βλάσης Βλασίδης και Ευάγγελος Κωφός, Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, 2008, σελ. 516-545.
40. Ζάικος, Νίκος, «Η Ρύθμιση της Μετανάστευσης στο Σύγχρονο Διεθνές Δίκαιο», *Αφιέρωμα στην Καθηγήτρια Καλλιόπη Κ. Κούφα* (Νόμος – Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Νομικής της Σχολής Νομικών και Οικονομικών Επιστημών 12), Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2010, σελ. 141-157.
41. Ζάικος, Νίκος, «Μαζικές Θηριωδίες και Δίκαιο: Η γενοκτονία των Εβραίων της Ευρώπης ενώπιον της δικαιοσύνης», στο *Το Ολοκαύτωμα στα Βαλκάνια*, επιμ. Γιώργος Αντωνίου, Στράτος Δορδανάς, Νίκος Ζάικος και Νίκος Μαραντζίδης, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο, 2011, σελ. 595-657.
42. Ζάικος, Νίκος, «Νομός Φλώρινας – Θεσμικές υποδομές με ειδική αναφορά στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο», *Φλώρινα: Πύλη των Βαλκανίων – Αξονική τομογραφία του νομού*, επιμ. Ιωάννης Σ. Κολιόπουλος και Ιάκωβος Δ. Μιχαηλίδης, Θεσσαλονίκη: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών (Μακεδονική Βιβλιοθήκη Αρ. 103), 2007, σελ. 17-45.
43. Ζάικος, Νίκος, «Οι Σχέσεις της Ελλάδας με την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας από την Άποψη του Διεθνούς Δικαίου», στο *Η Διασυννοριακή Συνεργασία Ελλάδας-ΠΓΔΜ ως Ζητούμενο*, επιμ. Ιωάννης Κολιόπουλος, Κωνσταντίνος Χατζηκωνσταντίνου και Βασίλης Γούναρης, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο, 2008, σελ. 245-299.
44. Ζάικος, Νίκος, «Το Προσφυγικό Ζήτημα στην Ελλάδα: Η διεθνής δικαιοσύνη προοπτική», στο *Οι Πρόσφυγες στη Μακεδονία: Από την τραγωδία στην εποποιΐα*, επιμ. Ιωάννης Σ. Κολιόπουλος και Ιάκωβος Δ. Μιχαηλίδης, Αθήνα: Εκδόσεις Μίλητος, 2009, σελ. 21-46.
45. Balopoulou, Athena, Kyriakos Kentrotis, "Imperial Profiles through the Looking Glass or the Adventures of the Greek national Anthem in Translation-land», στο *20 χρόνια ΤΕΓΜΔ-Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Επετειακός τόμος*, Αθήνα: Εκδόσεις Δίαυλος, 2007, σελ. 3-13.
46. Kentrotis, Kyriakos, "External Relations of the National Regions and the European Union: Problems and prospects", in *The State in the 21st Century*, ed. Stelios Perrakis, Athens/Brussels: Sakkoulas Publications/Bruylant (in print).
47. Κεντρωτής, Κυριάκος, «Αναζητώντας την Ευρωπαϊκή Πιστοποίηση: Η ελληνική εξωτερική πολιτική στις αναλύσεις της γερμανικής επιστημονικής κοινότητας», στο *Η Ελλάδα στην ΕΕ: Παρελθόν, παρόν, μέλλον*, επιμ. Ναπολέων Μαραβέγιας, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο, 2008, σελ. 177-188.

48. **Κεντρωτής**, Κυριάκος, «Από την Ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα στην Ενωμένη Ευρώπη. Αναζητήσεις και πραγματικότητα», στο *20 χρόνια ΤΕΓΜΔ-Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Επετειακός τόμος*, Αθήνα: Εκδόσεις Δίαυλος, 2007, σελ. 327-339.
49. **Κεντρωτής**, Κυριάκος, «Βουλγαρία: Πραγματικότητα και αναζητήσεις στις αρχές του 21^{ου} αιώνα». στο *Από τα Βαλκάνια στη Νοτιοανατολική Ευρώπη*, επιμ. Θάνος Ντόκος και Γιάννης Αρμακόλας, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη, 2010, σελ. 143-165.
50. **Κεντρωτής**, Κυριάκος, «Εξευρωπαϊσμός και Πολιτικά Κόμματα στα Βαλκάνια: Οι περιπτώσεις της Βουλγαρίας και της ΠΓΔΜ», στο *Εξευρωπαϊσμός στο Μεσογειακό Χώρο*, επιμ. Ναπολέον Μαραβέγιας, Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2011, σελ. 45-61.
51. **Κεντρωτής**, Κυριάκος, «Ευρωπαϊκή Ένωση-Ιαπωνία: Αναζήτηση ταυτότητας και ρόλων στην παγκόσμια πολιτική», στο *ΝΟΜΟΣ, Επιστημονική Επετηρίδα του Τμήματος Νομικής της Σχολής Νομικών και Οικονομικών Επιστημών, Αρ. 12, Αφιέρωμα στην Καθηγήτρια Καλλιόπη Κούφα, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης*, Θεσσαλονίκη, 2010, σελ. 195-208.
52. **Κεντρωτής**, Κυριάκος, «Η ΕΕ μετά την Πτώση του Τείχους του Βερολίνου: Ανάμεσα στην ημιτελή Ολοκλήρωση και στην 'περιτειχισμένη' Πολιτεία», στο *Μετά το «Τέλος» της Ιστορίας*, επιμ. Κυριάκος Κεντρωτής, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη, 2011, σελ. 225-246.
53. **Κεντρωτής**, Κυριάκος, «Η Ευρωπαϊκή Ένωση σε Αναζήτηση Ρόλου στην Εξωτερική της Πολιτική: Θεωρητικές προσεγγίσεις και πραγματικότητα», στο *Η Διεθνής Συνεργασία σε Οικουμενικό και Περιφερειακό Επίπεδο: Οι διεθνείς θεσμοί σε κίνηση*, Στέλιος Περράκης (επιμ.), Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, 2011, σελ. 537-562.
54. **Κεντρωτής**, Κυριάκος, «Ολοκλήρωση, Περιφερειακές Συνεργασίες και Ζώνες Επιρροής: Ο ρόλος της ΕΕ στον ευρύτερο χώρο της ΝΑ Ευρώπης», στο *Ματιές στο Σύγχρονο Τοπίο των Δυτικών Βαλκανίων*, επιμ. Στέλιος Περράκης, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη, 2009, σελ. 373-393.
55. **Κεντρωτής**, Κυριάκος, «Προλεγόμενα», στο *Μετά το «Τέλος» της Ιστορίας*, στο *Μετά το «Τέλος» της Ιστορίας*, επιμ. Κυριάκος Κεντρωτής, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη, Αθήνα, 2011, σελ. 11-13.
56. **Κεντρωτής**, Κυριάκος, «Χαμένη στις Γειτονιές του Κόσμου: Οι περιφερειακές αναζητήσεις των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ», στο *Σύγχρονες Ματιές στις Νομικές και Πολιτικές Όψεις Διεθνούς Οργάνωσης - Διεθνών Οργανισμών*, επιμ. Στέλιος Περράκης, Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα, 2009, σελ. 365-391.
46. **Κουτσουπιάς**, Νίκος, «Διερευνώντας Οικονομικούς Δείκτες με Μεθόδους της Ανάλυσης Δεδομένων», στο *Συλλογικός Τόμος προς Τιμήν της Καθηγήτριας Μ. Δελιβάνη*, Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη, 2006, σσ. 427-461.
47. **Μακρής**, Γεώργιος, «Η Ευρωπαϊκή Διεύρυνση και οι Επιπτώσεις της για τις Χώρες της ΝΑ Ευρώπης: Μια προσέγγιση από την πλευρά των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων», στο *Ματιές στο Σύγχρονο Τοπίο των Δυτικών Βαλκανίων*, επιμ. Στέλιος Περράκης, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη, 2009, σελ. 395-406.
48. **Μακρής**, Γεώργιος, «Η Οικονομική Πολιτική των Χωρών της Κ. και Α. Ευρώπης κατά τη Διαδικασία της Μετάβασής τους προς την Οικονομία της

- Αγοράς», στο *Η Πολιτική Οικονομία της Μετάβασης: Από τον κεντρικό σχεδιασμό στην οικονομία της αγοράς*, επιμ. Θεόδωρος Πελαγίδης και Κωνσταντίνος Χαζάκης, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2009, σελ. 85-128.
49. **Μακρής**, Γεώργιος, «Περιφερειακή Οικονομική Ανάπτυξη στην Παραμεθόρια Ζώνη Ελλάδας-ΠΓΔΜ», στο *Η Διασυνοριακή Συνεργασία Ελλάδας – ΠΓΔΜ ως Ζητούμενο*, επιμ. Ιωάννης Κολιόπουλος, Κωνσταντίνος Χατζηκωνσταντίνου και Βασίλης Γούναρης, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο, 2008, σελ. 299-348.
 50. **Manos**, Ioannis, "On Being Macedonian: Social and cultural constructions of identity in Greek Macedonia", in *Macedonian Identities in Time: Interdisciplinary approaches*, ed. Ioannis Stefanidis, Vlasia Vlassidis, and Evaggelos Kofos, New York: Pella Publications, 2010, pp. 258-272.
 51. **Manos**, Ioannis, «Fieldwork at the Border: Ethnographic engagements in South-Eastern Europe», in *Borderlands: Ethnographic approaches to security, power and identity*, ed. Donnan Hastings, Wilson Tom, New York: University Press of America, 2010, pp. 109-124.
 52. **Μάνος**, Ιωάννης, «Ζώντας (σ)τα Σύνορα: Μία εθνογραφική προσέγγιση του εθνικισμού στην καθημερινότητα», στο *Συλλογικοί Τόμοι από το Συνέδριο της Μυτιλήνης το 2007*, επιμ. Ευθύμιος Παπαταξιάρχης et al (υπό έκδοση).
 53. **Μάνος**, Ιωάννης, «Ουράνιο Τόξο και Αντι-Εθνικιστικός Λόγος», στο *Ελλάδα-Βαλκάνια: Πολυ-πολιτισμικότητα και Αντι-Εθνικιστικός Λόγος*, επιμ. Γιώργος Αγγελόπουλος, Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 2007, σελ. 71-85.
 54. **Μάνος**, Ιωάννης, «Σύγχρονες Εκδοχές της Μακεδονικής Ταυτότητας στην Περιοχή της Φλώρινας», στο *Μακεδονικές Ταυτότητες στο Χρόνο. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις*, επιμ. Ιωάννης Στεφανίδης, Βλάσης Βλασιδής και Ευάγγελος Κωφός, Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, 2008, σελ. 419-436.
 55. **Μάνος**, Ιωάννης, «Ταυτότητες», στο *Ανυποψίαστοι Ανθρωπολόγοι, Καχύποπτοι Φοιτητές: Διδάσκοντας την ανθρωπολογία σε 'αυτούς που δεν τη χρειάζονται'*, επιμ. Βασίλης Δαλκαβούκης, Ιωάννης Μάνος, Χριστίνα Βέικου, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2010, σελ. 153-158.
 56. **Μάνος**, Ιωάννης, «Το Παρόν του Παρελθόντος: Μακεδονικός αγώνας, εξουσία και πολιτική στην περιοχή της Φλώρινας μετά το 1990», στο *Ανορθόδοξοι Πόλεμοι: Μακεδονία, Εμφύλιος, Κύπρος*, επιμ. Βασίλης Γούναρης, Στάθης Καλύβας και Ιωάννης Στεφανίδης, Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, 2010, σελ. 203-224.
 57. **Μάνος**, Ιωάννης, «Χορός και Ενορχήστρωση της Τοπικότητας: Πολιτική, πολιτικοί ως φορείς της εξουσίας και πολιτιστικοί σύλλογοι ως διαχειριστές του πολιτισμού», στο *Λαϊκοί Πολιτισμοί και Σύνορα στα Βαλκάνια*, επιμ. Ευάγγελος Αυδίκος, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2010, σελ. 223-246.
 58. **Μάνος**, Ιωάννης, Βασίλης Δαλκαβούκης, Χριστίνα Βέικου, «Διδάσκοντας την Ανθρωπολογία σε 'Αυτούς που δεν τη Χρειάζονται'», στο *Ανυποψίαστοι Ανθρωπολόγοι, Καχύποπτοι Φοιτητές: Διδάσκοντας την ανθρωπολογία σε 'αυτούς που δεν τη χρειάζονται'*, επιμ. Βασίλης Δαλκαβούκης, Ιωάννης Μάνος, Χριστίνα Βέικου, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2010, σελ. 17-40.
 59. **Mavrogeni**, Stavroula, "Macedonian Sarissa and Albanian Eagle: FYROM's New School Textbooks", in *Macedonian Identities Through Time*,

- Interdisciplinary approaches*, ed. Ioannis D. Stefanidis, Vlas Vlasidis & Evangelos Kofos, Thessaloniki, 2010, pp. 273-293.
60. Μαυρογένη, Σταυρούλα, "FYROM Primary School History Textbooks", *Macedonianism. FYROM's Expansionist Designs Against Greece, 1944-2006*, ed. Iakovos Michailidis, Athens 2007, pp. 25-43.
 61. Μαυρογένη, Σταυρούλα, «Η Εικόνα των Ελλήνων στο Έργο του Σέρβου Λογοτέχνη Στέφαν Σρέματς», στα Πρακτικά της Διημερίδας της Σχολής Βαλκανικών Γλωσσών του Ιδρύματος Μελετών της Χερσονήσου του Αίμου, Θεσσαλονίκη, 8-9 Μαΐου 2008 (www.imxa.gr/files/PraktikaDiimeridasSBG.pdf)
 62. Μαυρογένη, Σταυρούλα, «Μακεδονική σάρισα και δικέφαλος αετός: Τα νέα σχολικά εγχειρίδια της ΠΓΔΜ», στο *Μακεδονικές Ταυτότητες στο χρόνο: Διεπιστημονικές προσεγγίσεις*, επιμ. Ιωάννης Στεφανίδης, Βλάσης Βλασιδής, Ευάγγελος Κωφός, Αθήνα 2008, σελ. 437-462.
 63. Μαυρογένη, Σταυρούλα, «Οι Περιπέτειες μιας Γλώσσας», στο *Διαστάσεις της Μετάβασης και η Ευρωπαϊκή Προοπτική των Χωρών της Βαλκανικής*, Πρακτικά Α' Επιστημονικού Συνεδρίου του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη, 2007, σελ. 719-738.
 64. Μαυρογένη, Σταυρούλα, «Τα Σχολικά Εγχειρίδια Ιστορίας της FYROM για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (έκδοσης 2005)», στο *Μακεδονισμός. Ιμπεριαλισμός των Σκοπίων 1944-2006*, επιμ. Ιάκωβος Μιχαηλίδης, Αθήνα, 2007, σελ. 57-76.
 65. Kouzinopoulos, Charis, Panagiotis D. Michailidis, Konstantinos G. Margaritis, "Parallel Processing of Multiple Pattern Matching Algorithms for Biological Sequences: Methods and performance results", in *Bioinformatics - Computational Biology and Modelling*, ed. Ning-Sun Yang, Intech - Open Access Publisher, 2011.
 66. Michailidis, Panagiotis D., Konstantinos G. Margaritis, "Parallel and Distributed Computational Methods for Flexible Text Searching", in *Supercomputing Research Advances*, ed. Yongge Huang, Nova Science Publishers, 2008, pp. 61 - 112.
 67. Nikas, Christos, "Greek-Balkan Trade: Factor endowment versus intra-industry", in *Economic Integration: Prospects and Dilemmas*, ed. A. Kumar, and V. Kandzija, Ljubljana: University of Ljubljana Publications, 2007, pp. 485-495.
 68. Νίκας, Χρήστος, Γ. Παπαδημητρίου, Νίκος Κουτσουπιάς, «Ανάλυση των Εμπορικών Συναλλαγών της Ελλάδας με τις Άλλες Βαλκανικές Χώρες», στο *Τιμητικός Τόμος Α. Ιγνατιάδη*, Θεσσαλονίκη: Τμήμα Χρηματοοικονομικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 2007, σελ. 871-897.
 69. Νίκας, Χρήστος, «Δωσιλογισμός και Οικονομικός Παραλογισμός: Παραοικονομία και υπερπληθωρισμός στην κατοχική Ελλάδα», στο *Εχθρός Εντός των Τειχών*, επιμ. Ιάκωβος Μιχαηλίδης, Ηλίας Νικολακόπουλος, Χάγκεν Φλάϊσερ, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2006, σελ. 147-170.
 70. Νίκας, Χρήστος, Ελένη Δελιβάνη, «Δείκτης Εξαγωγικής Εξειδίκευσης και Μετάβαση: Η περίπτωση του ενδοβαλκανικού εμπορίου», στο *Τιμητικός Τόμος Μ. Νεγρεπόντη-Δελιβάνη*, Θεσσαλονίκη: Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 2006, σελ. 85-118.

71. Nichoritis, Konstantinos, "Neizvestno stišno žitie na sv. Petka Epivadska-Tárnovska [Άγνωστος Σύντομος Βίος της Αγίας Παρασκευής της Επιβατηνής]", στο *Τιμητικός τόμος των 60 ετών της σλαβολόγου καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Σόφιας Klimentinas Ivanovas, Σόφια 2006*, σελ. 221-224.
72. Nichoritis, Konstantinos, "Нов препис от Службата за св. Арсений Срѣбски (Ръкопис 2-55 от Великата лавра, XV в.) [Ανέκδοτο απόγραφο της Σλαβικής Ακολουθίας του Αγίου Αρσενίου Αρχιεπισκόπου Σερβίας, από το Z-55 χφ της Μεγίστης Λαύρας]", in *ПЯНИЕ МАЛО ГЕОРГИЮ. Сборник в чест на 65-годишнината на проф. д-рн Георги Попов [Τιμητικός τόμος για τα 65χρονα του καθηγητού G. Ροπου]*, Sofia, 2010.
73. Nichoritis, Konstantinos, «Οι Αναμνήσεις μου από την Προσωπική μου Επαφή με τον Καθηγητή μου Petahr Dinekon», στο *Ο Ακαδημαϊκός Petahr Dinekon στη Μνήμη μας*, Sofia 2010.
74. Νιχωρίτης, Κωνσταντίνος, «Η Διδασκαλία της Σλαβωνικής στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης τον 19^ο αι.», στον τιμητικό τόμο των σλαβολόγων καθηγητών Krasimir Stanchev του Πανεπιστημίου της Ρώμης και Alexadar Naumov του Πανεπιστημίου του Κράκοφ και της Βενετίας, *Starobahlgarska Literatura*, Vol. 41-42, Sofia, 2009, pp. 489-499.
75. Νιχωρίτης, Κωνσταντίνος, «Ο Προηγούμενος Φιλάρετος ο Βατοπαιδινός (†1873) και το Μεταφραστικό του Έργο», στο *Σπαράγματα Βυζαντινοσλαβικής Κληρονομιάς. Χαριστήριος τόμος προς τιμήν του Ιωάννου Ταρνανίδη*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αδερφών Κυριακίδη, 2011, σελ. 249-268.
76. Πανηγυράκης, Γεώργιος, Αναστάσιος Πανόπουλος, «Ο Σύγχρονος Ρόλος των Δημοσίων Σχέσεων και η Γυναίκα Στέλεχος: Αβεβαιότητα και σύγκρουση ρόλων», στο *Επικοινωνία στον 21^ο αιώνα*, Εταιρεία Δημοσίων Σχέσεων Βορείου Ελλάδος (Ε.ΔΗ.Σ.Β.Ε.), 2009, σελ. 47-63.
77. Σαρρή, Αικατερίνη, «Ο Βαθμός της Προσωπικής Δέσμευσης των Εργαζομένων (employeeeship) και η Συναισθηματική Νοημοσύνη της Επιχείρησης. Οι εφαρμογές της στη Διοίκηση των Επιχειρήσεων», στο *Τιμητικός τόμος καθ. Μ. Δελιβάνη*, Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 2006.
78. Χρηστίδης Γιώργος, «Η Διασυνοριακή Συνεργασία ανάμεσα στο Νομό Φλώρινας και τον Δήμο Μοναστηρίου (Bitola) στο Πλαίσιο του Προγράμματος Interreg IIIA Ελλάδα-ΠΓΔΜ», στο *Η Διασυνοριακή Συνεργασία Ελλάδας-ΠΓΔΜ ως Ζητούμενο*, επιμ. Ιωάννης Κολιόπουλος, Κωνσταντίνος Χατζηκωνσταντίνου και Βασίλης Γούναρης, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο, 2008, 349-390.
79. Χρηστίδης Γιώργος, «Η Σερβική Πολιτική στο Κοσσυφοπέδιο: Από την εγκατάσταση της UNMIK μέχρι την κήρυξη ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου», στο *Ματιές στο Σύγχρονο Τοπίο των Δυτικών Βαλκανίων*, επιμ. Στέλιος Περράκης, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη, 2009, σελ. 295-320.

Άλλες εργασίες (πρόλογοι, εισαγωγές, τελικές εκθέσεις, βιβλιοκριτικές κλπ)

1. Avenarius, Alexander, *Ο Βυζαντινός πολιτισμός και οι Σλάβοι. Το πρόβλημα της πρόσληψης και του μετασχηματισμού του Βυζαντινού πολιτισμού από τους Σλαβικούς λαούς (από τον 6^ο έως τον 12^ο αιώνα)*, μτφρ. Αγγελική Δεληκάκη, Αθήνα: Εκδόσεις Δημ. Ν. Παπαδήμας, 2008.

2. Delikari, Aggeliki, "Ein Beitrag zur Geistesgeschichte des Balkans: über die nur auf Slavisch erhaltenen Schriften des Gregorios Sinaites", in *Pravoslavnaja Enciklopedija (pod redakcij Patriarcha Moskovskogo i vseja Rusi Aleksija II)*, Vol. 13, Moskva 2006, pp. 66-67.
3. Delikari, Aggeliki, "Βιβλιοκρισία του τόμου *Methodios und Kyrillos in ihrer Europäische Dimension* [Philhellenische Studien 10], Herausgegeben von Evangelos Konstantinou, Frankfurt am Main Peter Lang Verlag, 2005, 365 S.", *Philia. Eine Zeitschrift für Europa* 1, Würzburg 2006, pp. 244-248.
4. Δεληκάρη, Αγγελική, «Βιβλιοκρισία του βιβλίου K. Maksimovič, *Zakonъ sudnyi ljudmъ. Istočnikovedčeskie i lingvističeskie aspekty issledovanija slavjanskogo juridičeskogo pamjatnika*, Moskva, Izdatel'stvo Drevlechranilišče, 2004, 240 σελ», *Βυζαντιακά*, 2009, σελ. 343-348.
5. Δορδανάς, Στράτος Ν., «Την Επομένη του Πολέμου. Η πορεία των Ελλήνων Εβραίων από τον θάνατο στη ζωή», *The Athens Review of books*, Τεύχος 17, Απρίλιος 2011, σελ. 45-7, Σιμπή Ιάκωβος-Λάμψα Κατερίνα, *Η ζωή απ' την αρχή. Η μετανάστευση των Ελλήνων Εβραίων στην Παλαιστίνη (1945-1948)*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2010, σσ. 400.
6. Ζάικος, Νίκος, «Κ.Δ. Μαγκλιβέρας, *Το Ζήτημα των Πολεμικών Επανορθώσεων για τις Δεηλασίες κατά τη Ναζιστική Κατοχή της Ελλάδος: Η περίπτωση του νομοματικού χρυσού των Εβραίων*, Αθήνα: Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος, 2009, 157 σ.», *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, Τόμος 35 (Ιούλιος 2010), σελ. 160-161.
7. Κεντρωτής, Κυριάκος, «Ευρωπαϊκή Ένωση και Μακεδονικό Ζήτημα μετά το 1990: 'η αιωνιότητα' του μισού βήματος», *Ιστορικά, ένθετο της εφ. Ελευθεροτυπία, Μακεδονικό. Η περιπέτεια ενός ονόματος από το 1850 έως σήμερα*, 2011, 157-193.
8. Eriksen Thomas Hylland, *Μικροί Τόποι, Μεγάλα Ζητήματα: Μια Εισαγωγή στην Κοινωνική και Πολιτισμική Ανθρωπολογία*, επιμ. μτφρ. Ιωάννης Μάνος, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2007.
9. Μάνος, Ιωάννης, «Η Κοινωνική Ανθρωπολογία ως Αντικείμενο Διδασκαλίας και ως Μορφή Παρεμβατικού Λόγου στα Κοινωνικά Φαινόμενα: Σκέψεις και προβληματισμοί», Εισαγωγικό σημείωμα στην ελληνική έκδοση του Eriksen Thomas Hylland, *Μικροί Τόποι, Μεγάλα Ζητήματα: Εισαγωγή στην Κοινωνική και Πολιτισμική Ανθρωπολογία*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2007, σελ. 9-13.
10. Μάνος, Ιωάννης, «Η Κοινωνική Ανθρωπολογία ως Αντικείμενο Διδασκαλίας και ως Μορφή Παρεμβατικού Λόγου στα Κοινωνικά Φαινόμενα: Σκέψεις και προβληματισμοί», Εισαγωγικό σημείωμα στην ελληνική έκδοση του Eriksen Thomas Hylland *Μικροί Τόποι, Μεγάλα Ζητήματα: Εισαγωγή στην Κοινωνική και Πολιτισμική Ανθρωπολογία*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, 2007, σελ. 9-13.
11. Σούτσιου, Τσιπριάν «Η Παροιμία – Σημασιολογία και εκφραστικότητα», στο Ρουμανο-αγγλικό λεξικό παροιμιών, Bacău: Εκδόσεις του Πανεπιστημίου Bacău, 2011.
12. Σούτσιου, Τσιπριάν, «Η Σύγχρονη Ρουμανική Λογοτεχνία. Ο συγγραφέας Dan Lungu», εισαγωγικό σημείωμα στο *Πεζογραφία με τα Μάτια της Ψυχής*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αντ. Σταμούλης, 2008.
13. Σούτσιου, Τσιπριάν, «Ο Ρουμάνος Ιστορικός Ion Bulei», στο *Ο Ρουμανικός Κόσμος το 1900* (τόμοι α' -β'), μτφρ. Τσιπριάν Σούτσιου, Αθήνα: Εκδόσεις

Μελομένη Διώτη, 2011.

14. Σούτσιου, Τσιπριάν, «Ο Ρουμάνος Λαογράφος Tudor Pamfile», στο *Γιορτές των Ρουμάνων* (τόμοι α'-β'), μτφρ. Τσιπριάν Σούτσιου, Αθήνα: Εκδόσεις Μελομένη Διώτη, 2011.
15. Σούτσιου, Τσιπριάν, μεταφράσεις έργων ρουμανική λογοτεχνίας στην Ελλάδα μετά το 1945 (2011) στον εορταστικό τόμο για τα 10 χρόνια από την ίδρυση του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και πολιτισμού των Παρευξείνιων Χωρών, Κομοτηνή, 2011.
16. Σούτσιου, Τσιπριάν, μετάφραση στην ελληνική γλώσσα του βιβλίου *Γιορτές των Ρουμάνων* (τόμοι α'-β'), Αθήνα: Εκδόσεις Μελομένη Διώτη, 2009.
17. Σούτσιου, Τσιπριάν, μετάφραση στην ελληνική γλώσσα του βιβλίου *Εμπορικοί σταθμοί των Ελλήνων στη Ρουμανία. Ανάδειξη και προβολή του πολιτισμικού αποθέματος του Μείζονος Ελληνισμού*, Θεσσαλονίκη: University Studio Press», 2007.
18. Σούτσιου, Τσιπριάν, μετάφραση στην ελληνική γλώσσα του βιβλίου *Ιστορία των Ρουμάνων. Επίτομη*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αντ. Σταμούλης, 2008.
19. Σούτσιου, Τσιπριάν, μετάφραση στην ελληνική γλώσσα του βιβλίου *Ο Ρουμανικός Κόσμος το 1900* (τόμοι α'-β'), Αθήνα: Εκδόσεις Μελομένη Διώτη, 2011.
20. Σούτσιου, Τσιπριάν, μετάφραση στην ελληνική γλώσσα του βιβλίου *Παραμύθια των Ρουμάνων*, Αθήνα: Εκδόσεις Μελομένη Διώτη, 2009.
21. Σούτσιου, Τσιπριάν, μετάφραση στην ελληνική γλώσσα του βιβλίου *Πεζογραφία με τα Μάτια της Ψυχής*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αντ. Σταμούλης, 2008.
22. Χρηστίδης, Γιώργος, «Βιβλιοκριτική: Σωτήρης Ρούσσος, *Η Κινούμενη Άμμος της Ηγεμονίας. Ζητήματα περιφερειακής ασφάλειας στη Μέση Ανατολή και την Ευρασία* (Μελάνι, Αθήνα, 2008)», *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, Ιούλιος 2010, Τεύχος 35, σελ. 163-166.
23. Χρηστίδης, Γιώργος, «Νικολάι Τοντόροφ και η Ελληνική Πολιτική Σκηνή», *Ιστορία Εικονογραφημένη*, Αφιέρωμα: Βαλκάνια Β', Δεκέμβριος 2008, Τεύχος 486, σελ. 72-81.

Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) χωρίς πρακτικά

1. Akrivoulis, Dimitrios, "This is the Balkans: Is there anything (to be) learned from the western experience?", Paper presented at the interdisciplinary conference dedicated to the 10th anniversary of the ethnic conflict in FYROM and the signing of the Ohrid Framework Agreement, 'One Decade after the Ohrid Framework Agreement: Lessons (to be) learned from the Macedonian experience', organized by the *Centre for Research and Policy Making (CRPM)* in collaboration with the *Think Tank Fund of the Open Society Institute (OSI TTF)*, the *Skopje Office of the Friedrich Ebert Stiftung (FES)* and the *Skopje Office of the Konrad Adenauer Stiftung (KAS)* (Hotel Continental, Skopje, FYROM, June 24-26, 2011).
2. Akrivoulis, Dimitrios, "Beyond Reciprocity and Conditionality: The enigma of political forgiveness", Paper presented at the 59th Annual *Political Studies Association (PSA)* Conference, 2009, 'Challenges for Democracy in

- a Global Era' (University of Manchester, Manchester, UK, April 7-9, 2009).
3. [Akrivoulis](#), Dimitrios, "On the Edge of Politics and the Law: Justice, memory and forgiveness", Paper presented at the 58th Annual *Political Studies Association (PSA)* Conference, 2008, 'Democracy, Governance and Conflict: Dilemmas of theory and practice' (Swansea University, Swansea, UK, April 1-3, 2008).
 4. [Akrivoulis](#), Dimitrios, "On the Edge of Politics and the Law: Justice, memory and forgiveness", Paper presented at the Annual *British International Studies Association (BISA)* Conference, 2008 (University of Exeter, Exeter, UK, December 15-17, 2008).
 5. [Akrivoulis](#), Dimitrios, "The Enigma of Political Forgiveness: The (im-)possibility and incognito of forgiveness", Paper presented at the Annual *Association for Legal and Social Philosophy (ALSP)* Conference, 2008, 'Global Justice' (Centre for the Study of Social and Global Justice, University of Nottingham, Nottingham, UK, March 27-29, 2008).
 6. [Ακριβούλης](#), Δημήτριος, «Έντειχισμένα Κράτη' στο Σημείο Τομής Νεοφιλελευθερισμού και Νεοσυντηρητισμού: Η 'προέλαση της ελευθερίας' και η κατάρρευση της δημοκρατίας», Ανακοίνωση στο Ετήσιο Συνέδριο της *Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων (ΕΕΔΔΔΣ)*, 2011, με θέμα «Το Κράτος στη Διεθνή Κοινότητα του 21^{ου} αιώνα» (Υπουργείο Εξωτερικών, Αμφιθέατρο «Γ. Κρασιδίωτης», Αθήνα, 16-18 Δεκεμβρίου 2010).
 7. [Ακριβούλης](#), Δημήτριος, «Δικαιοσύνη, Ασφάλεια και Διεθνοτική Συνύπαρξη: Η πρόκληση της 'απο-ασφαλειοποίησης' των μειονοτικών ζητημάτων στα μετα-κομμουνιστικά Βαλκάνια», Ανακοίνωση στη Διημερίδα της *Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων (ΕΕΔΔΔΣ)* σε συνεργασία με το ΠΜΣ «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη» του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, με θέμα «Τα Δυτικά Βαλκάνια σε Κίνηση: Εξελίξεις, προβλήματα και προοπτικές» (Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 10-11 Οκτωβρίου 2008).
 8. [Ακριβούλης](#), Δημήτριος, «Η Ευρωπαϊκή Προοπτική της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης: Διαστάσεις της εκπαιδευτικής πολιτικής της χώρας και εκδημοκρατισμός» (με την κ. Σοφία Χατζησσαβίδου), Ανακοίνωση στο 1^ο Επιστημονικό Συνέδριο του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών, 2006, με θέμα «Πτυχές της Μετάβασης και της Ευρωπαϊκής Προοπτικής των Βαλκανικών Κρατών» (Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 10-12 Νοεμβρίου 2006).
 9. [Ακριβούλης](#), Δημήτριος, «Πολιτικές Πτυχές της Περιφερειακής 'Απο-βαλκανιοποίησης' και Ενταξιακής Πορείας της πΓΔΜ: Η Συμφωνία της Οχρίδας και η διεθνοτική συνύπαρξη στην πΓΔΜ», Ανακοίνωση στην Ημερίδα ανακοίνωσης των αποτελεσμάτων της έρευνας που διεξήχθη στο πλαίσιο του Προγράμματος Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG III A/CARDS Ελλάδα-ΠΓΔΜ, Έργο «Περιφερειακή Ανάπτυξη, Διασυνοριακή Συνεργασία και ο Παράγων Ευρωπαϊκή Ένωση» (Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 29 Οκτωβρίου 2008).
 10. [Ακριβούλης](#), Δημήτριος, «Στα Όρια του Δικαίου και της Πολιτικής: Δικαιοσύνη, μνήμη και συχώρεση στην πρώην Γιουγκοσλαβία», Ανακοίνωση στο Ετήσιο Συνέδριο της *Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων (ΕΕΔΔΔΣ)*, 2007, με θέμα «Διεθνής Οργάνωση – Διεθνείς Οργανισμοί: Νομικές και πολιτικές όψεις»

- (Υπουργείο Εξωτερικών, Αμφιθέατρο «Γ. Κρανιδιώτης», Αθήνα, 6-8 Δεκεμβρίου 2007).
11. **Ακριβούλης**, Δημήτριος, «Το Γάντι, η Γροθιά και ο Συνασπισμός των Προθύμων: Η ιδεολογική νομιμοποίηση της 'ανθρωπιστικής επέμβασης' στη μετα-Κόσοβο εποχή», Ανακοίνωση στο Ετήσιο Συνέδριο της *Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων (ΕΕΔΔΔΣ)*, 2009, με θέμα «Η Διεθνής Συνεργασία σε Οικουμενικό και Περιφερειακό Επίπεδο: Οι διεθνείς θεσμοί σε κίνηση» (Υπουργείο Εξωτερικών, Αμφιθέατρο «Γ. Κρανιδιώτης», Αθήνα, 17-19 Δεκεμβρίου 2009).
 12. **Ακριβούλης**, Δημήτριος, «Το Μετα-αφήγημα του Ολοκαυτώματος και το Μέλλον της Ανθρωπιστικής Επέμβασης: Η περίπτωση του Κοσόβου», Ανακοίνωση στη Διημερίδα της *Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων (ΕΕΔΔΔΣ)* σε συνεργασία με το Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και τη Νομική Σχολή του ΑΠΘ, με θέμα «Διεθνής Δικαιοσύνη στον 21^ο Αιώνα: Προκλήσεις και προοπτικές», Αφιέρωμα στη Μνήμη Κρατερού Μ. Ιωάννου (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη, 6-7 Μαρτίου 2009).
 13. **Ακριβούλης**, Δημήτριος, «Το Τείχος Που Δεν Έλεσε Ποτέ: Η μεταψυχροπολεμική εννοιολόγηση της πτώσης του Τείχους του Βερολίνου στην πολιτική ρητορική της Δύσης», Ανακοίνωση στο Συνέδριο με θέμα «Είκοσι Χρόνια από την πτώση του Τείχους του Βερολίνου». Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, ΠΔΜ (Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 16-18 Οκτωβρίου 2009).
 14. **Ακριβούλης**, Δημήτριος, «Φιλοσοφία της Επιστήμης και Θεωρία Διεθνών Σχέσεων: Μια αναθεώρηση της σχέσης τους από τη σκοπιά της ερμηνευτικής φαινομενολογίας», Ανακοίνωση στο 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Φιλοσοφίας της Επιστήμης, Τομέας Φιλοσοφίας και Θεωρίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας, Τμήμα Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης, Πανεπιστήμιο Αθηνών (Κεντρικό Κτίριο Πανεπιστημίου Αθηνών, 15-17 Οκτωβρίου 2010).
 15. **Βλασιδής**, Βλάσης, «Παραδοσιακές και Ριζοσπαστικές Παρουσιάσεις του Μακεδονικού Αγώνα στον Ελληνικό Τύπο (1990-2005)», Ανακοίνωση στο συνέδριο με θέμα «Πόλεμος και Ταυτότητες. Μακεδονικός Αγώνας (1904-1908, Κατοχή-Εμφύλιος (1941-1949), Κυπριακός Αγώνας (1955-1959, 1964-1967)», Κέντρο Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Yale, (Αθήνα, 2006).
 16. **Βλασιδής**, Βλάσης, Εβελίνα Αντώνη, «Μετανάστες και Ραδιόφωνο στη Σύγχρονη Ελλάδα», Ανακοίνωση στο Συνέδριο με θέμα «Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις του Μειονοτικού και Μεταναστευτικού Φαινομένου: Η ελληνική συγκυρία μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου», Κέντρο Ερευνών Μειονοτικών Ομάδων (KEMO, Δεκέμβριος, 2006).
 17. **Gavra**, Eleni G., "Management of Natural and Manmade Heritage in 'Specific Destinations'. The case of Danube estuary area", Paper presented at the 3rd International Workshop titled "Resorts Architecture Heritage of Romania" (Ministry of Culture, Sovata, October 22-27, 2006).
 18. **Gavra**, Eleni G., "The Greek Presence in the Black Sea: 'Traces' of Architectural Identity in 'Related Locales': Diachronical approaches", Paper presented at the European Masters in Mediterranean Historical Studies (EMMHS) Valencia seminar titled "The Mediterranean. History, Culture, Civilization" (Valencia, May 19, 2007).
 19. **Gavra**, Eleni G., « La notion de patrimoine », Paper presented at the

Conference titled « Premières Rencontres régionales de la coopération transfrontalière, du développement durable, des territoires et de la coopération décentralisée dans les Balkans », organisées par le Comité de pilotage des Premières Rencontres : Les collectivités territoriales françaises engagées dans les Balkans, le Conseil régional d'Auvergne, Cités Unies France, l'Association Française du Conseil des Communes et Régions d'Europe, la Mission opérationnelle transfrontalière, Energie Cités, France Coopération Internationale, l'Association Nationale des Villes et Pays d'art et d'histoire et des, villes à secteurs sauvegardés et Protégés, le Centre national de la fonction publique territoriale et Solidarité laïque. Sous le haut patronage de l'Ambassade de France en Bulgarie et de Ville de Sofia (Sofia, July 3-4, 2008).

20. Ζάικος, Νίκος, «Η Δικαιοπαραγωγική Συμβολή των Διεθνών Οργανισμών στον Τομέα της Διεθνούς Μετανάστευσης», Ανακοίνωση στο Ετήσιο Συνέδριο της *Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων (ΕΕΔΔΔΣ)*, 2007, με θέμα «Διεθνής Οργάνωση – Διεθνείς Οργανισμοί: Νομικές και πολιτικές όψεις» (Υπουργείο Εξωτερικών, Αμφιθέατρο «Γ. Κρανιδιώτης», Αθήνα, 6-8 Δεκεμβρίου 2007).
21. Ζάικος, Νίκος, «Η Αλλαγή του Ονόματος του Κράτους στο Διεθνές Δίκαιο», Ανακοίνωση στη Διημερίδα της *Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων (ΕΕΔΔΔΣ)* σε συνεργασία με το ΠΜΣ «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη» του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, με θέμα «Τα Δυτικά Βαλκάνια σε Κίνηση: Εξελίξεις, προβλήματα και προοπτικές» (Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 10-11 Οκτωβρίου 2008).
22. Kentrotis, Kyriakos, “European Integration and Prometheus Bound: Myths and Realities”, Διεθνές συνέδριο που διοργανώθηκε από το University of Primorska στο Κόπερ της Σλοβενίας, *Freedom and Democracy–European Perceptions, European Perspectives*, 4-6 Δεκεμβρίου 2008.
23. Kentrotis, Kyriakos, “European Union and the Balkans: multilevel structures between national interests, regional quests and global challenges”, στο XXI επιστημονικό συνέδριο της Ιταλικής Εταιρείας Πολιτικής Επιστήμης (SISP) στην Κατάνια/Catania, 20-22.9.2007.
24. Κεντρωτής Κυριάκος, «Εξευρωπαϊσμός και πολιτικά κόμματα στα Βαλκάνια: οι περιπτώσεις της Βουλγαρίας και της ΠΓΔΜ και οι σχέσεις με την Ελλάδα», Συνέδριο της Ε.Π.Ε.Ε.Σ. στην Αθήνα, 5 Νοεμβρίου 2009, *Εξευρωπαϊσμός: Θεωρητικό πλαίσιο και συγκριτικές αναφορές*.
25. Κεντρωτής, Κυριάκος, «Εξωτερικές σχέσεις των εθνικών Περιφερειών και Ε.Ε.: προβληματισμοί και προοπτικές», Ανακοίνωση στο Ετήσιο Συνέδριο της *Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων (ΕΕΔΔΔΣ)*, 2011, με θέμα «Το Κράτος στη Διεθνή Κοινότητα του 21^{ου} αιώνα» (Υπουργείο Εξωτερικών, Αμφιθέατρο «Γ. Κρανιδιώτης», Αθήνα, 16-18 Δεκεμβρίου 2010).
26. Κεντρωτής, Κυριάκος, «Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα Βαλκάνια ανάμεσα στη γεωγραφία και στην ιστορία: αναζητήσεις δομών και υπερδομών», Ανακοίνωση στο 1^ο Επιστημονικό Συνέδριο του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών, 2006, με θέμα «Πτυχές της Μετάβασης και της Ευρωπαϊκής Προοπτικής των Βαλκανικών Κρατών» (Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 10-12 Νοεμβρίου 2006).
27. Κεντρωτής, Κυριάκος, «Η Ευρωπαϊκή Ένωση σε αναζήτηση ρόλου στην εξωτερική της πολιτική: θεωρητικές προσεγγίσεις και πραγματικότητα»,

- Ανακοίνωση στο Ετήσιο Συνέδριο της *Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων (ΕΕΔΔΔΣ)*, 2009, με θέμα «Η Διεθνής Συνεργασία σε Οικουμενικό και Περιφερειακό Επίπεδο: Οι διεθνείς θεσμοί σε κίνηση» (Υπουργείο Εξωτερικών, Αμφιθέατρο «Γ. Κρανιδιώτης», Αθήνα, 17-19 Δεκεμβρίου 2009).
28. **Κεντρωτής**, Κυριάκος, «Η Πορεία της ΕΕ μετά την Πτώση του Τείχους του Βερολίνου: Διαπιστώσεις και εξελίξεις», Οργάνωση και Ανακοίνωση στο Συνέδριο με θέμα «Είκοσι Χρόνια από την πτώση του Τείχους του Βερολίνου». Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, ΠΔΜ (Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 16-18 Οκτωβρίου 2009).
29. **Κεντρωτής**, Κυριάκος, «Ολοκλήρωση, Περιφερειακές Συνεργασίες και Ζώνες Επιρροής. Ο ρόλος της ΕΕ στον ευρύτερο χώρο της ΝΑ Ευρώπης», Οργάνωση και Ανακοίνωση στη Διημερίδα της *Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων (ΕΕΔΔΔΣ)* σε συνεργασία με το ΠΜΣ «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη» του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, με θέμα «Τα Δυτικά Βαλκάνια σε Κίνηση: Εξελίξεις, προβλήματα και προοπτικές» (Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 10-11 Οκτωβρίου 2008).
30. **Κεντρωτής**, Κυριάκος, «Χαμένη στις γειτονιές του κόσμου: οι περιφερειακές αναζητήσεις των εξωτερικών σχέσεων της Ε.Ε.», Ανακοίνωση στο Ετήσιο Συνέδριο της *Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων (ΕΕΔΔΔΣ)*, 2007, με θέμα «Διεθνής Οργάνωση – Διεθνείς Οργανισμοί: Νομικές και πολιτικές όψεις» (Υπουργείο Εξωτερικών, Αμφιθέατρο «Γ. Κρανιδιώτης», Αθήνα, 6-8 Δεκεμβρίου 2007).
31. **Μακρής**, Γεώργιος, «Η Ευρωπαϊκή Διεύρυνση και οι Επιπτώσεις της για τις Χώρες της ΝΑ Ευρώπης: Μια προσέγγιση από την πλευρά των κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων», Ανακοίνωση στη Διημερίδα της *Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων (ΕΕΔΔΔΣ)* σε συνεργασία με το ΠΜΣ «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη» του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, με θέμα «Τα Δυτικά Βαλκάνια σε Κίνηση: Εξελίξεις, προβλήματα και προοπτικές» (Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 10-11 Οκτωβρίου 2008).
32. **Νιχωρίτης**, Κώστας, «Η Γυναίκα στον Χριστιανισμό», Ανακοίνωση στο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο του ρωσικού ιδρύματος «Η ενότητα των ορθοδόξων λαών» με θέμα «Ο Ρόλος της Γυναίκας στη Σύγχρονη Εποχή» (Μπατισλάβα, 8-11 Φεβρουαρίου 2007).
33. **Σταυριανός**, Γιώργος, «Αναζητώντας τα Σύνορα στις Θεωρίες της Σημειωτικής: Πρόταση στα μαθήματα πολιτισμού», Ανακοίνωση στο VIII Διεθνές Συνέδριο της Ελληνικής Σημειωτικής Εταιρείας με θέμα «Σημειωτική και ΙΔΕΟ-ΛΟΓΙΕΣ» (Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Φλώρινα, 18-21 Οκτωβρίου 2007).
34. **Σταυριανός**, Γιώργος, «Γλώσσα, Οικουμενική Προοπτική και η Μάχη της Επικράτησης», Ανακοίνωση στο Συνέδριο με θέμα «Η Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας», Εργαστήριο Γλώσσας και Προγραμμάτων Γλωσσικής Διδασκαλίας, Τμήμα Νηπιαγωγών, ΠΔΜ (Νυμφαίο, 4-6 Σεπτεμβρίου 2009).
35. **Σταυριανός**, Γιώργος, «Ένα Ιδιόμορφο Οδοιπορικό – Απόπειρα Μήησης των Μαθητών στην Μεγάλη Μουσική», Ανακοίνωση στην Ημερίδα με

θέμα «Η Τέχνη στο Σχολείο» (Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος, 8 Νοεμβρίου 2008).

36. Σταυριανός, Γιώργος, «Η Τέχνη μετά την Πτώση του Τείχους», Ανακοίνωση στο Συνέδριο με θέμα «Είκοσι Χρόνια από την πτώση του Τείχους του Βερολίνου». Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, ΠΔΜ (Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 16-18 Οκτωβρίου 2009).
37. Σταυριανός, Γιώργος, «Παγκοσμιοποίηση και Δημοκρατία», Ανακοίνωση στο Συνέδριο με θέμα «Πολιτισμός, Επικοινωνία, Παγκοσμιοποίηση» (Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Κεφαλονιά, 7-8 Μαΐου 2009).
38. Σταυριανός, Γιώργος, Ιφιγένεια Βαμβακίδου, Παρασκευή Γκόλια, «Η ιστοριογράφηση του καθημερινού», Ανακοίνωση στο Διεθνές Συνέδριο με θέμα «ΤΟ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ» (Πανεπιστήμιο Κύπρου, Λευκωσία, 5-7 Νοεμβρίου 2010).
39. Χρηστίδης, Γιώργος, «Η Σερβική Πολιτική στο Κοσσυφοπέδιο: Από την εγκατάσταση της UNMIK μέχρι την κήρυξη ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου», Ανακοίνωση στη Διημερίδα της *Ελληνικής Εταιρείας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων (ΕΕΔΔΔΣ)* σε συνεργασία με το ΠΙΜΣ «Οικονομική και Πολιτική Διακυβέρνηση στη ΝΑ Ευρώπη» του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, με θέμα «Τα Δυτικά Βαλκάνια σε Κίνηση: Εξελίξεις, προβλήματα και προοπτικές» (Αμφιθέατρο Παιδαγωγικής Σχολής, Φλώρινα, 10-11 Οκτωβρίου 2008).

Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (χωρίς κριτές) χωρίς πρακτικά

1. Akrivoulis, Dimitrios, "American Leadership as a Self-fulfilling Prophecy: Transatlantic journeys of Enlightenment ideas and their impact on early American political thought", Invited paper delivered at the Transatlantic Relations Seminar, organized by the American Consulate of Thessaloniki, in collaboration with the School of Law, Faculty of Legal, Economic and Political Sciences, Aristotle University of Thessaloniki (Municipal Library, Thessaloniki, GR, March 16-17, 2009).
2. Akrivoulis, Dimitrios, "Newton Goes to America", Invited paper presented at the International Lecture Series, organized and sponsored by New York College, Thessaloniki (NYC Library, Thessaloniki, March 17, 2011).
3. Ακριβούλης, Δημήτριος, «Φέρνοντας τη Σταχτοπούτα στον Χορό: Πολιτισμικά δικαιώματα και το έθος της φιλοξενίας», Ανακοίνωση κατόπιν πρόσκλησης στο Συνέδριο με θέμα «'Πολιτιστικά' Δικαιώματα και Νεότερες Γενιές Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων», Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Αίθουσα Πολυμέσων, ΙΑΚΑ, Βόλος, 10-11 Ιουνίου 2011).
4. Δεληκάρη, Αγγελική, «Το Περιοδικό Όργανο του Κέντρου Εκκλησιαστικών Σπουδών Νίσης. Παρουσίαση Κέντρου και περιοδικού», παρουσίαση στο «Χριστιανική Μακεδονία. Θεσσαλονίκη – Αρχαία Ναϊσσός (Niš Σερβίας)» (Θεσσαλονίκη, 3-5 Νοεμβρίου 2006).
5. Δεληκάρη, Αγγελική, «Η Γυναίκα στις Βυζαντινοσλαβικές Διπλωματικές Σχέσεις», Ανακοίνωση στην Ημερίδα για τον εορτασμό της ημέρας της γυναίκας (Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, Φλώρινα, 8 Μαρτίου 2010).
6. Δεληκάρη, Αγγελική, «Η Χρήση των Όρων 'Μακεδονία' και 'μακεδονικός' στις Μεσαιωνικές Σλαβικές Πηγές», Ανακοίνωση στην Ημερίδα με τίτλο «Ο Μακεδονικός Αγώνας και η Απελευθέρωση της Φλώρινας»: Γεγονότα

και μνήμες» (Φλώρινα, 11 Νοεμβρίου 2008).

7. **Dordanas**, Stratos N., "The Greek Civil War and Its Aftermath in the Social, Political and Mnemonic Level», Paper presented at the International Conference titled "Nach-Bürgerkriege: Österreich, Spanien und Griechenland im Vergleich [Post-Civil Wars: Comparing Austria, Spain and Greece]", Universität Wien (Vienna, June 15, 2007).
8. **Δορδανάς**, Στράτος Ν., «Εγκλήματα Πολέμου. Οι δίκες των Γερμανών διοικητών του Οχυρού Κρήτης», Ανακοίνωση στο συνέδριο με θέμα «Η Κρήτη στην ταραγμένη δεκαετία 1940-1950 (Μάχη Κρήτης, Κατοχή, Αντίσταση, Εμφύλιος Πόλεμος)», Ιστορική, Λαογραφική και Αρχαιολογική Εταιρεία Κρήτης (Χανιά, 26-27 Μαΐου 2006).
9. **Δορδανάς**, Στράτος Ν., «Η Εκπαιδευτική Πολιτική για τους Απόδημους Έλληνες της Γερμανίας», Ανακοίνωση στο 2^ο Παγκόσμιο Συνέδριο Απανταχού Φλωρινιωτών, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας (21-23 Ιουλίου 2006).
10. **Δορδανάς**, Στράτος Ν., «Ο Αλέξανδρος Σβώλος και η Επιτροπή Μακεδόνων και Θρακών, 1941-1943», Ανακοίνωση στο IB' Συνέδριο με θέμα «Αλέξανδρος Σβώλος (1892-1956): Μεταξύ Συντάγματος και πολιτικής στον αιώνα των άκρων», Όμιλος Αριστόβουλος Μάνεσης (Φλώρινα-Μοναστήρι, 21-23 Μαΐου 2010).
11. **Zaikos**, Nikos, "Regional Disputes over Names and Geographical Features of States: Macedonia", Ανακοίνωση ως ακαδημαϊκός συντονιστής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στο Fourth Plenary Conference and Working Meeting CLIOH-WORLD με θέμα "History of Globalization and Globalization of History", Oulu, Φινλανδία (4-5.6.2010).
12. **Βλασιδης**, Βλάσης, Νίκος **Κουτσουπιάς**, «Έντυπα και Ηλεκτρονικά Μέσα Ενημέρωσης στο νομό Καστοριάς κατά το έτος 2007», Ανακοίνωση στο 4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ανάλυσης Δεδομένων με διεθνή συμμετοχή (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Καρδίτσα, 2007).
13. **Κουτσουπιάς**, Νίκος, «Ταξινόμηση Δεδομένων Ροής Επιλογών Ιστοσελίδων», Ανακοίνωση στο 4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ανάλυσης Δεδομένων με διεθνή συμμετοχή (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Καρδίτσα, 2007).
14. **Στογιαννίδης Α.**, Νίκος **Κουτσουπιάς**, «Θεματική Ανάλυση Περιεχομένου Παιδαγωγικών Έργων των Μαρτίνου Λούθηρου και Κλήμεντος Αλεξανδρέως – Αξιοποίηση στη Διδακτική», Ανακοίνωση στο 4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ανάλυσης Δεδομένων με διεθνή συμμετοχή (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Καρδίτσα, 2007).
15. **Νιχωρίτης**, Κώστας, «Ο Άγιος Κοσμάς και η Αθωνιάδα Σχολή», Ανακοίνωση στην Επιστημονική Ημερίδα με θέμα «Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός και το Άγιο Όρος» (Αρναία, 20 Αυγούστου 2006).
16. **Νιχωρίτης**, Κώστας, «Το Πρόβλημα της Λαθρομετανάστευσης στην ΕΕ», Ανακοίνωση την Επιστημονική Ημερίδα με θέμα «Οι Προκλήσεις της Γερμανικής Προεδρίας στην ΕΕ το Α' Εξάμηνο του 2007», διοργάνωση Ευρωπαϊκός Οργανισμός Στρατηγικού Σχεδιασμού και Δήμος Αθηναίων, υπό την αιγίδα της γερμανικής πρεσβείας (Αθήνα, 17 Ιανουαρίου 2007).
17. **Πάππου-Ζουραβλιόβα**, Αικατερίνη, «Δύσκολες Περιπτώσεις στη Διδασκαλία της Φωνητικής της Ρωσικής σε Έλληνες Φοιτητές (σύγκριση με τα ελληνικά)», Ανακοίνωση στο Σεμινάριο-Συμπόσιο, αφιερωμένο στα 150 χρόνια από τη γέννηση του Α.Π. Τσέχοφ, Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών

Άλλα

1. **Ακριβούλης**, Δημήτριος, *Διαχείριση Υγροτόπων και Υδάτινων Πόρων: Πολιτικές και τοπική αυτοδιοίκηση*, Πρακτικά Ημερίδας (Ακριτοχώρι, 3 Φεβρουαρίου 2008), πρόλογος, επιμ. και μτφρ. στην αγγλική (υπό έκδοση).
2. **Ακριβούλης**, Δημήτριος, «'Youth-rise' (Η Ανατολή της Νεανικότητας)», Κεντρική ομιλία κατόπιν πρόσκλησης κατά την τελετή βράβευσης των διακριθέντων μαθητών των εκπαιδευτηρίων «Πλάτων» Κατερίνης στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό «Εικονικής Επιχείρησης 2009» που οργανώνει ετησίως το Σωματείο Επιχειρηματικότητας Νέων και το Υπουργείο Παιδείας (Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Κατερίνης, 5 Μαρτίου 2010).
3. **Γαβρά**, Ελένη Γ., «Το Πρόβλημα της Απασχολησιμότητας: Από το φυσικό επακόλουθο στην ανταγωνιστικότητα», *Εφημερίδα Μακεδονία*, 19 Ιουνίου 2009, σελ. 46-47.
4. **Delikari**, Aggeliki, "Der Hl. Gregorios Sinaites und die hesychastische Tradition auf dem Balkan", διάλεξη που οργανώθηκε από το Ινστιτούτο Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου της Βιέννης και την Αυστριακή Εταιρεία Βυζαντινών Σπουδών (Vienna, 7 Μαΐου 2007).
5. **Δεληκάρη**, Αγγελική, «Το Χρονικό της Απελευθέρωσης της Χρυσουπόλεως στις 11 Ιουλίου του 1913», Ομιλία στο πλαίσιο του εορτασμού των Ελευθερίων του Δήμου Χρυσουπόλεως (Χρυσούπολη, 11 Ιουλίου 2009).
6. **Dordanas**, Stratos N., "Despina I. Papadimitriou, Από τον λαό των νομιμοφρόνων στο έθνος των εθνικοφρόνων. Η συντηρητική σκέψη στην Ελλάδα 1922-1967 [From Loyalists to Nationally Minded Citizens: Conservative Thought in Greece, 1922-1967]", *Historiein*, Vol. 8, 2008, pp. 177-182.
7. **Δορδανάς**, Στράτος Ν., «'Αυστυχώς δεν είναι Δυνατό να τους Αποκεφαλίσουμε Όλους': Η αντιμετώπιση των άμαχων στην κατεχόμενη Ελλάδα και η «επιχείρηση Καλάβρυτα», *Επι-κοινωνείν*, Τεύχος 16, Δεκέμβριος 2007, σελ. 57-65.
8. **Δορδανάς**, Στράτος Ν., «Η 'Δύση χωρίς τους Άλλους': Μια επανάγνωση της παγκόσμιας Ιστορίας μακράν του ευρωκεντρισμού», *Η Αυγή*, 29 Σεπτεμβρίου 2009, σελ. 22. Jack Goody, *Η υφαρπαγή της ιστορίας*, μετάφρ. Κατερίνα Κιτίδη, Εκδόσεις Πολύτροπον, Αθήνα 2008.
9. **Δορδανάς**, Στράτος Ν., «Μια Σχεδόν Επιστημονική Μέθοδος: Το Λένινγκραντ είναι καταδικασμένο να πεθάνει από λιμό», *Η Αυγή*, 28 Απριλίου 2009, σελ. 24. Michael Jones, *Λένινγκραντ. Η πολιορκία, 1941-1944*, μτφρ. Ρένα Χάτχουτ, Εκδόσεις Ωκεανίδα, Αθήνα 2008.
10. **Δορδανάς**, Στράτος Ν., «Ο Ελληνικός Δωσιλογισμός», *Καθημερινή*, 31 Δεκεμβρίου 2010-2 Ιανουαρίου 2011, σελ. 27.
11. **Zaikos**, Nikos, *Greek Jews in Sport. The contribution of Thessaloniki*, Thessaloniki: Jewish Community of Thessaloniki/Jewish Museum of Thessaloniki, 2011.
12. **Ζάικος**, Νίκος, «Ανθρώπινα Δικαιώματα και Διεθνές Δίκαιο», Ανακοίνωση στην επιμορφωτική ημερίδα της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Δυτικής Μακεδονίας/Δήμος Φλώρινας με θέμα «Θεσμοί, όργανα και πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην πορεία προς την πολιτική

- ενοποίηση» (Φλώρινα, 2010).
13. Ζάικος, Νίκος, «Η Απελευθέρωση του Παρισιού», *Καθημερινή*, Κυριακή, 27 Φεβρουαρίου 2011.
 14. Ζάικος, Νίκος, «Η Εξέγερση στο Γκέτο της Βαρσοβίας», *Καθημερινή*, Κυριακή, 17 Οκτωβρίου 2010.
 15. Ζάικος, Νίκος, «Νομός Φλώρινας – Θεσμικές υποδομές με ειδική αναφορά στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο», 3^ο Παγκόσμιο Συνέδριο Απανταχού Φλωρινιωτών (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φλώρινας, Φλώρινα, 31.8.2008).
 16. Ζάικος, Νίκος, «Ο Αντισημιτικός Λόγος στον Τύπο: Νομική διάσταση», Ανακοίνωση ως εκπρόσωπος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης στη Διημερίδα της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Μακεδονίας-Θράκης και της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Δημοσιογράφων με θέμα «Δημοσιογραφία χωρίς διακρίσεις», Θεσσαλονίκη (14-15.6.2011).
 17. Ζάικος, Νίκος, «Ρατσισμός και Αντισημιτισμός: Εννοιολογική προσέγγιση και αντιμετώπιση από την άποψη του διεθνούς δικαίου», Διάλεξη κατόπιν προσκλήσεως της κ. Ρένας Μόλχο στο μάθημα των Εβραϊκών Σπουδών, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Τομέας Ευρωπαϊκών Σπουδών (Συντονισμός: Καθηγητής κ. Στέφανος Πεσμαζόγλου) (Αθήνα, 4 Ιουνίου 2007).
 18. Ζάικος, Νίκος, «Σύγχρονα Προβλήματα Διεθνούς Δικαίου στα Βαλκάνια», Εισήγηση στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο Χαλκιδικής (Πολύγυρος, 19 Μαΐου 2008).
 19. Ζάικος, Νίκος, «Τα Σκόπια Παραβιάζουν την Ενδιάμεση Συμφωνία», *Αδέσμευτος*, Κυριακή, 20 Δεκεμβρίου 2009.
 20. Ζάικος, Νίκος, «Το έγκλημα της γενοκτονίας ενώπιον της διεθνούς δικαιοσύνης», Διάλεξη κατόπιν προσκλήσεως της κ. Ρένας Μόλχο στο μάθημα των Εβραϊκών Σπουδών, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Τομέας Ευρωπαϊκών Σπουδών (Συντονισμός: Καθηγητής κ. Στέφανος Πεσμαζόγλου) (Αθήνα, 5 Ιουνίου 2007).
 21. Ζάικος, Νίκος, «Το Προσφυγικό Ζήτημα στην Ελλάδα από την Άποψη του Διεθνούς Δικαίου», Ομιλία στην Πολυθεματική Έκθεση *Πόντος – Δικαίωμα στη Μνήμη* και παρουσίασης του έργου του καθηγητή Κ. Φωτιάδη *Η γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου* (Αστική Σχολή Αικατερίνης, 7 Μαρτίου 2010/Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Σερρών, 4 Μαΐου 2010/Παλιοντολογικό και Ιστορικό Μουσείο Δήμου Πτολεμαΐδας, 25 Ιανουαρίου 2009).
 22. Ζάικος, Νίκος, «Το Σύγχρονο Διεθνές Δίκαιο του Πολέμου», Κεντρική εισήγηση στο πλαίσιο εκδήλωσης για τον εορτασμό του Αγίου Διονυσίου του Αρεοπαγίτη, Δικηγορικός Σύλλογος Βέροιας (Βέροια, 3.10.2008).
 23. Ζάικος, Νίκος, *Γυμναστικός Σύλλογος Μακαμπή Θεσσαλονίκης, 1908-2010, Έλληνες Εβραίοι αθλητές και αθλήτριες, Η συμβολή της Θεσσαλονίκης*, Προλογικά σημειώματα: Β. Παπαγεωργόπουλος, Β. Γάκης, Δ. Σαλτιέλ, Θεσσαλονίκη: Δήμος Θεσσαλονίκης/ Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης, 2010.
 24. Κεντρωτής, Κυριάκος, «Οι Πολιτικές Διαστάσεις της Ολοκλήρωσης της Ε.Ε. ή Περί τίνος (δεν) πρόκειται», Ανακοίνωση στην Επιμορφωτική ημερίδα της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Δυτικής Μακεδονίας, με θέμα «Θεσμοί, Όργανα και Πολιτικές της Ευρωπαϊκής

- Ένωσης στην πορεία προς την πολιτική ενοποίηση» (Φλώρινα, 29 Απριλίου 2010).
25. Zhuravleva, E.F., «Το Έτος της Ρωσικής Γλώσσας στο Εξωτερικό», *New Star*, Φεβρουάριος-Μάρτιος 2007, Θεσσαλονίκη, σελ. 7.
 26. Πάππου-Ζουραβλιόβα, Αικατερίνη, «Ο Ρόλος της Πανελλήνιας Ένωσης Καθηγητών Ρωσικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας», Ανακοίνωση στο στρογγυλό τραπέζι που διοργάνωσε η Ρωσική Πρεσβεία με θέμα «Ρωσική Γλώσσα στο Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών και στη Βόρεια Ελλάδα» (Αθήνα, 3 Μαρτίου 2009).
 27. Πάππου-Ζουραβλιόβα, Αικατερίνη, «Ο Ρόλος της Πανελλήνιας Ένωσης Καθηγητών Ρωσικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στη Διάδοση και Διατήρηση της Ρωσικής Γλώσσας στην Ελλάδα», Ανακοίνωση στο επιστημονικό σεμινάριο για τους καθηγητές της ρωσικής φιλολογίας που οργάνωσαν οι καθηγητές από το Πανεπιστήμιο της Μόσχας, Λομονόσοφ (Θεσσαλονίκη, 13-14 Νοεμβρίου 2009).
 28. Πάππου-Ζουραβλιόβα, Αικατερίνη, «Οι Νεοελληνικές Διάλεκτοι της Παρευξείνιας Δασποράς», Διαλέξεις στην επιστημονική μεθοδολογική συνάντηση των καθηγητών νεοελληνικής γλώσσας του Κρατικού Πανεπιστημίου Ανθρωπιστικών Επιστημών της Μαριούπολης, σχολή Ελληνικής Φιλολογίας.
 29. Πάππου-Ζουραβλιόβα, Αικατερίνη, «Φωνητική της Ρωσικής Γλώσσας και η Διδασκαλία της σε Έλληνες», Εισήγηση στο επιμορφωτικό σεμινάριο της ρωσικής γλώσσας για τους καθηγητές της ρωσικής φιλολογίας (Θεσσαλονίκη, 23 Μαρτίου 2010).